

ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่มีต่อความสามารถในการจัดกระทำ
และสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล
ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร
จังหวัดขอนแก่น

นางณัฐนิชา บุตรเนียร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

The Effects of Field Trip Activities on Organizing Data and Communicating
Ability and Inferring Ability of Preschool Children at
Ban Nong Nok Kien Na Satien School in
Khon Kaen Province

Mrs. Natnicha Butnien

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

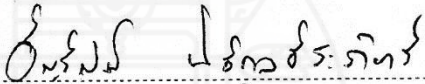
2018

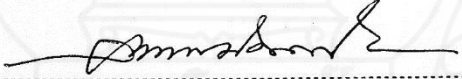
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่มีต่อความสามารถในการจัดกระทำและ
สื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น

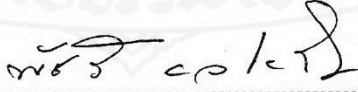
ชื่อและนามสกุล นางณัฐนิชา บุตรเนียร
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา มัคคสมัน
2. รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ผลโยธิน

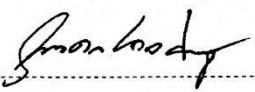
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2562

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ธัญญ์ศรมี นธิกุลธีระภัทร์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา มัคคสมัน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ผลโยธิน)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันท์คง)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่มีต่อความสามารถในการจัดกระทำและ
สื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัย นางณัฐนิชา บุตรเนียร **รหัสนักศึกษา** 2552101186 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา มัคคสมัน
(2) รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ผลโยธิน **ปีการศึกษา** 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความสามารถในการจัดกระทำและ
สื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา และ (2) เปรียบเทียบ
ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่
ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร
จังหวัดขอนแก่น จำนวน 11 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ คู่มือและ
แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา และแบบทดสอบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมาย
ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ มัชยฐาน
พิสัย และการทดสอบสัจลักษณ์

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของ
เด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
(2) ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการ
ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ กิจกรรมทัศนศึกษา การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล
การลงความคิดเห็นจากข้อมูล ปฐมวัย

Thesis title: The Effects of Field Trip Activities on Organizing Data and Communicating Ability and Inferring Ability of Preschool Children at Ban Nong Nok Kien Na Satien School in Khon Kaen Province

Researcher: Mrs. Natnicha Butnien; **ID:** 25521001186;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Thesis advisors: (1) Dr. Wattana Makkasman, Associate Professor;

(2) Dr. Pacharee Phonyotin, Associate Professor; **Academic year:** 2018

Abstract

The purposes of this research were (1) to compare organizing data and communication abilities of preschool children before and after undertaking the field trip activities; and (2) to compare inferring abilities of preschool children before and after undertaking the field trip Activities.

The sample obtained by cluster random sampling comprised 11 preschool children, 5 - 6 years old, studying in kindergarten 3 level in the first semester of the 2019 academic year at Ban Nong Nok Kien Na Satien School in Khon Kaen province. The instruments used were a teacher's handbook and experience plans for field trip activities, a communicating information ability test, and an inferring ability test. Statistics employed for data analysis were the median, inter-quartile range, and sign test.

The results showed that (1) the post-experiment organizing data and communication ability of preschool children was significantly higher than their pre-experiment counterpart ability at the .05 level; and (2) the post-experiment ability of preschool children was significantly higher than their pre-experiment counterpart ability at the .05 level.

Keywords: Field trip activities, Organizing data and communicating ability, Inferring ability, Preschool children

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร. วัฒนา มัคคสมัน และ รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ผลโยธิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ ข้อคิด คำแนะนำ ตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่และติดตามการดำเนินงานการ วิจัยครั้งนี้อย่างใกล้ชิด นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของ ท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ ดร. รุ่งลาวัลย์ ละอาคา อาจารย์ประจำสาขา การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ดร.จิระภา ธรรมนำสีล ศึกษาพิเศษชำนาญ การพิเศษ ด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 นางอัญชลี เอี่ยมยิ้ม ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ้านค้อกำแพง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 นางวันเพ็ญ เหล่าฤทธิ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุนทร- วัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และนางสาวนิรบล มีนาเสียว ครู ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุนทรวัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร คณะครู บุคลากร และนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ปกครองนักเรียน วิทยากร ในชุมชนบ้านหนองนกเขียน และ อำเภอบึงน้อย ที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ เพื่อนนิสิตปริญญาโท ตลอดจนรุ่นพี่ รุ่นน้อง ที่ให้คำแนะนำ ปรึกษาช่วยเหลือ และขอบพระคุณ นางบัวสอน ชินโซ และนายเมฆา บุตรเนียร ที่เป็นกำลังใจในการ ทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีเสมอมา

คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชา แก่พระคุณบิดา – มารดา ในการอบรมเลี้ยงดูให้โอกาสทางการศึกษา อีกทั้งพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์อันทรงค่ายิ่ง

ณัฐนิชา บุตรเนียร

สิงหาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
สมมติฐานการวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดกระทำ และสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการลงความคิดเห็น จากข้อมูลของเด็กปฐมวัย	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล	97
การวิเคราะห์ข้อมูล	99
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	100
ตอนที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา	100

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา	102
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	105
สรุปการวิจัย	105
อภิปรายผล	107
ข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	117
ภาคผนวก	124
ก การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	125
ข การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ค่าความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (R) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล	133
ค ตารางเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล ของเด็กปฐมวัย และคะแนนความสามารถในการการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา	135
ง คู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา	138
จ คู่มือดำเนินการวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย	164
ฉ แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ	197
ช แบบสรุปคะแนนค่าความเหมาะสมของคู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษา แบบสรุปคะแนนค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ของเด็กปฐมวัย จากผู้เชี่ยวชาญ	208
ซ ตัวอย่างภาพการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา	214
ประวัติผู้วิจัย	227

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 3.1	กำหนดการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้	63
ตารางที่ 3.2	วัน เวลา และกิจกรรม ในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ตามแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาใน 1 แผน	63
ตารางที่ 3.3	แสดงความสัมพันธ์ของกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็น จากข้อมูลของเด็กปฐมวัย	65
ตารางที่ 3.4	แบบแผนการทดลอง	97
ตารางที่ 3.5	การตรวจให้คะแนนและเวลาที่ใช้ในการวัดของแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ของเด็กปฐมวัย ใช้ก่อนและหลังการทดลองเป็นรายบุคคล	98
ตารางที่ 4.1	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา	100
ตารางที่ 4.2	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของ เด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา	102

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	8
ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล	21
ภาพที่ 4.1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเป็นรายบุคคล	102
ภาพที่ 4.2 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการกิจกรรมทัศนศึกษาเป็นรายบุคคล	104

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นความสามารถด้านสติปัญญาที่แสดงถึงกระบวนการคิด การค้นคว้าหาความรู้ และการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุ มีผล ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการปฏิบัติฝึกฝนความคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปสู่กระบวนการคิดที่ซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จึงเป็นทักษะพื้นฐานเบื้องต้นที่สำคัญและจำเป็นในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ มีความรู้และเข้าใจวิธีการนำทักษะต่างๆ มาใช้ ได้แก่ การสังเกต การจำแนกประเภท การวัด การจัดกระทำและสื่อความหมาย การลงความคิดเห็น การหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปกกับเวลา และ การใช้ตัวเลข ซึ่งทักษะเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็กอยู่ตลอดเวลา (ชูลีพร สงวนศรี, 2550, น. 57)

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นทักษะสำคัญที่เด็กต้องเรียนรู้ และได้รับการส่งเสริมตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพราะเป็นการสอนที่ส่งเสริมการคิด การค้นคว้า สังเกต ทดลองและสรุปผล โดยมุ่งให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง (พัชรา พุ่มพชาติ, 2557, น. 52) เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยในการเจริญเติบโตที่สำคัญที่สุดของชีวิต เพราะพัฒนาการทุกๆ ด้านของมนุษย์ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม บุคลิกภาพ โดยเฉพาะด้านสติปัญญาจะเจริญมากที่สุด กว่าพัฒนาการใดๆ และเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อพัฒนาการในช่วงอื่นๆ ของชีวิตเป็นอย่างมาก (ศศิพันธุ์ เปียนเปี่ยมสิน, 2553, น. 3) สอดคล้องกับ ชนกพร ประทุมทอง (2549, น. 75) ได้กล่าวถึงช่วงปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดในชีวิต เพราะเป็นช่วงที่สมองของเด็กเจริญเติบโตเต็มที่ เด็กมีความสนใจที่จะเรียนทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบๆ ตัว ครูและผู้ปกครองจึงควรเอาใจใส่ในการเตรียมให้เด็กมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ที่จะช่วยให้สมองของเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาเด็กที่ยั่งยืนควรเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นการปูรากฐานของการเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 11)

ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล มีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการคิดที่เป็นกระบวนการ เป็นระบบ มีขั้นตอน คิดเป็นเหตุเป็นผล คิดไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์ สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จนกระทั่ง

สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารความคิดของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองต้องการสื่อได้ การคิดเป็นกระบวนการภายในสมอง การได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าไปกระตุ้นสมองให้เกิดการรับรู้ ซึมซับและเชื่อมประสานระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ จะเกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ให้เหตุผล เป็นการขยายความคิด เกิดความคิดที่หลากหลาย รวมถึงการคิดสิ่งใหม่ๆ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2547, น. 45) ซึ่งเป็นความสามารถของบุคคลในการนำข้อมูลที่ได้รับจากประสบการณ์การเรียนรู้ ผ่าน การใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการสังเกตด้วยตา ทดลองดมกลิ่น ชิมรส การฟังหรือการจับต้องลงมือ ปฏิบัติด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูล ความรู้มาตีความ จดจำ จัดกระทำกับข้อมูลให้มีความสัมพันธ์กันด้วย วิธีการของตนเอง โดยการเรียงลำดับ จับคู่ ใช้ตัวเลข จัดหมวดหมู่ แยกประเภท และหาความสัมพันธ์ แล้วถ่ายทอดหรือนำเสนอข้อมูล ความรู้ ความคิดของตนเองให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจ โดยการใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน การแสดงท่าทาง หรือการใช้สื่อ สัญลักษณ์ประกอบการพูด เช่น การวาดภาพหรือการปั้น การเขียนตาราง แผนภูมิ เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ตนเองต้องการสื่อได้อย่างชัดเจนและรวดเร็ว ซึ่งความสามารถนี้เป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่สำคัญยิ่งต่อกระบวนการคิดที่สลับซับซ้อน หรือการคิด ในระดับที่สูงขึ้น

ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล เป็นความสามารถของบุคคลในการพูด อธิบายผล จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การทดลอง การลงมือปฏิบัติ ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า สัมผัสกับสิ่งต่างๆ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยความรู้และ ประสบการณ์เดิมที่ตนเองมีอยู่ เข้ามาช่วยอธิบายเพิ่มเติม ให้เหตุผลสนับสนุน ในการลงข้อสรุปหรือ บอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ซึ่งการลงความคิดเห็นจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตในชุดเดียวกัน แต่ ละบุคคลอาจลงความเห็นแตกต่างกัน เนื่องจากมีประสบการณ์และความรู้เดิมแตกต่างกัน

ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและความสามารถในการลง ความความคิดเห็นจากข้อมูล เป็นความสามารถที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสติปัญญา ด้านกระบวนการคิด และจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้กระบวนการ แสวงหาทางวิทยาศาสตร์ ช่วยสนับสนุนให้รู้จักคิด ค้นคว้า ทดลอง อย่างมีเหตุผล มีวิธีการรวบรวม ข้อมูลอย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นตอนก่อนสรุปเป็นความคิดเห็นของตนเอง และการลงมือปฏิบัติให้ เห็นจริง โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ส่งเสริมให้เป็นคนมีเหตุผล ช่างสังเกต กล้าคิด กล้าทำ มีความ ละเอียด รอบครอบ กล้าแสดงออก กระตือรือร้น อดทน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งเป็นผลให้ เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาตนเองอยู่เสมอและสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ชูลีพร สงวนศรี, 2550, น. 19) การคิดขั้นสูงหรือการคิดที่ซับซ้อนขึ้น เป็นความสามารถในการคิดที่ มีหลายขั้นตอนและต้องอาศัยความสามารถการสื่อความหมายและความสามารถในการคิดที่เป็นแกน หลายอย่าง que ควรส่งเสริมให้กับเด็กปฐมวัย ได้แก่ การสังเกต การสำรวจ การตั้งคำถาม การเก็บ รวบรวมข้อมูล การระบุ การจำแนก แยกแยะ การจัดลำดับ การเปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่

การสรุปอ้างอิง และการใช้เหตุผล (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551, น. 25) ความสามารถดังกล่าว เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ และใช้ประสบการณ์ของตนเองฝึกฝนให้เกิดความสามารถนี้ไปพร้อมกันได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม อายุ สิ่งแวดล้อมและวุฒิภาวะของเด็กแต่ละคน โดยมีครูและผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดูแลและจัดเตรียมกิจกรรมที่เหมาะสมตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น เพื่อส่งเสริมและเพิ่มพูนความสามารถอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อเป็นการปูพื้นฐานที่ดีให้กับเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมในด้านการคิด การใช้ภาษาในระดับที่สูงขึ้น

สภาพปัญหาปัจจุบัน พบว่า เด็กปฐมวัยกำลังถูกเร่งรัดให้มีพัฒนาการที่เกินวัยอย่างไม่สมควร เร่งเรียน เขียน อ่าน เป็นการเร่งรัดพัฒนาการด้านวิชาการที่เกินวัย สืบเนื่องมาจากผู้ปกครองมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในการส่งเสริมพัฒนาการที่สำคัญตามช่วงวัยของเด็ก จึงมีความคาดหวังว่าเด็กปฐมวัยต้องอ่านเขียน และบวกลบเลขได้ ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมยึดเยียดความรู้ ส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีระบบการสอนแบบ “เร่งเรียนเขียนอ่าน” และใช้สื่อเทคโนโลยีในการเลี้ยงดูเด็ก เช่น โทรศัพท์มือถือ โทรทัศน์ ยิ่งทำให้เด็กมีความบกพร่องในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น (สำนักข่าวอิศรา, 2558) สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย (3-5 ปี) พบว่า ในภาพรวม เด็กอายุ 3-5 ปี ส่วนใหญ่มีพัฒนาการอยู่ในระดับดีและดีมากในระดับสูง มีเพียงด้านสติปัญญาและอารมณ์มีพัฒนาการอยู่ในระดับดีและดีมากน้อยกว่าด้านอื่น และเป็นด้านที่พัฒนาการต่ำกว่ากำหนดและต้องได้รับการพัฒนามากกว่าด้านอื่น และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่ยังคงมีปัญหา โดยเฉพาะในด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีและดีมากน้อยที่สุด และต้องมีการปรับปรุงสูงสุดในด้านผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 7-8) สอดคล้องกับ โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย คล้ายคลึงกับปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (สมศ.) (พ.ศ. 2554-2558) ของโรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร ตำบลขามป้อม อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากอนแก่น เขต 2 กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2557 พบว่า ผลการประเมินภายนอกจำแนกตามกลุ่มตัวบ่งชี้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ปฐมวัย มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ 4 ด้วยการจัดการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 1-5 ผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพ ดีและดีมาก ยกเว้น ตัวบ่งชี้ที่ 4 เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสมวัย ผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพ พอใช้ และได้รับข้อเสนอแนะสำคัญเพื่อพัฒนา ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การคิดที่เป็นเหตุเป็นผล การใช้ภาษาในการสื่อสาร ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตาม ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้คอยอำนวยความสะดวก

ให้กับเด็ก จัดกิจกรรมอย่างที่หลากหลายตามความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของเด็ก จัดสภาพบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกอย่างหลากหลาย สถานศึกษาควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครองทุกคนและชุมชนในการขอความร่วมมือกับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กทุกคน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2557, น. 19)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล จึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่งสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะความสามารถดังกล่าวเป็นความสามารถในการปฏิบัติและฝึกฝนกระบวนการคิดในการคิด วิเคราะห์ คิดเป็นเหตุเป็นผล เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เป็นทักษะพื้นฐานที่ช่วยพัฒนาสติปัญญาให้แก่เด็กปฐมวัย และเพื่อเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ขั้นสูงต่อไป (พนิตสุภา โกศิลา, 2553, น. 31) ดังนั้น การส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล จึงเป็นการฝึกฝนกระบวนการทางความคิด การแสดงออกถึงความคิดด้วยการใช้ภาษาพูด สื่อสารให้คนอื่นรับรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ความสามารถในการค้นหาความรู้ การเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหา เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการค้นหาสิ่งที่ตนเองสงสัย มีการตั้งคำถามสิ่งที่เด็กสังเกตเห็นได้จากสิ่งแวดล้อม ที่อยู่รอบๆ ตัวเด็กอยู่ตลอดเวลา เด็กปฐมวัยจึงควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถดังกล่าว เพื่อเป็นการสนองต่อธรรมชาติการเรียนรู้และเพื่อให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวทั้งที่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ ช่วยให้เด็กได้เผชิญกับปัญหา และมองเห็นวิธีการแก้ปัญหา ด้วยการฝึกคิดหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยรูปแบบต่างๆ (วิลากุล น้อยนาเพียง, 2557, น. 2) เพื่อให้เด็กปฐมวัยเป็นบุคคลที่มีเหตุผล พุดในสิ่งที่เป็นความจริงซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ ไม่ด่วนสรุปในเรื่องที่ได้ยินคนอื่นเล่าโดยไม่มี การพิสูจน์หาความจริง ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจสังคมและธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ๆ ตัวเด็กได้

สำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ให้กับเด็กปฐมวัย สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การสอนแบบวิทยาศาสตร์ การสอนแบบสืบเสาะ การสอนแบบโครงการ การสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ นอกจากรูปแบบการจัดประสบการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจ และมีแนวคิดว่าการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมทัศนศึกษา เป็นอีกวิธีการจัดประสบการณ์อีก รูปแบบหนึ่งที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ของเด็กปฐมวัยได้ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากการกระทำ มีประสบการณ์ตรงกับสิ่งแวดล้อมที่ หลากหลายผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการสังเกต สำรวจ ทดลอง ในการค้นหาคำตอบหรือ

สิ่งที่เด็กต้องการรู้ เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครู หรือบุคคลอื่น (อารมณ สุวรรณปาน, 2555, น. 47)

2. เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจและความต้องการ ยอมรับความคิดเห็นและการตัดสินใจของเด็ก ครูใช้คำถามกระตุ้นการคิดและความกระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบ และจัดสภาพแวดล้อมที่น่าสนใจ ปลอดภัยต่อการให้เด็กสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง (ชูลิพร สงวนศรี, 2550, น.96-97)

3. จัดกิจกรรมที่ใหม่ให้มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของเด็ก สอนจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่นามธรรม จากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย สอนจากเรื่องใกล้ตัวไปหาเรื่องไกลตัว และมีการเสริมแรงทางบวก (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559, น. 33-38)

4. จัดกิจกรรมให้เด็กได้ฝึกอภิปราย สรุป แลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำข้อคิดเห็นมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย (วาชีณี บุญญาพวงค์, 2552 น. 28)

กิจกรรมที่ศนศึกษาเป็นกระบวนการเรียนการสอนวิธีหนึ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อยากรู้อยากเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาส สังเกต สำรวจ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างมีความหมาย เพราะผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ตรง ตลอดจนส่งเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สังเกต สำรวจ แก้ปัญหา พัฒนาการคิดของผู้เรียน เพื่อขยายประสบการณ์การเรียนรู้ที่นอกเหนือจากประสบการณ์ในห้องเรียน (เนาวนิตย์ สงคราม, 2557, น. 3) สอดคล้องกับ นิติธร ปิลวาสน์ (2556) กล่าวว่า การไปทัศนศึกษาออกสถานที่ทำให้เด็กรู้สึกตื่นเต้นช่วยกระตุ้นการรับรู้และการเรียนรู้ของเด็กโดยธรรมชาติเด็กในช่วงปฐมวัยต้องการเรียนรู้จากการได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าและการเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่ง Piaget ได้กล่าวว่า เด็กในช่วง 2-7 ปี เป็นช่วงวัยที่เด็กต้องการการเรียนรู้ จากการได้ประสบการณ์ใหม่ๆ หรือการซึมซับ (Assimilation) จากประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่เด็กได้รับจากการสังเกต โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ซึ่งประสบการณ์ที่เด็กได้รับ จะนำไปสู่การพัฒนาโครงสร้างทางสติปัญญาในขั้นการปรับขยายโครงสร้าง (Accommodation) ที่เด็กต้องสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลจากการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เป็นรูปธรรม ทั้งการปรับความรู้เดิมให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ทำให้เกิดความสมดุลของสมองหรือสติปัญญา

จากแนวคิด และสภาพปัญหาการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมทัศนศึกษาเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับครูผู้สอนในระดับปฐมวัยหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่สามารถนำมาจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ให้กับเด็กปฐมวัย เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ครูพาเด็กได้สัมผัสกับชีวิตจริง สถานที่จริง

ที่ต้องการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับ สถานที่ วัตถุ สภาพแวดล้อม เครื่องมือ เครื่องใช้ โดยสิ่งเหล่านี้ผู้สอนไม่สามารถนำมาจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในห้องเรียนปกติได้ เป็นการ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ ช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างแม่นยำ ได้เห็นสิ่งที่เป็นรูปธรรม ได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการรับรู้ ได้เห็นวัตถุที่เป็นขนาดของจริง ได้เห็นกระบวนการ ได้เห็นการทำงาน ได้ยินเสียง กลิ่น รส (สุทธิดา จำรัส, 2557, น. 82) เด็กทำกิจกรรมแบบกลุ่ม ได้ปฏิสัมพันธ์ กับเพื่อน ครู ผู้รู้หรือวิทยากร เด็กได้ใช้ภาษาในการ สนทนาโต้ตอบ ได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการ เก็บรวมข้อมูล บันทึกข้อมูลจากการสังเกต การมองเห็น การฟัง ประวัติเรื่องเล่า ความเป็นมาของ สถานที่ที่สำคัญ การดมกลิ่น การชิมรสจากขนมหรืออาหาร การสัมผัส หยิบจับ หรือการลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ จดจำข้อมูล พัฒนาการกระบวนการคิดของเด็กโดยการจัดระบบข้อมูล ด้วยการคัดแยก จัดกลุ่ม จำแนกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะ รูปร่าง รูปทรง การเรียงลำดับ เปรียบเทียบ การนับ แสดงจำนวนของสิ่งต่างๆ พัฒนาการใช้ภาษา ในการพูดแสดงความคิดเห็น พูดอธิบายเกี่ยวกับ สิ่งของ เหตุการณ์เล่าประสบการณ์ของตนเอง และบอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ การอธิบายเชื่อมโยง ถึงสาเหตุและผลที่เกิดจากการกระทำ จากเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ที่เด็กสังเกตหรือค้นพบ เด็กมีส่วนร่วมในการลงความคิดเห็น บอกสาเหตุและผลที่เกิดจากการกระทำ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจาก ธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล เด็กมีโอกาสตัดสินใจเลือกรูปแบบหรือวิธีการนำเสนอข้อมูล ความรู้ที่ได้จากการสำรวจ การสังเกต ในรูปแบบต่างๆ อย่างง่าย ไม่ซับซ้อน โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นการคิด เสนอทางเลือกให้กับเด็กโดยใช้คำถาม

จากความเป็นมา ความสำคัญ แนวคิด และสภาพปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ของโรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร ผู้วิจัยจึงมี ความสนใจที่จะศึกษาว่าการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมทัศนศึกษา มีผลต่อความสามารถในการจัด กระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัยหรือไม่ ในการศึกษา ครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับครู ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการนำไปจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการ ลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัยด้านสติปัญญาได้อย่างเหมาะสม สมองต่อธรรมชาติการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัย ต่อไป

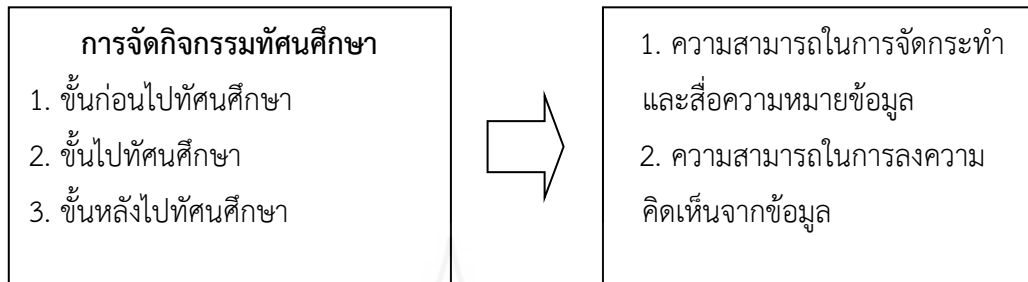
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย แนวคิดทฤษฎี และได้นำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีมุ่งศึกษางานวิจัยที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัยการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาของ Piaget ที่ว่าความคิดหรือสติปัญญาของเด็กเกิดจากวุฒิภาวะและประสบการณ์ของเด็ก การเรียนรู้จะเป็นไปตามขั้นตอนหรือช่วงอายุ เด็กจะสามารถเข้าใจโลกรอบตัวเด็กได้จากการสัมผัสประสบการณ์ระหว่างสิ่งที่ได้รู้แล้วและความรู้ใหม่ที่เด็กค้นพบ เด็กจะเรียนรู้และพัฒนาด้านภาษาในรูปการใช้สัญลักษณ์ เป็นคำพูด การเล่นหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กบ่อย ๆ เด็กจะมีประสบการณ์การเพิ่มขึ้นการคิดก็จะพัฒนาขึ้น (อารมณ สุวรรณปาน, 2555, น. 15-17) และ Jerome Bruner เชื่อว่าพัฒนาการความรู้ ความเข้าใจ เกิดขึ้นได้โดยผ่านขั้นตอน 3 ขั้น คือ การเรียนรู้โดยการกระทำ การเกิดภาพในใจ และการใช้สัญลักษณ์ เป็นการเจริญงอกงามจากภายในและเป็นกระบวนการต่อเนื่องไปตลอดชีวิต หลังจากนั้นความเจริญงอกงามทางสติปัญญาจะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมของบุคคล ผู้วิจัยได้มุ่งส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลด้วยการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ที่มีต่อความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมที่ศนศึกษา มีความสามารถในการจัดการกระทำและสื่อความหมายข้อมูล สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมที่ศนศึกษา

4.2 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมที่ศนศึกษา มีความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมที่ศนศึกษา

5. ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

5.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น

5.2 รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design)

5.3 ระยะเวลาในการวิจัย ทำการวิจัยในปีการศึกษา 2561-2562 โดยดำเนินการทดลองในปีการศึกษา 2562 ภาคเรียนที่ 1 ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน

5.4 ตัวแปรของการวิจัย

5.4.1 **ตัวแปรต้น** คือ การจัดการกิจกรรมที่ศนศึกษา

5.4.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่

- 1) ความสามารถในการจัดการกระทำและสื่อความหมายข้อมูล
- 2) ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ศัพท์บางคำในความหมายเฉพาะ ดังนี้

6.1 เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชาย – หญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่เรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น

6.2 ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล (Organizing Data and Communication) หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้ ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคล และสื่อต่างๆ ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการสังเกต การสำรวจ การวัด การทดลองหรือลงมือปฏิบัติจริง แล้วสามารถนำข้อมูล ความรู้ที่ได้ มาจัดระบบใหม่หรือแปลความหมายข้อมูลให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ พฤติกรรมที่แสดงว่าเด็กมีความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล มีดังนี้

6.2.1 ความสามารถในการจัดระบบหรือแปลความหมายข้อมูลใหม่ให้มีความหมายและความสัมพันธ์กัน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ได้แก่

- 1) การเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อน – หลัง
- 2) การจำแนกประเภทความเหมือน – ความแตกต่าง ได้แก่ ขนาด น้ำหนัก รูปร่าง รูปทรง สี
- 3) การหาความสัมพันธ์

6.2.2 ความสามารถในการสื่อความหมายข้อมูลที่จัดกระทำแล้ว ได้แก่

- 1) พุดบรรยายลักษณะสิ่งของ/เหตุการณ์/ขั้นตอนกระบวนการได้
- 2) แปลความหมายจากภาพด้วยการบอกชื่อ/ตั้งชื่อรูปภาพจากการวาดได้
- 3) วาดภาพและเล่าเรื่องประกอบภาพได้

6.3 ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล (Inferring) หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กสามารถบอกหรือสรุปลงความเห็นให้กับข้อมูล เกี่ยวกับ วัตถุ สิ่งของ ธรรมชาติ บุคคล สถานที่ หรือสถานการณ์ จากการสังเกต สำรวจ หรือทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง และสามารถนำประสบการณ์เดิมมาช่วยอธิบายเพิ่มเติมความคิดเห็นของตนเองให้กับข้อมูลที่ได้สรุปลงความเห็นไปแล้วนั้น ได้อย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ โดยมีพฤติกรรม ดังนี้

6.3.1 พุดลงข้อสรุปให้กับข้อมูล เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล สถานที่ สิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ ได้ว่า คืออะไร ที่ไหน อย่างไร

6.3.2 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมให้กับข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล

6.3.3 นำประสบการณ์เดิม มาช่วยอธิบายเหตุผลประกอบการลงข้อสรุปของข้อมูล

6.4 กิจกรรมทัศนศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่ครูผู้สอนนำเด็กปฐมวัยไปศึกษานอกห้องเรียน กับแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอาชีพ ได้แก่ การทำตุ๊กตาจากผ้าขาวม้า ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณี ได้แก่ ประเพณีบุญผะเหวด (ตุง) แหล่งเรียนรู้ที่เป็นโบราณสถาน ได้แก่ ประสาทเปือยน้อย และแหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ลานหินอ่างศิลา โดยมีขั้นตอนดังนี้

6.4.1 ขั้นก่อนไปทัศนศึกษา

เป็นขั้นของการจัดกิจกรรมทบทวน ตรวจสอบประสบการณ์เดิมของเด็กเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษา โดยเด็กเป็นผู้กำหนดหัวข้อเรื่องที่เด็กสนใจ ร่วมกันตั้งคำถามที่เด็กสนใจอยากรู้ แบ่งกลุ่มและหน้าที่รับผิดชอบ สร้างข้อตกลงร่วมกันในการไปทัศนศึกษา

6.4.2 ขั้นไปทัศนศึกษา

เป็นขั้นของการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ออกไปเรียนรู้นอกห้องเรียน เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก เปิดโอกาสให้เด็กได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการสังเกต สัมผัส ค้นคว้า และลงมือปฏิบัติจริง กับสื่อ วัตถุ สิ่งของ ธรรมชาติ บุคคล สถานที่ สถานการณ์ และวิถีชีวิตของชุมชน เด็กได้เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการจดจำ บันทึกข้อมูลด้วยการวาดภาพ หรือถ่ายภาพ เปิดโอกาสให้เด็ก สนทนา ซักถามในสิ่งที่อยากรู้ ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ครูหรือวิทยากร ร่วมทำกิจกรรมตามหน้าที่ความรับผิดชอบ

6.4.3 ขั้นหลังไปทัศนศึกษา

เป็นขั้นของการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้นำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการไปทัศนศึกษา มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม นำมาสู่การจัดกิจกรรมต่อยอดภายในห้องเรียนปกติ แล้วนำข้อมูลความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยการพูด สนทนา ตอบคำถาม สร้างผลงานการวาดภาพ นำเสนอผลงานสะท้อนความคิด ความรู้สึก จัดนิทรรศการแสดงผลงาน และสรุปผลจากการไปทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้นั้น ๆ

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากข้อมูล

7.2 ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยมีแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

7.3 สถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อพัฒนา
ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ผู้ที่มีส่วน
เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการพัฒนาเด็ก
ปฐมวัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่มีต่อความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้รวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย

1.1 ความหมาย ความสำคัญของความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมาย

ข้อมูลของเด็กปฐมวัย

1.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบของความสามารถในการจัดกระทำและ

สื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย

1.3 การส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย

1.4 การวัดและประเมินความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็ก

ปฐมวัย

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของ

เด็กปฐมวัย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของ

เด็กปฐมวัย

2.1 ความหมาย ความสำคัญของความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของ

เด็กปฐมวัย

2.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบความสามารถในการลงความคิดเห็น

จากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

2.3 การส่งเสริมความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

2.4 การวัดและประเมินความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

3.1 ความหมาย ความสำคัญของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

- 3.2 ประเภทของกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย
- 3.3 องค์ประกอบสำคัญของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย
- 3.4 ขั้นตอนสำคัญของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย
- 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลของเด็กปฐมวัย

1.1 ความหมาย ความสำคัญของความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลของเด็กปฐมวัย

1.1.1 ความหมายของความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของ เด็กปฐมวัย

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลไว้ดังนี้

ธนวรรณ มณี (2550, น. 61) ได้สรุปถึงความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการนำข้อมูลที่ได้ นำเสนอด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การบอกเล่า การใช้รูปภาพ สัญลักษณ์ ฯลฯ ให้ผู้อื่นรับรู้ได้อย่างถูกต้อง และชัดเจน

พิสมัย พิลึก (2552, น. 43) ได้สรุปไว้ว่า การจัดกระทำและสื่อความหมาย เป็นความสามารถในการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การทดลองหรือการทำกิจกรรมอื่นๆ มาจัดกระทำและนำเสนอให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ง่ายต่อการแปลความหมายโดยการนำเสนอที่เป็นรูปภาพ ตาราง แผนภูมิ ภาษาท่าทาง สามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นรับรู้ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2553, น. 68) ได้ให้ความหมาย ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การวัด การทดลองและจากแหล่งอื่น ๆ มาจัดกระทำเสียใหม่ และนำเสนอให้ผู้อื่นเข้าใจความหมาย

สัมพันธ์ สมประสงค์ (2554, น. 41) ได้สรุป ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายจากข้อมูล หมายถึง ความสามารถในการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การวัด และการทดลองมาจัดให้สัมพันธ์กันมากขึ้น จนง่ายต่อการแปลความหมายและสื่อความหมายให้บุคคลอื่นเข้าใจ โดยใช้คำพูด การเขียนหรือรูปภาพ

ณัฐติยาภรณ์ หยกอุบล (2555, น. 165) ได้ให้ความหมายความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล หมายถึง การนำข้อมูลที่จัดกระทำแล้ว มานำเสนอและแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจ ความหมายของข้อมูลชุดนั้นได้ดีขึ้น การนำเสนออาจทำได้หลายรูปแบบ

1. โดยการพูดปากเปล่าหรือเล่าให้ฟัง
2. โดยการเขียนเป็นรายงาน
3. โดยการเขียนเป็นตาราง แผนภูมิ แผนภาพ แผนผัง วงจร กราฟ สมการ
4. โดยวิธีผสมผสานหลายวิธีตามความเหมาะสม

พัตตาวัน นาใจแก้ว (2555, น. 93) ได้ให้ความหมาย การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล หมายถึง เป็นการนำข้อมูลมาจัดกระทำใหม่ เช่น จัดเรียงใหม่ จัดจำแนกประเภทเป็นหมวดหมู่ แล้วสามารถสื่อความหมายข้อมูลด้วยการใช้ภาษาพูดหรือภาษาเขียน รวมทั้งการเขียนแผนภาพ แผนที่ ตาราง กราฟ หรือสร้างสื่ออื่นๆ ประกอบการพูดหรือการเขียนบรรยาย เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ต้องการสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนและรวดเร็ว สามารถตอบคำถามหรือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างถูกต้องตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้

เกษศิริรินทร์ ศรีสัมฤทธิ์ (2556, น. 151) ได้ให้ความหมายความสามารถการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล หมายถึง ความสามารถในการนำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการสังเกต ทดลอง การสำรวจ แล้วนำข้อมูลนั้นมาจัดกระทำใหม่ โดยการจำแนก เรียงลำดับ หรือเปรียบเทียบ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปของตาราง แผนภูมิ หรือกราฟ เป็นต้น เพื่อให้บุคคลอื่นเข้าใจความหมายของข้อมูล

วณิชชา สิทธิพล (2556, น. 22) ได้สรุปถึงความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการนำเสนอข้อมูลที่มีอยู่เดิมหรือได้รับมาใหม่ ที่ได้จากการสังเกต การวัด การทดลอง มาจัดกระทำ แล้วนำเสนอให้บุคคลอื่นเข้าใจได้ ด้วยวิธีการของตนเอง เช่น การพูด การวาดภาพ การแสดงท่าทางสื่อความหมาย

จรรยา ดาสา และณวรา สีที (2560, น. 351) ได้กล่าวถึงความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย หมายถึง ความสามารถในการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตหรือการวัด มาจัดกระทำ ให้มีความหมาย เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ซึ่งอาจทำได้โดยการหาความถี่ เรียงลำดับ จัดกลุ่ม เป็นต้น

สำหรับการจัดกระทำกับข้อมูลนั้น ครูผู้สอนจะต้องให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในการออกแบบ หรืออาจต้องระบุวิธีการในการจัดกระทำกับข้อมูลให้เด็กเลือก และบอกเหตุผลว่าจะเลือกวิธีใด เพราะเหตุใด

นภาพรธณ จงเกษกรณ์ (2561, น. 21) ได้ให้ความหมาย ความสามารถการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การวัด การทดลอง และจาก

แหล่งอื่นๆ มาจัดกระทำเสียใหม่ โดยการหาความถี่ เรียงลำดับ จัดแยกประเภท เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ ความหมายได้ดีขึ้น

สรุป ได้ว่า ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้ ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคล และสื่อต่างๆ ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการสังเกต การสำรวจ การวัด การทดลองหรือลงมือปฏิบัติจริง แล้วสามารถนำข้อมูล ความรู้ที่ได้ มาจัดระบบใหม่หรือแปลความหมาย ข้อมูลให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ พฤติกรรมที่แสดงว่าเด็กมีความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล มีดังนี้

1. ความสามารถในการจัดระบบหรือแปลความหมายข้อมูลใหม่ให้มีความหมายและความสัมพันธ์กัน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ได้แก่

1.1 การเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อน - หลัง

1.2 การจำแนกประเภทความเหมือน - ความแตกต่าง ได้แก่ ขนาด น้ำหนัก

รูปร่าง รูปทรง สี

1.3 การหาความสัมพันธ์

2. ความสามารถในการสื่อความหมายข้อมูลที่จัดกระทำแล้ว ได้แก่

2.1 พุดบรรยายลักษณะสิ่งของ/เหตุการณ์/ขั้นตอนกระบวนการได้

2.2 แปลความหมายจากภาพด้วยการบอกชื่อ/ตั้งชื่อรูปภาพจากการวาดได้

2.3 วาดภาพและเล่าเรื่องประกอบภาพได้

1.1.2 ความสำคัญของความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล สำหรับเด็กปฐมวัย

ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลเป็นความสามารถพื้นฐานทางด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ที่เชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจัดในรูปแบบของกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลอง ลงมือปฏิบัติจริงตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เพื่อฝึกความสามารถดังกล่าว และตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก ดั่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล สำหรับเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

ซูลีพร สงวนศรี (2550, น. 5-6) กล่าวถึงความสำคัญของความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัย ไว้ว่า เป็นความสามารถเบื้องต้นที่สำคัญทางด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถดังกล่าว เนื่องจากเป็นความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิต และเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ฝึกให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงอย่างเป็นระบบขั้นตอน ช่วยให้เป็นคนคิดกว้างมองไกล รู้จักคิดวิเคราะห์ สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผลด้วยตนเอง
2. ช่วยให้เด็กปฐมวัยเป็นคนช่างสังเกตสิ่งที่อยู่รอบตัวด้วยความสนใจและตั้งใจ มีความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็น
3. ช่วยให้มีความรู้ รู้จักจำแนก และเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว
4. ช่วยพัฒนาส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้มีความคล่องแคล่ว คล่องตัว จากการทำกิจกรรมที่ต้องใช้การเคลื่อนไหว
5. ช่วยให้เด็กฉลาด มีไหวพริบ สามารถคิดหาคำตอบได้หลายทาง
6. ช่วยฝึกทักษะการคิด ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
7. ช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตประจำวันด้วยการใช้ทักษะพื้นฐานเบื้องต้น เช่น การสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัว การเปลี่ยนแปลง การเคลื่อนไหว หรือการจำแนกประเภทของสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันได้อย่างคล่องแคล่ว

ณัฐติยาภรณ์ หยกอุบล (2555, น. 166) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล มีความจำเป็นต่อการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับผู้ที่ศึกษาค้นคว้า ในการรายงานสิ่งที่ตนเองได้กระทำให้ผู้อื่นเข้าใจ

วณิชชา สิทธิผล (2556, น. 23) กล่าวว่า หากเด็กเกิดทักษะในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลแล้ว เด็กจะสามารถรับรู้ข้อมูล และบอกเล่า นำเสนอข้อมูลได้อย่างเหมาะสม สามารถจัด และเปลี่ยนแปลง บรรยายข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน

สรุปได้ว่า ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่งที่ครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถดังกล่าวให้กับเด็ก เนื่องจากเป็นความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตและเป็นความสามารถเบื้องต้นด้านวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ ข้อมูล จากสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็ก ช่วยให้เด็กเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติและสิ่งที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กได้ดี มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ฝึกการทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเด็กเองอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน กระบวนการอย่างต่อเนื่อง
2. ช่วยให้เด็กเป็นคนช่างสังเกต มีความสามารถในการจำแนก และเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็กได้อย่างคล่องแคล่ว
3. ช่วยฝึกความสามารถในการคิดให้กับเด็ก ช่วยให้เป็นคนคิดกว้างมองไกล มีเหตุผล สามารถคิดวิเคราะห์ ฉลาด มีไหวพริบ สามารถคิดหาคำตอบได้หลากหลายทาง และคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

4. ช่วยพัฒนาทักษะในกาดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การเคลื่อนไหว การสังเกตและเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเด็ก

1.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบของความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัย

1.2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย

ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล เป็นกระบวนการที่เกิดจากการทำงานของสมอง การคิดของเด็กปฐมวัย เป็นกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นในสมองที่มีผลมาจากการรับรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ทั้งที่เด็กรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว การคิดของเด็กปฐมวัยจะเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของสมองและกระบวนการทำงานของสมอง สอดคล้องกับ อารมณ สุวรรณपाल (2555, น. 8-11) กล่าวว่า การทำงานของสมองจะพัฒนาด้านการคิดของเด็ก จากการสังเกตเด็กปฐมวัยพบว่า การคิดของเด็กเกิดขึ้นตลอดเวลา เมื่อเด็กคิดสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะเกิดเป็นพฤติกรรมหรือสะท้อนออกมาในรูปการกระทำ เพราะสมองเป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการคิด เด็กจะเริ่มพัฒนาการคิดจากการรับรู้จากประสาทสัมผัส ซึ่งเป็นประสบการณ์แรกหรือเป็นขั้นตอนของพัฒนาทางการคิด การคิดของเด็กเป็นไปตามที่เด็กเห็น ได้ยิน รู้อส รู้สึก ซึ่งเป็นการรับรู้ทางประสาทสัมผัสทั้งห้า หรือที่เรียกว่า ขั้นประสาทการรับรู้ (Sensorimotor Stage) และพร้อมที่จะพัฒนาไปขึ้นก่อนปฏิบัติการ (Pre-operational Stage) ในแต่ละขั้นของพัฒนาการเด็กจะพัฒนาเครื่องมือในการคิด คือสัญลักษณ์ (symbol) เด็กจะมองวัตถุไม่เพียงแต่ว่าสิ่งนั้นเป็นอะไร แต่จะมองว่าสิ่งนั้นเป็นตัวแทนหรือใช้แทนอะไรได้บ้าง โดยใช้คำพูดเป็นภาษาสื่อความหมาย ประสบการณ์ซ้ำๆ และปฏิบัติซ้ำๆ จะช่วยให้เด็กพัฒนาได้เร็วขึ้น

ดังนั้น ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย เป็นพฤติกรรมที่มีผลมาจากกระบวนการทำงานของสมอง โดยเริ่มจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส พัฒนาไปสู่การคิด แล้วสะท้อนผลการคิดนั้นๆ ด้วยการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาโดยใช้สื่อหรือสัญลักษณ์แทน เช่น คำพูด การขีดเขียน การแสดงท่าทางในการสื่อความหมายให้บุคคลอื่นเข้าใจถึงความต้องการของตนเอง

Driscoll (2005 อ้างถึงใน อารมณ สุวรรณपाल, 2555, น. 15-17) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของ Piaget ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ชนิดของความรู้ ขั้นพัฒนาการ และกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนรูปจากพัฒนาการขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง ในที่นี้จะกล่าวถึงขั้นพัฒนาการและกระบวนการของพัฒนาการทางสติปัญญา Piaget ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ดังนี้

ขั้นพัฒนาการ Piaget การพัฒนาของสติปัญญาทำงานโดยเพิ่มโครงสร้างของสติปัญญาที่ทำให้บุคคลกระทำต่อหรือมีปฏิกริยาต่อสิ่งแวดล้อมในแบบที่ยืดหยุ่นมากกว่า Piaget แบ่ง

พัฒนาการทางสติปัญญาออกเป็น 4 ชั้น คือชั้นประสาทรับรู้ (Sensorimotor Stage) ชั้นก่อนปฏิบัติการ (Preoperational Stage) ชั้นปฏิบัติการเชิงรูปธรรม (Concrete Operational Stage) และชั้นปฏิบัติการเชิงนามธรรม (Formal Operational Stage) ชั้นที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย มี 2 ชั้น ได้แก่

1. ชั้นประสาทรับรู้ (Sensorimotor Stage) ช่วงนี้เป็นช่วงอายุแรกเกิดจนถึง 2 ปี เด็กเรียนรู้จากการลองผิดลองถูกโดยเริ่มจากการตอบสนอง (rely) สะท้อน (reflex) และปรับเปลี่ยนเด็กให้ปรับตัวเข้ากับโลกแวดล้อมตัว พฤติกรรมจะเป็นไปตามสิ่งที่ต้องการหรือเป้าหมาย จากนั้นจะพัฒนาไปถึงขั้นรูปธรรมและนามธรรม เด็กรับรู้วัตถุหรือเหตุการณ์ในความคิดของเด็ก

2. ชั้นก่อนปฏิบัติการ (Preoperational Stage) ช่วงเด็กอายุ 2-7 ปี ช่วงนี้เป็นช่วงที่เด็กมีความคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือวัตถุ และสามารถเล่นโดยใช้สัญลักษณ์ ความคิดและการสื่อสารมีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง สนใจสิ่งต่าง ๆ ด้านเดียวหรือมิติเดียว

พัฒนาการแต่ละขั้นจะพัฒนาความคิดของเด็กให้ก้าวไปสู่พัฒนาการที่ซับซ้อนขึ้น Piaget ได้อธิบายกระบวนการที่ต่อเนื่องจากขั้นนี้ในรูปกระบวนการของการปรับเข้าสู่โครงสร้าง (Assimilation) การปรับขยายโครงสร้าง (Accommodation) และการทำให้สมดุล (Equilibration)

1. การปรับเข้าสู่โครงสร้าง (Assimilation) เป็นกระบวนการที่เด็กได้พบหรือปะทะกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ใกล้เคียงกับสิ่งที่ได้รู้แล้ว สิ่งนั้นจะซึมซับเข้าไปในส่วนที่เป็นความรู้ที่มีอยู่แล้ว เช่น เด็กจะหยิบทุกอย่างเข้าปาก หรือเมื่อเด็กเห็นสัตว์อื่นที่ตัว จะเรียกสัตว์อื่นตัวเล็ก ๆ ว่า สุนัข

2. การปรับขยายโครงสร้าง (Accommodation) เป็นกระบวนการที่เด็กได้รับสิ่งที่แตกต่างจากสิ่งที่ได้รู้และเด็กปรับเปลี่ยนวิธีคิดให้เหมาะสม เพื่อจะเรียนรู้ความรู้ใหม่ ๆ กระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่ปรับให้เหมาะสม (Accommodation) เป็นการสร้างโครงสร้างใหม่ของการคิดในระดับที่สูงกว่าเก่า ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ง่าย เด็กต้องคิดทบทวนการคิดใหม่จากประสบการณ์รอบตัวเด็ก และเมื่อเด็กพบสิ่งสองสิ่งที่ตรงกันข้ามกันและไม่เป็นความจริง จะเกิดประสบการณ์ของการขัดแย้งทางความคิด กระบวนการนี้เรียกว่า การทำให้ไม่สมดุล (Disequilibrium)

3. การทำให้สมดุล (Equilibration) เป็นกระบวนการควบคุมให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างกระบวนการปรับเข้าสู่โครงสร้าง (Assimilation) และกระบวนการปรับขยายโครงสร้าง (Accommodation) เพื่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางสติปัญญา

จากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget สรุปได้ว่า ชั้นพัฒนาการสำหรับทฤษฎี Piaget ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยมากที่สุด คือ ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ความคิดหรือสติปัญญาของเด็กเกิดจากภาวะและประสบการณ์ของเด็ก การเรียนรู้จะเป็นไปตามขั้นตอนหรือช่วงอายุ เด็กจะสามารถเข้าใจโลกรอบตัวเด็กได้จากการสังสมประสบการณ์ระหว่างสิ่งที่ได้รู้แล้วและความรู้ใหม่ที่เด็กค้นพบ เด็กจะเรียนรู้และพัฒนาด้านภาษาในรูปการใช้สัญลักษณ์ เป็นคำพูด การเล่นหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กบ่อย ๆ เด็กจะมีประสบการณ์การเพิ่มขึ้น การคิดก็จะพัฒนาขึ้น

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของBruner

Bruner (1963, pp. 1-5 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559, น. 39) ได้กล่าวไว้ว่า Bruner เชื่อว่ามนุษย์เลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจ และการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง (discovery learning) ซึ่งมีแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ ดังนี้

1. การจัดโครงสร้างของความรู้ให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก
  2. การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความพร้อมของผู้เรียนและสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนจะช่วยให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ
  3. การคิดแบบหยั่งรู้ (intuition) เป็นการคิดหาเหตุผลอย่างอิสระที่สามารถช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้
  4. แรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้
  5. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์แบ่งเป็น 3 ชั้นใหญ่คือ
    - 5.1 ชั้นการเรียนรู้จากการกระทำ (Enactive stage) คือ ชั้นของการเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้สิ่งต่างๆ การลงมือกระทำช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี
    - 5.2 ชั้นการเรียนรู้จากการคิด (Iconic stage) เป็นชั้นที่เด็กสามารถสร้างมโนภาพในใจได้ และสามารถเรียนรู้จากภาพแทนของจริงได้
    - 5.3 ชั้นการเรียนรู้สัญลักษณ์และนามธรรม (Symbolic stage) เป็นชั้นการเรียนรู้สิ่งที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมได้
  6. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากการที่คนเราสามารถสร้างความคิดรวบยอด หรือสามารถจัดประเภทของสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม
  7. การเรียนรู้ได้ผลดีที่สุด คือการให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- ชูลีพร สงวนศรี (2550, น. 45-46) ได้กล่าวถึงขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner ไว้ว่า วิธีการที่เด็กใช้เป็นเครื่องมือในการค้นพบความรู้ขึ้นอยู่กับพัฒนาการของเด็ก ซึ่งคล้ายกับพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ซึ่งขั้นของพัฒนาการที่ Bruner เสนอว่าเป็นเครื่องมือในการค้นพบความรู้ แบ่งออกเป็น 3 วิธี ดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้โดยการกระทำ (enactive representation) ขั้นนี้เปรียบได้กับขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor stage) ของ Piaget โดยเริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิด

จนถึงประมาณ 2 ปี เป็นช่วงที่เด็กแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางสติปัญญาด้วยการกระทำ เป็นลักษณะการถ่ายทอดประสบการณ์และสามารถเรียนรู้ได้โดยการกระทำ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ดำเนินต่อไปตลอดชีวิต มิได้หยุดอยู่ในช่วงใดช่วงหนึ่ง

2. การเรียนรู้โดยการรับรู้ภาพและจินตนาการ (iconic representation) ขั้นนี้เปรียบได้กับขั้นก่อนเกิดปฏิบัติการ (preoperational stage) ของ Piaget เด็กสามารถใช้จินตนาการเด็กสามารถนำสิ่งที่เห็นจากโลกภายนอกและสิ่งที่อยู่ในใจมาผสมผสานจัดลำดับให้เป็นระเบียบเข้าด้วยกัน เด็กอายุประมาณ 2-3 ปี สามารถใช้จินตนาการได้ตามลำดับความสามารถ การรับรู้ภาพ แสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจ และจะพัฒนาเพิ่มขึ้นตามอายุจนถึงอายุประมาณ 7 ปี จะมีพัฒนาการได้สูงสุด

3. การเรียนรู้โดยการสื่อความหมายทางสัญลักษณ์ (symbolic representation) ขั้นนี้เปรียบได้กับขั้นปฏิบัติการรูปธรรม (concrete operation stage) ของ Piaget เด็กสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ โดยการใช้สัญลักษณ์หรือภาษา ซึ่งภาษาเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความคิด Bruner ถือว่าขั้นนี้เป็นขั้นสูงสุดของพัฒนาการความรู้ ความเข้าใจและภาษา ที่พัฒนาขึ้นพร้อมๆ กัน เด็กสามารถคิดหาเหตุผล และในที่สุดจะเข้าใจในสิ่งที่เป็นามธรรมและสามารถแก้ปัญหาได้

แนวคิดของ Bruner ถือว่า พัฒนาการความรู้ ความเข้าใจ เกิดขึ้นได้โดยผ่านขั้นตอน 3 ขั้น คือ การเรียนรู้โดยการกระทำ การเกิดภาพในใจ และการใช้สัญลักษณ์ เป็นการเจริญงอกงามจากภายในและเป็นกระบวนการต่อเนื่องไปตลอดชีวิต หลังจากนั้นความเจริญงอกงามทางสติปัญญาจะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมของบุคคล บทบาทการสอนในโรงเรียน ภาษาและองค์ประกอบอื่นที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสติปัญญา ดังนั้นหากครูเข้าใจธรรมชาติของการสร้างความคิดรวบยอดของเด็ก ครูสามารถนำมาปรับการจัดกิจกรรมและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งเป็นประโยชน์กับเด็กและสอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว นอกจากนี้ Bruner ยังให้ความสำคัญกับคุณค่าของการคิด การหาเหตุผลของการคิดแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการหาความจริงทางวิทยาศาสตร์ที่ต้องใช้ความสามารถทางสติปัญญา โดยครูส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสใช้การคิด Bruner เชื่อว่ากิจกรรมทางสติปัญญาจะประสบผลสำเร็จอย่างเต็มที่ก็ต่อเมื่อเด็กมีความพึงพอใจ ครูควรใช้ความพยายามให้เด็กสนใจต่อการเรียนรู้ให้มากขึ้น โดยการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้มีความสุข ผ่อนคลาย ช่วยให้เด็กมีความพร้อม และสนใจเรียนรู้ ช่วยพัฒนาการคิด การจินตนาการ มีความสามารถถ่ายทอดความคิด โดยคำนึงถึงพัฒนาการเด็กเป็นสำคัญ

จากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner ที่กล่าวมา สรุปได้ว่า เด็กเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า จึงสามารถรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก เด็กจึงเกิดมโนภาพ เกิดความคิด จินตนาการ เกิดความเข้าใจในสิ่งนั้น มีการจัดระเบียบโครงสร้างในสิ่งที่รับรู้ เกิดความคิดรวบยอด และแสดงถึงความรู้ความเข้าใจด้วยการสื่อหรือถ่ายทอดประสบการณ์ออกมาเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นภาษา พัฒนาไปสู่ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เป็น

นามธรรม จนสามารถคิดหาเหตุผล ในการแก้ปัญหาได้ และจากแนวคิดของ Bruner สามารถนำมาจัด ประสพการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย (ชวลีพร สงวนศรี, 2550, น. 46) ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือกระทำกิจกรรมต่างๆ ได้ค้นพบด้วยตนเอง โดยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า

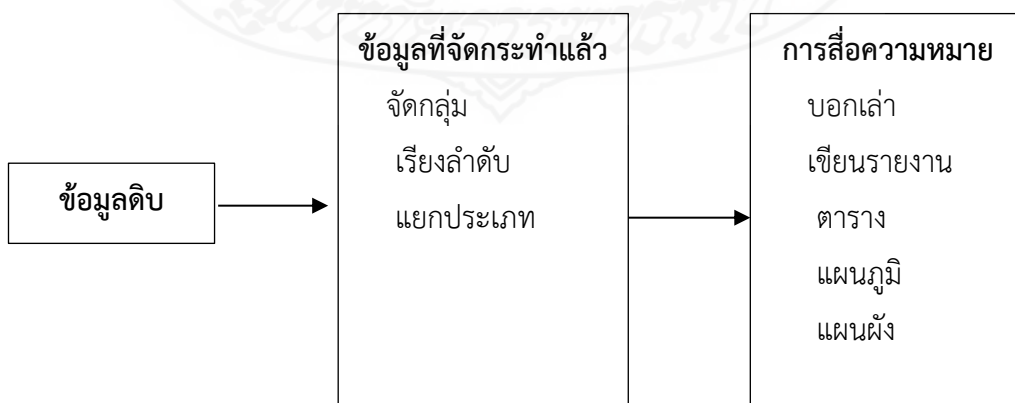
2. จัดกิจกรรมที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก โดย กิจกรรมนั้นเกิดจากความต้องการและการยอมรับของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถและ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. จัดกิจกรรมให้เด็กได้ฝึกถ่ายทอดประสบการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ผ่าน สัญลักษณ์หรือภาษา ด้วยวิธีการที่หลากหลายภายใต้บรรยากาศที่สนุกสนาน ผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด เช่น พูด เขียน ปั้น หรือวาดภาพระบายสี

1.2.2 องค์ประกอบของการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล

องค์ประกอบของการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล มีผู้กล่าว ไว้ดังนี้ สุรางค์ สากร (2537, น. 73 อ้างถึงใน เอราวรณ ศรีจักร, 2550, น. 21) ได้ แสดงภาพองค์ประกอบของการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล ประกอบด้วย

1. ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การวัด การทดลอง โดยตรง เป็นข้อมูลที่ทำให้ความ เข้าใจยาก
2. ข้อมูลที่จัดกระทำแล้ว เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการนำข้อมูลดิบมาดัดแปลงใหม่ เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น เช่น การจัดกลุ่ม แยกประเภท หรือเรียงลำดับ
3. สัญลักษณ์หรือภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมาย เป็นการใชภาษาพูดและภาษา เขียนสื่อความหมายข้อมูลให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ เช่น การเล่าประสบการณ์ พูดอธิบายผลงาน การวาด ภาพ เขียนตาราง เขียนแผนที่ แผนที่ แผนผัง หรือแผนภูมิ ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล

ที่มา: สุรางค์ สาคร (2537, น. 73 อ้างถึงใน เอรารวรรณ ศรีจักร, 2550, น. 21)

ประสาท เนืองเฉลิม (2557, น. 69) ได้กล่าวถึงความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล ประกอบด้วย

1. ข้อมูล แบ่งตามระดับความยากง่ายในการทำความเข้าใจได้ 2 ประเภท

1.1 ข้อมูลดิบ เป็นข้อมูลที่ทำให้ทำความเข้าใจยาก ได้จากการสังเกต การวัดการจำแนก

1.2 ข้อมูลที่จัดกระทำแล้ว เป็นข้อมูลที่ทำให้เข้าใจได้ง่าย ได้มาจากการนำข้อมูลดิบมาเปลี่ยนแปลงใหม่ เช่น หาความถี่ จัดลำดับ แยกประเภท

2. การสื่อความหมายข้อมูล เป็นความสามารถในการพูดหรือเขียน รวมถึงการเขียนแผนภาพ แผนภูมิ กราฟ ตาราง วงจร ประกอบการพูด และอาจแนะนำเสนอโดยวิธีการที่เหมาะสม เช่น การพูดบรรยายด้วยข้อความที่มีความกระชับ ชัดเจน การใช้สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายที่ตกลงกันได้ การใช้รูปภาพที่ได้จากการวาดหรือภาพถ่ายของจริง เป็นต้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1. ข้อมูลหรือความรู้ที่เด็กมีประสบการณ์ มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ บุคคล หรือสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเด็ก จากการเล่นหรือทำกิจกรรม ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า อาจได้มาโดยวิธีการสังเกต การวัด การทดลอง หรือการลงมือปฏิบัติจริง

2. การจัดกระทำกับข้อมูลหรือการแปลความหมายข้อมูลใหม่ ให้มีความหมายมีความสัมพันธ์กัน เพื่อสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่ายขึ้น ตามความเหมาะสมของข้อมูลและระดับความสามารถของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีวิธีการจัดกระทำได้หลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่เด็กมีประสบการณ์ หรือข้อตกลงที่เด็กและครูร่วมสร้างและวางแผนก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม รูปแบบการจัดกระทำกับข้อมูล ดังนี้

2.1 การเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะ ความยาว ความสูง น้ำหนัก หรือปริมาตร การเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลัง

2.2 การนับ

2.1.3 การจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะ รูปร่าง รูปทรง สี น้ำหนัก

2.4 การหาความสัมพันธ์

3. การสื่อความหมายหรือวิธีการนำเสนอข้อมูล เพื่อให้ผู้อื่นสามารถรับรู้และเข้าใจข้อมูลนั้นๆ ได้ง่ายขึ้น โดยวิธีการเล่าเรื่องจากภาพ หรือพูดอธิบายผลงาน

4. สื่อหรือสัญลักษณ์ประกอบการสื่อความหมายหรือนำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ ให้ผู้เข้าใจข้อมูลนั้นๆ ได้ง่ายขึ้น ได้แก่ ชิ้นงานหรือผลงานจากการวาด การเขียน หรือการปั้น เป็นต้น

1.3 การส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล สำหรับเด็กปฐมวัย

ชูลีพร สงวนศรี (2550, น. 71-72) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการสอนเพื่อส่งเสริม การฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัย ของครู ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เด็กปฐมวัยควรได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยให้เด็ก ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะด้วยตนเอง ครูควรตระหนักถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สนับสนุนความอยากรู้อยากเห็น ให้โอกาสเด็กได้ลองผิดลองถูก ตามความสามารถของเด็กแต่ละวัยอย่าง อิสระ เพื่อตอบสนองความต้องการและความสามารถเฉพาะตัวของเด็ก ผ่านการเล่นตามเวลาที่เหมาะสม เพียงพอสำหรับเด็กแต่ละคน สิ่งที่ครูปฐมวัยควรจัดกิจกรรมส่งเสริม การฝึกทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ ด้านความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล สำหรับเด็กปฐมวัย คือ

1. จัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกกิจกรรมตาม ความสนใจ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจ เด็กมีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น
3. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวเด็ก
4. ส่งเสริมให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการสังเกต สืบเสาะทดลอง หรือค้นหา

คำตอบ

5. จัดสภาพบรรยากาศการเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมรวมถึงอุปกรณ์การเรียนรู้ที่กระตุ้น ความสนใจ อยากรู้อยากเห็น อยากรทดลองของเด็ก
6. ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความคิดอย่างต่อเนื่อง โดยไม่คาดหวังคำตอบว่าจะต้องถูก เสมอไป เพียงแต่คอยส่งเสริมให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก และได้ใช้ความสามารถตามวัย

พันธ์ ทองชุมนุม (2547, น. 40 อ้างถึงใน เกษศิริรินทร์ ศรีสัมฤทธิ์, 2556, น. 152-153) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล กระทำได้ดังนี้

1. ฝึกให้ผู้เรียนได้เลือกรูปแบบการเสนอข้อมูลอย่างเหมาะสม
2. ฝึกให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบเหตุการณ์ที่สามารถอธิบายได้จากประสบการณ์
3. ฝึกให้ผู้เรียนมีการออกแบบนำเสนอข้อมูลตามรูปแบบที่เลือกไว้และให้เหตุผลว่า เหตุใดจึงใช้รูปแบบดังกล่าวในการนำเสนอข้อมูล

4. ฝึกให้ผู้เรียนมีการปรับเปลี่ยนการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่างๆ จากข้อมูลชุดเดียวกัน เพื่อเป็นการฝึกทักษะในการนำเสนอข้อมูลหลาย ๆ วิธี

5. ฝึกให้ผู้เรียนมีการใช้สื่อหลากหลายเพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้สื่อต่างๆ

6. ฝึกให้ผู้เรียนใช้วิธีการต่าง ๆ มาผสมผสานกันกับสื่อที่มีอยู่ เพื่อถ่ายทอดข้อมูลแก่ผู้คนที่ทั่วไปให้สามารถรับทราบได้ง่าย และเข้าใจในข้อมูลนั้น

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัย มีแนวทางการส่งเสริมความสามารถของเด็ก ดังนี้

1. จัดสภาพบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งสภาพบรรยากาศภายในและภายนอกห้องเรียน โดยจัดสื่อ อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมให้กระตุ้นความสนใจ เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการค้นหาคำตอบ

2. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก ในการสังเกต สำรวจ ทดลอง หรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

3. จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเลือก และวางแผนการจัดกิจกรรม เด็กมีโอกาสฝึกจัดกระทำกับข้อมูล แปลความหมายข้อมูล ฝึกออกแบบการนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการของตนเอง และนำเสนอข้อมูลเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ

4. ใช้เทคนิคในการตั้งคำถามกับเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด และพูดอธิบายสิ่งต่างๆ ที่เด็กค้นพบให้มากที่สุด เพื่อให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก

5. มีการเสริมแรง เมื่อเด็กทำกิจกรรมได้สำเร็จ เพื่อเป็นการกระตุ้นเร้าให้เด็กมีความกระตือรือร้น และสนใจในการร่วมทำกิจกรรม กล้าแสดงความคิดเห็น

1.4 การวัดและประเมินความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย

การวัดเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการจัดประสบการณ์โดยใช้เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ ส่วนการประเมินเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวัดมาพิจารณาและลงข้อสรุป การประเมินเป็นการใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายสามารถประเมินได้ทั้งคุณภาพและปริมาณ

1.4.1 วิธีการวัดและประเมินความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล ถือว่ามีความจำเป็นและสำคัญเนื่องจากการนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องควรนำไปปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมความสามารถของเด็กได้อย่างถูกต้อง และเพื่อให้ได้ข้อมูลจากการวัดและ

ประเมินไปจัดประสบการณ์ให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และศักยภาพของเด็กแต่ละบุคคล

เบญจา แสงมะลิ (2545, น. 83-86 อ้างถึงใน ชูสิทธิ์ สงวนศรี, 2550, น. 207-209) ได้กล่าวถึงวิธีวัดและประเมินความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลระดับปฐมวัย มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นศึกษาพฤติกรรม การศึกษาพฤติกรรมช่วยให้ครูได้รับข้อมูลที่เป็นจริงของเด็ก โดยมีวิธีการ ดังนี้

1.1 การสังเกต ทำการสังเกตเด็กขณะเล่น และทำกิจกรรมทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม แล้วบันทึกข้อมูลตามสภาพที่สังเกตได้จริง

1.2 การสนทนา การสนทนากับเด็กช่วยให้รู้ถึงความคิด และพัฒนาการทางภาษา โดยทำความเข้าใจและสนทนากับเด็กให้เป็นไปตามธรรมชาติที่สุดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง นอกจากนี้ควรสนทนากับผู้ปกครองหรือพี่เลี้ยง จะช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเมื่อเด็กอยู่บ้านได้เป็นอย่างดี

1.3 การสะสมผลงานของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นชิ้นงานที่แสดงถึงความคิดของเด็ก เช่น การเก็บสะสมผลงานการวาดภาพตามใจชอบของเด็ก โดยขณะที่ได้วาดภาพเสร็จแล้วครูสอบถามเด็กว่า “หนูวาดภาพอะไร เล่าให้ครูฟังหน่อย” แล้วครูบันทึกคำพูดของเด็ก ช่วยให้ทราบว่าเด็กคิดอะไร เด็กมีภูมิหลังอย่างไร และเด็กกำลังสนใจเรื่องอะไร การสะสมผลงานควรเก็บอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เป็นวิธีที่ช่วยให้ครูรู้จักเด็กและประเมินเด็กได้ตามสภาพจริง

1.4 การซักถาม ถามเด็กเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมในกิจวัตรประจำวันในแต่ละกิจกรรมที่ครูเตรียมไว้ให้เด็กจะช่วยให้ครูเห็นพัฒนาการและความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี การซักถามครูควรให้ความเป็นกันเองกับเด็กที่ครูซักถามอย่างทั่วถึงและเป็นไปตามธรรมชาติ

2. ขั้นบันทึกและสรุปพฤติกรรม

การบันทึกพฤติกรรมของเด็ก ครูควรสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมจากการสังเกต พัฒนาการ การสนทนา การสะสมผลงาน และการทดสอบด้วยวาจา โดยบันทึกตามสภาพที่เป็นจริง

3. ขั้นบันทึกแบบประเมิน

แบบประเมินพัฒนาการเป็นแบบที่สร้างขึ้นเพื่อประเมินพัฒนาการเด็กแต่ละคนว่าสามารถปฏิบัติได้ตามความสามารถตามวัยหรือไม่ โดยมีลำดับพัฒนาการจากง่ายไปสู่ยาก เมื่อนำความสามารถที่เด็กปฏิบัติได้จริงมาเปรียบเทียบกับแบบประเมิน ช่วยให้ครูทราบว่าเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการในขั้นใด เหมาะสมกับวัยหรือไม่ โดยไม่ควรนำผลการประเมินของเด็กแต่ละคนมาเปรียบเทียบกัน

4. ขั้นพิจารณาการจัดประสบการณ์

หลังจากบันทึกข้อมูลเด็กลงในแบบประเมินพัฒนาการแล้ว ผลการประเมินสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กได้ ดังนี้

4.1 ถ้าเด็กมีพฤติกรรมอยู่ในระดับ “ทำได้” แสดงว่าเด็กมีพฤติกรรมที่คล่องแคล่ว ครูควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ฝึกความสามารถที่ยากขึ้น

4.2 ถ้าเด็กมีพฤติกรรมอยู่ในระดับ “ทำไม่ได้” แสดงว่าเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่คล่องแคล่ว ครูควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ฝึกความสามารถที่เด็กสามารถทำได้

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2533, น. 10 อ้างถึงใน ชนกพร ประทุมทอง, 2549, น. 292-293) ได้กำหนดแนวทางการวัดและวิธีการประเมินผลเด็กปฐมวัยไว้ ซึ่งเป็นการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อสนองจุดมุ่งหมายที่วางไว้ วิธีการประเมินผลที่ควรใช้ มีดังนี้

1. การสังเกต

การสังเกต คือ การพิจารณาปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อค้นหาความจริงบางประการ โดยอาศัยประสาทสัมผัสของผู้สังเกตโดยตรง ทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ ซึ่งครูสามารถสังเกตได้หลายวิธีคือ

1.1 ครูสังเกตเด็กขณะเล่น เรียน และทำงาน ควรสังเกตโดยสม่ำเสมอ ทั้งเป็นหมู่คณะ เป็นรายบุคคล เพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการด้านต่างๆ เมื่อมีอะไรผิดปกติเกิดขึ้นในตัวเด็ก ครูจะได้ทราบและเข้าใจสาเหตุและแก้ปัญหาได้ ดังนั้นครูจึงควรใช้วิธีการสังเกตเป็นพื้นฐาน ควรจดบันทึกไว้กันลืม เนื่องจากเด็กวัยนี้ยังไม่สามารถเข้าใจตนเอง พอจะบอกความต้องการอันแท้จริงให้ผู้ใหญ่เข้าใจได้ ครูควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1.1.1 ควรสังเกตเป็นรายบุคคล ทุกครั้งที่จัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

1.1.2 ควรมีแบบบันทึกการสังเกต โดยมีรายการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรสังเกตของเด็กแต่ละคนไว้ด้วย

1.1.3 ควรบันทึกข้อบกพร่อง ข้อดี และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง หรือส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กไว้ด้วย

1.2 ครูควรสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรม หรือเล่น ทั้งเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ครูควรจดบันทึกสิ่งที่ได้สังเกตเห็นว่าข้อดีและข้อบกพร่อง อันจะเป็นข้อมูลในการเลือกจัดกิจกรรมเสริมแก่เด็กต่อไป

2. การสนทนา

การสนทนากับเด็กเป็นรายบุคคล จะช่วยให้ทราบถึงพัฒนาการเด็ก ด้านภาษา การพูด การฟัง การสื่อสารของเด็ก นอกจากนี้ยังช่วยให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมที่บ้าน ซึ่งอาจจะ

เป็นข้อมูลที่ช่วยให้ครูเข้าใจดีขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูทราบถึงสภาพอารมณ์และจิตใจของเด็กอีกด้วย

3. การสัมภาษณ์หรือการทดสอบปากเปล่า

ข้อมูลที่ได้จะช่วยให้ครูทราบถึงความก้าวหน้าของพัฒนาการทางภาษา การพูดที่บกพร่อง การพูดชัดไม่ชัด นอกจากนี้ยังช่วยให้ทราบถึงพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และการคิดของเด็กได้

4. การเก็บรวบรวมผลงาน

ข้อมูลที่ได้จะช่วยให้ครูทราบถึงความก้าวหน้าของพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กแต่ละคน เช่น งานศิลปะ ภาพวาด จะช่วยให้ทราบถึงพัฒนาการของกล้ามเนื้อนิ้วมือ ความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับตา เป็นต้น

5. การใช้แบบทดสอบที่เป็นรูปภาพ

เพื่อช่วยให้ครูทราบถึงข้อมูลเรื่องเดียวกันจากเด็กทุกคน ครูอาจใช้แบบทดสอบที่เป็นรูปภาพ และทำการทดสอบในสภาพแวดล้อมที่เด็กคุ้นเคย

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย มีลำดับขั้นตอน 4 ขั้น ได้แก่

1. ขั้นศึกษาพฤติกรรม เป็นการประเมินความก้าวหน้าหรือดูการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งวิธีการวัดและประเมินโดยการสังเกต สนทนา สัมภาษณ์ เก็บรวบรวมผลงาน และ การใช้แบบทดสอบ

2. ขั้นบันทึกและสรุปพฤติกรรมเด็ก เป็นการจดบันทึกพฤติกรรม การกระทำของเด็กจากการสังเกต การสนทนา การสะสมผลงาน และการทดสอบด้วยวาจา โดยบันทึกตามสภาพที่เป็นจริง

3. ขั้นบันทึกลงในแบบประเมินพัฒนาการ

4. ขั้นพิจารณาจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

พัชรี ผลโยธิน และดวงเดือน ศาสตร์ภัทร (2555, น. 56-60) ได้นำเสนอวิธีการวัดและประเมินความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย 2 วิธี ดังนี้

1. การวัดและประเมินแบบเป็นทางการ เป็นการประเมินโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งวิธีการในการดำเนินการทดสอบและการให้คะแนนเป็นไปในแบบเดียวกัน ผู้สร้างแบบทดสอบจะต้องเขียนคำอธิบายอย่างละเอียดในการดำเนินการทดสอบ การให้คะแนนและตีความคะแนน ความเป็นมาตรฐาน ยังรวมถึงคำอธิบายถึงอุปกรณ์ที่ใช้ เวลาที่กำหนด คำพูดที่ผู้ทดสอบจะเข้าไปอธิบายให้

กลุ่มตัวอย่าง การสาธิตให้ดูในตอนแรก วิธีการจัดการกับคำถามจากกลุ่มตัวอย่าง และรายละเอียดอื่นๆ ของทุกๆ สถานการณ์ของการทดสอบ นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้ว แบบทดสอบเป็นมาตรฐานจะต้องมีการหาเกณฑ์หรือมาตรฐาน (Norms) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยของความสามารถของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ในระดับอายุใดอายุหนึ่ง แบบทดสอบมาตรฐานต้องมีความเป็นปรนัย มีความเที่ยง ความตรง

2. การวัดประเมินแบบไม่เป็นทางการ อาจทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ เพื่อนำไปประเมินความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็ก จำเป็นต้องมีเป้าหมายของการประเมิน

สรุปได้ว่า วิธีการวัดและประเมินความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย มีลำดับขั้นตอนการวัดและประเมิน คือ ขั้นสังเกตพฤติกรรม ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสะสมผลงานเด็ก การสัมภาษณ์ ชักถาม ขั้นบันทึกและสรุปพฤติกรรม ขั้นบันทึกแบบประเมิน และขั้นพิจารณาการจัดประสบการณ์ วิธีการวัดและประเมินมีทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการวัดและประเมินแบบเป็นทางการจะเป็นการประเมินโดยใช้แบบทดสอบที่มีมาตรฐาน ส่วนแบบไม่เป็นทางการ ประเมินโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นต้น

1.4.2 เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินความสามารถในการจัดกระทำและสื่อ

ความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย

เครื่องมือประเมินความสามารถหรือพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย มีความสำคัญในการช่วยให้ครู ผู้ปกครองทราบระดับความสามารถของพัฒนาการ จุดเด่น จุดด้อยของเด็ก ทำให้ครู ผู้ปกครองทราบผลการเรียนรู้ ความก้าวหน้าของการเรียนรู้ บ่งบอกระดับความสามารถของเด็ก สามารถนำข้อมูลมาเป็นเหตุผลในการคิดค้นหาวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กให้มีความสามารถเพิ่มมากขึ้น

สมคิด พรหมจ้อย (2557, น. 8-16) ได้กล่าวถึงประเภทของเครื่องมือวัดและประเมินพฤติกรรมหรือความสามารถของเด็กปฐมวัย ว่ามีหลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนก ดังนี้

1. จำแนกตามผู้พัฒนา จำแนกออกเป็น 2 ประเภทคือ

1.1 เครื่องมือที่ครูสร้างขึ้น เครื่องมือประเมินพฤติกรรมเด็กส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือที่ครูสร้างขึ้นเอง เพื่อใช้ตรวจสอบพัฒนาการของเด็ก จะมีรูปแบบแตกต่างกันออกไป เช่น แบบวัด แบบสังเกต แบบทดสอบวัดความสามารถ

1.2 เครื่องมือมาตรฐาน เป็นเครื่องมือสร้างขึ้นมาอย่างถูกต้องตามเกณฑ์ มีการวิเคราะห์ข้อคำถามและคุณภาพด้านอื่นๆ มีการปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือหลายครั้งก่อนนำไปใช้จริง มรกระบวนการสร้างและพัฒนาที่ซับซ้อน เครื่องมือมาตรฐานมีจุดมุ่งหมายในการวัดและประเมินที่แตกต่างจากเครื่องมือที่ครูสร้างขึ้น กล่าวคือ เครื่องมือมาตรฐานเป็นเครื่องมือที่ถูกสร้างเพื่อ

ใช้กับเด็กจำนวนมากในหลายๆ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันทั้งด้านหลักสูตรและด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2. จำแนกตามวิธีวัด สามารถจำแนกได้หลายประเภทคือ แบบบันทึกข้อมูล แบบสังเกตพฤติกรรม แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบบันทึกข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งๆ เช่นการบันทึกการเจริญเติบโต บันทึกพัฒนาการ เป็นต้น

2.2 แบบทดสอบ เป็นชุดของคำถามที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบ ใช้วัดพฤติกรรมพัฒนาการ ความรู้ และความสามารถบางประการของเด็กปฐมวัย ลักษณะของแบบทดสอบควรใช้แบบทดสอบที่เด็กเข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ เช่น แบบทดสอบให้เด็กได้ปฏิบัติจริง แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ แบบทดสอบใช้รูปภาพประกอบ มีสีสันและมีลักษณะเหมือนของเล่น กิจกรรมที่ใช้ทดสอบก็เป็นเหมือนกิจกรรมการเล่นเกม เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกรบายใจและเป็นอิสระ แบบทดสอบมีข้อดีคือใช้สะดวก รวดเร็ว เก็บข้อมูลได้ง่าย ส่วนข้อเสียคือ สร้างให้ได้มาตรฐานได้ยาก

แบบทดสอบที่ใช้วัดพัฒนาการของเด็กปฐมวัย อาจใช้แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นโดยใช้แนวทางพัฒนาการเด็กปฐมวัยและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมาสร้างแบบทดสอบ ซึ่งอาจเป็นแบบทดสอบเชิงสถานการณ์ หรือให้เด็กทำตามที่ครูสั่ง ให้เด็กตอบคำถามแก้ปัญหาหรือแบบวัดความสามารถด้านต่างๆ หรือใช้แบบทดสอบมาตรฐาน

แบบทดสอบมาตรฐานที่ใช้สำหรับเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่เป็นแบบทดสอบเพื่อสำรวจทั่วไป หรือคัดแยก ที่ใช้กันมากคือ แบบทดสอบพัฒนาการของเดนเวอร์ และแบบทดสอบการคัดแยกเด็กแบบแป้นหมุน

2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัย ในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยนั้นแบบสังเกตนับว่ามีบทบาทสำคัญ เพราะครูต้องใช้สังเกตเด็กตลอดเวลาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทราบว่าเด็กมีพัฒนาการเป็นอย่างไร ผู้ประเมินต้องเทียบพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตหรือวัดได้กับเกณฑ์มาตรฐานจึงจะทราบพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

2.4 แบบสัมภาษณ์เด็กปฐมวัย เป็นชุดของข้อคำถามเช่นเดียวกับแบบทดสอบ เพียงแต่แบบสัมภาษณ์ ผู้ตอบใช้วิธีการฟัง แบบสัมภาษณ์ใช้สอบถามความคิดเห็น ความสนใจของเด็กปฐมวัย โดยทั่วไปแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น ประเภทมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง ข้อดีของแบบสัมภาษณ์คือ ได้ข้อมูลคำตอบที่ละเอียดและเชิงลึก สามารถใช้ควบคู่กับแบบสังเกตได้ ข้อเสียคือ เก็บข้อมูลได้น้อย ใช้เวลานาน เสียค่าใช้จ่ายมาก ผู้สัมภาษณ์ต้องมีทักษะดีพอ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัย มีทั้งเครื่องมือที่จำแนกตามผู้พัฒนา ได้แก่ ครูผู้สอนสร้างขึ้นเองและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน และจำแนกตามวิธีวัด ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล แบบทดสอบ

แบบสังเกตพฤติกรรมเด็ก และแบบสัมภาษณ์ โดยยึดพัฒนาการของเด็กปฐมวัยและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินพฤติกรรมหรือความสามารถของเด็กปฐมวัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบเชิงปฏิบัติการในการวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ต้องการวัด ลักษณะของแบบทดสอบ ใช้แบบทดสอบที่เด็กเข้าใจได้ง่าย ใช้รูปภาพประกอบที่มีสีสันน่าสนใจและใช้ของจริง เป็นแบบทดสอบที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า กิจกรรมที่ใช้ทดสอบเป็นเสมือนกิจกรรมการเล่นเกม เพื่อให้เด็กเกิดความสบายใจและเป็นอิสระ วิธีการทดสอบ ครูเป็นผู้ใช้คำถาม ให้เด็กฟังแล้วพิจารณารูปภาพ ของจริง หรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยการบอก ชี้ หยิบ จับคู่จัดกลุ่ม และเรียงลำดับ

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล ได้มีผู้สนใจและทำการศึกษเกี่ยวกับความสามารถพื้นฐานกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล ไว้ดังนี้

พิศมัย พิสิทธิ์ (2552, น. 114) ได้ศึกษา ผลการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไร่ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 25 คน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังสอน คือ 5.92 และ 8.44 มีค่าความต่างอยู่ที่ 2.52

วนิชชา สิทธิผล (2556, น. 64) ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ด้วยการจัดกิจกรรมการทำเครื่องตีผสมน้ไพร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนวัดท่าปางงาม (สายรัตน์ประชาสรรค์) อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการทำเครื่องตีผสมน้ไพร เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล สูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรม โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 อยู่ในระดับดี และมีค่าผลต่างคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 1.40 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

จากเอกสารและรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย ข้างต้น เป็นความสามารถพื้นฐานด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สำคัญ ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้กับเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัย ซึ่งจะเป็นการปู

พื้นฐานในด้านกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด ที่เป็นระบบมีขั้นตอน จากการคิดริเริ่ม วางแผน เลือกลงมือปฏิบัติ และนำเสนอแนวความคิดหรือความรู้ที่ได้เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล เป็นความสามารถ ในการรับรู้ข้อมูล จากการสังเกต สำนวญ ทดลอง สืบเสาะค้นหาหรือลงมือปฏิบัติ แล้วสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้ มาดัดแปลง จัดระบบใหม่ ให้มีความหมายและง่ายต่อการสื่อความหมายให้คนอื่นเข้าใจ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เรียงลำดับ แยกประเภท หาความสัมพันธ์ ให้มีความเหมาะสมกับข้อมูล หรือใช้รูปแบบตามที่ครู กำหนดให้ แล้วนำเสนอข้อมูลผ่านการจัดกระทำแล้ว ให้เพื่อน ๆ ครู หรือคนอื่นเข้าใจได้ อาจทำได้ โดยวิธีการพูดอธิบาย เล่าเรื่อง เล่าเหตุการณ์ หรือนำเสนอผลงานเชิงประจักษ์ เช่น ภาพวาด การปั้น การเขียนแผนภูมิ เป็นต้น

จากการศึกษาผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยมองว่า เด็กปฐมวัยหากได้รับการส่งเสริมพัฒนา และฝึกฝนอย่าง ถูกวิธี เหมาะสมกับวัยและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก สามารถดำเนินการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลได้ เป็นการเตรียมความพร้อมพัฒนาการด้านสติปัญญา ให้เป็น บุคคลที่ฉลาด มีไหวพริบ สามารถรับรู้ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว มีพื้นฐานทางด้านภาษา มีความ พร้อมที่จะศึกษาในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ของเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมาย ความสำคัญของความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของ เด็กปฐมวัย

2.1.1 ความหมายของความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย

นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล มีดังนี้

ชวลีพร สงวนศรี (2550, น. 67) ได้สรุปความหมาย ของความสามารถในการ ลงความคิดเห็นจากข้อมูล หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการสรุปความคิดและความเห็นของ ตนเองจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกต หรือการทดลองปฏิบัติด้วยตนเองจนกระทั่งได้ข้อมูลที่เป็นจริง แล้วสรุปลงความเห็นจากข้อมูลที่ได้โดยอาศัยจากความรู้และความเข้าใจ

พัสดาวัน นาใจแก้ว (2555, น. 96) ได้สรุปความหมาย การลงความคิดเห็น จากข้อมูล หมายถึง ความสามารถในการอธิบายหรือสรุปข้อมูลที่ได้จากการสังเกตโดยตรง หรือจาก

การวัด การทดลอง โดยเพิ่มความคิดเห็นส่วนตัวที่มีเหตุผลลงไป ความคิดเห็นส่วนตัวที่เพิ่มลงไป จะ ได้จากการใช้ความรู้เดิม ประสบการณ์เดิม และข้อมูลเดิมมาประกอบการเพิ่มความคิดเห็นให้กับข้อมูล ที่ได้จากการสังเกตอย่างมีเหตุผล การลงความคิดเห็นจากข้อมูลเป็นสิ่งที่ยังไม่มั่นใจ อาจจะถูกหรือผิด ก็ได้ แต่ละคนอาจลงความเห็นจากข้อมูลชุดเดียวกันต่างกัน เนื่องจากมีประสบการณ์และความรู้เดิม ต่างกัน แต่จะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลกับข้อมูลที่สังเกตได้

ดวงเดือน พินสุวรรณ์ (2557, น. 74) ได้กล่าวไว้ว่า การลงความคิดเห็นจาก ข้อมูล เป็นการใช้ประสาทสัมผัส สัมผัสสิ่งของ หรือเหตุการณ์ให้ได้ข้อมูลอย่างหนึ่งแล้ว แล้วเพิ่มความคิดเห็นส่วนตัวลงไปให้กับข้อมูลนั้น อาจเขียนให้เข้าใจง่ายขึ้น ได้ดังนี้

ประสาทสัมผัส + ความคิดเห็นส่วนตัว = การลงความคิดเห็นจากข้อมูลโดย ความคิดเห็นส่วนตัวที่เพิ่มลงไป ต้องอาศัยทั้งความรู้เดิม ประสบการณ์เดิม และเหตุผลซึ่งการสังเกต วัตถุหรือประสบการณ์เดิม แล้วเพิ่มความคิดเห็นส่วนตัวซึ่งอาศัยความรู้เดิม ประสบการณ์เดิม และ เหตุผลนั้นมีโอกาสผิดพลาดได้ แต่โอกาสผิดพลาดมีน้อย

การลงความคิดเห็นในที่นี้ เป็นการลงความคิดเห็น เกี่ยวกับสิ่งของหรือเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นแล้ว มิได้เป็นการลงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ประสาท เนืองเฉลิม (2557, น. 68) กล่าวถึง ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล เป็นการเพิ่มความคิดเห็นให้กับข้อมูลที่ได้จากการสังเกต อย่างมีเหตุผล โดยอาศัย ความรู้และประสบการณ์เดิมมาช่วย พฤติกรรมที่แสดงว่าเกิดความสามารถนี้ คือ

1. สามารถอธิบายหรือเพิ่มข้อสรุปให้กับข้อมูล โดยใช้ความรู้หรือประสบการณ์ เดิมมาช่วย
2. ใช้ประสาทสัมผัสสิ่งของ หรือเหตุการณ์ให้ได้ข้อมูลอย่างหนึ่ง แล้วเพิ่ม ความคิดเห็นส่วนตัวลงไปให้กับข้อมูลนั้น ความคิดเห็นอาจมาจากประสบการณ์เดิม โดยอธิบายหรือ สรุปเกินข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และเพิ่มความคิดเห็นส่วนตัวลงไป

สุมิตรา ชมเทียม (2559, น. 18) ได้สรุปไว้ว่า การลงความคิดเห็น หมายถึง ทักษะที่อาศัยการเรียนรู้ผ่านการสังเกตจากประสบการณ์เดิม ข้อมูลเดิม ผสมผสานกับประสบการณ์ ใหม่ แล้วสรุปอย่างเป็นเหตุผล ซึ่งการลงความคิดเห็นจากข้อมูลนั้น อาจแตกต่างกันในข้อมูลชุดเดียวกัน ฉะนั้นทักษะการลงความเห็น จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ โดยใช้ความสามารถในการอธิบายสิ่ง ที่ได้ค้นพบ หรืออธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นโดยใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมเข้ามาช่วย

สรุปได้ว่า ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย หมายถึง ความสามารถในการเพิ่มความคิดเห็นให้กับข้อมูล ที่ได้จากการสังเกต สสำรวจ การวัด การทดลอง ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสสิ่งของหรือเหตุการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วสามารถเพิ่มความคิดเห็นส่วนตัวให้กับข้อมูลนั้นได้อย่างมีเหตุผล โดยอาศัยความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่เด็กเคยมี

ประสบการณ์เกี่ยวกับข้อมูลนั้นมาก่อน มาช่วยในการบอกเหตุผล สนับสนุน ให้กับข้อมูลนั้นๆ ให้ความน่าเชื่อถือ ซึ่งการเพิ่มเติมความคิดเห็นส่วนตัวเพื่อบอกเหตุและผลของข้อมูลชุดเดียวกัน อาจมีความแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์หรือความรู้เดิมของแต่ละบุคคล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กสามารถบอกหรือสรุปลงความเห็นให้กับข้อมูล เกี่ยวกับ วัตถุ สิ่งของ ธรรมชาติ บุคคล สถานที่ หรือสถานการณ์ จากการสังเกต สำนวณ หรือทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง และสามารถนำประสบการณ์เดิม มาช่วยอธิบายเพิ่มเติมความคิดเห็นของตนเองให้กับข้อมูลที่ได้สรุปลงความเห็นไปแล้วนั้น ได้อย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ โดยมีพฤติกรรม ดังนี้

1. พูดย่อสรุปให้กับข้อมูล เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล สถานที่ สิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ ได้ว่า คืออะไร ที่ไหน อย่างไร
2. แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมให้กับข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล
3. นำประสบการณ์เดิม มาช่วยอธิบายเหตุผลประกอบการลงข้อสรุปของข้อมูล

2.1.2 ความสำคัญของความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัย

ชูลีพร สงวนศรี (2550, น. 59) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นความสามารถพื้นฐานด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ดังนี้

1. เด็กสามารถนำประสบการณ์ จากการฝึกฝนไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ส่งเสริมการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า
3. ส่งเสริมการนำประสบการณ์เดิมมาใช้ประโยชน์ ผนวกเข้ากับประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้มีความรู้ที่กว้างขวางขึ้น
4. ส่งเสริมให้เด็กนำความสามารถในการลงความคิดเห็น มาเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหา ค้นคว้าข้อมูลที่ต้องการเรียนรู้ เพื่อทำความเข้าใจ
5. ส่งเสริมให้เด็กเข้าใจการใช้ชีวิต และนำความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลมาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้

6. ส่งเสริมให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการค้นหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์
 สุรศักดิ์ แพรดำ (2554, น. 248 อ้างถึงใน สมิตรา ชมเทียม, 2559, น. 19-20) ได้กล่าวถึงประโยชน์หรือความสำคัญ ของความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ดังนี้

1. ช่วยตรวจสอบว่าข้อมูลที่เป็นผลมาจากการสังเกตนั้นเป็นการสังเกตจริงหรือไม่

2. ช่วยทำให้ข้อมูลที่ได้รับจากการสังเกต มีความหมาย มีความสมบูรณ์ และมีประโยชน์

3. ช่วยในการพิจารณาเหตุการณ์อย่างมีเหตุผล ไม่ด่วนตัดสินใจ และมีความรอบคอบ

4. ใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างสมมติฐานหรือการนำไปสู่ข้อสรุปต่อไป
สรุปได้ว่า ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก เนื่องจาก เป็นความสามารถที่เด็กได้ลงมือฝึกปฏิบัติด้วยตัวเอง ตามความสามารถ วุฒิภาวะ ความสนใจ ตอบสนองความต้องการ อยากรู้ อยากเห็น อยากค้นคว้า ทดลองของเด็ก ช่วยส่งเสริมและพัฒนาเด็ก ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เด็กเป็นคนช่างสังเกต มีความสามารถในการแสวงหาความรู้
2. ส่งเสริมให้เด็กรู้จัก พิจารณา คิดหาเหตุผล เป็นคนรอบคอบ ไม่ด่วนตัดสินใจในเรื่องที่ได้ยินได้ฟังมา โดยที่ยังไม่ได้พิสูจน์ให้เห็นจริง
3. ส่งเสริมความสามารถในการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าของเด็ก จากการลงมือฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง
4. ส่งเสริมให้เด็กมีประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ กว้างขวางขึ้น
5. ช่วยให้เด็กมีความเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กได้ดี สามารถใช้ชีวิตประจำวันอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบของความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัย

ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล เป็นความสามารถในการคิดหรือสติปัญญา การลงความคิดเห็นเป็นการให้เหตุผลจากข้อมูลที่ได้รับในทุก ๆ เรื่องซึ่งจะต้องแสดงถึงความเข้าใจด้วยการสรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลนั้น ลักษณะการให้เหตุผลนั้น โดยธรรมชาติจะมีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกัน ระหว่างเหตุและผล เช่น เพราะสิ่งนี้เกิดสิ่งนั้นจึงเกิด หรือเพราะสิ่งนี้เป็นอย่างนี้ สิ่งที่เกิดขึ้นจากสิ่งนี้จึงเป็นแบบนี้ การลงความคิดเห็นจากข้อมูลจึงเป็นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบหรือ กระบวนการใช้สติปัญญา

ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลเป็นความสามารถพื้นฐานด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สำคัญ ที่ควรส่งเสริมให้เกิดกับเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพราะเป็นวัยที่มีการพัฒนาด้านสติปัญญาสูงสุดของชีวิตมนุษย์ และโดยธรรมชาติของเด็กปฐมวัย มีความอยากรู้อยากเห็น สนใจในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ตลอดเวลา และมักจะตั้งคำถาม อะไร ทำไม ซึ่งล้วนเป็นคำถามที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เด็กได้พบได้เห็น และได้สัมผัสความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล เป็นผลของกระบวนการคิด ความรู้ ความเข้าใจ จาก

การรับรู้สิ่งเร้าที่มากกระตุ้น ผสมผสานกับประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมาของบุคคล ทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น ซึ่งการผสมผสานระหว่างประสบการณ์ที่ได้รับปัจจุบันกับประสบการณ์ในอดีตจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการทางปัญญา (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559, น. 43-44) และการที่ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยจะพัฒนาความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลให้เกิดกับเด็กปฐมวัยได้ จึงมีความจำเป็นต้องเข้าใจ แนวคิด ทฤษฎี ที่สอดคล้องเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

2.2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของไว Vygotsky

McLeod (2007 อ้างถึงใน ศศิลักษณ์ ขยันกิจ และสมโภช เอี่ยมสุภาษิต, 2555, น. 57-58) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Vygotsky ที่ให้ความสำคัญกับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและบริบททางสังคมวัฒนธรรมในการพัฒนาความสามารถในการลงความคิดเห็นให้กับข้อมูล ซึ่งเป็นความสามารถในการคิดของเด็กปฐมวัย มีหลักสำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1) The More Knowledgeable Other (MHO) หมายถึง ใครก็ตามที่เป็นผู้ที่มีความสามารถสูงกว่า มีความรู้มากกว่า หรือมีประสบการณ์มากกว่า อาจเป็นครู เพื่อน ผู้ใหญ่ หรือแม้แต่สื่อการสอนที่เด็กเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

2) Zone of Proximal Development (ZPD) เป็นช่วงความสามารถที่เด็กบรรลุได้ด้วยตนเองและความสามารถที่เด็กบรรลุได้โดยการช่วยเหลือจากผู้ที่มีความสามารถมากกว่า

ในการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้จึงต้องคำนึงถึง ความสนใจของเด็ก และออกแบบสถานการณ์หรือการจัดประสบการณ์ที่ทำหายความสามารถ โดยมีครูคอยช่วยเหลือ เพื่อให้เด็กไปถึงศักยภาพที่สูงที่สุดของแต่ละคน (Zone of Proximal Development) บทบาทสำคัญของครู คือจัดวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อ ที่ทำหายทางสติปัญญาของเด็กและสอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือจัดกระทำกับสื่อต่างๆ โดยครูเป็นผู้สังเกตการเรียนรู้ของเด็ก คอยตั้งคำถาม ให้คำแนะนำตามโอกาสที่เหมาะสม

2.2.2 ทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาของ Bruner

Driscoll (2005 อ้างถึงใน อารมณ สุวรรณपाल, 2555, น. 17-18) ได้กล่าวว่า Bruner มีสมมติฐานว่า สติปัญญาของเด็กมีพัฒนาการ 3 ขั้น คือ การแสดงออกด้วยการกระทำ (Enactive) ขั้นสร้างภาพในใจ (Iconic) และขั้นใช้สัญลักษณ์ (Symbolic) ตามลำดับ โดย Bruner เชื่อว่าพัฒนาการแต่ละขั้นขึ้นอยู่กับช่วงอายุ แต่จะอยู่ในรูปการสนองตอบทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย ภาพลักษณ์ และการใช้สัญลักษณ์ ซึ่ง Bruner แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาไว้ 3 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นแสดงออกด้วยการกระทำ (Enactive Stage) ขั้นนี้เด็กจะเรียนรู้จากประสาทสัมผัส การเคลื่อนไหว และการกระทำ

2. ขั้นสร้างภาพในใจ (Iconic Stage) ในขั้นนี้เด็กจะนึกเอาเองโดยไม่ต้องใช้เหตุผล เด็กจะเกี่ยวข้องกับความจริงมากขึ้น ความคิดของเด็กเกิดจากการรับรู้และอาจมีจินตนาการ แต่ยังคงไม่ลึกซึ้ง

3. ขั้นใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Stage) ขั้นนี้เด็กสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ เด็กจะจัดระเบียบโครงสร้างขึ้นด้วยตนเอง จนเกิดความคิดรวบยอดในรูปสัญลักษณ์

Bruner เน้นความสำคัญของการเรียนรู้จากประสบการณ์ การรับรู้ทางประสาทสัมผัส ทำความเข้าใจกับสิ่งนั้น จัดระเบียบโครงสร้างของสิ่งที่รับรู้จนเกิดเป็นความคิดรวบยอด จากแนวคิดดังกล่าวครูผู้สอนสามารถส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลได้ด้วยการออกแบบการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการเด็ก จัดสภาพแวดล้อมที่ท้าทาย ช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจเรียนรู้ มีหลักการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลให้กับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. จัดกิจกรรมแบบค้นพบให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า
2. จัดกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจ มีความเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล
3. จัดกิจกรรมให้เด็กได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่มีความสามารถสูงกว่า
4. จัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนรู้อุทิศให้เด็กเกิดความสนใจ สงสัย และนำไปสู่การค้นหาคำตอบ บรรยากาศการเรียนรู้น่าสนุกสนาน ไม่ตึงเครียด
5. ใช้คำถามในการกระตุ้นการคิด การพูดของเด็ก

2.3 การส่งเสริมความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัย

การส่งเสริมความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย เป็นการส่งเสริมกระบวนการคิดของเด็ก เป็นความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล ในการสรุปข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากข้อมูลที่สังเกตได้ โดยใช้ประสบการณ์หรือความรู้เดิมที่เด็กมีอยู่ มาช่วยอธิบายเหตุผลของข้อมูลนั้นๆ ได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งมีแนวทางที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง 3 ประการคือ การใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย วิธีการจัดประสบการณ์ หรือกิจกรรม และการใช้แนวคิดทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (อารมณ สุวรรณปาน, 2555, น. 31) ครูผู้สอนเด็กปฐมวัยจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อหาแนวทางหรือวิธีการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลให้กับเด็ก โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้

จากการศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี วิธีการและแนวทางในการจัดสบบประการณ์ หรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากการกระทำ มีประสบการณ์ตรงกับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการสังเกต สำรวจ ทดลอง ในการค้นหาคำตอบหรือสิ่งที่เด็กต้องการรู้ เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครู หรือบุคคล (อารมณ สุวรรณปาน, 2555, น. 47)

2. เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจและความต้องการ ยอมรับความคิดเห็นและการตัดสินใจของเด็ก ครูใช้คำถามกระตุ้นการคิดและความกระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบ และจัดสภาพแวดล้อมที่น่าสนใจ ปลอดภัยต่อการให้เด็กสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง (ชูลีพร สงวนศรี, 2550, น.96-97)

3. จัดกิจกรรมที่ใหม่ให้มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของเด็ก สอนจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่นามธรรม จากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย สอนจากเรื่องใกล้ตัวไปหาเรื่องไกลตัว และมีการเสริมแรงทางบวก (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559, น. 33-38)

4. จัดกิจกรรมให้เด็กได้ฝึกอภิปราย สรุป แลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำข้อคิดเห็นมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย (วาชีนี บุญญาพวงค์, 2552, น. 28)

2.4 การวัดและประเมินความสามารถในการลงความเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

2.4.1 วิธีการวัดและประเมินความสามารถในการลงความเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

วิธีการประเมินความสามารถในการลงความเห็นจากข้อมูล เป็นการประเมินพฤติกรรมด้านการคิดของเด็กปฐมวัย เป็นพฤติกรรมการคิดพื้นฐานของพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นกระบวนการเก็บข้อมูล เพื่อช่วยให้ทราบว่า การจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็ก บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนหรือไม่เพียงไร ดังนี้ นักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้ Bergeson (2008, pp. 37-38 อ้างถึงใน พัทธา พุ่มพชาติ, น. 21) ได้กล่าวถึงวิธีการประเมิน ดังนี้

1. การใช้แบบทดสอบ เป็นวิธีการประเมินที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนาหรือเสริมสร้างที่ชัดเจน แบบทดสอบจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการในการสร้าง พัฒนา และทดสอบประสิทธิภาพก่อนการนำไปใช้

2. การสังเกต เป็นวิธีดั้งเดิมที่ใช้กันในการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่สามารถนำมาใช้สังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยทั้งในขณะที่เด็กเล่น และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ระหว่างกิจกรรมในชั้นเรียนหรือกิจกรรมประจำวัน โดยระบุพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต เป็นการสะท้อนพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก และสามารถนำข้อมูลมาใช้มาตรการแนะนำการออกแบบหลักสูตร การวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้างพฤติกรรมที่ต้องการประเมินได้ตรงตามสภาพจริง

3. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการประเมินที่เป็นการให้ข้อมูลโดยบุคคล เช่น เด็ก ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม พัฒนาศักยภาพของเด็ก การสัมภาษณ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับการได้รับความคิดเห็นที่หลากหลายซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเด็ก

4. การประเมินจากผลงานเด็ก เป็นการให้ข้อมูลที่มั่นใจได้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างการทำงาน ผลงานของเด็กมักถูกนำไปใส่ในพอร์ตโฟลิโอ รวมถึงผลการสังเกต ภาพถ่าย ผลการสัมภาษณ์ที่เรียบเรียงแล้ว และแหล่งข้อมูลสำหรับการประเมินอื่นๆ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559, น. 517-518) ได้กล่าวถึงวิธีวัดและประเมินพฤติกรรมเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมคือการประเมินตามสภาพจริงเพราะเป็นการประเมินพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกอย่างแท้จริง มีวิธีการประเมิน ดังนี้

1. การสังเกต เป็นวิธีการที่กระทำได้ในทุกสถานการณ์ทุกสถานที่ ผู้สอนอาจกำหนดเครื่องมือและเกณฑ์ในการสังเกตหรือไม่มีเครื่องมือในการสังเกตก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเด็นที่ต้องการประเมินว่ามีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการสังเกตระดับความสามารถหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาน้อยเพียงใด

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการประเมินโดยตั้งคำถามอย่างง่ายๆ ไม่ซับซ้อนเกินไป สามารถสัมภาษณ์เด็กเป็นรายบุคคลได้ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ

3. บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นวิธีรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวเด็ก การแสดงออกของพฤติกรรมลักษณะต่างๆ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์

4. แบบทดสอบวัดความสามารถที่เป็นจริง (Authentic test) เป็นวิธีการสร้างข้อสอบ โดยใช้คำถาม

5. การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นการจัดเก็บตัวอย่างผลงานที่มีการรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ กระทำอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษา วิธีการวัดและประเมินความสามารถในการลงความคิดเห็น จากข้อมูลของเด็กปฐมวัย สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผล มีหลากหลายวิธี เช่น การสังเกต การสนทนา ตรวจสอบผลงานหรือการใช้แบบทดสอบที่เป็นรูปภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องและเหมาะสมกับสิ่งที่ครูหรือผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนต้องการวัดและประเมิน สำหรับการวัดและประเมินพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยควรเน้นเป็นรายบุคคล ประเมินตามสภาพจริง มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องประเมิน จุดมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนรู้ และเครื่องมือประเมิน รวมไปถึงการเลือกใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินต้องมีความเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก 3-6 ปี และพฤติกรรมที่ต้องการวัด ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วัดและประเมินพฤติกรรมที่แสดงว่าเด็กเกิดความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ดังนี้

1. สรุปข้อมูลที่ได้จากการสังเกตได้

2. นำประสบการณ์เดิมมาช่วยอธิบายเพิ่มความคิดเห็นส่วนตัวให้กับข้อมูลที่ลงข้อสรุปได้อย่างมีเหตุผล

2.4.2 เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

เครื่องมือประเมินความสามารถในการลงความคิดเห็นของเด็กปฐมวัย มีความสำคัญในการช่วยให้ครู ผู้ปกครองทราบระดับความสามารถของพัฒนาการ จุดเด่น จุดด้อยของเด็ก ทำให้ครูผู้ปกครองทราบผลการเรียนรู้ ความก้าวหน้าของการเรียนรู้ บ่งบอกระดับความสามารถของเด็ก สามารถนำข้อมูลมาเป็นเหตุผลในการคิดค้นหาวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาเด็กให้มีความสามารถเพิ่มมากขึ้น

สมคิด พรหมจ้อย (2557, น. 8-16) ได้กล่าวถึงประเภทของเครื่องมือวัดและประเมินพฤติกรรมหรือความสามารถของเด็กปฐมวัย ว่ามีหลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนก ดังนี้

1. จำแนกตามผู้พัฒนา จำแนกออกเป็น 2 ประเภทคือ

1.1 เครื่องมือที่ครูสร้างขึ้น เครื่องมือประเมินพฤติกรรมเด็กส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือที่ครูสร้างขึ้นเอง เพื่อใช้ตรวจสอบพัฒนาการของเด็ก จะมีรูปแบบแตกต่างกันออกไป เช่น แบบวัด แบบสังเกต แบบทดสอบวัดความสามารถ

1.2 เครื่องมือมาตรฐาน เป็นเครื่องมือสร้างขึ้นมาอย่างถูกต้องตามเกณฑ์ มีการวิเคราะห์ข้อคำถามและคุณภาพด้านอื่นๆ มีการปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือหลายครั้งก่อนนำไปใช้จริง มรกระบวนการสร้างและพัฒนาที่ซับซ้อน เครื่องมือมาตรฐานมีจุดมุ่งหมายในการวัดและประเมินที่แตกต่างจากเครื่องมือที่ครูสร้างขึ้น กล่าวคือ เครื่องมือมาตรฐานเป็นเครื่องมือที่ถูกสร้างเพื่อใช้กับเด็กจำนวนมากในหลายๆ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันทั้งด้านหลักสูตรและด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2. จำแนกตามวิธีวัด สามารถจำแนกได้หลายประเภทคือ แบบบันทึกข้อมูล แบบสังเกตพฤติกรรม แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบบันทึกข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งๆ เช่นการบันทึกการเจริญเติบโต บันทึกพัฒนาการ เป็นต้น

2.2 แบบทดสอบ เป็นชุดของคำถามที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบ ใช้วัดพฤติกรรมพัฒนาการ ความรู้ และความสามารถบางประการของเด็กปฐมวัย ลักษณะของแบบทดสอบควรใช้แบบทดสอบที่เด็กเข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ เช่น แบบทดสอบให้เด็กได้ปฏิบัติจริง แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ แบบทดสอบใช้รูปภาพประกอบ มีสีสันและมีลักษณะเหมือนของเล่น กิจกรรมที่ใช้ทดสอบก็

เป็นเสมือนกิจกรรมการเล่นเกม เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกสบายใจและเป็นอิสระ แบบทดสอบมีข้อดีคือ ใช้สะดวก รวดเร็ว เก็บข้อมูลได้ง่าย ส่วนข้อเสียคือ สร้างให้ให้ได้มาตรฐานได้ยาก

แบบทดสอบที่ใช้วัดพัฒนาการของเด็กปฐมวัย อาจใช้แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นโดยใช้แนวทางพัฒนาการเด็กปฐมวัยและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมาสร้างแบบทดสอบ ซึ่งอาจเป็นแบบทดสอบเชิงสถานการณ์ หรือให้เด็กทำตามที่ครูสั่ง ให้เด็กตอบคำถามแก้ปัญหาหรือแบบวัดความสามารถด้านต่างๆ หรือใช้แบบทดสอบมาตรฐาน

แบบทดสอบมาตรฐานที่ใช้สำหรับเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่เป็นแบบทดสอบเพื่อสำรวจทั่วไป หรือคัดแยก ที่ใช้กันมากคือ แบบทดสอบพัฒนาการของเดนเวอร์ และแบบทดสอบการคัดแยกเด็กแบบแบ็นหมูน

2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัย ในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยนั้นแบบสังเกตนับว่ามีบทบาทสำคัญ เพราะครูต้องใช้สังเกตเด็กตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบว่าเด็กมีพัฒนาการเป็นอย่างไร ผู้ประเมินต้องเทียบพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตหรือวัดได้กับเกณฑ์มาตรฐาน จึงจะทราบพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

2.4 แบบสัมภาษณ์เด็กปฐมวัย เป็นชุดของข้อคำถามเช่นเดียวกับแบบทดสอบ เพียงแต่แบบสัมภาษณ์ ผู้ตอบใช้วิธีการฟัง แบบสัมภาษณ์ใช้สอบถามความคิดเห็น ความสนใจของเด็กปฐมวัย โดยทั่วไปแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น ประเภทมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง ข้อดีของแบบสัมภาษณ์คือ ได้ข้อมูลคำตอบที่ละเอียดและเชิงลึก สามารถใช้ควบคุมกับแบบสังเกตได้ ข้อเสียคือ เก็บข้อมูลได้น้อย ใช้เวลานาน เสียค่าใช้จ่ายมาก ผู้สัมภาษณ์ต้องมีทักษะดีพอในการวัดและเฝ้าพฤติกรรม

พัชรี ผลโยธิน และดวงเดือน ศาสตรภัทร (2555, น. 56) ได้กล่าวถึงเครื่องมือวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยสามารถวัดและประเมินได้ทั้งแบบที่เป็นทางการได้แก่แบบทดสอบมาตรฐาน ต้องมีความเป็นปรนัย มีความเที่ยง ความตรง วิธีการดำเนินการทดสอบและให้คะแนนเป็นไปในแบบเดียวกัน ผู้สร้างแบบทดสอบต้องเขียนคำอธิบายอย่างละเอียดในการดำเนินการสอบ การให้คะแนนและการตีความคะแนน รวมถึงคำอธิบายในการใช้อุปกรณ์ เวลาที่กำหนด คำพูดที่ผู้ทดสอบจะต้องอธิบายกับกลุ่มตัวอย่าง และรายละเอียดอื่นๆ ของสถานการณ์ของการสอบ และแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์

วิลากุล น้อยนาเพียง (2557, น. 27) ได้สรุปลักษณะของแบบทดสอบวัดความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลซึ่งเป็นความสามารถพื้นฐานด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ต้องมีความเหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก ความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของเด็ก แบบทดสอบไม่มีตัวหนังสือ เพราะเด็กยังอ่านหนังสือไม่ออก รูปภาพหรือสิ่งที่ใช้ทดสอบ

ชัดเจน มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่วัด ควรจัดสถานการณ์การสอบให้เหมือนกับการเล่นเกม เพื่อให้เด็กเกิดความสบายใจและเป็นอิสระ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย สามารถแบ่งได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับการจำแนก เช่น จำแนกตามผู้พัฒนา ได้แก่ เครื่องมือวัดและประเมินที่ครูสร้างขึ้นเองและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน และจำแนกตามวิธีวัด ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรมเด็ก และแบบสัมภาษณ์ แบบเป็นทางการได้แก่ แบบทดสอบมาตรฐาน แบบไม่เป็นทางการ ได้แก่แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบเชิงปฏิบัติการในการวัดความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ต้องการวัด ลักษณะของแบบทดสอบ ใช้แบบทดสอบที่เด็กเข้าใจได้ง่าย ใช้รูปภาพประกอบที่มีสีสันน่าสนใจและใช้ของจริง เป็นแบบทดสอบที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า กิจกรรมที่ใช้ทดสอบเป็นเสมือนกิจกรรมการเล่นเกมที่ให้เด็กเกิดความสบายใจและเป็นอิสระ วิธีการทดสอบ ครูเป็นผู้ใช้คำถาม ให้เด็กฟังแล้วพิจารณารูปภาพ ของจริง สถานการณ์หรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยการบอก สรุป และอธิบายเหตุผลประกอบสิ่งที่เด็กบอกหรือสรุป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวกับความสามารถในการลงความคิดเห็นของข้อมูล ดังนี้

เอราวรรณ ศรีจักร (2550, น. 65) ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบชุดแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลธนินทร เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร เขตพื้นที่การศึกษา 2 จำนวน 15 คน ผลการศึกษาพบว่า ผลการพัฒนาความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้นอยู่ในระดับดีมาก เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการทดลอง พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

พิสมัย พิสิก (2552, น. 114) ได้ศึกษาผลการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไร่ อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 25 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานก่อนและหลังสอน มีความสามารถในการลงความคิดเห็นหลัง

การทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังสอน คือ 4.92 มีค่าความต่างอยู่ที่ 3.72

ยุพาภรณ์ ชูสาย (2555, น. 58) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสีจากธรรมชาติที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดภูเขาดิน) สังกัดเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการทดลองทักษะพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์ด้านความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.27 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 8.87 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารงานการวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย มีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นความสามารถที่ช่วยให้เด็กเป็นคนช่างสังเกต มีความละเอียด รอบคอบ เป็นคนมีเหตุผล ไม่ปักใจเชื่อคำบอกเล่าจากคนอื่นโดยที่ยังไม่รู้ข้อมูลหรือเหตุผลที่น่าเชื่อถือ การลงความเห็นเป็นสิ่งที่นำไปสู่การค้นหา ตรวจสอบข้อสงสัย ความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก จึงเป็นการตอบสนองธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กในระดับปฐมวัย เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการแสวงหาความรู้ และการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ในการสรุปลงความเห็นข้อมูลแต่ละอย่าง จะถูกต้องหรือมีความแม่นยำเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการสะสมประสบการณ์ของเด็กแต่ละคน ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไป ดังนั้นการที่เด็กปฐมวัยได้รับการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการลงความเห็นจากข้อมูลที่เหมาะสมและฝึกฝนการใช้ประสาทสัมผัส ปฏิสัมพันธ์กับสื่อ สิ่งแวดล้อม บุคคล หรือสถานการณ์ที่หลากหลาย ยิ่งเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้ให้กับเด็ก ช่วยให้เด็กเป็นผู้มีความคิดกว้างไกล คิดหลากหลาย มีเหตุผลในการเลือก ตัดสินใจ และการคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

3.1 ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

3.1.1 ความหมายของกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาไว้ดังนี้

มนตกราน คุ่มรักษา (2551, น. 10) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมทัศนศึกษา หมายถึง การศึกษานอกสถานที่ นอกห้องเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาจากประสบการณ์ตรง ศึกษาจากของจริงที่มีอยู่ ซึ่งไม่สามารถศึกษาในห้องเรียนได้ ในขณะที่เดียวกันก็ถือว่าเป็นการพักผ่อนไปในตัว

วชิราภรณ์ ศรีผา (2554, น. 24) ได้ให้ความหมาย การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา หมายถึง การเรียนรู้นอกสถานที่เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้จริง โดยเด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจากการสังเกต สสำรวจ

มนทราธิป อินทร์ก่า (2555, น. 30) ให้ความหมายกิจกรรมทัศนศึกษา หมายถึง การเรียนรู้นอกสถานที่ เพื่อให้เด็กแสวงหาความรู้ เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและของจริงที่ต้องการศึกษาซึ่งอยู่นอกสถานที่ที่เรียนกันอยู่เป็นปกติ โดยมีการศึกษาสิ่งต่าง ๆ ในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการที่ได้วางแผนไว้ เดินทางไปศึกษาเรียนรู้และอภิปรายสรุปการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้ศึกษามา

เบญจา สนธยานาวิน (2556, น. 9) ได้ให้ความหมาย การจัดประสบการณ์ ทัศนศึกษา หมายถึง การพาเด็กไปนอกสถานที่ ภายในบริเวณโรงเรียน รอบ ๆ โรงเรียน ไปจนถึงสถานที่ต่าง ๆ นอกบริเวณโรงเรียน ให้เด็กได้รับประสบการณ์จากสถานที่จริง ธรรมชาติจริงของแหล่งเรียนรู้ จากที่ได้ร่วมกันวางแผนในเรื่องที่จะศึกษาจากแหล่งความรู้ตามจุดประสงค์ในเรื่องนั้น ๆ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็ก ได้ศึกษาสิ่งต่าง ๆ สังเกต สสำรวจ และลงมือปฏิบัติจริง กับสถานที่จริง ตามกระบวนการหรือวิธีการที่ได้วางแผนร่วมกันไว้

ทศนา แคมมณี (2556, น. 343) ได้ให้ความหมาย วิธีสอนโดยใช้การไป ทัศนศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่อันเป็นแหล่งความรู้ในเรื่องนั้น (ซึ่งอยู่นอกสถานที่ที่เรียนกันอยู่เป็นปกติ) โดยมีการศึกษาสิ่งต่าง ๆ ในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการที่ได้วางแผนไว้และมีการอภิปรายสรุปการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้ศึกษามา

บังอร จันล่องคำ (2557, น. 10-11) ได้สรุปความหมาย กิจกรรมทัศนศึกษา หมายถึง การศึกษาจากสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกโรงเรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย และยังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ โดยผ่านประสบการณ์ตรงในสภาพที่เป็นจริง ได้ความรู้จากสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งไม่สามารถศึกษาในห้องเรียนได้ เช่น ศิลปวัฒนธรรม สถานที่สำคัญ บุคคลสำคัญ อาชีพ และความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น อีกทั้งยังช่วยให้เด็กเกิดความสัมพันธ์ รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

วิลากุล น้อยนาเพียง (2557, น. 27) ได้ให้ความหมาย กิจกรรมทัศนศึกษา หมายถึง การศึกษานอกสถานที่ นอกห้องเรียน ในบริเวณชุมชนที่อยู่ใกล้กับโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เด็กได้ศึกษาจากประสบการณ์ตรง ศึกษาจากของจริงที่มีอยู่จากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในชุมชนของตน

เนาวนิตย์ สงคราม (2557, น. 3) ได้ให้ความหมายของการทัศนศึกษาหรือ การศึกษานอกสถานที่ หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนวิธีหนึ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความอยากรู้อยากเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสังเกต สสำรวจ

สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว อย่างมีความหมาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและชีวิตในอนาคตของผู้เรียนต่อไป

สุทธิดา จำรัส (2557, น. 82) ได้ให้ความหมาย ของการสอนโดยการไปทัศนศึกษา หมายถึง การศึกษานอกห้องเรียน เป็นการพาผู้เรียนให้ไปดูชีวิตจริง สถานที่ที่จริงของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับ สถานที่ วัตถุ สภาพแวดล้อม เครื่องมือเครื่องใช้ โดยที่สิ่งเหล่านี้ผู้สอนไม่สามารถนำมาให้ดูในห้องเรียนได้ เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เป็นประโยชน์ ช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้อย่างแม่นยำ ได้เห็นสิ่งที่เป็นรูปธรรม ได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการรับรู้ ได้เห็นวัตถุในขนาดที่เป็นจริง ได้เห็นกระบวนการได้เห็นการทำงาน ได้ยินเสียง กลิ่น รส

พิกุล สุจา (2558, น. 26) ได้ให้ความหมาย กิจกรรมทัศนศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่ครูและเด็กร่วมกันวางแผนที่จะไปเรียนรู้นอกห้องเรียน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ โดยการศึกษาสภาพจริงของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว แล้วอภิปรายสรุปผลการศึกษา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

จากความหมายของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง การนำเด็กออกไปศึกษาสภาพความเป็นจริงของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกห้องเรียนปกติ ซึ่งครูไม่สามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนปกติได้ เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรง ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ วัตถุ สิ่งของ สถานที่ บุคคล เหตุการณ์ และกระบวนการทำงานที่เป็นของจริง เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับเด็ก โดยมีวิธีการหรือกระบวนการเรียนรู้ตามที่ได้วางแผนไว้ มีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ตามหน่วยการจัดประสบการณ์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้สังเกตสำรวจ สืบเสาะค้นหาข้อมูลเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกข้อมูล และสะท้อนผลการเรียนรู้จากสิ่งที่ได้จากการไปทัศนศึกษานอกห้องเรียน

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยผู้วิจัยได้ให้ความหมายของกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง กิจกรรมที่ครูผู้สอนนำเด็กปฐมวัยไปศึกษานอกห้องเรียน กับแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาชีพ ได้แก่ การทำตุ๊กตาจากผ้าขาวม้า แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณี ความเชื่อ ได้แก่ การทำตุง แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น ด้านโบราณสถาน ได้แก่ ประสาทเป็อยน้อย และแหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ลานหินอ่างศิลา

3.1.2 ความสำคัญของกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

สมบุญ อินทร์ถมยา และ เนาวนิตย์ สงคราม (2553, น. 3-4) ได้กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าจากการไปทัศนศึกษาไว้ ดังนี้

- ระดับชั้น
1. สามารถนำไปเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนได้หลายวิชา และหลาย
  2. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่ศึกษาและความหมายได้ดียิ่งขึ้นในลักษณะที่เป็นความรู้ที่คงทนถาวร
  3. สามารถเปลี่ยนทัศนคติให้เป็นที่พึงประสงค์ เช่น สามารถปลูกฝังเยาวชนให้หวงแหน ภาคภูมิใจ และรักษาศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ
  4. ช่วยสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ช่วยสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน
  5. เป็นการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองชอบ
  6. ช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ครู และนักเรียนกับชุมชนดียิ่งขึ้น
  7. ช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ในกลุ่มนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น
  8. ช่วยให้ครูและนักเรียนมีความเข้าใจหรือใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น
  9. ช่วยให้นักเรียนรู้จักโลกภายนอก (นอกห้องเรียน) มากยิ่งขึ้น ช่วยให้รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม
  10. ช่วยเพิ่มพูนทักษะการสังเกต การฟังและการพูด
  11. ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการสังเกต
  12. ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น ทั้งความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อกลุ่ม
  13. ช่วยส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการ ทำให้การเรียนไม่น่าเบื่อ
  14. ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง
- วชิราภรณ์ ศรีผา (2554, น. 24) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมทัศนศึกษา
- นอกสถานที่ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาเด็กให้สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
- นิติธร ปิลวาสน์ (2556, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมทัศนศึกษาที่เด็กจะได้รับไว้ ดังนี้
1. ตอบสนองต่อความสนใจ ความต้องการของเด็ก เนื่องจากการไปทัศนศึกษา
  - นอกสถานที่ ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ได้เปลี่ยนสถานที่การเรียนรู้ จากการเรียนรู้เฉพาะในห้องเรียน
  2. ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการได้สังเกตด้วยประสาทสัมผัส
  - ทั้งห้า มีกิจกรรมที่เด็กได้สำรวจ บันทึกและสะท้อนการเรียนรู้เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ซึ่งเป็นการเรียนรู้ในประเด็นหรือหัวเรื่องการเรียนรู้ที่ครูไม่สามารถนำสิ่งเหล่านั้นมาให้เด็กเรียนภายในห้องเรียน

ได้ เช่น การเรียนรู้กระบวนการผลิตรองเท้า การผลิตน้ำ การทำงานของโรงงานผลิตเครื่องดื่มต่างๆ การทำงานของที่ทำการไปรษณีย์ การศึกษาธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติ การศึกษาการดำรงชีวิตของสัตว์ ซึ่งการเรียนรู้แบบอื่นๆ ทั้งการบรรยาย การเล่าเรื่อง การให้เด็กดูภาพ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ไม่สามารถทำให้เด็กเข้าใจ

3. ทำให้เด็กตื่นเต้น ช่วยกระตุ้นการรับรู้และการเรียนรู้ของเด็ก โดยธรรมชาติเด็กในช่วงปฐมวัย ต้องการเรียนรู้จากการได้ใช้ประสาทสัมผัส และเคลื่อนไหวร่างกาย

4. ช่วยให้เด็กได้พัฒนาทั้งคุณลักษณะอื่น ๆ เช่น ประสบการณ์ทางสังคม เด็กจะารู้จักการเข้าสังคมและพบเพื่อนมากขึ้น ได้เรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกัน ช่วยให้รู้จักการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็นส่วนตัวหรือหมู่คณะ ได้รับความองงามทางสติปัญญาจากการได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีกิจกรรมได้เลือกทำมากมาย ทำให้เด็กและเยาวชนได้เลือกเรียนรู้ตามความต้องการ ความถนัดและความสนใจ ทำให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่มีคุณค่า (para. 3).

เบญจา สนธยานาวิน (2556, น. 10) ได้สรุป ถึงคุณค่าหรือความสำคัญของกิจกรรมทัศนศึกษา ช่วยให้เด็กพัฒนากระบวนการคิดและได้รับประสบการณ์ตรง จากการที่เด็กได้สำรวจ มองเห็น สังเกต จำแนกของจริง สถานที่จริงจากธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่แปลกใหม่ เชื่อมโยงสัมพันธ์กันของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวจากแหล่งเรียนรู้จริง จดจำการเรียนรู้และเห็นคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี เด็กได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา รวมทั้งได้รับปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม วินัย เชื่อมโยงการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงในวิถีชีวิตประจำวัน

บังอร จันล่องคำ (2557, น. 15) ได้สรุปถึงความสำคัญของกิจกรรมทัศนศึกษาไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ครบทุกด้าน ทั้งด้านสังคม สติปัญญา ร่างกายและอารมณ์ ตลอดจนบุคลิกภาพ

2. ช่วยปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของเด็กในการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน วิถีชีวิตในโรงเรียนที่จะสะท้อนถึงแนวทางการปฏิบัติต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทิศทางที่เด็กได้เรียนรู้จากบทเรียนและจากประสบการณ์ตรง

3. ช่วยส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ถึงกระบวนการที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษตลอดชีวิตของเด็ก การสังเกต การเก็บรวบรวมข้อมูล การพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนและครู

4. ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกรักและหวงแหนสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติหรือสภาพสังคมที่ดี เพราะเด็กได้สัมผัสด้วยตนเองจนเกิดความรักและซาบซึ้งต่อความงามตาม

ธรรมชาติ ได้เข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของมนุษย์ตลอดจนชีวิตของตนเอง ในฐานะที่เป็นบุคคลหนึ่งในสังคม

5. ทำให้เด็กมีความกระตือรือร้น มีชีวิตชีวา เพราะได้เรียนในสิ่งที่สนใจ จึงทำให้มีความสุขที่จะเรียน ซึ่งจะมีผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี และเกิดทัศนคติที่ดี

เนาวนิตย์ สงคราม (2557, น. 105) ได้สรุปไว้ว่า กิจกรรมทัศนศึกษาหรือ การศึกษานอกสถานที่ มีคุณค่าต่อผู้เรียนหลายประการ ดังนี้

1. เป็นการจัดประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียนตามสภาพความเป็นจริง
2. ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ในห้องเรียนกับนอกห้องเรียนได้
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาและสร้างคุณลักษณะเฉพาะตน เช่น

ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ความมีระเบียบวินัย มนุษย์สัมพันธ์ การรู้จักสังเกต แก้ปัญหา ฯลฯ

4. ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างไกล มีความรู้สึกสนุกสนานในการเรียน

สุทธิดา จำรัส (2557, น. 82) กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษานอกสถานที่ หรือทัศนศึกษา ว่า นอกจากผู้เรียนจะได้รับความรู้ความเข้าใจ อันเป็นประโยชน์จากการศึกษานอกสถานที่แล้ว ยังช่วยให้เด็กได้รับประโยชน์อื่นๆ ที่สำคัญในการพัฒนาตนเอง ดังนี้

1. เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากสถานที่จริง เป็นการได้รับ “First Hand Knowledge” ซึ่งเป็นการถ่ายทอด และได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าและมีความหมายต่อผู้เรียนมาก

2. เด็กได้มีโอกาสพบปะกับบุคคลคนที่มีอาชีพต่างๆ ซึ่งเป็นการขยายโอกาสเพิ่มพูนความคิด ในการที่จะเลือกอาชีพของตนในอนาคต

3. เด็กได้พบกับบรรยากาศในการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่แตกต่างการเรียนในห้องเรียน ทำให้มีความสนใจ ตื่นเต้น เพลิดเพลิน ไม่เกิดความเครียด และในขณะเดียวกันก็ได้รับความรู้อีกด้วย

4. ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพของผู้เรียน ในด้านการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ รู้จักร่วมมือกับผู้อื่น เกิดความอยากรู้อยากเห็น รู้จักการซักถาม รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักการวางตัวและมารยาทในการเข้าสังคม เป็นต้น

5. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่ศึกษาอย่างแท้จริง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง เช่น หลังจากไปศึกษาดูงานที่โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตกระแสไฟฟ้า อันตรายของ ความไม่เข้าใจในการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า ตลอดจนรู้จักรักษาทรัพยากรน้ำ เป็นต้น

6. พัฒนาความรู้สึกทางด้านสุนทรียภาพแก่ผู้เรียน เช่น รู้สึกชื่นชมในความ เป็นระเบียบเรียบร้อยของการจัดเครื่องมือเครื่องใช้ ชื่นชมในความงาม ความร่มเย็นของสวนอุทยาน ฯลฯ ในขณะเดียวกันก็เป็นการปลูกฝังความคิดเกี่ยวกับความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย หรือความคิดทางด้านอนุรักษ์ธรรมชาติแก่ผู้เรียนด้วย

พิกุล สุจา (2558, น. 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมทัศนศึกษา ว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นกระบวนการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากการสอบถาม การสังเกต การสำรวจ ทดลอง และการปฏิบัติจริง สามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน มีความสุขและสนุกสนานจากการร่วมกิจกรรม ช่วยเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ครบทุกด้าน

สรุปได้ว่า กิจกรรมทัศนศึกษาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. พัฒนาเด็กแบบองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเด็กได้เคลื่อนไหวในการปฏิสัมพันธ์กับแหล่งเรียนรู้ตลอดเวลา มีความสนุกสนานตื่นตากับสถานที่หรือสิ่งแวดล้อมที่แปลกใหม่ไปจากห้องเรียนปกติ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ เด็กมีสังคมจากการปฏิบัติงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ได้พบปะกับผู้รู้หรือวิทยากร ได้ใช้ภาษาในการถาม ตอบ สนทนา เล่าประสบการณ์หรือสะท้อนผลการเรียนรู้จากการไปทัศนศึกษา ร่วมกับเพื่อน ครู และบุคคลอื่น
2. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง กับสภาพความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อม ที่อยู่นอกห้องเรียน เด็กมีโอกาใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการเรียนรู้จากการสังเกต สำรวจ ทดลอง และลงมือปฏิบัติจริง กับแหล่งเรียนรู้
3. ตอบสนองธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเป็นวัยที่มีความสงสัย ใคร่รู้ ต้องการค้นหาคำตอบจากสิ่งที่สงสัย อยากรู้อยากเห็น มีความสงสัย ต้องการค้นหาคำตอบจากธรรมชาติหรือสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัว ซึ่งเด็กในวัยนี้จะเรียนรู้ได้ดีจากการลงมือกระทำ ได้สัมผัสจับต้องกับวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่เป็นของจริง
4. ช่วยขยายประสบการณ์การเรียนรู้นอกเหนือจากประสบการณ์ในห้องเรียนปกติให้กับเด็ก
5. ช่วยเพิ่มพูนความสามารถพื้นฐานด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการสังเกต การจำแนก การวัด การทดลอง มิติสัมพันธ์ การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความเห็นจากข้อมูล เพราะเด็กเรียนรู้จากการสังเกต สำรวจ ทดลอง หรือลงมือปฏิบัติจริง จึงเกิดความรู้ความเข้าใจ นำไปสู่ความคิดรวบยอด นำข้อมูลที่ได้จากแหล่งเรียนรู้มาจัดกระทำ แล้วนำเสนอผลงานหรือสะท้อนผลการเรียนรู้ เป็นภาษาพูด ภาษาเขียน หรือการแสดงสีหน้าท่าทางและสรุปเพื่อลงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ตรงจากแหล่งข้อมูล

3.2 ประเภทของกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอประเภทของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบทัศนศึกษาไว้ดังนี้

สุประดิษฐ์ ทรัพย์พลับ (2553, น. 34) ได้สรุป ประเภทของกิจกรรมทัศนศึกษาหรือ การศึกษานอกสถานที่ สามารถแบ่งได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้แบ่ง ซึ่งได้แก่ วัตถุประสงค์ สภาพภูมิศาสตร์ ระยะทางจากโรงเรียน ระยะเวลาของการเดินทาง และระเบียบของสถาบัน

วชิราภรณ์ ศรีผา (2554, น. 27) ได้สรุปถึงประเภทของกิจกรรมทัศนศึกษา สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบในสถานที่และแบบนอกสถานที่

สุมาลี หมวดไธสง (2554, น. 18) ได้สรุปประเภทของการศึกษานอกห้องเรียนหรือนอกสถานที่ มีอยู่ 2 ประเภท คือ การศึกษานอกห้องเรียนหรือนอกสถานที่โดยยึดสถานที่เป็นหลัก และการศึกษานอกห้องเรียนหรือนอกสถานที่โดยยึดกิจกรรมเป็นหลัก ซึ่งกิจกรรมนั้นล้วนแล้วแต่เป็น กิจกรรมที่มุ่งเน้นการเรียนนอกห้องเรียน

มนตราธิป อินทร์กำ (2555, น. 34) ได้สรุปไว้ว่า การทัศนศึกษานั้นแบ่งประเภท ตามระยะทาง ของสถานที่ที่ต้องการเรียนรู้ ใกล้หรือไกลจากโรงเรียน นอกจากนี้ยังแบ่งตามจุดประสงค์ ตามภูมิประเทศ และจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่มุ่งวิชาการหรือกิจกรรมนันทนาการ

สุทธิดา จำรัส (2557, น. 83) ได้แบ่งประเภทการจัดการศึกษานอกสถานที่หรือ ทัศนศึกษาได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การศึกษานอกสถานที่ในระยะทางใกล้ๆ ได้แก่ การนำผู้เรียนไปศึกษายังสถานที่อื่นภายในสถานศึกษา เช่น ห้องสมุด โรงฝึกงาน ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ เป็นต้น
2. การศึกษานอกสถานที่ในระยะทางกลางๆ ได้แก่ การนำผู้เรียนไปศึกษาสถานที่ในบริเวณชุมชนที่อยู่ไม่ไกลจากสถานศึกษามากนัก
3. การศึกษานอกสถานที่ในระยะทางไกล ได้แก่ การนำผู้เรียนไปศึกษานอกสถานที่ที่ต้องใช้ยานพาหนะและใช้เวลาอย่างน้อยขึ้นไป

วิลาकुล น้อยนาเพียง (2557, น. 29) ได้สรุปถึง ประเภทของกิจกรรมทัศนศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ประเภทยึดสถานที่เป็นหลัก ได้แก่ บริเวณรอบๆ โรงเรียน บริเวณชุมชนใกล้โรงเรียน และบริเวณสถานที่ต่างๆ ที่ไกลออกไป และ 2) ประเภทที่ยึด กิจกรรมเป็นหลัก ได้แก่ กิจกรรมการผจญภัยในสนาม กิจกรรมเกมนอกชั้นเรียน กิจกรรมศึกษาชีวิต ความเป็นอยู่ของสัตว์เล็กๆ กิจกรรมศึกษาสถานที่ในชุมชน กิจกรรมศึกษาเกี่ยวกับต้นไม้ กิจกรรม ศึกษารอบๆ สระหรือบ่อน้ำ

จากการแบ่งประเภทของกิจกรรมทัศนศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ประเภท ของกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย แบ่งได้ ดังนี้

1. ยึดกิจกรรมเป็นหลัก เช่น กิจกรรมทางวิชาการ จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมหรือพัฒนา ความรู้ความสามารถให้กับเด็ก ให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้สังเกต สัมผัสกับของจริง ทำให้ง่ายต่อการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้กับของจริง ทำให้เด็กเกิดการ

เรียนรู้ เข้าใจและจดจำได้ดี และกิจกรรมนันทนาการ จัดขึ้นเพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนาน เพลิดเพลิน มีความสามัคคี มีวินัย มีความรับผิดชอบ ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

2. ยึดระยะทางเป็นหลัก ได้แก่ การทัศนศึกษาภายในบริเวณโรงเรียน และการทัศนศึกษาภายนอกโรงเรียน

3. ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาหรือส่งเสริมเด็กในด้านใดด้านหนึ่ง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ภายในชุมชนในเขตพื้นที่ชุมชนใกล้ๆ โรงเรียนและภายในเขตพื้นที่อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น ยึดระยะทางเป็นหลักในการนำเด็กไปทัศนศึกษา โดยเริ่มต้นจากแหล่งเรียนรู้ที่มีระยะทางใกล้กับโรงเรียนและไกลออกไปจากโรงเรียนตามลำดับ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัย

3.3 องค์ประกอบและหลักการสำคัญของกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

3.3.1 องค์ประกอบสำคัญของกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

อรนุช ลิ้มศิริ (2560, น. 8) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้ในห้องเรียนหรือแบบทัศนศึกษา มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. เป็นการสอนนอกห้องเรียนรูปแบบหนึ่ง
2. เป็นการสอนที่เน้นประสบการณ์
3. เป็นการสอนที่เกิดขึ้นนอกห้องเรียน
4. เป็นการสอนที่เน้นประสาทสัมผัสทุกส่วนในลักษณะองค์รวม
5. เป็นการสอนที่มีลักษณะบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ
6. เป็นการสอนที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับแหล่งเรียนรู้จากธรรมชาติ

ทิตานา แคมมณี (2556, น. 343) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญ (ที่ขาดไม่ได้) ของวิธีสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา ดังนี้

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในเรื่อง วัตถุประสงค์ สถานที่ การเดินทาง เรื่องที่จะศึกษา วิธีศึกษา ค่าใช้จ่าย กำหนดการและหน้าที่ความรับผิดชอบ
3. มีการเดินทางออกไปยังสถานที่เป้าหมายซึ่งอยู่นอกโรงเรียน หรือนอกสถานที่ที่เรียนกันอยู่เป็นปกติ
4. มีกระบวนการในการศึกษาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ในสถานที่นั้น
5. มีการสรุปผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับจากการไปทัศนศึกษา

จากองค์ประกอบสำคัญของกิจกรรมทัศนศึกษาที่นักการศึกษาได้กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า องค์ประกอบสำคัญของกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1. ครูผู้สอนและเด็ก
2. การวางแผนร่วมกันโดยครูผู้สอนและเด็ก ในเรื่อง วัตถุประสงค์ ข้อตกลง สถานที่เป้าหมาย กำหนดการเดินทาง กำหนดหัวข้อเรื่อง วิธีการศึกษา ค่าใช้จ่าย หน้าที่รับผิดชอบ
3. การเดินทางไปสถานที่เป้าหมาย
4. กระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ประสาทสัมผัส
5. สรุปผลการเรียนรู้จากการไปทัศนศึกษา

3.3.2 หลักการสำคัญในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

สำนักการบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2546, น. 252-253 อ้างถึงใน จิตรา ชนะกุล, 2548, น. 98-99) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดการศึกษานอกสถานที่ไว้ว่า การที่จะให้การศึกษานอกสถานที่บังเกิดประโยชน์สูงสุดและมีผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีหลักในการจัดการศึกษานอกสถานที่ ดังนี้

1. เน้นให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้แก่ การดู การฟัง การดม การชิม การสัมผัส ด้วยตนเอง เน้นให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทั้งนี้ควรคำนึงด้วยว่าสิ่งที่เด็กลงมือกระทำนั้นต้องมีความปลอดภัย
2. เน้นให้เด็กได้พัฒนาการคิด โดยให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ แนะนำ ถามคำถามที่กระตุ้นให้เด็กสังเกต สำรวจ คิด ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนการเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงความกระตือรือร้น การคิด การค้นหาคำตอบ
3. การวางแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาควรกำหนดเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน ในบางครั้งให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการวางแผน
4. การกำหนดจุดประสงค์ของการศึกษานอกสถานที่ ควรกำหนดให้แน่นอน ชัดเจนว่าจะไปที่ใด ไปทำไม
5. การวางแผนการจัดกิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างการจัดกิจกรรมในห้องเรียนกับการศึกษานอกสถานที่
6. การจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล อายุและวัยของเด็ก ดังนั้น กิจกรรมที่จัด การใช้คำถาม วิธีการให้เด็กค้นหาคำตอบ ควรมีความหลากหลาย เด็กทุกคนมีโอกาสเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพของเด็ก
7. การจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงระยะเวลา และระยะทางที่ใช้ในการเดินทาง และเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ ว่าเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กหรือไม่

8. การจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลเด็กให้ทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาพาเด็กออกไปนอกบริเวณโรงเรียน อาจเชิญชวนผู้ปกครองไปกับเด็กด้วย จะได้ดูแลเด็กอย่างทั่วถึง

จำลองลักษณะ ก้อนทอง (2552, น. 19) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาหรือกิจกรรมศึกษานอกสถานที่ ไว้ว่า การจัดประสบการณ์เน้นให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมโดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามเพศ วัย เวลา และสถานที่ และความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ ผู้จัดต้องวางแผนการจัดกิจกรรมและเตรียมสื่ออุปกรณ์ ต่าง ๆ ให้พร้อม ควรคำนึงถึงความปลอดภัยและประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากการจัดกิจกรรมศึกษานอกสถานที่

เนาวนิตย์ สงคราม (2557, น. 9-11) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของกิจกรรมทัศนศึกษา ดังนี้

1. เน้นให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และทำให้เกิดความเข้าใจง่าย
2. เน้นให้เด็กได้สังเกตและศึกษาผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการเรียนรู้
3. ยึดหลักการมีส่วนร่วมให้เด็กและครูร่วมทำกิจกรรม อาจมีพ่อแม่ผู้ปกครองเข้าร่วมในการไปทัศนศึกษา
4. เน้นให้เด็กนำข้อมูลที่ได้จากการไปทัศนศึกษามาวิเคราะห์ หรือสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน
5. เน้นให้เด็กได้ฝึกสังเกตและช่วยให้เด็กพัฒนาความคิดและความสามารถควบคู่กัน
6. การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนและโรงเรียน

7. เน้นให้เด็กได้ฝึกฝนการทำงานอย่างเป็นระบบ

จากหลักการสำคัญในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่กล่าวมา สรุปได้ว่า หลักการสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สรุปได้ดังนี้

1. มีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน โดยเด็กและครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม เช่น วัตถุประสงค์ของการไปทัศนศึกษา หัวข้อหรือสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา กำหนดการเดินทาง วิธีการเดินทาง วิธีการเรียนรู้หรือเก็บรวบรวมข้อมูล หน้าที่ความรับผิดชอบ และข้อตกลงในการไปทัศนศึกษา

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรง ได้ลงมือปฏิบัติจริงกับสิ่งแวดลอมต่างๆ ที่อยู่รอบตัว โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

3. จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือสังเกต สำรวจ ทดลอง ค้นหาข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูล แก้ปัญหาจากการปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ในสภาพการณ์ที่เป็นจริง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ง่าย เกิดทักษะกระบวนการคิด การทำงาน และเจตคติที่ดี มีความเข้าใจในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก

4. จัดกิจกรรมให้มีการนำเสนอหรือสะท้อนผลการเรียนรู้ ทุกครั้งหลังจากกลับจากไปทัศนศึกษา เพื่อประเมินผลการเรียนรู้หรือตรวจสอบความก้าวหน้าของพฤติกรรมด้านต่างๆ ที่ต้องการส่งเสริมหรือพัฒนาเด็ก

3.4 ขั้นตอนสำคัญของกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

มนทราธิป อินทร์กำ (2555, น. 42-43) ได้สรุปขั้นตอนกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผนก่อนทัศนศึกษา

1.1 ครูสนทนากับเด็กเพื่อกำหนดสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา ประกอบการดูภาพสถานที่

1.2 ครูแจ้งให้เด็กทราบถึงวัตถุประสงค์ในการไปทัศนศึกษาและสร้างข้อตกลงกับเด็กเกี่ยวกับระเบียบที่ต้องปฏิบัติระหว่างการไปทัศนศึกษา

2. ขั้นตอนการทัศนศึกษา

2.1 ครูและเด็กเดินทางไปทัศนศึกษายังสถานที่ที่กำหนด

2.2 ขณะทัศนศึกษา เด็กและครูร่วมกันศึกษาสิ่งต่างๆ

2.3 ครูใช้คำถามนำเพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความตระหนัก และแสดงความคิดเห็น

2.4 ครูให้เด็กแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน เพื่อวางแผนในการปฏิบัติตามข้อคิดเห็นใน

ข้อ 2.3

2.5 เด็กแต่ละกลุ่มช่วยกันปฏิบัติตนในการดูแลและใช้สาธารณสมบัติอย่างถูกวิธี และคุ้มค่า ตามที่ได้วางแผนไว้ในข้อ 2.4

2.6 หลังจากเด็กแต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติตามที่ได้วางแผนไว้แล้ว ครูให้เด็กนำเสนอผลงานในแต่ละกลุ่ม

2.7 เมื่อเดินทางกลับโรงเรียน เด็กและครูร่วมกันสรุป แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้

3. ขั้นสรุปหลังกิจกรรมทัศนศึกษา

3.1 เด็กและครูทบทวนกิจกรรมขั้นตอนการทัศนศึกษา

3.2 ครูและเด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นผลงานของเด็กแต่ละกลุ่มที่เกิดขึ้นใน

ขั้นตอนการ

3.3 เด็กและครูร่วมกันร่วมกันสรุป เชื่อมโยงความรู้

3.4 ประเมินผล

ทิศนา แคมมณี (2556, น. 343-344) กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญ (ที่ขาดไม่ได้) ของการสอนโดยการไปทัศนศึกษา ดังนี้

1. ผู้สอนและผู้เรียนวางแผนร่วมกันในเรื่องวัตถุประสงค์ สถานที่ที่จะไป การเดินทาง สิ่งที่จะไปศึกษาวิธีศึกษา ค่าใช้จ่าย กำหนดการ และหน้าที่ความรับผิดชอบ

2. ผู้สอนและผู้เรียนเดินทางไปยังสถานที่เป้าหมาย

3. ผู้เรียนศึกษาสิ่งต่าง ๆ ในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการศึกษาที่ได้วางแผนไว้

4. ผู้สอนและผู้เรียนเดินทางกลับและสรุปผลการเรียนรู้หรือผู้สอนและผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้ และเดินทางกลับ

5. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้

วิลากุล น้อยนาเพียง (2557, น. 34) ได้กำหนดกิจกรรมทัศนศึกษาไว้ 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นวางแผนก่อนทัศนศึกษา

เป็นการจัดกิจกรรมทบทวนประสบการณ์เดิมของเด็กเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่จะไปทัศนศึกษา การเตรียมตัวก่อนจะไปทัศนศึกษา โดยการร่วมกันตั้งคำถามที่เด็กสนใจอยากรู้ และสร้างข้อตกลงในการไปทัศนศึกษา

2. ขั้นดำเนินการทัศนศึกษา

เป็นการจัดกิจกรรมที่พาเด็กออกไปเรียนรู้ในห้องเรียน เปิดโอกาสให้เด็กได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เด็กได้สังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เด็กได้บันทึกข้อมูลสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการไปทัศนศึกษา เด็กได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน จากการแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม

3. ขั้นสรุปหลังทัศนศึกษา

เป็นกิจกรรมเชื่อมโยงความรู้ หรือกิจกรรมต่อยอดของเด็กจากการออกไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งกิจกรรมเชื่อมโยงความรู้ หรือกิจกรรมต่อยอด เป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่รวบรวมข้อมูลจากการไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อนำมาสู่กิจกรรมในห้องเรียน เช่น กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมสร้างแบบจำลอง

เนาวนิตย์ สงคราม (2557, น. 97-102) ได้สรุปขั้นตอนในการจัดการศึกษานอกสถานที่หรือทัศนศึกษา สามารถแบ่งวิธีการดำเนินการ ออกเป็น 3 ขั้นตอน ด้วยกัน คือ 1) ก่อนการศึกษานอกสถานที่ 2) ระหว่างการศึกษานอกสถานที่ และ 3) หลังการศึกษานอกสถานที่

1. ก่อนการศึกษานอกสถานที่ ผู้สอนจะต้องเตรียมการดังต่อไปนี้

- 1.1 กำหนดจุดประสงค์/เสนอโครงการ
- 1.2 สํารวจสถานที่ ขออนุญาตเจ้าของสถานที่/แจ้งจุดประสงค์/จำนวนผู้
ทัศนศึกษา/ระดับชั้น
- 1.3 กำหนดเวลา
- 1.4 ทำกำหนดการเดินทาง
- 1.5 ประมาณการค่าใช้จ่าย
- 1.6 ขออนุญาตผู้ปกครองนักเรียน
- 1.7 จัดทำคู่มือการศึกษานอกสถานที่แก่ผู้เรียน
- 1.8 แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
- 1.9 จัดผู้ควบคุมให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยการนำนักเรียน/
นักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่
- 1.10 เตรียมการประเมินผลการจัดกิจกรรม
- 1.11 ก่อนการเดินทางผู้สอนจะต้องเตรียมตัวผู้เรียน ดังนี้
  - 1.11.1 ทำการชี้แจงให้ผู้เรียนทราบจุดมุ่งหมายของการศึกษานอกสถานที่
  - 1.11.2 ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสถานที่ บุคคลที่จะไปเยี่ยม/ชั่วโมง
  - 1.11.3 เตรียมตั้งคำถามที่จะถามวิทยากรหรือบุคคล
  - 1.11.4 กำหนดแนวปฏิบัติ มารยาท การแต่งกาย
  - 1.11.5 แจ้งให้ผู้เรียนทราบเกี่ยวกับบทบาทของผู้เรียนหลังจากกลับจาก
การศึกษานอกสถานที่
2. ระหว่างการศึกษานอกสถานที่ เพื่อความสะดวกเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์
ของการศึกษานอกสถานที่ ผู้สอนจะต้องควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติดังนี้
  - 2.1 รักษาเวลาการศึกษานอกสถานที่ให้เป็นไปตามกำหนด
  - 2.2 เคารพกฎ ระเบียบข้อปฏิบัติของสถานที่แต่ละแห่งอย่างเคร่งครัด
  - 2.3 ระมัดระวังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
3. หลังจากศึกษานอกสถานที่ หลังจากกลับจากการศึกษานอกสถานที่ ควรจะ
ดำเนินการดังนี้
  - 3.1 รายงานผลการศึกษานอกสถานที่ต่อผู้อนุญาต
  - 3.2 ทำจดหมายตอบขอบคุณเจ้าของสถานที่/วิทยากร
  - 3.3 ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง
    - 3.3.1 ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษานอกสถานที่
    - 3.3.2 เชื่อมโยงความรู้ในชั้นเรียนกับสิ่งที่ได้พบเห็น

3.3.3 ผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหาของการศึกษานอกสถานที่

3.3.4 การสรุป/ประเมินผลการศึกษานอกสถานที่

จากขั้นตอนของกิจกรรมทัศนศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ขั้นตอนสำคัญของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย มี 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นก่อนไปทัศนศึกษา เป็นขั้นของการวางแผน เตรียมการของครูผู้สอนและตัวเด็ก ซึ่งจะต้องมีการวางแผนเตรียมการดังต่อไปนี้

1.1 การเตรียมการของครู

1.1.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

1.1.2 ตรวจสอบสถานที่ ขออนุญาตเจ้าของสถานที่ แจ้งจุดประสงค์ จำนวนผู้ทัศนศึกษา ระดับชั้นของเด็กที่จะไปทัศนศึกษา

1.1.3 กำหนดเวลาการเดินทาง/วิธีการเดินทาง

1.1.4 ขออนุญาตผู้ปกครอง

1.1.5 จัดเตรียมผู้ควบคุมให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

1.2 การเตรียมการของเด็ก

1.2.1 ครูให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ เช่น สถานที่ /บุคคล ที่จะไปทัศนศึกษา

1.2.2 ครูชี้แจงถึงวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการไปทัศนศึกษา

1.2.3 เด็กและครูสร้างข้อตกลงร่วมกัน เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการไปทัศนศึกษา เช่น หน้าที่ความรับผิดชอบ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล มารยาท การแต่งกาย

2. ขั้นไปทัศนศึกษา เป็นขั้นการจัดกิจกรรม พาเด็กไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนตามที่ได้วางแผนไว้ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากการสังเกต สำรวจ ทดลอง ค้นคว้าหาคำตอบ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการปฏิสัมพันธ์กับสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ บุคคล อาชีพ สถานที่ หรือสภาพแวดล้อมในชุมชนหรือท้องถิ่น โดยครูเป็นผู้สนับสนุน และกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก ด้วยการใช้คำถามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กคิดวางแผน คิดหาคำตอบ ซักถามในสิ่งที่สงสัยอยากรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการจดบันทึก สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเพื่อน ครู หรือวิทยากร

3. ขั้นหลังไปทัศนศึกษา เป็นกิจกรรมหลังจากกลับจากไปทัศนศึกษา เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ แล้วนำมาสู่การจัดกิจกรรมต่อยอดในห้องเรียน เป็นการนำประสบการณ์ที่ได้จากแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมภายในห้องเรียน ดังนี้

3.1 เด็กนำข้อมูลหรือประสบการณ์ที่ได้รับจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม เพื่อลงความคิดเห็นให้กับข้อมูลที่ได้ก็มีประสบการณ์จากการไปทัศนศึกษา และจัดกระทำกับข้อมูลให้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีความหมาย เช่น การเรียงลำดับ การจำแนกประเภท จับคู่ หรือการหาความถี่ ครูอาจเป็นผู้เสนอทางเลือก หรืออธิบายถึงเหตุผล และความเหมาะสมในการเลือกรูปแบบการจัดกระทำกับข้อมูลแต่ละรูปแบบ เช่น การสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ อาจจัดกระทำกับข้อมูลโดยเลือกใช้วิธีการ จัดประเภท จัดกลุ่ม ของดิน หิน พืช หรือสัตว์ ด้วยการวาดภาพ

3.2 เด็กนำเสนอผลงานด้วยรูปแบบหรือวิธีการที่ตนเองเลือก เพื่อสื่อความหมายหรือสะท้อนผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากการไปทัศนศึกษา เช่น นำเสนอผลงานเชิงประจักษ์ที่เป็นการวาด การเขียน หรือการปั้น การเล่าประสบการณ์ การเล่าเกี่ยวกับผลงาน เป็นต้น

3.3 เด็กจัดนิทรรศการแสดงผลงาน เป็นการรวบรวมข้อมูล ผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรมทัศนศึกษา ทุกขั้นตอนของกิจกรรม มานำเสนอเพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้ จากการไปทัศนศึกษาในแต่ละเรื่อง เพื่อถ่ายทอดความรู้หรือประสบการณ์ให้กับผู้อื่น

3.4 ครูประเมินผล ครูผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมทัศนศึกษา ในแต่ละเรื่องว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย\ ดังนี้

1. ชั้นก่อนไปทัศนศึกษา

เป็นขั้นของการจัดกิจกรรมทบทวน ตรวจสอบประสบการณ์เดิมของเด็กเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษา โดยเด็กเป็นผู้กำหนดหัวข้อเรื่องที่เด็กสนใจ ร่วมกันตั้งคำถามที่เด็กสนใจอยากรู้ แบ่งกลุ่มและหน้าที่รับผิดชอบ สร้างข้อตกลงร่วมกันในการไปทัศนศึกษา

2. ชั้นไปทัศนศึกษา

เป็นขั้นการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ออกไปเรียนรู้ในห้องเรียน เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก เปิดโอกาสให้เด็กได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการสังเกต สำรวจ ค้นหา และลงมือปฏิบัติจริง กับสื่อ วัตถุ สิ่งของ ธรรมชาติ บุคคล สถานที่ สถานการณ์ และวิถีชีวิตของชุมชน เด็กได้เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการจดจำ บันทึกข้อมูลด้วยการวาดภาพ หรือถ่ายภาพ เปิดโอกาสให้เด็ก สนทนา ซักถามในสิ่งที่อยากรู้ ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ครูหรือวิทยากร ร่วมทำกิจกรรมตามหน้าที่ความรับผิดชอบ

3. ชั้นหลังไปทัศนศึกษา

เป็นขั้นของการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้นำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการไปทัศนศึกษา มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม นำมาสู่การจัดกิจกรรมต่อยอดภายในห้องเรียนปกติ

แล้วนำข้อมูลความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยการพูด สนทนา ตอบคำถาม สร้างผลงานการวาดภาพ นำเสนอผลงานสะท้อนความคิด ความรู้สึก จัดนิทรรศการแสดงผลงาน และสรุปผลจากการไปทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

มนตราน คุ่มรักษา (2551, น. 78) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาประกอบการบันทึกข้อมูลที่มีต่อการสื่อความหมาย กับนักเรียนชาย-หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านขุนประเทศ สำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการสื่อความหมายทางการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาประกอบการบันทึกข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาประกอบการบันทึกข้อมูล มีการสื่อความหมายการเขียนทั้ง 6 ชั้น ในแต่ละสัปดาห์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่การเปลี่ยนแปลงการสื่อความหมายทางการเขียน ก่อนการทดลองกับระหว่างกิจกรรมในช่วงสัปดาห์ที่ 6 จนถึงหลังการทดลอง (สัปดาห์ที่ 11-12) มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่เพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นระหว่างการจัดกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 3 กับสัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 4 กับ สัปดาห์ที่ 5 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สิรินทร์ ลัดดากลม (2551, น. 93) ได้ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ กับนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 15 คน โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานนครปฐม เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาและศึกษาความสัมพันธ์ของความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญาด้านความสามารถด้านภาษา ความสามารถด้านมิติ ความสามารถด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหว ความสามารถด้านดนตรี ความสามารถด้านเข้าใจระหว่างบุคคล ความสามารถด้านการเข้าใจตนเอง และความสามารถด้านธรรมชาติสูงขึ้น จากความสามารถระดับต่ำ เป็นความสามารถระดับปานกลาง และความสามารถระดับสูง และพบความสัมพันธ์ของความสามารถทางพหุปัญญาในแต่ละช่วงเวลาระหว่างการทดลอง ยกเว้นความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ที่ไม่พบการเปลี่ยนแปลง

วชิราภรณ์ ศรีผา (2554, น. 58) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเด็กปฐมวัย กับนักเรียนชายและหญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลราศีไศล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำนวนทั้งหมด 82 คน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาทักษะการแสวงหา

ความรู้ด้วยตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น และเพื่อเปรียบเทียบทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองพบว่า ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น มีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับต่ำและปานกลาง หลังได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น เด็กปฐมวัยมีทักษะการแสดงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับสูงทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มนทราธิป อินทร์กำ (2554, น. 66) ได้ศึกษา ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่จัดชั้นเรียนแบบคละอายุ กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนบ้านโนนถาวร จังหวัดชัยภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 15 คน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ผลการวิจัย พบว่า หลังได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา โดยก่อนการก่อนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษามีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ เท่ากับ 14.13 และหลังการจัดกิจกรรมมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.27 มีค่าผลต่างเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.46 ทั้งนี้ พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะทั้งสามองค์ประกอบมีผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเพิ่มขึ้น อยู่ระหว่างร้อยละ 24.00 ถึงร้อยละ 26.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

เบญจา สนธยานาวิน (2556, น. 81-82) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์ทัศนศึกษา แหล่งเรียนรู้ในชุมชนบ้านวังลานที่มีต่อความสามารถด้านมิติสัมพันธ์และพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 2 อายุ 5-6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านวังลาน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 24 คน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ทัศนศึกษา แหล่งเรียนรู้ในชุมชนบ้านวังลาน จังหวัดกาญจนบุรี และเปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนบ้านวังลาน จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์และพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดประสบการณ์ทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนบ้านวังลาน สูงขึ้นในระดับ มาก

บังอร จันล่องคำ (2557, น. 99) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ ในท้องถิ่นที่มีต่อความสามารถในการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านกุดเมืองฮาม อำเภอกุดยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 15 คน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการฟังของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการฟังและพูดของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มีความสามารถในการฟังและพูดในภาพรวมหลังการทดลองสูงกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

วิลากุล น้อยนาเพียง (2557, น. 67-68) ได้ศึกษา ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านผาขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำนวน 20 คน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ก่อน ระหว่าง และหลังได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และเพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า

1. ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในระหว่างการทดลองในสัปดาห์ที่ 3 และสัปดาห์ที่ 6 เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในระดับ ดี หลังการทดลองพบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในระดับ ดีมาก ซึ่งสูงขึ้นจากก่อนการทดลองตามลำดับ

2. ก่อนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เฉลี่ยเท่ากับ 4.10 และหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เฉลี่ยเท่ากับ 7.65 ซึ่งสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า กิจกรรมทัศนศึกษาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้รอบด้าน ส่งเสริมพัฒนาการเด็กแบบองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นการเรียนรู้ที่เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นการเปลี่ยนแปลงสถานที่เรียนรู้ เพื่อขยายประสบการณ์ เปิดโลกทัศน์ให้กับเด็ก ทำให้เด็กมีความตื่นตัว กระตือรือร้น มีความสุข สนุกสนานกับการเรียนรู้ ตอบสนองธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างแท้จริง เพราะเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง กับสภาพการณ์ที่เป็นจริง ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการ สังเกต สัมผัส ทดลอง และค้นหาข้อมูลที่เด็กอยากรู้อยากเห็น อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน โดยการออกแบบการจัดกิจกรรมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงกับสื่อ และ

สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ของเด็ก เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นเร้าให้เด็กคิด โดยครูใช้คำถามกระตุ้น การคิด การเสาะแสวงหาข้อมูล หาคำตอบ อันจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากข้อมูล และการสร้างสรรค์ผลงานในการสะท้อนผลการเรียนรู้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย โดยให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เด็กมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับ สิ่งแวดล้อมที่เป็นของจริง เช่น ธรรมชาติ วัตถุ สิ่งของ บุคคล สถานที่ สถานการณ์ หรือวิถีชีวิตของชุมชนและท้องถิ่นว่าจะส่งผลต่อความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัยหรือไม่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่มีผลต่อความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น ในการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และดำเนินการวิจัยเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัย อายุ ระหว่าง 5 - 6 ปี ที่ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น จำนวน 11 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

1.3 ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ ครูจะนำเด็กไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกจำนวน 4 แห่ง ซึ่งมีกำหนดการจัดกิจกรรม ดังนี้

ตารางที่ 3.1 กำหนดการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้

สัปดาห์ที่	ประเภทแหล่งเรียนรู้	แหล่งเรียนรู้	ชื่อเรื่อง
1-2	แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับอาชีพ	บ้านคุณวิรุญา ปินะถา ม.5 ต.ขามป้อม อ.เปือยน้อย	การทำตุ๊กตาจากผ้าขามม้า
3-4	แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรมของท้องถิ่น	บ้านคุณยายเจน หลงสวนจิก ม.5 ต. ขามป้อม อ.เปือยน้อย	การทำตุ้ง
5-6	แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นเกี่ยวกับโบราณสถาน	ปราสาทเปือยน้อย อ. เปือยน้อย	ปราสาทเปือยน้อย
7-8	แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ	วัดอ่างศิลา ม.10 ต.ขามป้อม อ.เปือยน้อย	ลานหินอ่างศิลา

ตารางที่ 3.2 วัน เวลา และกิจกรรม ในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ตามแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาใน 1 แผน

วันที่	กิจกรรม	เวลา (นาที)
ขั้นก่อนไปทัศนศึกษา		
1	เสริมประสบการณ์ และศิลปะสร้างสรรค์	60
2	เสริมประสบการณ์	20
3	เสริมประสบการณ์	20
4	เสริมประสบการณ์ และศิลปะสร้างสรรค์	60
ขั้นไปทัศนศึกษา		
5	เคลื่อนไหวและจังหวะ เสริมประสบการณ์ และศิลปะสร้างสรรค์ เล่นตามมุม	120
ขั้นหลังไปทัศนศึกษา		
6	เสริมประสบการณ์	20
7	เสริมประสบการณ์ และศิลปะสร้างสรรค์	60
8	เสริมประสบการณ์	20
9	เสริมประสบการณ์ และศิลปะสร้างสรรค์	60
10	เสริมประสบการณ์	20

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ คู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.2.1 แบบทดสอบเชิงปฏิบัติการ วัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย

2.2.2 แบบทดสอบเชิงปฏิบัติการ วัดความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

2.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการทดลองและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 คู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

การสร้างคู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

2) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัย

3) วิเคราะห์ แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

4) วิเคราะห์หลักการและขั้นตอน การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

5) นำหลักการ แนวทางการส่งเสริม ขั้นตอน ดังกล่าว มาสังเคราะห์เป็น หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ดังแสดงในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงความสัมพันธ์ของกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำ และสื่อความหมายข้อมูลสำหรับ เด็กปฐมวัย	หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลสำหรับเด็ก ปฐมวัย	หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถใน การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของ เด็กปฐมวัย
<p>หลักการส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p> <p>1. เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากการสังเกต สำรวจ ตรวจสอบ และลงมือปฏิบัติจริง กับสิ่งต่างๆ หรือเหตุการณ์รอบตัวเด็ก ตามความสนใจ ความถนัดและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการส่งเสริมความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p> <p>1. จัดกิจกรรมให้เด็กได้ค้นพบ เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า สัมผัสกับวัตถุ สิ่งของ สภาพแวดล้อม หรือสถานการณ์ในการรับรู้ข้อมูล</p> <p>2. จัดลำดับเนื้อหา สื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก โดยคำนึงถึงความของเด็ก</p>	<p>หลักการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p> <p>1. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากสภาพที่เป็นจริง เห็นเป็นรูปธรรม ทำให้เด็กเรียนรู้และเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น และเกิดการจดจำได้ดี</p> <p>2. ส่งเสริมการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการสังเกต สำรวจ ค้นหา ทดลองและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล</p>	<p>หลักการการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p> <p>1. เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เปิดโอกาสให้เด็กได้เก็บรวบรวมข้อมูล จากการสังเกต สำรวจ ทดลองหรือลงมือปฏิบัติจริง กับสื่อ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้น ตลอดจนวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น จากกิจกรรมทัศนศึกษา</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>	<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความคิดเห็น จากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถใน การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของ เด็กปฐมวัย</p>
<p>2. เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรง เข้าไปสัมผัส กับ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นของ จริง ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการสังเกต สำรวจ ตรวจสอบ เก็บ รวบรวมข้อมูล บันทึกข้อมูล พุด สื่อสาร เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่ค้นพบ ด้วยวิธีการหลากหลาย</p> <p>3. ประสบการณ์ที่นำมาจัดให้กับเด็ก ควรเป็นเรื่องใกล้ตัว เกี่ยวข้อง กับชีวิตประจำวันเด็ก สอดคล้องกับ ระดับพัฒนาการ ความสนใจและ ประสบการณ์เดิมของเด็ก</p>	<p>โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล เรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวไปหาสิ่ง ที่ไกลตัว จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม</p> <p>3. จัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศการ เรียนรู้ที่กระตุ้นเร้าให้เด็กเกิดความ สนใจ สงสัย และนำไปสู่การค้นหา คำตอบ</p> <p>4. จัดสภาพบรรยากาศการเรียนรู้ที่ สนุกสนาน ไม่ตึงเครียด เด็กรู้สึก อบอุ่น และปลอดภัย ตอบสนอง ความต้องการของเด็ก</p> <p>5. ส่งเสริมให้เด็กทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมวางแผน ร่วมสนทนาแลกเปลี่ยน</p>	<p>3. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องกับ กับชีวิตประจำวันของเด็ก เด็กเคยมี ประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะไปทัศน ศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มพูน ขยาย ประสบการณ์ และเปิดโลกทัศน์ให้กับเด็ก</p> <p>4. เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองธรรมชาติ การเรียนรู้ตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย ที่เป็นวัย อยากรู้อยากเห็น ต้องการ ค้นหา เด็กเป็นผู้มีบทบาทสำคัญใน กระบวนการเรียนรู้ ครูเป็นเพียง ผู้อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ แนะนำวิธีการแก้ปัญหาในการเรียนรู้ ของเด็ก</p>	<p>2. เปิดโอกาสให้เด็กใช้ประสาทสัมผัส ทั้งห้า เข้าไปสัมผัสกับวัตถุ สิ่งของ สภาพแวดล้อม หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จริง ในการรับรู้ข้อมูล จากกิจกรรมทัศน ศึกษา เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการ รับรู้ข้อมูล เพื่อให้เกิดมโนทัศน์เกี่ยวกับ เรื่องที่ทำการศึกษาจนสามารถแปล ความหมายข้อมูล เป็นสื่อหรือ สัญลักษณ์ ด้วยการวาดภาพ เพื่อสื่อ หรือนำเสนอข้อมูลให้คนอื่นเข้าใจได้ และสามารถสรุปองค์ความรู้ ลง ความเห็นให้กับข้อมูล ที่สังเกตได้จาก การไปทัศนศึกษา โดยเพิ่มเติม</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>	<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความคิดเห็น จากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>
<p>4. จัดกิจกรรมเน้นกระบวนการ ทำงานกลุ่ม เด็กมีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผนร่วม รับผิดชอบ และร่วมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ เพื่อปลูกฝัง คุณลักษณะนิสัยที่ดี มีความสามัคคี มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตใจ กว้างขวางยอมรับฟังความคิดเห็น ของคนอื่น เป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี รู้จักรอคอย ช่วยเหลือและแบ่งปัน เป็นต้น</p>	<p>เรียนรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ และ ร่วมลงความเห็น เพื่อสร้างเสริม ลักษณะนิสัยในการยอมรับฟังความ คิดเห็นของคนอื่น มีจิตใจกว้างขวาง ยอมรับการตัดสินใจของคนอื่น เป็น ผู้นำผู้ตามที่ดี เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี 6. ครูใช้คำถามกระตุ้นการคิด การพูด แสดงความคิดเห็นหรือลง ข้อสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ค้นพบจาก ประสบการณ์การเรียนรู้ว่าอะไรคือ สาเหตุและอะไรคือผลที่เกิดกับข้อมูล นั้นๆ โดยนำประสบการณ์เดิมของแต่ละ บุคคลมาช่วยอธิบาย</p>	<p>5. สภาพบรรยากาศในการเรียนรู้ สนุกสนาน ตื่นเต้น ไม่ตึงเครียดกระตุ้น ความสนใจในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ของเด็ก 6. การจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล ความถนัดความ สนใจ อายุ และความปลอดภัยของเด็ก 7. ฝึกฝนให้ผู้เรียนทำงานอย่างเป็น ระบบ เช่น การวางแผน การทำ กิจกรรม เก็บรวบรวมข้อมูล ส่งผลให้ เด็กพัฒนาความคิดจากการสังเกต สำรวจ พัฒนาทักษะ ความสามารถ จากการลงมือปฏิบัติ พัฒนา กระบวนการเรียนรู้</p>	<p>ความคิดเห็นส่วนตัวให้กับข้อมูลที่สังเกต จากการไปทัศนศึกษาได้อย่างมีเหตุผล โดยอาศัยประสบการณ์เดิมมาช่วยอาศัย อธิบายเพิ่มเติมในการให้เหตุผล สนับสนุนข้อมูลนั้นๆ เช่น 2.1 เด็กมีประสบการณ์กับการไป ทัศนศึกษาจากการมองเห็น โดยใช้ สายตาสังเกต สำรวจ ตรวจสอบ จำแนก แยกประเภท เปรียบเทียบ หรือ จัดลำดับของสิ่งของ ในเรื่อง รูปร่าง รูปทรง ขนาด ปริมาณ สี ความสูง-ต่ำ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการ ไปทัศนศึกษา</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำ และสื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>	<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>
<p>5. จัดสภาพแวดล้อม และ บรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวย ต่อการแสวงหาความรู้ กระตุ้นให้ เด็กมีความกระตือรือร้น ในการ สังเกต สำรวจ ตรวจสอบ ตื่นเต้น สนุกสนาน ได้รู้สึกได้ถึงความ อบอุ่น มั่นคงปลอดภัย กล้าคิด กล้า ทำ กล้าลงมือปฏิบัติกิจกรรม</p> <p>6. มุ่งสร้างเสริมการเรียนรู้และ พัฒนาสติปัญญาของเด็ก เพื่อให้ เกิดความสามารถในการสังเกต การ จำแนก แจกแจง หาความ</p>	<p>7. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการลงความคิดเห็น จากข้อมูล ควรมีความสอดคล้องกับ สภาพแวดล้อม วิถีชีวิต สังคม บริบท และวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ และเกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิม ของเด็ก</p> <p>8. ใช้การเสริมแรง เมื่อเด็กทำ กิจกรรมได้สำเร็จ เพื่อเป็นการ กระตุ้นเร้า ให้เด็กมีความภาคภูมิใจ กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม แสวงหาข้อมูล ความรู้ มีความสุข</p>	<p>และกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ เป็นระบบขั้นตอน จากการทำงานกลุ่ม</p> <p>8. เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการ วางแผน ตัดสินใจ ในการไปทัศนศึกษา เช่น หัวข้อเรื่อง สถานที่ที่จะไปทัศน ศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การ แสดงความคิดเห็น หน้าที่ความ รับผิดชอบในการทำกิจกรรม สร้าง ข้อตกลงร่วมกัน</p> <p>9. กำหนดจุดประสงค์ วางแผนการจัด กิจกรรม ที่เป็นลำดับขั้นตอน แน่นนอน ชัดเจน ในการไปทัศนศึกษาแต่ละครั้ง</p>	<p>2.2 เด็กมีประสบการณ์จากการใช้ หูฟังเสียงต่างๆ จากการไปทัศนศึกษา เช่น เสียงสัตว์ร้อง ลมพัด เสียง วิทยากรพูด หรือการสนทนาโต้ตอบ กันระหว่างเด็กกับผู้รู้ เพื่อนหรือครู ใน การทำกิจกรรม</p> <p>2.3 เด็กมีประสบการณ์ในการชิม รส จากการไปทัศนศึกษาเช่นชิมรสผัก ผลไม้ อาหาร จากแหล่งเรียนรู้ที่เด็กไป สำรวจ หรือเยี่ยมชม</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำ และสื่อความหมายข้อมูล</p>	<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูล</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>
<p>ความสัมพันธ์ มีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล จัดระบบความสัมพันธ์ของข้อมูลเดิมและสิ่งที่พบเห็นเข้าด้วยกัน เพื่อแปลข้อมูลหรือจัดกระทำกับข้อมูล ทำให้เด็กเกิดมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้</p> <p>7. การพัฒนาความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล จำเป็นต้องใช้ความสามารถทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านอื่นเข้ามาช่วย</p>	<p>กับการเรียนรู้ เป็นคนกล้ากล้าพูด กล้าแสดงออก</p>	<p>10. ครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการคิด การพูด แสดงความคิดเห็น การตอบคำถาม จากสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้ เพื่อให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ครูต้องการ ส่งเสริมหรือต้องการพัฒนาเด็กออกมาให้มากที่สุด</p> <p>11. หลังจากไปทัศนศึกษาทุกครั้งเด็ก ต้องมีการสรุปความรู้ สะท้อนผลการเรียนรู้ และความรู้สึกในการไป ทัศนศึกษา หรือจัดนิทรรศการแสดงผลงาน</p>	<p>2.4 เด็กมีประสบการณ์จากการใช้ จมูกดมกลิ่นสิ่งต่างๆ จากการไป ทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอก เช่น พืช สัตว์ ดอกไม้ ใบไม้ ผลไม้ อาหาร เป็นต้น</p> <p>2.5 เด็กมีประสบการณ์จากการไป ทัศนศึกษาด้วยการสัมผัสกับ วัตถุ สิ่งของ พืช สัตว์ อุปกรณ์ เครื่องมือ จากการหยิบจับ สัมผัส หรือลงมือ กระทำด้วยด้วยตนเอง</p> <p>3. จัดกิจกรรมแบบกลุ่ม ทั้งแบบ กลุ่มใหญ่ และกลุ่มย่อย เปิดโอกาส</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำ และสื่อความหมายข้อมูล</p>	<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูล</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมทัศน ศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการ จัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของ เด็กปฐมวัย</p>
<p>หรือมีความเกี่ยวข้องกัน เช่น การ สังเกต จำแนกประเภท การวัดการ ลงความเห็นจากข้อมูล เป็นต้น 8. เปิดโอกาสให้เด็กร่วมอภิปราย สนทนา แสดงความคิดเห็น นำเสนอความรู้และประสบการณ์ บรรยายสถานการณ์หรือเหตุการณ์ ต่างๆ เพื่อเป็นการสะท้อนผลการ เรียนรู้ เป็นการพัฒนาภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษากาย</p>			<p>ให้เด็กมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น การเลือกตัดสินใจ วางแผน และ รับผิดชอบ หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ใน การไปทัศนศึกษาร่วมกับเพื่อนและครู 4. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากเรื่อง ที่ใกล้ตัว ไปหาเรื่องที่ไกลตัวมีความ เหมาะสมกับวัย พัฒนาการและความ สนใจของเด็ก เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ประสบการณ์เดิมหรือชีวิตจริงของเด็ก ซึ่งจะเป็นการขยายและเพิ่มพูน ประสบการณ์</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>	<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>
<p>9. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ตลอดการดำเนินกิจกรรมคอย แนะนำ กระตุ้นการคิดการวางแผน เก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำกับ ข้อมูล ตลอดจนการพูด สนทนา การ ตั้งคำถามโดยครูใช้คำถามในการ ชี้แนะ กระตุ้นการคิด การพูด การ สนทนาของเด็ก แทนการบอก คำตอบทันที</p> <p>10. เปิดโอกาสให้เด็กเลือกรูปแบบ หรือวิธีการจัดกระทำกับข้อมูลที่ได้ จากประสบการณ์การเรียนรู้ ให้มี</p>			<p>ให้กับเด็ก นำไปสู่การขยายและ เพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับเด็กนำไปสู่ การพัฒนากระบวนการคิดที่เป็นเหตุ เป็นผล คิดหลากหลายและคิด แก้ปัญหาในการค้นหาวิธีจัดกระทำกับ ข้อมูล วิธีสื่อความหมาย ข้อมูล การ สรุปลงความเห็นให้กับข้อมูลและการ อธิบายเหตุผลเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนให้ ข้อมูลนั้นๆ มีความน่าเชื่อถือ และเป็น การวางพื้นฐานในการสร้าง ประสบการณ์ใหม่ที่เป็นเรื่องใกล้ตัว และมีความซับซ้อนขึ้นไปให้กับเด็ก</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>	<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัด กิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็ก ปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถใน การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของ เด็กปฐมวัย</p>
<p>ความสัมพันธ์กันอย่างมีความหมาย ด้วยตนเองโดยมีครูคอยเสนอ ทางเลือกและแนะนำ</p> <p>11. เปิดโอกาสให้เด็กเลือกและ ออกแบบวิธีการนำเสนอข้อมูลหรือ การสื่อความหมายข้อมูลด้วยการพูด การใช้สัญลักษณ์ หรือการพูด บรรยายประกอบสื่อสัญลักษณ์</p> <p>12. ใช้คำถามและการเสริมแรงใน การกระตุ้นให้เด็กคิด พูดหรือแสดง พฤติกรรมที่บ่งชี้ว่าเกิดความสามารถ ในการจัดกระทำและ</p>			<p>5. เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือสังเกต การสำรวจ ทดลอง ลงมือ ปฏิบัติด้วย ตนเอง สนทนา ถามข้อคำถามที่สงสัย อยากรู้ กับผู้รู้ วิทยากร จากการใช้ทัศน ศึกษา โดยครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุน ให้คำแนะนำเมื่อเด็กเกิด ปัญหาในการทำกิจกรรม</p> <p>6. ครูใช้คำถามกับเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เด็ก สังเกต คิดหาคำตอบ จำแนก แยกแยะ คิดเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ กระตุ้นการพูด การเล่าประสบการณ์ การสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ/แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>	<p>หลักการ/แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ/ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ/ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>
<p>สื่อความหมายข้อมูล มีความ กระตือรือร้น และสนใจในการร่วม ปฏิบัติกิจกรรมมีความหมายด้วย ตนเอง โดยมีครูคอยเสนอทางเลือก และแนะนำ</p> <p>11. เปิดโอกาสให้เด็กเลือกและ ออกแบบวิธีการนำเสนอข้อมูลหรือ การสื่อความหมายข้อมูลด้วยการพูด การใช้สัญลักษณ์ หรือการพูด บรรยายประกอบสื่อ สัญลักษณ์</p> <p>12. ใช้คำถามและการเสริมแรงใน การกระตุ้นให้เด็กคิด พูด หรือ</p>			<p>7. หลังจากไปทัศนศึกษาทุกครั้งเด็ก ต้องมีการสรุปความรู้ สะท้อนผลการ เรียนรู้ หรือจัดนิทรรศการแสดงผลงาน มีการจัดกิจกรรมต่อยอดภายใน ห้องเรียนปกติในส่วนของกิจกรรม บางอย่างที่ไม่สามารถ จัดให้กับเด็กได้ ในขณะที่ไปทัศนศึกษาเนื่องจากมี ข้อจำกัดเรื่องเวลา สื่อ อุปกรณ์หรือ เครื่องมือ โดยการนำข้อมูลที่เด็กได้ เก็บรวบรวมจากการไปทัศนศึกษา มา สู่กิจกรรมในห้องเรียน</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>	<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>
<p>แสดงพฤติกรรมที่บ่งชี้ว่าเกิด ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูล มีความ กระตือรือร้น และสนใจในการร่วม ปฏิบัติกิจกรรม</p>			
<p>แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย 1. ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรงกับสื่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการสังเกต สัมผัส ทดลอง</p>	<p>แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย 1. เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมใน การเลือก วางแผน ตัดสินใจในการ เลือกหัวข้อของจัดกิจกรรมการ เรียนรู้</p>	<p>ขั้นตอนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัย 1. ชั้นก่อนไปทัศนศึกษา 1.1 เสนอหัวข้อเรื่อง/สถานที่ ที่จะไปทัศนศึกษา 1.2 เลือกหัวข้อเรื่อง/สถานที่ที่จะ ไปทัศนศึกษา</p>	<p>ขั้นตอนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัด กระทำและสื่อความหมายข้อมูลและ การลงความคิดเห็นจากข้อมูลของ เด็กปฐมวัย 1. ชั้นก่อนไปทัศนศึกษา 1.1 นำเข้าสู่บทเรียน ด้วยการ</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย	หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความคิดเห็น จากข้อมูลของเด็กปฐมวัย	หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย
ค้นหาหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเองใน การค้นหาข้อมูล 2. ส่งเสริมการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ห้าในการสัมผัสกับ สื่อ สิ่งแวดล้อม รอบๆ ตัวเด็ก เพื่อความถูกต้อง แม่นยำในการรับรู้ข้อมูล 3. ส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกจัดกระทำ หรือ เปลี่ยนแปลงข้อมูลที่ได้มาจากการ สังเกต การวัด การ ทดลองหรือการลงมือทำกิจกรรมด้วย ตนเอง ให้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน อย่างมีความหมาย	2. ส่งเสริมให้เด็กใช้ประสาทสัมผัส ทั้ง ห้า สัมผัสกับสื่อและสิ่งแวดล้อม ใน การรับรู้ข้อมูล 3. ครูเปิดโอกาสให้เด็กถามคำถามใน สิ่งที่เด็กอยากรู้ โดยครูไม่ควรตอบ คำถามทันที แต่กระตุ้นให้เด็กได้ลงมือ ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ให้เด็กมี ประสบการณ์ตรง กับแหล่งข้อมูลด้วย การสังเกต สัมผัส และลงความคิดเห็น จากสิ่งที่เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง 4. ส่งเสริมให้เด็กบันทึกข้อมูลที่ได้จาก การสังเกต การลงมือปฏิบัติ	1.3 กำหนดจุดประสงค์ในการไป ทัศนศึกษา 1.4 วางแผนการไปทัศนศึกษา 1.4.1 กำหนดวัน เวลาในการ เดินทาง 1.4.2 กิจกรรมที่จะต้องทำ/ วิธีการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลหรือการลงความเห็นจากข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึกข้อมูล 1.4.3 จัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ต้องใช้ในการไปทัศนศึกษา	สนทนา/ร้องเพลง/นิทาน/คำคล้องจอง/ สารานุกรมเด็ก/คู่มือทัศนศึกษา เพื่อกระตุ้น ความสนใจของเด็ก 1.2 เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น บอกชื่อ สถานที่/หัวข้อเรื่องที่สนใจจะไป ทัศนศึกษาบริเวณโรงเรียน ชุมชน หรือ ท้องถิ่น จากประสบการณ์ที่เด็กเคยรู้จัก โดยครูใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้เด็กคิด ทบทวนประสบการณ์เดิมของเด็ก และ ครูเป็นผู้เขียนผังมโนทัศน์เกี่ยวกับ สถานที่หรือแหล่งเรียนรู้ที่เด็กเสนอ

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย	หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย	หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย
มีความเหมาะสมกับข้อมูลด้วย วิธีการหลากหลาย เช่น 2.1 การเรียงลำดับ 2.2 การจำแนกประเภท 2.3 การหาความสัมพันธ์ 4. ส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกออกแบบ วิธี นำเสนอข้อมูลจากประสบการณ์การ เรียนรู้ ด้วยการแสดงออกผ่านการ พูด การเขียน การปั้น การแสดงสี หน้าท่าทาง หรือการใช้สัญลักษณ์ จากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เช่น ภาพวาด รูปปั้น	กิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการ เพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับเด็ก 5. ส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมกลุ่ม มากกว่า รายบุคคล เป็นการเปิด โอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วม ในการ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมลงความคิดเห็นจากข้อมูล 6. ส่งเสริมให้เด็กมีความเป็น ประชาธิปไตย ยอมรับฟังความ คิดเห็นของคนอื่น และยอมรับการ ตัดสินใจของคนอื่น เป็นผู้พูดและ ผู้ฟังที่ดี	1.4.4 วางแผนเรื่องความ ปลอดภัย เช่น วิธีการเดินทาง ผู้ดูแล เด็ก 1.4.5 แบ่งกลุ่ม มอบหมาย หน้าที่ความรับผิดชอบ 1.5 เตรียมข้อมูล คำถาม สิ่งที่ ต้องการรู้ เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่จะไป ทัศนศึกษา เพื่อกระตุ้นความสนใจใน การสังเกต สํารวจ คิดค้นหาคำตอบ 2. ขึ้นไปทัศนศึกษา เป็นขั้นที่เด็กมี ประสบการณ์ตรงกับแหล่งข้อมูลเด็ก ได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า	1.3 ครูแนะนำสถานที่ที่เด็กสนใจ อยากไปทัศนศึกษา จากผังมโนทัศน์ แต่ละแห่งด้วยการสนทนาให้เด็กดู รูปภาพ ดูวิดีโอทัศน์ 1.4 เปิดโอกาสให้เด็กๆ ร่วมลง ความเห็นในการเลือกหัวข้อเรื่อง/ สถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา และให้ อธิบายเหตุผลเพิ่มเติม เกี่ยวกับสถานที่ นั้นๆ มีอะไรที่น่าสนใจ ทำไมเด็กถึง อยากจะไป เพื่อตรวจสอบความรู้ พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของเด็ก กับสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย	หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย	หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย
การวาดแผนภูมิภาพ เป็นต้น 5. ส่งเสริมให้เด็กได้พูดบรรยาย อธิบายลักษณะและรายละเอียดของ วัตถุ สิ่งของ/ขั้นตอนการทำงาน/การ เปลี่ยนแปลง/เล่าประสบการณ์จาก การเรียนรู้ จากข้อมูลที่จัดกระทำ แล้ว โดยใช้สื่อ สัญลักษณ์ ประกอบการพูด หรือการเล่าเรื่อง ประกอบภาพ โดยครูคอยใช้คำถาม กระตุ้นการคิด การพูดบรรยายของ เด็ก 6. ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับ	7. ครูใช้คำถามกระตุ้นการคิดหา คำตอบ ด้วยการเชื่อมโยง ประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่ มา ช่วยในการลงความเห็นจากข้อมูลที่ เด็กสังเกตและทดลอง 8. ครูใช้หลักการเสริมแรงในการเพิ่ม ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กเป็นคน กล้าคิดกล้า ทำ กล้าพูด กล้าแสดงออก มีความ ภาคภูมิใจในตนเอง สนใจใฝ่รู้ 9. เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจ ตรวจสอบข้อมูล หรือเหตุการณ์ที่	ในการสังเกต สำรวจ ทดลองหรือลง มือปฏิบัติ เด็กมีโอกาส สนทนา ซักถาม ร่วมแสดงความคิดเห็น สื่อสาร ระหว่างเพื่อน ครู หรือวิทยากร 2.1 เด็กและครูร่วมสนทนาเกี่ยวกับ ข้อตกลงและมารยาทในการปฏิบัติตน ในการไปทัศนศึกษา 2.2 เด็กได้มีประสบการณ์ตรงกับ สื่อ สิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ บุคคล สถานที่ อาชีพ วิถีชีวิตของชุมชนหรือ ท้องถิ่น	1.5 เด็กและครูร่วมวางแผนไป การ ไปทัศนศึกษา 1.5.1 แบ่งกลุ่มเด็ก ให้เด็กแต่ ละกลุ่มร่วมกันระดมความคิด เกี่ยวกับ ข้อคำถามหรือสิ่งที่เด็ก ๆ ต้องการรู้ เกี่ยวกับสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา โดย ครูเป็นผู้เขียนผังมโนทัศน์จากการ ระดมความคิด 1.5.2 เด็กและครูร่วม กำหนดการเดินทาง วิธีการเดินทาง มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบภาระ งาน ต้องทำ วิธีการเก็บรวบรวม

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย	หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย	หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย
ตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้มากขึ้นเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาพ และความคิดในการแปลความจนเกิดความคิดรวบยอด เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก 7. ส่งเสริมให้เด็กมีความเชื่อมั่นและกล้าพูด กล้าแสดงออกด้วยการใช้แรงเสริมเมื่อเด็กทำงานได้สำเร็จหรือมีความตั้งใจในการร่วมกิจกรรม 8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กได้ทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้เด็กสามารถ	สนใจอยากรู้ เพื่อนำมาเป็นเหตุผลในการช่วยอธิบายข้อสรุปของการลงความเห็นให้กับข้อมูล 10. ส่งเสริมให้เด็กตรวจสอบเหตุผลหรือประสบการณ์เดิมกับข้อมูลที่รับรู้มาใหม่ว่าเป็นจริงหรือเท็จ เพื่อที่จะปฏิเสธเรื่องราวหรือเหตุการณ์บางอย่างที่มีเหตุผลไม่ตรงกับข้อมูล ไม่น่าเชื่อถือ 11. ส่งเสริมให้เด็กอธิบาย เพิ่มความคิดเห็นส่วนตัวให้กับข้อมูลที่ได้รับจากประสบการณ์การเรียนรู้อย่าง	2.3 เด็กเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกข้อมูลด้วยการวาด การเขียน หรือใช้กล้องดิจิทัลบันทึกภาพ จากการร่วมสนทนา พูดคุย ชักถามข้อสงสัย จากผู้รู้/วิทยากร เด็กได้ สังเกต สำรวจลงมือปฏิบัติ โดยใช้ประสาทสัมผัส ทั้งห้าในการรับรู้ข้อมูลจากการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ จากการไปทัศนศึกษา 3. ชั้นหลังไปทัศนศึกษา เป็นขั้นของการจัดกิจกรรมต่อยอดหลังจากกลับจากไปทัศนศึกษา เป็น	ข้อมูล สร้างข้อตกลงในการเดินทางไปทัศนศึกษาแต่ละครั้ง 1.6 ทำหนังสือเสนอขออนุญาตผู้บังคับบัญชาและผู้ปกครอง 1.7 ติดต่อขอความอนุเคราะห์ แจ้งความประสงค์กับเจ้าของสถานที่ผู้ดูแล หรือวิทยากร 2. ชั้นไปทัศนศึกษา 2.1 ทบทวนเกี่ยวกับข้อตกลงหน้าที่รับผิดชอบในการไปทัศนศึกษา 2.2 นำเด็กไปทัศนศึกษาตามสถานที่ที่กำหนดไว้

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความคิดเห็น จากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมทัศน ศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมทัศน ศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการ จัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของ เด็กปฐมวัย</p>
<p>ทำงานร่วมกับคนอื่น ร่วมแสดงความคิดเห็น ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตาม ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ยอมรับแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักการรอคอย และแบ่งปัน</p> <p>9. จัดสภาพบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน เป็นกันเอง เด็กมีอิสระในการเลือกและตัดสินใจการทำกิจกรรม</p> <p>10. จัดสื่อ สิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นเร้าหรือดึงดูดความสนใจ ให้เด็กอยากดู อยากเห็น ต้องการค้นหา ด้วยการ</p>	<p>สม่ำเสมอ โดยการนำประสบการณ์เดิมมาช่วยอธิบายเหตุผลเพิ่มเติม สนับสนุนการลงข้อสรุปของข้อมูลนั้นๆ</p>	<p>การนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการไปทัศนศึกษา มาสู่กิจกรรมในห้องเรียน ดังนี้</p> <p>3.1 เด็กและครูร่วมสนทนา พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสรุปลงความเห็น สิ่งที่ได้ค้นพบหรือมีประสบการณ์ จากการไปทัศนศึกษามีประสบการณ์ จากการไปทัศนศึกษา</p> <p>3.2 เด็กจัดกระทำหรือแปลความหมายข้อมูลให้เป็นสื่อสัญลักษณ์เชิงประจักษ์ ด้วยผลงานศิลปะการวาดภาพ</p>	<p>2.3 ในขณะที่กำลังศึกษากับแหล่งเรียนรู้ เปิดโอกาสให้เด็กมีประสบการณ์ตรงกับแหล่งเรียนรู้ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการ สังเกต สืบ รวบรวม รูปทรง ขนาด ปริมาณ สำนวน ตรวจสอบเปรียบเทียบ แยกประเภทหาความสัมพันธ์ หรือขั้นตอนการทำงานกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในบริเวณสถานที่ที่ไปทัศนศึกษา เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และบันทึกข้อมูล ด้วยการวาด การเขียน หรือบันทึกภาพด้วยกล้องดิจิทัล โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>	<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>
<p>สังเกต สํารวจ ทดลองหรือลงมือ ปฏิบัติด้วยตนเอง</p>		<p>3.3 นำเสนอผลงาน สะท้อนผลการ เรียนรู้ โดยใช้ภาษาพูดและภาพวาด เป็นเครื่องมือในการสื่อความหมาย ข้อมูล ความรู้ที่ได้จากการไป ทัศนศึกษา ให้คนอื่นเข้าใจ</p> <p>3.4 นิทรรศการแสดงผลงาน</p> <p>3.5 ครูประเมินผลการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาและความสามารถที่ต้องการ พัฒนาเด็กในแต่ละด้าน โดยใช้ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้</p> <p>3.5.1 แบบทดสอบเชิง ปฏิบัติการ วัดความสามารถในการจัด</p>	<p>และคอยช่วยเหลือ</p> <p>2.3.1 ครูสนทนา และใช้ คำถาม กระตุ้น การคิด การพูดของ เด็ก เพื่อให้เด็กแสดงความคิดเห็น เพิ่มเติม จากข้อมูลที่เด็กสังเกตได้จาก การใช้ประสาทสัมผัส ในขณะที่ทัศน ศึกษา โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ เดิม มาช่วยอธิบายเพิ่มความเห็นส่วน ตัวอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับสิ่งที่เด็ก สังเกตได้ ว่าสิ่งนั้นคืออะไรทำไม เพราะอะไร รู้ได้อย่างไร เป็นต้น</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>	<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>
		<p>กระทำและสื่อความหมายข้อมูลของ เด็กปฐมวัย</p> <p>3.5.2 แบบทดสอบเชิง ปฏิบัติการวัดความสามารถในการลง ความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>2.3.2 ครุภัณฑ์กพฤติกรรม การพูด การสนทนาแสดงความคิดเห็น การตอบคำถามการสรุปลงความ คิดเห็น และการอธิบายเหตุผลเพิ่มเติม เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่ได้สังเกตเห็นได้จาก การไปศึกษาขณะทัศนศึกษา โดยนำ ประสบการณ์เดิมมาช่วยอธิบาย</p> <p>3. ชั้นหลังไปทัศนศึกษา</p> <p>3.1 เดินทางกลับโรงเรียน</p> <p>3.2 จัดกิจกรรมต่อยอดจาก การไป ทัศนศึกษาสู่กิจกรรมในห้องเรียนปกติ เป็นการนำข้อมูลที่เด็กเก็บรวบรวมได้</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>	<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>
			<p>จากการไปทัศนศึกษาในแต่ละครั้งมา จัดกิจกรรมในห้องเรียนเพื่อขยายผล การเรียนรู้ ดังนี้</p> <p>3.2.1 เด็กและครูร่วมกัน สนทนา ซักถาม ตอบคำถามเกี่ยวกับ ประสบการณ์ที่ได้รับ จากการไป ทัศนศึกษาในแต่ละครั้ง โดยครูใช้ คำถามกระตุ้นให้เด็กพูด ตอบคำถาม ที่นำไปสู่การลงความเห็นจากข้อมูลกับ เด็ก ดังนี้</p> <p>1) ถามคำถามให้เด็ก สรุปลงความเห็น</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>	<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมทัศน ศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการ จัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและ การลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>
			<p>(1) ถามคำถามให้เด็ก สรุปหรือลงความเห็นเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้ จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการ สังเกตสำรวจ ทดลองหรือลงมือปฏิบัติ จริง จากการไปทัศนศึกษา</p> <p>(2) ถามคำถามให้เด็ก อธิบายเหตุผลเพิ่มเติมความคิดเห็น ส่วนตัว เพื่อสนับสนุนการลงความเห็น วางแผน สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้และ ร่วมกันนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ จาก การสังเกตสำรวจ ทดลอง หรือลงมือ ปฏิบัติจริง จากการไปทัศนศึกษา</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ/แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>	<p>หลักการ/แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ/ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ/ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลและการลง ความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>
			<p>มาแปลความหมายหรือจัดกระทำให้ ข้อมูลนั้นๆ มีความหมายและมี ความสัมพันธ์กัน ตามเกณฑ์ที่ ครูผู้สอนแนะนำหรือกำหนดให้ ให้ ข้อมูลนั้นง่ายต่อการทำความเข้าใจ</p> <p>3.2.3 เด็กแต่ละกลุ่มร่วมกัน สร้างผลงานจากการแปล ความหมาย ข้อมูลที่ได้จากการไปทัศนศึกษาให้ เป็นผลงานศิลปะ ด้วยการวาดภาพ</p> <p>3.2.4 เด็กแต่ละกลุ่มออกมา นำเสนอผลงาน สะท้อนผลการ</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย</p>	<p>หลักการ แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>หลักการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย</p>
			<p>เรียนรู้ โดยการใช้ภาษาพูดและ ภาพวาด เป็นเครื่องมือในการสื่อ ความหมายข้อมูลให้คนอื่นเข้าใจ</p> <p>3.2.5 เด็กและครูร่วมกันสรุ องค์ความรู้ จากการไปทัศนศึกษาใน แต่ละครั้ง</p> <p>3.2.6 เด็กและครูร่วมกันจัด นิทรรศการแสดงผลงาน</p> <p>3.3 ครูประเมินผลการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาแต่ละครั้ง ดังนี้</p> <p>3.3.1 บันทึกพฤติกรรม การ พูด การแสดงความคิดเห็น</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

หลักการ/แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย	หลักการ/แนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการลงความ คิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย	หลักการ/ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	หลักการ/ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย
			การตอบคำถาม การแก้ปัญหาและ ความสนใจในการร่วมกิจกรรม 3.3.2 ตรวจผลงาน 3.3.3 บันทึกพฤติกรรมแสดง ถึงความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลและความสามารถ ในการลงความเห็นจากข้อมูล เพื่อ ประเมินความก้าวหน้า

จากตารางที่ 3.3 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบไปด้วยหลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้

หลักการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัย

1. เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เปิดโอกาสให้เด็กได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต สำรวจ ทดลองหรือลงมือปฏิบัติจริง กับสื่อ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้น ตลอดจนวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น จากกิจกรรมทัศนศึกษา
  2. เปิดโอกาสให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เข้าไปสัมผัสกับวัตถุ สิ่งของ สภาพแวดล้อม หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ในการรับรู้ข้อมูล จากกิจกรรมทัศนศึกษา เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการรับรู้ข้อมูล เพื่อให้เกิดมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษา จนสามารถแปลความหมายข้อมูล ให้เป็นสื่อหรือสัญลักษณ์ ด้วยการวาดภาพ เพื่อสื่อหรือนำเสนอข้อมูลให้คนอื่นเข้าใจได้ และสามารถสรุปองค์ความรู้ หรือลงความเห็นให้กับข้อมูลนั้นๆ ได้ โดยเพิ่มเติมความคิดเห็นให้กับข้อมูลที่สรุปลงความเห็นไปแล้วนั้นได้อย่างมีเหตุผล โดยอาศัยประสบการณ์เดิมมาช่วยในการให้เหตุผล ในการลงข้อสรุปของข้อมูลนั้นๆ เช่น
    - 2.1 เด็กมีประสบการณ์กับการไปทัศนศึกษาจากการมองเห็น โดยใช้สายตาสังเกต สำรวจ ตรวจสอบ จำแนก แยกประเภท เปรียบเทียบ หรือจัดลำดับของสิ่งของ ในเรื่องรูปร่าง รูปทรง ขนาด ปริมาณ สี ความสูง-ต่ำ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการไปทัศนศึกษา
    - 2.2 เด็กมีประสบการณ์จากการใช้หูฟังเสียงต่างๆ จากการไปทัศนศึกษา เช่น เสียงสัตว์ร้อง เสียงน้ำตก เสียงลมพัด เสียงวิทยากรพูด หรือการสนทนาโต้ตอบกันระหว่างเด็กกับผู้รู้ เพื่อนหรือครูในการทำกิจกรรม
    - 2.3 เด็กมีประสบการณ์ในการชิมรส จากกิจกรรมทัศนศึกษา เช่น ชิมรสผัก ผลไม้ อาหาร จากแหล่งเรียนรู้ที่เด็กไปสำรวจ หรือเยี่ยมชม
    - 2.4 เด็กมีประสบการณ์จากการใช้จมูกดมกลิ่นสิ่งต่างๆ จากการไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอก เช่น พืช สัตว์ ดอกไม้ ใบไม้ ผลไม้ อาหาร เป็นต้น
    - 2.5 เด็กมีประสบการณ์จากการไปทัศนศึกษาด้วยการสัมผัสกับ วัตถุ สิ่งของ พืช สัตว์ อุปกรณ์ เครื่องมือ ฯลฯ จากการหยิบจับ สัมผัส หรือลงมือกระทำด้วยตัวเอง
3. จัดกิจกรรมแบบกลุ่ม ทั้งแบบกลุ่มใหญ่ และกลุ่มย่อย เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การเลือกตัดสินใจ วางแผน และรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการไปทัศนศึกษาร่วมกับเพื่อนและครู

4. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากเรื่องใกล้ตัว ไปหาเรื่องที่ไกลตัว มีความเหมาะสมกับวัย พัฒนาการและความสนใจของเด็ก เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิมหรือชีวิตจริงของเด็ก ซึ่งจะเป็นการขยายและเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับเด็ก นำไปสู่การพัฒนาระบบการคิดที่เป็นเหตุเป็นผล คิดหลากหลายและคิดแก้ปัญหาในการค้นหาวิธีจัดการกระทำกับข้อมูล วิธีการสื่อความหมายข้อมูล การสรุปลงความเห็นให้กับข้อมูลและการอธิบายเหตุผลเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนให้ข้อมูลนั้นๆ มีความน่าเชื่อถือ และเป็นการวางพื้นฐานในการสร้างประสบการณ์ใหม่ที่เป็นเรื่องใกล้ตัว และมีความซับซ้อนขึ้นไปให้กับเด็ก

5. เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือสังเกต การสำรวจ ทดลอง ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สนทนา ถามข้อคำถามที่สงสัย อยากรู้ กับผู้รู้ วิทยากรและแหล่งเรียนรู้ภายนอก โดยครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุน ให้คำแนะนำเมื่อเด็กเกิดปัญหาในการทำกิจกรรม

6. ครูใช้คำถามกับเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เด็กสังเกต คิดหาคำตอบ จำแนก แยกแยะ คิดเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ กระตุ้น การพูด การเล่าประสบการณ์ การสนทนา แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน ครู หรือวิทยากร จากการไปทัศนศึกษา เพื่อให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่บ่งชี้ว่า มีความสามารถในการจัดการกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และความสามารถในการลงความเห็นจากข้อมูล

7. หลังจากไปทัศนศึกษาทุกครั้งเด็กต้องมีการสรุปความรู้ สะท้อนผลการเรียนรู้ หรือจัดนิทรรศการแสดงผลงาน มีการจัดกิจกรรมต่อยอดภายในห้องเรียนปกติในส่วนของกิจกรรมบางอย่างที่ไม่สามารถจัดให้กับเด็กได้ในขณะที่ไปทัศนศึกษาเนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องเวลา สื่อ อุปกรณ์หรือเครื่องมือ โดยการนำข้อมูลที่เด็กได้เก็บรวบรวมจากการไปทัศนศึกษามาสู่กิจกรรมในห้องเรียน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และความสามารถในการลงความความคิดเห็นจากข้อมูลสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง กับวัตถุ สิ่งของ และสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการเรียนรู้จากการสังเกต สำรวจ ค้นพบหรือลงมือปฏิบัติ ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนไปทัศนศึกษา

1.1 นำเข้าสู่บทเรียน ด้วยการสนทนา/ร้องเพลง/นิทาน/คำคล้องจอง/สารานุกรมเด็ก/คู่มือทัศน เพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก

1.2 สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น บอกชื่อสถานที่/หัวข้อเรื่องที่สนใจจะไปทัศนศึกษาบริเวณโรงเรียน ชุมชน หรือท้องถิ่น จากประสบการณ์ที่เด็กเคยรู้จัก โดยครูใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้เด็กคิดทบทวนประสบการณ์เดิมของเด็ก และครูเป็นผู้เขียนผังมโนทัศน์เกี่ยวกับสถานที่หรือแหล่งเรียนรู้ที่เด็กเสนอ

1.3 นำเสนอสถานที่ที่เด็กสนใจอยากไปทัศนศึกษา จากการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในบริเวณโรงเรียน ชุมชน หรือท้องถิ่นที่เด็กอาศัยแต่ละแห่งด้วยการสนทนา/ให้เด็กดูรูปภาพ คู่มือที่ทัศน

1.4 เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ร่วมลงความเห็นในการเลือกหัวข้อเรื่อง/สถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา และให้อธิบายเหตุผลเพิ่มเติม เกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ มีอะไรที่น่าสนใจ ทำไมเด็กถึงอยากจะไป เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของเด็กเกี่ยวกับสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา

1.5 ร่วมวางแผน การไปทัศนศึกษา

1.5.1 แบ่งกลุ่มเด็ก ให้เด็กแต่ละกลุ่มร่วมกันระดมความคิด เกี่ยวกับข้อคำถามหรือสิ่งที่เด็กๆ ต้องการรู้ เกี่ยวกับสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา โดยครูเป็นผู้เขียนผังมโนทัศน์จากการระดมความคิด

1.5.2 ร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ในการไปทัศนศึกษา

1.5.3 ร่วมกันตั้งคำถาม สิ่งที่ต้องการรู้ เพื่อนำไปถามผู้รู้/เจ้าของสถานที่หรือวิทยากร

1.5.4 ร่วมกันกำหนดการเดินทาง วิธีการเดินทาง มอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบ/ภาระงานต้องทำ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล สร้างข้อตกลงในการเดินทางไปทัศนศึกษาแต่ละครั้ง

1.6 ทำหนังสือเสนอขออนุญาตผู้บังคับบัญชาและผู้ปกครอง

1.7 ติดต่อขอความอนุเคราะห์ แจ้งความประสงค์กับเจ้าของสถานที่ผู้ดูแลวิทยากร

2. ขึ้นไปทัศนศึกษา

2.1 ทบทวนเกี่ยวกับจุดประสงค์ ข้อคำถาม ข้อตกลง หน้าที่ที่รับผิดชอบ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการไปทัศนศึกษา

2.2 นำเด็กไปทัศนศึกษาตามสถานที่ ที่กำหนดไว้

2.3 เปิดโอกาสให้เด็กมีประสบการณ์ตรงกับแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมต่างๆ ในบริเวณสถานที่ที่ไปทัศนศึกษา โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการ สังเกต สี รูปร่าง รูปทรง ขนาด ปริมาณ สัมผัส ตรวจสอบ เปรียบเทียบ แยกประเภท หาความสัมพันธ์ จัดลำดับสิ่งของ เหตุการณ์

หรือขั้นตอนการทำงาน การปฏิบัติจริง เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และบันทึกข้อมูล ด้วยการ ด้วยการ การวาด การเขียน หรือบันทึกภาพด้วยกล้องดิจิทัล โดย มีครูเป็นผู้แนะนำและคอยช่วยเหลือ ดังนี้

2.3.1 สนทนา และใช้คำถาม กระตุ้น การคิด การพูดของเด็ก เพื่อให้ เด็กแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม จากข้อมูลที่เด็กสังเกตได้จากการใช้ประสาทสัมผัส ในขณะที่ทัศนศึกษา โดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิม มาช่วยอธิบายเพิ่มความเห็นส่วนตัวอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับสิ่งที่ เด็กสังเกตได้ ว่าสิ่งนั้นคืออะไร ทำไม เพราะอะไร รู้ได้อย่างไร เป็นต้น

2.3.2 บันทึกพฤติกรรม การพูด การสนทนา แสดงความคิดเห็น การ ตอบคำถาม การสรุปลงความเห็น และการอธิบาย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เด็ก ได้ศึกษาขณะทัศนศึกษา โดยนำประสบการณ์เดิมมาช่วยอธิบายได้อย่างมีเหตุผล

3. ชั้นหลังไปทัศนศึกษา

3.1 เดินทางกลับโรงเรียน

3.2 จัดกิจกรรมต่อยอดจากการไปทัศนศึกษาสู่กิจกรรมในห้องเรียนปกติ เป็นการนำข้อมูลที่เด็กเก็บรวบรวมได้จากการไปทัศนศึกษาในแต่ละครั้ง มาจัดกิจกรรมในห้องเรียน เพื่อขยายผลการเรียนรู้ ดังนี้

3.2.1 เด็กและครูร่วมกันสนทนา ซักถาม ตอบคำถามเกี่ยวกับ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการไปทัศนศึกษาในแต่ละครั้ง โดยครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กพูด ตอบคำถาม ที่นำไปสู่การลงความเห็นจากข้อมูลกับเด็ก ถามคำถามให้เด็กสรุปหรือลงความเห็น ดังนี้

1) ถามคำถามให้เด็กสรุปหรือลงความเห็นเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้ จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการสังเกต สำรวจ ทดลองหรือลงมือปฏิบัติจริง จากการไปทัศนศึกษา

2) ถามคำถามให้เด็กอธิบายเหตุผลเพิ่มเติมความคิดเห็นส่วนตัว เพื่อสนับสนุนการลงความเห็นข้อมูลนั้นๆ ให้มีความน่าเชื่อถือ สมเหตุสมผล เช่น ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น มีสาเหตุมาจากอะไร เพราะอะไร/เกิดขึ้นได้อย่างไร เป็นต้น

3) ถามคำถามให้เด็กคิดเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับ ประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับจากการไปทัศนศึกษา เพื่อนำมาช่วยในการเพิ่มเติมความคิดเห็นให้กับข้อมูลที่ เด็กสังเกตได้จากการไปทัศนศึกษา

3.2.2 เด็กแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผน สนทนา แลกเปลี่ยนความรู้ และ ร่วมกันนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ จากการสังเกตสำรวจ ทดลอง หรือลงมือปฏิบัติจริง จากการไป ทัศนศึกษา มาแปลความหมายหรือจัดกระทำให้ข้อมูลนั้นๆ มีความหมายและมีความสัมพันธ์กัน ตาม เกณฑ์ที่ครูผู้สอนแนะนำหรือกำหนด เพื่อให้ข้อมูลนั้นง่ายต่อการทำความเข้าใจ

3.2.3 เด็กแต่ละกลุ่มร่วมกันสร้างผลงานจากการแปลความหมาย ข้อมูลที่ได้จากการไปทัศนศึกษาให้เป็นผลงานศิลปะ ด้วยการวาดภาพ

3.2.4 เด็กแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน สะท้อนผลการเรียนรู้ โดยการใช้ภาษาพูดและภาพวาด เป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายข้อมูลให้คนอื่นเข้าใจ

3.2.5 เด็กและครูร่วมกันสรุปองค์ความรู้ จากการไปทัศนศึกษาในแต่ละครั้ง

3.2.6 เด็กและครูร่วมกันจัดนิทรรศการแสดงผลงาน

3.3 ประเมินผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแต่ละครั้ง ดังนี้

3.3.1 บันทึกพฤติกรรม การพูด การแสดงความคิดเห็น การตอบคำถาม การแก้ปัญหาและความสนใจในการร่วมกิจกรรม

3.3.2 ตรวจสอบผลงาน

3.3.3 บันทึกพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและความสามารถในการลงความเห็นจากข้อมูลของเด็ก เพื่อประเมินความก้าวหน้า

3.4 นำหลักการ ขั้นตอน การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา จากตารางวิเคราะห์ และแสดงความสัมพันธ์ของกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย มาเป็นแนวทางในการกำหนด ขอบข่ายเนื้อหา ในการจัดทำคู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบไปด้วย (1) หลักการและเหตุผล (2) จุดมุ่งหมาย (3) เนื้อหา (4) การดำเนินกิจกรรม ทัศนศึกษา (5) สถานที่ไปทัศนศึกษา (6) บทบาทของครู (7) บทบาทของเด็ก (8) บทบาทของผู้ปกครอง (9) การประเมินผล และ (10) แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา จำนวน 4 แผน ใช้เวลาสอน 8 สัปดาห์ ในแต่ละแผนมีองค์ประกอบ ดังนี้

3.4.1 หัวข้อเรื่อง

3.4.2 สารที่ควรเรียนรู้

3.4.3 สารสำคัญ

3.4.4 จุดประสงค์การเรียนรู้

3.4.5 ประสบการณ์สำคัญ

3.4.6 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

3.4.7 สื่อ/แหล่งเรียนรู้

3.4.8 การประเมินผล

3.5 นำคู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็ก

ปฐมวัย เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำ ซึ่งได้รับข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.5.1 แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ควรเขียนแยกออกเป็นวันตาม ขั้นตอนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อให้มองเห็นขั้นตอนและกระบวนการจัดกิจกรรมได้ชัดเจน โดย แทรกกิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความ คิดเห็นจากข้อมูล

3.5.2 หัวข้อเรื่องหรือชื่อเรื่องที่จะไปทัศนศึกษา ได้มาโดยเด็กเป็นผู้เลือกตามความสนใจ ครูเป็นเพียงผู้นำเสนอทางเลือกแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งได้มาจากการ สสำรวจ แล้วนำมาเสนอให้กับเด็ก โดยการใช้ รูปภาพ วีดิโอ วีดิทัศน์

3.6 นำคู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมขององค์ประกอบ และรูปแบบการเขียนของคู่มือการใช้และแผนการ จัดกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลง ความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยความเหมาะสม แล้วนำไปเปรียบเทียบกับ เกณฑ์การแปลความหมายที่ตั้งไว้ โดยใช้มาตราส่วนการประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดย กำหนดค่าน้ำหนักและเกณฑ์การให้คะแนนความเหมาะสม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 121)

ค่าน้ำหนักของคะแนนประเมิน

ให้ 5 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ให้ 4 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมาก

ให้ 3 คะแนน หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ให้ 2 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อย

ให้ 1 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมิน

เหมาะสมมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00

เหมาะสมมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50

เหมาะสมปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50

เหมาะสมน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50

เหมาะสมน้อยที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50

นำผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย แปล ความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลการประเมินพบว่า มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.85 แสดงว่า คู่มือการใช้

และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสมมากที่สุด (ดัง ภาควิชา ก ข)

3.7 ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อ ส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความเห็นจากข้อมูลของ เด็กปฐมวัย ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับคำแนะนำและข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.7.1 จุดประสงค์ในแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ควรเป็น จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์และการประเมินผล

3.7.2 การประเมินควรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และ ตัวแปรตาม

3.8 นำคู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความเห็นจากข้อมูล ที่ปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและ ความถูกต้อง พร้อมทั้งปรับปรุงครั้งสุดท้าย ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปจัดทำเป็น ฉบับสมบูรณ์

3.9 นำคู่มือการใช้และแผนการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความเห็นจากข้อมูล ของเด็กปฐมวัย ที่ผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อ นำไปใช้ในห้องเรียนต่อไป

2.3.2 การสร้างแบบทดสอบเชิงปฏิบัติการ วัดความสามารถในการจัดกระทำ และสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย มีลำดับขั้นตอนใน การสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถใน การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็น แนวทางในการนิยามคำศัพท์เชิงปฏิบัติการ และสร้างแบบทดสอบเชิงปฏิบัติการ วัดความสามารถใน การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

2) ศึกษาจุดมุ่งหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่ พึงประสงค์ และประสบการณ์สำคัญ เกี่ยวกับความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย 3 - 6 ปี จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

พุทธศักราช 2560

3) ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล
ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็ก
ปฐมวัย

4) ดำเนินการสร้างแบบทดสอบเชิงปฏิบัติการในการวัดความสามารถในการ
จัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ดังนี้

ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล (Organizing Data and Communication) หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้ ผ่าน การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคล และสื่อต่างๆ ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการสังเกต สัมผัส การวัด การทดลองหรือลงมือปฏิบัติจริง แล้วสามารถนำข้อมูล ความรู้ที่ได้ มาจัดระบบใหม่ หรือแปลความหมายข้อมูลให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ พฤติกรรมที่แสดงว่าเด็ก มีความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล มีดังนี้

1. ความสามารถในการจัดระบบหรือแปลความหมายข้อมูลใหม่ให้มีความหมาย และความสัมพันธ์กัน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ได้แก่

1.1 การเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อน – หลัง

1.2 การจำแนกประเภทความเหมือน – ความแตกต่าง ได้แก่ ขนาด

น้ำหนัก รูปร่าง รูปทรง สี

1.3 การหาความสัมพันธ์

2. ความสามารถในการสื่อความหมายข้อมูลที่จัดกระทำแล้ว ได้แก่

2.1 พุดบรรยายลักษณะสิ่งของ/เหตุการณ์/ขั้นตอนกระบวนการได้

2.2 แปลความหมายจากภาพด้วยการบอกชื่อ/ตั้งชื่อรูปภาพจากการวาดได้

2.3 วาดภาพและเล่าเรื่องประกอบภาพได้

ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล (Inferring) หมายถึง

พฤติกรรมที่เด็กสามารถบอกหรือสรุปลงความเห็นให้กับข้อมูล เกี่ยวกับ วัตถุ สิ่งของ ธรรมชาติ บุคคล สถานที่ หรือสถานการณ์ จากการสังเกต สัมผัส หรือทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง และสามารถนำ ประสบการณ์เดิม มาช่วยอธิบายเพิ่มเติมความคิดเห็นของตนเองให้กับข้อมูลที่ได้สรุปลงความเห็นไป แล้วนั้น ได้อย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ โดยมีพฤติกรรม ดังนี้

1. พุดลงข้อสรุปให้กับข้อมูลได้ เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล สถานที่ สิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ ได้ว่า คืออะไร ที่ไหน อย่างไร

2. แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมให้กับข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล

3. นำประสบการณ์เดิม มาช่วยอธิบายเหตุผลประกอบการลงข้อสรุปของ

ข้อมูล

4. สร้างเกณฑ์การให้คะแนน แต่ละด้านในแบบทดสอบเชิงปฏิบัติการ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เด็กปฏิบัติได้ถูกต้อง ให้ 1 คะแนน

เด็กไม่สามารถปฏิบัติได้ ให้ 0 คะแนน

5. สร้างแบบบันทึกผลการวัดความสามารถในแต่ละด้านเพื่อบันทึกผล

6. นำแบบทดสอบเชิงปฏิบัติการ วัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1 รูปภาพ หรือวัตถุสิ่งของที่กำหนดไว้ในแบบทดสอบเชิงปฏิบัติการ เพื่อวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและลงความคิดเห็นจากข้อมูล ควรเป็นรูปภาพ หรือวัตถุสิ่งของที่เป็นของจริง ที่เด็กคุ้นเคย มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก

6.2 แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ควรใช้วิธีการวัดที่หลากหลาย ไม่ควรใช้รูปภาพอย่างเดียว สามารถใช้รูปภาพ ของจริง หรือสถานการณ์ เป็นต้น

6.3 เกณฑ์ในการประเมินความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ควรเป็นคำตอบปลายเปิด

6.4 แบบวัดด้านการจับคู่ความสัมพันธ์สิ่งของที่มีรูปทรงเหมือนกัน ข้อสอบข้อที่ 3 การจับคู่รูปภาพที่มีรูปทรงกลมเหมือนกัน รูปภาพวัตถุ สิ่งของ จะต้องเป็นวัตถุ สิ่งของที่เป็นสามมิติ ได้แก่ รูปภาพลูกฟุตบอลกับรูปภาพนาฬิกา ได้ปรับแก้เป็น รูปภาพลูกฟุตบอลกับรูปภาพผลส้ม และการจับคู่รูปภาพที่เป็นรูปทรงกระบอก ได้แก่ รูปภาพกระปุกออมสินกับขวดน้ำ ได้ปรับแก้เป็น รูปภาพกระปุกออมสินกับกระป๋องน้ำอัดลม

7. นำแบบทดสอบเชิงปฏิบัติการ วัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ที่ปรับปรุง แก้ไขแล้วภายใต้การให้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักการวัดผล ความตรง ความสอดคล้องเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของแบบทดสอบ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง เห็นด้วย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

8. นำผลจากการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Congruence) โดยมีค่า IOC ไม่ต่ำกว่า .05 จึงจะถือว่ามีความสอดคล้อง และเหมาะสม

สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ จากการนำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 (ดังภาคผนวก ข)

9. นำแบบทดสอบเชิงปฏิบัติการวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ภายใต้การให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหินฮาวลำวังชู จังหวัดขอนแก่น จำนวน 10 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

10. นำแบบทดสอบเชิงปฏิบัติการวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ที่ผ่านการทดลองใช้ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

เด็กสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ให้ 1 คะแนน

เด็กไม่สามารถปฏิบัติได้ ให้ 0 คะแนน

11. นำแบบทดสอบเชิงปฏิบัติการวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล มาหาค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (R) ทั้งฉบับ โดยมีค่าความยาก (P) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.30–0.80 และค่าอำนาจจำแนก (R) มีค่าตั้งแต่ 0.20–0.60 (ดังภาคผนวก ข) สำหรับใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 ข้อ โดยแบ่งเป็นรายด้าน ดังนี้

11.1 ความสามารถในการจัดกระทำกับข้อมูล การจับคู่หาความสัมพันธ์
จำนวน 5 ข้อ

11.2 ความสามารถในการจัดกระทำกับข้อมูล การจัดหมวดหมู่ จำนวน
3 ข้อ

11.3 ความสามารถในการจัดกระทำกับข้อมูล การเรียงลำดับเหตุการณ์
จำนวน 2 ข้อ

11.4 ความสามารถในการสื่อความหมายข้อมูล จำนวน 3 ข้อ

11.5 ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล จำนวน 2 ข้อ

12. นำแบบทดสอบเชิงปฏิบัติการ วัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) โดยใช้สูตร KR-20 (รัตนา ดวงแก้ว, 2555, น. 72) โดยมีค่าความเที่ยงของแบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.79 (ดังภาคผนวก ข)

13. นำแบบทดสอบที่มีคุณภาพไปใช้ในการทดลอง โดยใช้ในการวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา กับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองเป็นรายบุคคล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง One - Group Pretest - Posttest Design (รัตนา ดวงแก้ว, 2555, น. 40) ซึ่งทำการวัดก่อน และหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา มีรูปแบบการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 3.4 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มทดลอง	ก่อนทดลอง	ทดลอง	หลังทดลอง
	Q ₁	X	Q ₂

Q₁ หมายถึง วัดความสามารถก่อนการทดลอง

X หมายถึง การทดลอง

Q₂ หมายถึง วัดความสามารถหลังการทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองกับเด็กนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ใช้เวลา 8 สัปดาห์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบเชิงปฏิบัติการ ในการวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย เป็นรายบุคคล ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 การตรวจให้คะแนนและเวลาที่ใช้ในการวัดของแบบทดสอบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ใช้ก่อนและหลังการทดลองเป็นรายบุคคล

ข้อสอบ	ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากข้อมูล	คะแนน	เวลา
ความสามารถในการจัดกระทำกับข้อมูล			
การจับคู่หาความสัมพันธ์			
ข้อที่ 1	จับคู่สิ่งของกับโครงร่าง	1	1
ข้อที่ 2	จับคู่ส่วนที่ขาดหายไป	1	1
ข้อที่ 3	จับคู่สิ่งของที่มีรูปทรงเหมือนกัน	5	2
ข้อที่ 4	จับคู่สิ่งของเครื่องใช้ ที่ใช้ร่วมกัน	5	2
ข้อที่ 5	การจับคู่จำนวนกับตัวเลข	5	2
การจัดหมวดหมู่			
ข้อที่ 6	จัดหมวดหมู่แถบผ้าสี โดยใช้เกณฑ์สั้น – ยาว	1	2
ข้อที่ 7	การจัดหมวดหมู่พืชที่เป็นผักและผลไม้ที่มีรูปทรงเหมือนกัน	1	2
ข้อที่ 8	การจัดหมวดหมู่แผ่นไม้ที่มีสีและน้ำหนักที่แตกต่างกัน	1	2
การเรียงลำดับเหตุการณ์			
ข้อที่ 9	การเรียงลำดับเหตุการณ์การต่อบล็อกของเด็ก	4	2
ข้อที่ 10	การเรียงลำดับเหตุการณ์เด็กตากฝน ไม่สบาย	4	2
ความสามารถในการสื่อความหมายข้อมูล			
ข้อที่ 11	การบอกหรือบรรยายลักษณะของวัตถุ สิ่งของ (ลูกฟุตบอล)	2	2
ข้อที่ 12	การแปลความหมายจากภาพ (ภาพแม่กับลูก)	2	2
ข้อที่ 13	การวาดภาพและเล่าเรื่องประกอบภาพ	2	5
ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล			
ข้อที่ 14	ลงความคิดเห็นจากภาพ (ผู้หญิงทาว)	2	3
ข้อที่ 15	การลงความคิดเห็นจากสถานการณ์ นิ้วมือที่ถูกพันด้วย พาสเตอร์ติดแผล	2	3
รวม		38	33

3.2 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมแบบทัศนศึกษา จำนวน 4 แผน ใช้เวลา 8 สัปดาห์

3.3 หลังดำเนินการจัดประสบการณ์ตามคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบเชิงปฏิบัติการในการวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ชุดเดียวกับที่ทำการทดสอบก่อนทดลอง เป็นรายบุคคล

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบเชิงปฏิบัติการก่อนและหลังทดลอง ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ มัชยฐาน พิสัย และการทดสอบเครื่องหมาย (Sign test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัย ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่มีต่อความสามารถในการจัดกระทำ และสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองนกเขียน-นาเสถียร จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้ 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของ เด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

โดยนำเสนอผลดังนี้

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของ เด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

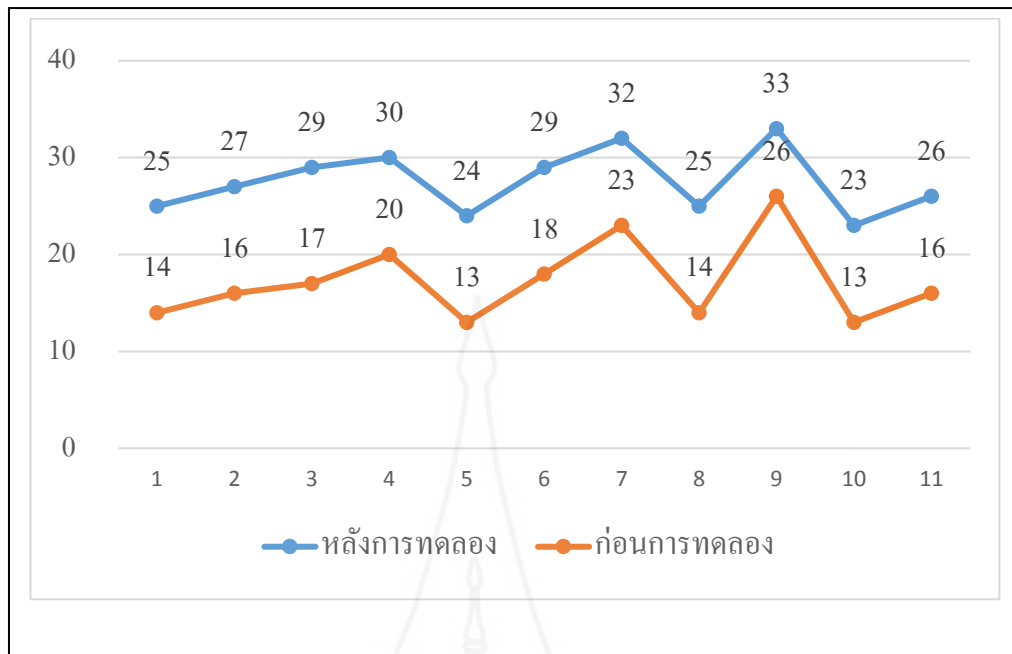
คนที่	คะแนนจากการทดสอบ		ผลต่าง	เครื่องหมาย	
	หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง		บวก	ลบ
	(34)	(34)			
1	25	14	11	+	
2	27	16	11	+	
3	29	17	12	+	
4	30	20	10	+	
5	24	13	11	+	
6	29	18	11	+	
7	32	23	9	+	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนจากการทดสอบ		ผลต่าง	เครื่องหมาย	
	หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง		บวก	ลบ
	(34)	(34)			
8	25	14	11	+	
9	33	26	7	+	
10	23	13	10	+	
11	26	16	10	+	
รวม	303	190	113		
ค่ามัธยฐาน	27	16			
ค่าพิสัย	10	13			

จากตารางที่ 4.1 เมื่อนำคะแนนความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกัน พบว่า คะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยมีคะแนนรวมก่อนการทดลอง เท่ากับ 190 คะแนน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 16 ค่าพิสัยเท่ากับ 13 และมีคะแนนรวมหลังการทดลอง เท่ากับ 303 คะแนน มีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 27 ค่าพิสัย เท่ากับ 10 ความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง เป็น 113 คะแนน เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบเครื่องหมาย (Sign test) พบว่า ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัยในช่วงก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากคะแนนในตารางที่ 4.1 สามารถแสดงเป็นกราฟเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองเป็นรายบุคคล พบว่า ก่อนการทดลอง เด็กปฐมวัยได้คะแนนสูงสุด เท่ากับ 26 คะแนน จำนวน 1 คน คือคนที่ 9 รองลงมาคือคนที่ 7 ได้คะแนน เท่ากับ 23 คะแนน และเด็กที่มีคะแนนต่ำสุดมีจำนวน 2 คน คือคนที่ 5 และคนที่ 10 ได้คะแนน เท่ากับ 13 คะแนน หลังการทดลอง พบว่า เด็กปฐมวัยได้คะแนนสูงสุด เท่ากับ 33 คะแนน จำนวน 1 คน คือคนที่ 9 รองลงมาคือคนที่ 7 ได้คะแนน เท่ากับ 32 คะแนน และเด็กที่ได้คะแนนต่ำสุด เท่ากับ 23 คะแนน มีจำนวน 1 คน คือคนที่ 10 และรองลงมาคือ 24 คะแนน จำนวน 1 คน คือคนที่ 5 ดังรายละเอียดในภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล
ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเป็นรายบุคคล

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็ก ปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและ
หลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

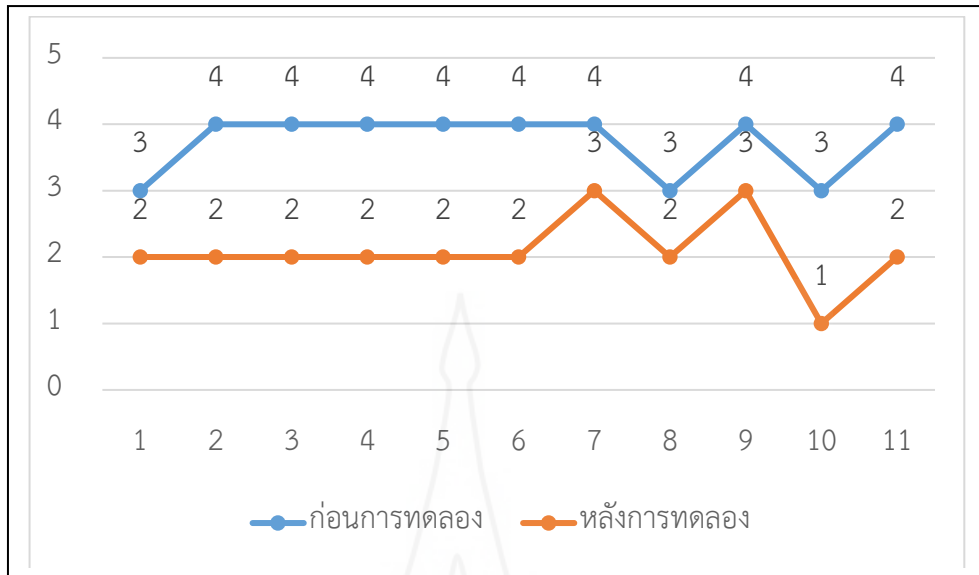
คนที่	คะแนนจากการทดสอบ		ผลต่าง	เครื่องหมาย	
	หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง		บวก	ลบ
	(4)	(4)			
1	3	2	1	+	
2	4	2	2	+	
3	4	2	2	+	
4	4	2	2	+	
5	4	2	2	+	
6	4	2	2	+	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

คนที่	คะแนนจากการทดสอบ		ผลต่าง	เครื่องหมาย	
	หลังการทดลองทดลอง	ก่อนการทดลอง		บวก	ลบ
	(4)	(4)			
7	4	3	1	+	
8	3	2	1	+	
9	4	3	1	+	
10	3	1	2	+	
11	4	2	2	+	
รวม	41	23	18		
มัธยฐาน	4	2			
พิสัย	1	2			

จากตารางที่ 4.2 เมื่อนำคะแนนความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกัน พบว่าก่อนการทดลองมีคะแนนรวม เท่ากับ 23 คะแนน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2 ค่าพิสัยเท่ากับ 2 หลังการทดลองมีคะแนนรวม เท่ากับ 41 คะแนน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4 ค่าพิสัยเท่ากับ 1 ความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองเป็น 18 คะแนน เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบเครื่องหมาย (Sign test) พบว่า ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากคะแนนในตารางที่ 4.2 สามารถแสดงเป็นกราฟเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองเป็นรายบุคคล พบว่า ก่อนการทดลอง เด็กปฐมวัยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 3 คะแนน จำนวน 2 คน คือคนที่ 7 และคนที่ 9 และเด็กที่มีคะแนนต่ำสุดมีจำนวน 1 คน คือคนที่ 10 ได้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน หลังการทดลอง พบว่า มีเด็กได้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 4 คะแนน จำนวน 8 คน คือคนที่ 2 คนที่ 3 คนที่ 4 คนที่ 5 คนที่ 6 คนที่ 7 คนที่ 9 และคนที่ 11 และเด็กที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ 3 คะแนน จำนวน 3 คน คือคนที่ 1 คนที่ 8 และคนที่ 10 ดังรายละเอียดในภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล
ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการกิจกรรมทัศนศึกษาเป็นรายบุคคล

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่มีต่อความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ใช้กลุ่มตัวอย่างเดี่ยว ขอนำเสนอสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยมีวัตถุประสงค์คือ

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา มีความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

1.2.2 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา มีความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น จำนวน 11 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ คู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยคู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา จำนวน 4 แผน

1.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบเชิงปฏิบัติการวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2562 มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.5.1 ก่อนทำการทดลอง ทำการทดสอบ (Pretest) ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล โดยใช้แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล มีข้อสอบทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ คะแนนเต็ม 38 คะแนน ใช้เวลาในการวัดคนละประมาณ 33 นาที

1.5.2 ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา กับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน

1.5.3 หลังการทดลอง ทำการทดสอบ (Posttest) ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล โดยใช้แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ชุดเดียวกับที่ใช้วัดก่อนการทดลอง

1.5.4 นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง มาวิเคราะห์ โดยวิธีทางสถิติ เพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ เปรียบเทียบความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา โดยการทดสอบเครื่องหมาย (Sign test)

1.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ที่มีต่อความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย พบว่า

1.7.1 ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล ก่อนการทดลอง เด็กปฐมวัยมีคะแนนรวม เท่ากับ 190 คะแนน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 16 หลังการทดลองมีคะแนนรวม เท่ากับ 303 คะแนน มีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 27 ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

1.7.2 ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัย มีคะแนนรวม เท่ากับ 23 คะแนน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2 หลังการทดลองมีคะแนนรวม เท่ากับ 41 คะแนน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4 ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการ ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

จากการศึกษา ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่มีต่อความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองนกเขียน นาเสถียร จังหวัดขอนแก่น พบว่า 1) ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของ เด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตาม สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และ 2) ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน การวิจัยข้อที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาทั้ง 4 แหล่งเรียนรู้ คือแหล่งเรียนรู้ที่เป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการประกอบอาชีพ (การทำตุ๊กตาจากผ้าขาวม้า) แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญา- ท้องถิ่นด้านประเพณี พิธีกรรม (การทำตุง) แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นด้านโบราณสถาน (ปราสาท- เป็ยน้อย) และแหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (ลานหินอ่างศิลา) สามารถส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้น อภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า หลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการ จัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา แสดงให้เห็นว่าแผนการ กิจกรรมทัศนศึกษา มีความเหมาะสม สามารถพัฒนาความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลของเด็กปฐมวัยได้ ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรูปแบบ การจัดกิจกรรมเป็น 3 ขั้นตอน ในแต่ละขั้นของการจัดกิจกรรมได้พัฒนาความสามารถในการจัด กระทำและสื่อความหมายข้อมูลของเด็ก ดังนี้

2.1.1 ชั้นก่อนไปทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ทั้ง 4 แห่งในชั้นนี้ ได้เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ เด็กมีประสบการณ์ตรงกับแหล่งเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ที่เป็นของจริง ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า การเลือกแหล่งเรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษา เกิดจากความต้องการและความพึงพอใจของเด็ก สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาของ Bruner เด็กเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า จึงสามารถรับรู้สิ่งต่างๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก เด็กจึงเกิดมโนภาพ เกิดความคิด จินตนาการ เกิดความเข้าใจในสิ่งนั้น (ชวลีพร สงวนศรี, 2550, น. 46) เช่น กิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการประกอบอาชีพ ชั้นการนำเสนอทางเลือก เด็กแต่ละคนได้เลือกหีบรูปภาพแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองสนใจอยากไปทัศนศึกษาที่ครูจัดวางไว้บนโต๊ะ ไปติดบนกระดาษชาร์ตแผ่นใหญ่จนหมดทุกคน จากนั้นครูจึงเชิญชวนให้เด็กๆ ช่วยกันนับจำนวนรูปภาพแหล่งเรียนรู้ขนาดเล็กที่เด็กๆ นำไปติดข้างล่างภาพขนาดใหญ่กว่าที่ครูติดไว้บนกระดาษชาร์ตแผ่นใหญ่บนกระดาน โดยครูเป็นผู้เขียนตัวเลขที่เด็กๆ ร่วมกันนับได้ กำกับไว้ใต้ภาพ จากนั้นๆ ครูจึงใช้คำถามเพื่อให้เด็กคิดหาวิธีการจัดกระทำกับข้อมูล หรือออกแบบนำเสนอให้เพื่อนๆ หรือครูรู้ว่าแหล่งเรียนรู้ใดที่จะต้องไปทัศนศึกษา (ข้อตกลงในการเลือกแหล่งเรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษา คือแหล่งเรียนรู้ใดที่มีจำนวนคนเลือกมากที่สุดคือแหล่งเรียนรู้ที่เด็กๆ จะได้ไปทัศนศึกษา) เช่น

ครูถาม: จากจำนวนตัวเลขที่ครูเขียนแทนรูปภาพที่พวกหนูเลือกแหล่งเรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษา เราจะมียุวิธีจัดเรียงภาพที่มีจำนวนคนเลือกมากที่สุดไปหาภาพที่ถูกเลือกน้อยที่สุดได้อย่างไรคะ มีใครจะอาสาออกมาจัดเรียงภาพให้เพื่อนๆ ดูได้ไหมคะ

น้องฟาง : ยกมือบอกครู “ว่าหนูค่ะ” แล้วก็ลุกขึ้นมาหีบรูปภาพแหล่งเรียนรู้อีกชุดหนึ่งที่เหมือนกับภาพที่ครูติดไว้บนกระดาษชาร์ตทุกภาพ ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ โดยน้องฟางได้นำภาพที่ด้านหลังภาพติดกาวสองหน้าไว้ นำมาติดเรียงลำดับ จากทางซ้ายมือไปทางขวามือ เพื่อเป็นการนำเสนอข้อมูลให้เพื่อน และครูได้เห็นและเข้าใจได้ว่า แหล่งเรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษาคือ การทำตุ้ดตุ้ดนี้

ลำดับที่ 1 ภาพตุ้ด (จำนวนเด็กเลือก 5 คน) ลำดับที่ 2 ภาพหมวกทำจากต้นกก (จำนวนเด็กเลือก 3 คน) ลำดับที่ 3 ภาพไม้กวาดทางมะพร้าว (จำนวนเด็กเลือก 2 คน) และลำดับที่ 4 การเลี้ยงไหม (จำนวนเด็กเลือก 1 คน) และน้องฟางได้อธิบายว่า ภาพตุ้ดมีคนเลือก 5 คน ภาพหมวกทำจากต้นกก มีคนเลือก 3 คน ภาพไม้กวาดทางมะพร้าว มีคนเลือก 2 คน ภาพการเลี้ยงไหมมีคนเลือก 1 คน เมื่อจบการนำเสนอครูจึงเชิญชวนให้เพื่อนๆ ปรบมือเพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับน้องฟาง

และในขั้นนี้หลังจากที่ได้หัวข้อเรื่องหรือแหล่งเรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษาแล้ว ก่อนที่จะเดินทางไปทัศนศึกษา เด็กได้แบ่งกลุ่มและร่วมกันวางแผน ออกแบบการเดินทาง โดยการเขียนแผนที่เส้นทางในการเดินทางไปทัศนศึกษาจากโรงเรียนไปยังแหล่งเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมที่

เด็ก ๆ มี และแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานการวาดแผนที่การเดินทาง เช่น แผนการจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับประเพณี พิธีกรรม (การทำตุง) นื่องเพชร ออกมานำเสนอผลงานโดยการอธิบายว่าการเดินทางไปทัศนศึกษาเริ่มเดินทางจากโรงเรียน ไปตามถนน ผ่านบ้านยายนาง บ้านยายนางมีต้นมะขาม และผ่านบ้านพี่บอล แล้วก็ถึงบ้านยายเจน(แหล่งเรียนรู้) สอดคล้องกับ พัดดาวัน นาใจแก้ว (2555, น. 93) ได้ให้ความหมายการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล หมายถึง เป็นการนำข้อมูลมาจัดกระทำใหม่ เช่น จัดเรียงใหม่ จัดจำแนกประเภทเป็นหมวดหมู่ แล้วสามารถสื่อความหมายข้อมูลด้วยการใช้ภาษาพูดหรือภาษาเขียน รวมทั้งการเขียนแผนภาพแผนที่ ตาราง กราฟ หรือสร้างสื่ออื่นๆ ประกอบการพูด เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ต้องการสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนและรวดเร็ว

2.1.2 ชั้นไปทัศนศึกษา ชั้นนี้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการมีประสบการณ์ตรงในการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เป็นบุคคล สถานที่ วัตถุ สิ่งของที่เป็นรูปธรรม หรือสถานการณ์ที่เป็นจริง เด็กได้เรียนรู้หรือทำกิจกรรมผ่านใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการสังเกต สำรวจ ค้นหาคำตอบด้วยการถามคำถาม และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เด็กจึงเกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดความคิดรวบยอด สามารถแยกแยะ จัดหมวดหมู่หรือเรียงลำดับได้ เช่น การไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีความเชื่อ (การทำตุง) ที่บ้านคุณยายเจน เด็กๆ ได้ฟังการพูดแนะนำวัสดุ อุปกรณ์ในการทำตุง และดูการสาธิตการทำตุงจากคุณยายเจนเสร็จแล้ว เด็กสามารถจัดวางวัสดุ อุปกรณ์การทำตุงตามลำดับการใช้งานได้ถูกต้อง เช่น ครอบก้นของมะโม่จัดวางอุปกรณ์ตามลำดับการใช้งานในการทำตุงให้ครูและเพื่อนๆ ดู นื่องมะโม่สามารถจัดวาง ไม้ไผ่ ด้ายไหมพรม และกรรไกร และสามารถอธิบายขั้นตอนการทำตุงได้ โดยอธิบายว่า “นำไม้ไผ่ 2 ไม้มาวางทับกันเป็นเครื่องหมายบวก แล้วนำด้ายไหมพรมมาพันไม้ไผ่ วนไปเรื่อยๆ จนด้ายเต็มไม้ไผ่ จะได้ตุงเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมเหมือนใยแมงมุม” สอดคล้องกับ ชุติพร สงวนศรี (2550, น. 46) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner กล่าวว่า เด็กเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า จึงสามารถรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก เด็กจึงเกิดมโนภาพ เกิดความคิด จินตนาการ เกิดความเข้าใจในสิ่งนั้น มีการจัดระเบียบโครงสร้างในสิ่งที่รับรู้ เกิดความคิดรวบยอด และแสดงถึงความรู้ความเข้าใจด้วยการสื่อหรือถ่ายทอดประสบการณ์ออกมาเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นภาษา

2.1.3 ชั้นหลังไปทัศนศึกษา หลังจากที่เด็กไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้มาแล้ว เมื่อกลับมาถึงห้องเรียนจึงเป็นการดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากชั้นไปทัศนศึกษา โดยเด็กๆ จะนำข้อมูลที่ได้จากการไปทัศนศึกษามาจัดกระทำ เช่น สมาชิกของแต่ละกลุ่มนำผลงานการฝึกทำตุงจากการไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณี ความเชื่อ (การทำตุง) ของแต่ละคนมารวมกันแล้วช่วยกันคิดหาวิธีจัดกระทำกับตุงเพื่อที่จะนำเสนอผลงานที่ได้จากการไปทัศนศึกษา เช่น

กลุ่มสี่ : ช่วยกันออกแบบด้วยการจัดกลุ่มตุ่งที่มีสีเดียวกันจะจัดไว้กลุ่มเดียวกัน ซึ่งจัดได้ 5 กลุ่ม คือกลุ่มสีแดง สีเหลือง สีเขียว สีน้ำเงิน และสีขาว และหลังจากนั้นได้ นำตุ่งมา จับคู่ แยกวางเป็นคู่ๆ ได้แก่ การจับคู่ตุ่งที่มีขนาดเดียวกัน และจับคู่ตุ่งที่สีเหมือนกัน

กลุ่มแอปเปิ้ล : ช่วยกันทำโมบายตุ่ง โดยการนำตุ่งมาผูกต่อกันเรียงลำดับ ขนาดของตุ่งจากขนาดใหญ่ ไปหาขนาดเล็ก จำนวน 2 สาย แต่ละสายจะมีตุ่งที่มีขนาดลดหลั่นกันลงไป จำนวน 6 อัน และทำโมบายตุ่งโดยการสลัสนี้ ได้แก่ สีน้ำเงิน สีแดง สีเขียว มีม่วง สีเหลือง และสีชมพู

เมื่อแต่ละกลุ่มทำงานเสร็จ ก็ให้นำผลงานแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดหาวิธีออกแบบ ออกมานำเสนอให้เพื่อนและครูได้เข้าใจ โดยครูเป็นผู้ใช้คำถาม ถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กอธิบายหรือเล่า เรื่องประกอบผลงาน

การวาดภาพสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้หรือพบเห็นจากการไปทัศนศึกษา ด้วยสายตา การฟังจากการบอกเล่าจากผู้รู้หรือวิทยากร หรือจากการได้หยิบจับ สัมผัสและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง แล้ว ทำให้เด็กเกิดมโนภาพขึ้นในใจ เกิดการจดจำ เมื่อกลับมาถึงห้องเรียนแล้ว เด็กสามารถวาดออกมา เป็นรูปภาพเพื่อสื่อให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจได้ว่า จากการไปทัศนศึกษาเด็กได้เห็นอะไรบ้าง สอดคล้อง กับทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาของ Bruner เด็กเกิดการเรียนรู้และเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ จากการกระทำ หรือการมีปฏิสัมพันธ์กับของจริง สถานการณ์จริง จึงเกิดความคิด จินตนาการขึ้นในใจ เกิดความเข้าใจ เด็กจึงจัดระเบียบโครงสร้างทางความคิดขึ้นด้วยตนเอง จนเกิดความคิดรวบยอดในรูป สัญลักษณ์ที่เป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน (อารมณ สุวรรณपाल, 2555, น. 17-18) เช่น การวาดภาพ ปราสาทเป็ยน้อย การวาดภาพแผนที่การเดินทางไปทัศนศึกษาจากโรงเรียนไปถึงแหล่งเรียนรู้ว่าผ่าน บ้านใครบ้าง ผ่านอะไรที่สำคัญ สิ่งแวดล้อมตาม 2 ข้างถนน เด็กเห็นอะไรบ้าง และเด็กนำเสนอผลงาน ด้วยการเล่าเรื่องประกอบภาพ หรือการพูดนำเสนอขั้นตอนการทำตุ่ง การจัดกระทำกับข้อมูลที่ได้จากการถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัล กล้องโทรศัพท์มือถือ ที่ใช้บันทึกภาพในการไปทัศนศึกษามาเชื่อมต่อ เข้ากับคอมพิวเตอร์และเครื่องปริ้น และทำการปริ้นรูปภาพออกมาจัดทำป้ายนิทรรศการแสดงผลงาน และนำเสนอลำดับขั้นตอนก่อน - หลัง ในการเดินทางไปทัศนศึกษาให้ผู้ที่มีร่วมชมนิทรรศการได้ เข้าใจ

2.1.4 ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย ในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแผนการเรียนรู้ที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการประกอบอาชีพ เด็กวาด ภาพแผนที่การเดินทางจะมีรายละเอียดในของการวาดภาพน้อย เช่น กลุ่มแอปเปิ้ล จะวาดเส้นทาง การเดินทางไปทัศนศึกษาโดยมีจุดเริ่มต้นที่โรงเรียน แล้วลากเส้นไปถึงจุดสุดท้ายคือบ้านคุณวิรุณา ปินะธา ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ และไม่ความมั่นใจในการพูดนำเสนอ ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก แต่ใน แผนการจัดกิจกรรมแผนที่ 3-4 การวาดภาพเด็กจะวาดรายละเอียดหรือส่วนประกอบของภาพได้ ละเอียดขึ้น เช่น การวาดภาพโรงเรียนก็จะวาดภาพอาคารเรียนและเสาธงชาติซึ่งสื่อให้เห็นถึงสัญลักษณ์

ของโรงเรียน เส้นทางเดินทางก็จะมีต้นไม้ มีบ้านเพิ่มมากขึ้น มีสถานที่สำคัญที่เด็กสังเกตเห็น เช่น การไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นด้านโบราณสถาน (ปราสาทเป็อยน้อย) เส้นทางเดินทางไปทัศนศึกษาเด็กวาดจุดเริ่มต้นที่โรงเรียนโดยวาดอาคารเรียนระดับอนุบาลและเสาธงชาติ มีสถานที่สำคัญ เช่น อบต.ขามป้อม วัดพระธาตุกู่ทอง มีรถยนต์วิ่งบนถนน มีปั้มน้ำมัน มีต้นไม้ตามข้างถนน และในการนำเสนอผลงานเด็กก็จะอธิบายเกี่ยวกับผลงานได้ดี มีความมั่นใจมากขึ้น สอดคล้องกับ อารมณีย์ สุวรรณपाल (2555, น. 8-11) กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาของ Piaget การคิดของเด็กเป็นไปตามที่เด็กเห็น ได้ยิน รส รู้อีก ซึ่งเป็นการรับรู้ทางประสาทสัมผัสทั้งห้า หรือที่เรียกว่า ขั้นประสาทการรับรู้ (Sensorimotor Stage) และพร้อมที่จะพัฒนาไปขึ้นก่อนปฏิบัติการ (Pre-operational Stage) ในแต่ละขั้นของพัฒนาการเด็กจะพัฒนาเครื่องมือในการคิด คือสัญลักษณ์ (symbol) เด็กจะมองวัตถุไม่เพียงแต่ว่าสิ่งนั้นเป็นอะไร แต่จะมองว่าสิ่งนั้นเป็นตัวแทนหรือใช้แทนอะไรได้บ้าง โดยใช้คำพูดเป็นภาษาสื่อความหมาย ประสบการณ์ซ้ำ ๆ และปฏิบัติซ้ำ ๆ จะช่วยให้เด็กพัฒนาได้เร็วขึ้น

2.2 ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

พบว่า หลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย เนื่องจากรูปแบบการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาในแต่ละขั้นตอนได้พัฒนาความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ดังนี้

2.2.1 ขั้นก่อนไปทัศนศึกษา

ขั้นนี้เด็กมีโอกาสเลือกหัวข้อเรื่องหรือแหล่งเรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษาด้วยตนเอง เด็กมีอิสระในการเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของตนเอง ในการเลือกแหล่งเรียนรู้ที่เด็กอยากไปทัศนศึกษา จากการศึกษาที่เด็กแต่ละคนได้ตัดสินใจเลือกหีบรูปภาพแหล่งเรียนรู้ที่ต้องการไปทัศนศึกษาเด็กจะบอกกับครูและเพื่อนๆ ว่าอยากจะไปสถานที่นั้นเพราะอะไร เช่น

น้องนดา: เลือกหีบรูปภาพตุ๊กตาผ้าขาวม้าขึ้นมาดูให้ครูและเพื่อนๆ ดูและบอกว่า “หนูอยากไปดูตุ๊กตา เพราะมันมีตุ๊กตารูปสัตว์หลายตัวด้วย” ครูจึงถามน้องนดาว่า “มีสัตว์อะไรบ้าง” น้องนดา ตอบว่า “มีไดโนเสาร์ มีเต่า มีม้า มีตัวใหญ่เป็นพ่อกับแม่ และมีตัวเล็กเป็นลูกด้วย” และจากการที่เด็กได้ทำกิจกรรมกลุ่มในการออกแบบ วางแผน ที่จะเดินทางไปทัศนศึกษา ไปแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการประกอบอาชีพ (การทำตุ๊กตาจากผ้าขาวม้า) เด็กๆ แต่ละคนในกลุ่มได้ร่วมลงความคิดเห็นในการออกแบบการวาดแผนที่การเดินทาง เกี่ยวกับเส้นทาง การเดินทางไปแหล่งเรียนรู้ คือบ้านคุณวิรุณา ปินะธา เช่น กลุ่มส้ม น้องนดาบอกเพื่อนๆ ว่า “เดินทางจากโรงเรียน ไปทางบ้านยายเจน ผ่านร้านค้าของยายนาง ผ่านศาลากลางบ้าน แล้วจะถึงบ้านป่าดง” (คุณวิรุณา ปินะธา)

น้องพอด: พุดขึ้นว่า “ไปบ้านป่าดง เดินทางออกจากโรงเรียนไปตามถนน ไปทางร้านร้านก๋วยเตี๋ยวป่าไพร ผ่านบ้านคุณตาตา ผ่านบ้านของของผม (พอด) แล้วถึงบ้านก็ถึงป่าดง จะเห็นว่าเด็กๆ ลงข้อสรุปว่าจะไปทัศนศึกษาการทำตุ๊กตาจากผ้าขาวม้าที่บ้านคุณป่าดง (คุณวิริญา ปินะธา)แต่การแสดงความคิดเห็นหรือการอธิบายถึงเส้นทางการเดินทางกลับบ้านป่าดงของน้องนดา กับน้องพอด จะเห็นว่าเดินทางไปคนละเส้นทาง แต่เป้าหมายที่จะไปคือบ้านคุณป่าดงเหมือนกันจะเห็นว่าทั้งสองคนจะเดินทางไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เดียวกันแต่การพุดอธิบายเหตุผลให้กับข้อสรุปของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันออกไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของเด็กแต่ละคน สอดคล้องกับ พัดดาวัน นาใจแก้ว (2555, น. 96) และประสาท เนืองเฉลิม (2557, น. 68) ได้กล่าวถึงความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล หมายถึง ความสามารถในการอธิบายหรือสรุปข้อมูลที่ได้จากการสังเกตโดยตรง หรือจากการวัด การทดลอง โดยเพิ่มความคิดเห็นส่วนตัวที่มีเหตุผลลงไป ความคิดเห็นส่วนตัวที่เพิ่มลงไป จะได้จากการใช้ความรู้เดิม ประสบการณ์เดิม และข้อมูลเดิมมาประกอบการเพิ่มความเห็นให้กับข้อมูล ที่ได้จากการสังเกตอย่างมีเหตุผล การลงความคิดเห็นการลงความคิดเห็นจากข้อมูลชุดเดียวกันอาจต่างกัน เนื่องจากมีประสบการณ์และความรู้เดิมต่างกัน แต่จะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลกับข้อมูลที่สังเกตได้

2.2.2 ขึ้นไปทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาในขั้นนี้เป็นขั้นที่เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการสังเกต สำรวจ ทดลอง หรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เด็กได้ถามข้อคำถามที่เด็กสงสัย อยากรู้ กับวิทยากร ได้สนทนา ค้นหาคำตอบจากจากสื่อสิ่งแวดลอม สถานการณ์ที่เป็นจริง ซึ่งเป็นข้อมูลความรู้ที่ได้มาใหม่มาผนวกเข้ากับความรู้เดิมที่เด็กเคยมีในเรื่องนั้น ทำให้เด็กเกิดมโนทัศน์ในเรื่องนั้นๆ สามารถสรุปเป็นความรู้ใหม่ขึ้นมาและอธิบายถึงสาเหตุหรือผลที่เกิดจากเหตุได้อย่างมีเหตุผล เช่น การไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นด้านโบราณสถาน (ปราสาทเป็ยน้อย) เด็กได้มีโอกาสสังเกต สำรวจ ด้วยการ ใช้ประสาทสัมผัสด้วยการจับ สัมผัส ใช้มือลูบ ใช้หูฟังจากการฟังเสียงพูดในขณะที่อยู่ในปราสาทก็อยู่ข้างนอก ว่าจะมีความแตกต่างกัน เด็กสามารถลงข้อสรุปได้ว่า ปราสาทเป็ยน้อยสร้างด้วยหิน มีสีน้ำตาล สีส้ม และสีดำ เมื่อครูถามเด็กๆ ว่า ปราสาทเป็ยน้อยสร้างขึ้นมาจากอะไร เด็กแต่ละคนจะตอบคำถามตามความรู้และประสบการณ์เดิมที่ตนเองมี เช่น

น้องปลื้ม: บอกว่า “สร้างไว้ให้พระอยู่อาศัย เพราะปราสาทเหมือนวัดที่พระอาศัยอยู่”

น้องไอน้ำ: ตอบว่า “สร้างไว้ให้พระพุทธรูปอยู่เพราะผมเห็นมีพระพุทธรูปตั้งอยู่ข้างในปราสาท” สอดคล้องกับ สุมิตรา ชมเทียม (2559, น. 18) ได้สรุปไว้ว่า การลงความคิดเห็น หมายถึง ทักษะที่อาศัยการเรียนรู้ผ่านการสังเกตจากประสบการณ์เดิม ข้อมูลเดิม ผสมผสานกับประสบการณ์ใหม่ แล้วสรุปอย่างเป็นเหตุผล ซึ่งการลงความคิดเห็นจากข้อมูลนั้น อาจแตกต่างกันใน

ข้อมูลชุดเดียวกัน ฉะนั้นทักษะการลงความเห็น จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ โดยใช้ความสามารถในการอธิบายสิ่งที่ได้ค้นพบ หรืออธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นโดยใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมเข้ามาช่วย จากการอธิบายเหตุผลหรือการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับว่าปราสาทเป็ยน้อยสร้างขึ้นมาเพื่ออะไรของเด็กแต่ละคน ได้รับคำตอบหรือการให้เหตุผลที่ไม่เหมือนกัน ครูจึงแนะนำให้เด็กลองถามคุณตาเป็ย ซึ่งเป็นผู้รู้ ที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรคอยให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของปราสาทเป็ยน้อยกับเด็ก น้องเฟินส์ จึงทำหน้าที่ถามคำถามกับคุณตาว่า “ปราสาทเป็ยน้อยสร้างขึ้นมาเพื่ออะไรคะ” คุณตาจึงบอกเด็กๆ ว่า “สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นที่สถิตหรือที่อยู่อาศัยของเทพเจ้า เพื่อให้อยู่ปกป้องคุ้มครองประชาชนชาวอำเภอเป็ยน้อย หรือผู้ที่มาสักการะ กราบไหว้ ให้มีแต่ร่มเย็นเป็นสุข ปราสาทเป็ยน้อยจึงถือเป็นสิ่งศักดิ์คู่บ้านคู่เมือง ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นอำเภอเป็ยน้อย เคารพบูชา และจัดงานเฉลิมฉลองนมัสการเป็นประจำทุกปี เรียกว่า งานศิวราตรี ปุชชนียาลัย ปราสาทเป็ยน้อย จัดขึ้นในช่วงวันเพ็ญ 15 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี” ซึ่งหลังจากที่เด็กได้ฟังคำบอกเล่าจากคุณตาเป็ยแล้ว เด็กจึงเกิดความรู้และเข้าใจตรงกันและบอกเหตุผลได้ว่าปราสาทเป็ยน้อย สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยหรือที่สถิตของเหล่าเทพเจ้า จึงเป็นสถานที่ที่มีความศักดิ์สิทธิ์ ชาวบ้านหรือผู้คนที่ไปจึงนิยมมาสักการะ กราบไหว้บูชา และทำพิธีบวงสรวง จัดงานเฉลิมฉลองปราสาทเป็นประจำทุกปี จนกลายเป็นประเพณีสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน สอดคล้องกับ (ศศิลักษณ์ ขยันกิจ และสมโภช เอี่ยมสุภาษิต, 2555, น. 57-58) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Vygotsky ที่ให้ความสำคัญกับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและบริบททางสังคมวัฒนธรรม ไว้ว่าใครก็ตามที่เป็นผู้ที่มีความสามารถสูงกว่ามีความรู้มากกว่า หรือมีประสบการณ์มากกว่า อาจเป็นครู เพื่อน ผู้ใหญ่ หรือแม้แต่สื่อการสอนที่เด็กเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง คอยช่วยเหลือเพื่อให้เด็กไปถึงศักยภาพที่สูงที่สุดของแต่ละคน (Zone of Proximal Development) ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ คือจัดวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อ ที่ท้าทายทางสติปัญญาของเด็กและสอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือจัดกระทำกับสื่อต่างๆ โดยครูเป็นผู้สังเกตการเรียนรู้ของเด็ก คอยตั้งคำถาม ให้คำแนะนำตามโอกาสที่เหมาะสม

2.2.3 ขึ้นหลังไปทัศนศึกษา เป็นขั้นการจัดกิจกรรมในห้องเรียนต่อยอดจากการไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในแต่ละแห่ง เป็นการนำข้อมูลความรู้ที่ได้จากการสังเกต การสำรวจ การถามคำถามหรือข้อสงสัยจากวิทยากร และการลงมือปฏิบัติจริง มาร่วมสนทนา สรุปลงความคิดเห็นร่วมกันกับเพื่อนและครู ซึ่งในการจัดกิจกรรมในขั้นนี้ การลงความคิดเห็นจากข้อมูลที่ได้จากการไปทัศนศึกษาทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการปักผ้าจากผ้าขาวม้า ที่บ้านคุณวิรุณา ปินะธา) แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านประเพณี ความเชื่อ (การทำตุ่งที่บ้านคุณยายเจน หลงสวนจิก) แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นด้านโบราณสถาน (ปราสาทเป็ยน้อย) และแหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (ลานหินอ่างศิลา) เด็กสามารถลงข้อสรุปและแสดงความคิดเห็นในการบอกเหตุผลของข้อสรุปที่เด็กได้สรุปแล้วนั้นเป็นการบอกเหตุผลหรือการเพิ่มเติมความ

คิดเห็นจากประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับการได้จากการสังเกต การใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า การลงมือปฏิบัติจริง หรือการทดลองจนเห็นจริง จากการศึกษา เด็กจะมีความมั่นใจในการพูด มีความกระตือรือร้นที่จะแสดงความคิดเห็น การร่วมลงข้อสรุปและการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมให้กับข้อสรุป ซึ่งความคิดเห็นที่เด็กอธิบายเพิ่มเติมให้กับข้อสรุปนั้นๆ ได้ผ่านการพิสูจน์หรือการค้นพบคำตอบด้วยตัวเองด้วยการมีประสบการณ์ตรงกับแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมที่เป็นของจริง ไม่ใช่สิ่งที่ได้ยินคนอื่นเล่า เช่น หลังจากการไปทัศนศึกษาการทำตุ๊กตาจากผ้าขาวม้าที่บ้านคุณวิโรชา ปินะธา เด็กได้สังเกต ได้ใช้ประสาทสัมผัสในการหยิบจับ วัสดุ อุปกรณ์ในการทำตุ๊กตา เด็กได้ดูการสาธิตวิธีการทำตุ๊กตา ได้ฟังการอธิบายจากวิทยากร เด็กสามารถลงข้อสรุปได้ว่า วัสดุที่ใช้ยัดเข้าไปในตัวตุ๊กตามีสีขาวนุ่น เป็นเส้นเล็กๆ คือ “ใยสังเคราะห์” เมื่อครูถามเหตุผลว่าทำไมต้องใช้ใยสังเคราะห์ยัดตุ๊กตา ทำไมไม่ใช้ขนซึ่งหาได้ง่ายในชุมชนของเด็กๆ เด็กจึงให้เหตุผลว่า “เพราะใยสังเคราะห์ไม่เป็นฝุ่นเหมือนขน ถ้ายัดด้วยขน พอนานๆ ไป ฝุ่นจะกลายเป็นผงหรือฝุ่น เมื่อเข้าจมูกจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ อันตรายต่อระบบหายใจ จึงใช้ใยสังเคราะห์ยัดตัวตุ๊กตาแทนขนจึงจะมีความปลอดภัยต่อสุขภาพ”

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กิจกรรมทัศนศึกษา สามารถส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย พบว่า หลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย สูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรม เพราะเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการเลือกและตัดสินใจในการเลือกกิจกรรมเรียนรู้ในตามความต้องการและความสนใจของเด็กเอง เป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือกระทำหรือปฏิบัติจริงกับแหล่งเรียนรู้ที่เป็นวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือธรรมชาติ ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการสังเกต สำรวจ ทดลองหรือลงมือปฏิบัติ ในการค้นหาคำตอบ สิ่งที่สงสัย อยากรู้อยากเห็น เด็กจึงเกิดความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก จนเกิดความคิดรวบยอด สามารถแยกแยะจัดระบบ ระเบียบลำดับขั้นตอนของข้อมูลความรู้ที่เด็กมีประสบการณ์จากการไปทัศนศึกษา จากการทำกิจกรรม สามารถแสดงออกด้วยการลงมือจัดกระทำกับสื่อ สิ่งของ สามารถถ่ายทอดความคิดความรู้สึกของเด็กออกมาเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความรู้สึกนึกคิดของเด็ก เด็กมีประสบการณ์ตรงกับแหล่งเรียนรู้ ได้มีโอกาสถามคำถาม สนทนาพูดคุย ระหว่างวิทยากร ผู้รู้ เกิดเป็นประสบการณ์ใหม่ เด็กจึงเกิดความตื่นเต้น สนุกสนาน มีความสุข กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงมีความกล้า มีความมั่นใจในการพูดสรุปลงความเห็นและแสดงความคิดเห็น โดยนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่มาผนวกเข้าด้วยกัน ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อสรุปได้อย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาของ Bruner เด็กเกิดการเรียนรู้และเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ จากการกระทำ หรือการมีปฏิสัมพันธ์กับของจริง สถานการณ์จริง จึงเกิดความคิด จินตนาการขึ้นในใจ เกิดความเข้าใจ เด็กจึงจัดระเบียบโครงสร้างทาง

ความคิดขึ้นด้วยตนเอง จนเกิดความคิดรวบยอดในรูปสัญลักษณ์ที่เป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน (อารมณี สุวรรณपाल, 2555, น. 17-18)

2.2.4 ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

- 1) ในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาจะเห็นว่า เด็กได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ ในเรื่อง จำนวน ปริมาณ รูปร่าง รูปทรง ไปพร้อมกันกับการพัฒนาความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย เพราะคณิตศาสตร์จะเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็กอยู่ตลอดเวลา
- 2) การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครู และบุคคลอื่นที่เป็นวิทยากร ผู้รู้ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เด็กได้สนทนา พูดคุย ถามคำถามในสิ่งที่สงสัย อยากรู้ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนและครู ได้ใช้ภาษาพูดในการพูดแสดงความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้จากการไปทัศนศึกษา จึงเป็นการพัฒนาด้านภาษาและการสื่อสารกับบุคคลอื่นไปพร้อมๆ กับการพัฒนาความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย
- 3) การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ในชั้นไปทัศนศึกษาเด็กได้เรียนรู้จากจากประสบการณ์ตรงกับแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล สถานที่ สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เป็นจริง มีความแปลกใหม่แตกต่างจากห้องเรียนปกติที่เคยเรียน เด็กจึงมีความตื่นเต้น สนุกสนาน มีความกระตือรือร้น มีความสุขและมีสนใจที่ยาวนานขึ้นกับการทำกิจกรรม ถ้าเด็กมีความต้องการที่จะทำกิจกรรมต่อ ถึงแม้ว่าเด็กได้ทำกิจกรรมครบตามเวลาที่ครูได้กำหนดหรือวางแผนไว้แล้ว ครูควรจะยอมรับในความต้องการและความคิดเห็นของเด็กด้วยการยืดหยุ่นเวลาให้กับเด็กในการทำกิจกรรมในการไปทัศนศึกษาจนกว่าเด็กจะพอใจ
- 4) การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ก่อนไปทัศนศึกษา ครูและเจ้าของสถานที่ หรือวิทยากร ควรมีการประสานขอความร่วมมือ และวางแผนร่วมกัน เกี่ยวกับการให้ความรู้หรือประสบการณ์แก่เด็กควรเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ ระดับความสามารถของเด็กปฐมวัย รวมไปถึงการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือฝึกปฏิบัติ ให้เพียงพอต่อเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ก่อนที่ครูจะนำเด็กไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ ครูและเจ้าของสถานที่ วิทยากร หรือผู้รู้ ควรมีการวางแผนร่วมกัน เกี่ยวกับการให้ข้อมูลความรู้กับเด็ก

ควรมีความเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเด็ก การจัดเตรียม วัสดุอุปกรณ์ที่ ให้เพียงพอกับเด็กสำหรับ กิจกรรมที่ให้เด็กได้ลงมือฝึกปฏิบัติ

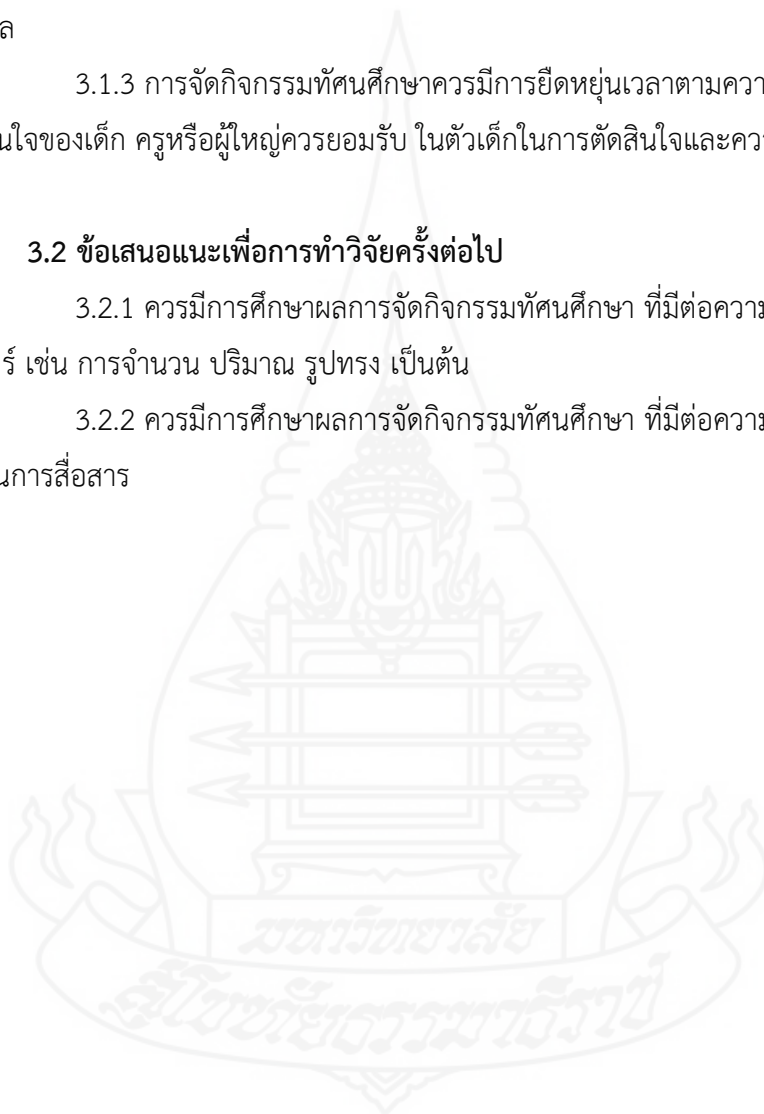
3.1.2 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการใช้คำถาม กระตุ้นให้เด็กคิด พูด แสดงความคิดเห็น และถามคำถามในสิ่งที่เด็กสงสัย อยากรู้ เพื่อให้เด็กเกิดการ เรียนรู้ แสดงพฤติกรรมหรือความสามารถที่ครูต้องการส่งเสริมออกมาอย่างเต็มตามศักยภาพของเด็ก แต่ละบุคคล

3.1.3 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาควรมีการยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่ กับความสนใจของเด็ก ครูหรือผู้ใหญ่ควรยอมรับ ในตัวเด็กในการตัดสินใจและความต้องการที่เด็กจะ เรียนรู้

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษารายผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ที่มีต่อความสามารถทาง คณิตศาสตร์ เช่น การจำนวน ปริมาณ รูปทรง เป็นต้น

3.2.2 ควรมีการศึกษารายผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ที่มีต่อความสามารถในการใช้ ภาษาพูดในการสื่อสาร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คู่มือบริหารการศึกษ*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). *หลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ
กรมวิชาการ.
- _____. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). การสอนเด็กปฐมวัยให้คิด. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 8(4), 45-50.
- เกษศิริรินทร์ ศรีสัมฤทธิ์. (2556). รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพครู ด้านการจัด
ประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ของเด็ก
ปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร,
กรุงเทพฯ.
- จรรยา ดาสา และณวรา สีที. (2560). การเสริมสร้างทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็ก
ปฐมวัยผ่านการจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการสืบเสาะ. *วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(3), 343-355.
- จำลองลักษณ์ ก้อนทอง. (2552). ผลการจัดกิจกรรมศึกษานอกสถานที่ตามแนวการสอนภาษาแบบ
ธรรมชาติที่มีต่อการเขียนเพื่อสื่อความหมายของเด็กปฐมวัย. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- จิตรา ชนะกุล. (2548). *เด็กปฐมวัยกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์*. ฉะเชิงเทรา: ครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ชนกพร ประทุมทอง. (2549). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาเด็กปฐมวัยกับทักษะกระบวนการ
ทางวิทยาศาสตร์*. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. (พิมพ์ครั้งที่7).
นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปริ้นติ้ง.
- ชูลีพร สงวนศรี. (2550). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชาเด็กปฐมวัยกับทักษะกระบวนการทาง
วิทยาศาสตร์*. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ณัฐติยาภรณ์ หยกอุบล. (2555). *สอนให้คิดด้วยจิตวิทยาศาสตร์*. นนทบุรี: บั๊กพอยท์.
- ดวงเดือน พินสุวรรณ์. (2557). ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสอนวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะ
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับครูวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพฯและ
ปริมณฑล. สืบค้นจาก http://www.ird.stou.ac.th/rddt/ebook/58/files/58_1.pdf.

- ทิตินา แคมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนวรรณ มณี. (2550). *ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหาที่มีต่อกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเทศบาล 3 (โสภณพิทยาคูณานุสรณ์) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*. (ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยทักษิณ, กรุงเทพฯ.
- นภาพรรณ จงเกษกรณ์. (2561). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่มีต่อทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- นิติธร ปิลวาสน์. (2556). *ทัศนศึกษา (Field Trips)*. สืบค้นจาก <http://www.taamkru.com/th>.
- เนาวนิตย์ สงคราม. (2557). *การศึกษานอกสถานที่และการศึกษานอกสถานที่เสมือนเพื่อการเรียนรู้เชิงรุก*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บังอร จันทรล่องคำ. (2557). *ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่มีต่อความสามารถในการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านกุดเมืองฮาม จังหวัดศรีสะเกษ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- เบญจา สนธยานาวิน (2556). *ผลการจัดประสบการณ์ทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนบ้านวังลานที่มีต่อความสามารถด้านมิติสัมพันธ์และพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านวังลาน จังหวัดกาญจนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2557). *การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21*. มหาสารคาม: อภิชาติ.
- พนิตสุภา โกศิลา. (2553). *การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคุณลักษณะด้านจิตพิสัยสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พัชรา พุ่มพชาติ. (2557). *การประเมินและการสร้างเสริมพฤติกรรมเด็กปฐมวัย. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและการสร้างเสริมพฤติกรรมเด็กปฐมวัย*. (หน่วยที่ 11). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- พัชรี ผลโยธิน และดวงเดือน ศาสตรภัทร. (2555). การวัดประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา*. (หน่วยที่ 9). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัตตาวัน นาใจแก้ว. (2555). *เอกสารประกอบการสอน วิชา ธรรมชาติวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (ES12401)*. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- พิกุล สุจา. (2558). *ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดราชคฤห์ กรุงเทพมหานคร (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พิศมัย พิสิ์ก. (2552). *การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์พื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- มณฑาริปี อินกำ. (2555). *ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านจิตสำนึกของเด็กปฐมวัยที่จัดชั้นเรียนแบบคละอายุ โรงเรียนบ้านโนนถาวร จังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- มนตกราน คุ่มรักษา. (2551). *ผลของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาประกอบการบันทึกข้อมูลที่มีต่อการสื่อความหมายด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ยุพาภรณ์ ชูสาย. (2555). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสีจากธรรมชาติที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2555). การวิจัยทางการปฐมวัยศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวทางการปฐมวัยศึกษา*. (หน่วยที่ 14). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วชิราภรณ์ ศรีผา. (2554). *ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเด็กปฐมวัย. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วณิชชา สิทธิพล. (2556). *การพัฒนาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมเครื่องตีสมุนไพรร. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- วาชีนี บุญญาพวงศ์. (2552). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พืช และสัตว์ ทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- วิลากุล น้อยนาเพียง. (2557). ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านผาขาม จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ศศิพันธ์ เปียนเปี่ยมสิน. (2553). เอกสารประกอบการสอนวิชา การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ศศิลัก ขยันกิจ และสมโภช เอี่ยมสุภาษิต. (2555). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวทางการปฐมวัยศึกษา*. (หน่วยที่ 8). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช.
- ศิวารักษ์ ชนะสงคราม. (2553). การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานวิทยาศาสตร์กับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2551). *หนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ 1*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2554). *กรอบมาตรฐานและคู่มือการจัดการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2557). การประเมินและการสร้างเสริมพฤติกรรมเด็กปฐมวัย. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและการสร้างเสริมพฤติกรรมเด็กปฐมวัย*. (หน่วยที่ 6). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมเด็จ จุลนันท์. (2553). *การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนปฐมวัย*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สมบูรณ์ อินทร์ธมยา และ เนาวนิตย์ สงคราม. (2553). *การจัดการศึกษานอกสถานที่*. สืบค้นจาก <http://www.edu.chula.ac.th/cit/noawanit/>.

- สัมพันธ์ สมประสงค์. (2554). การพัฒนาแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เครือข่ายที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ราชบุรี.
- สำนักข่าวอิศรา. (2558). นักวิชาการชี้เด็กไทยขาดโอกาสพัฒนาช่วงปฐมวัย. สืบค้นจาก https://www.isranews.org/thaireform-other-news/37448-child_37448.html.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2557). รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปี 2551-2552. กรุงเทพฯ: เพลิน สตูดิโอ.
- สิรินทร์ ลัดดากรม. (2551). การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้. (วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุทธิดา จำรัส. (2560). การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์. ใน ประมวลสาระชุดวิชาสาระและวิทยาวิธีทางวิทยาศาสตร์. (หน่วยที่ 8). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุประดิษฐ์ ทรัพย์พลับ. (2553). การศึกษาผลการเรียนรู้เรื่อง อาณาจักรทวารวดี และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- สุมาลี ทมวดไธสง. (2554). ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมกระบวนการทางวิทยาศาสตร์นอกห้องเรียน. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุมิตรา ชมที่ยม. (2559). การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของเด็กอนุบาล 2/4 โรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพฯ.
- อรนุช ลิมตศิริ. (2560). การศึกษานอกห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะศาสตร์*, 10(3), 1-16.

- อารมณ สุวรรณपाल. (2555). การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านการคิด. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย*. (หน่วยที่ 8). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เอราวรรณ ศรีจ๊ก. (2550). *การพัฒนากระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบชุดแบบฝึกทักษะ*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- หนังสือเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ชื่อ ดร.รุ่งลาวัลย์ ละอ้าคา
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 วุฒิการศึกษา ค.ด. (การศึกษาปฐมวัย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. ชื่อ ดร.จิระภา ธรรมนำศีล
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
 กศ.ด (Ed.D) สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 วุฒิการศึกษา ศษ.ม.(หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ค.บ. (การศึกษาปฐมวัย) สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ (ด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย)
3. ชื่อ นางวันเพ็ญ เหล่าฤทธิ์
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนสุนทรวัฒนา สพป.ชัยภูมิเขต 1
 วุฒิการศึกษา ค.ม. (การจัดการการปฐมวัยศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูชำนาญการพิเศษ (ครูผู้สอนระดับปฐมวัย)
4. ชื่อ นางอัญชลี เอี่ยมยิ้ม
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านค้อกำแพง สพป.ศีร์ษะเกษ เขต 2
 วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (ปฐมวัยศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูชำนาญการพิเศษ (ครูผู้สอนระดับปฐมวัย)

5. ชื่อ นางสาวนิรบล มีนาเสียว
- สถานที่ทำงาน โรงเรียนสุนทรวัฒนา สพป.ชัยภูมิเขต 1
- วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
- ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูชำนาญการพิเศษ (ครูผู้สอนระดับปฐมวัย)

ที่ อว๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๑๘๖

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางวันเพ็ญ เหล่าฤทธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางณัฐนิชา บุตรเนียร นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ที่มีต่อความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐ ๒๕๐๓ ๒๘๗๐

โทรสาร ๐ ๒๕๐๓ ๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรนักศึกษา ๐๘๑-๗๙๙๔๑๑๙

ที่ ยว๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๑๔๖

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.รุ่งลาวัลย์ ละอ้าคา

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางณัฐนิชา บุตรเนียร นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ที่มีต่อความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐ ๒๕๐๓ ๒๘๗๐

โทรสาร ๐ ๒๕๐๓ ๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรนักศึกษา ๐๘๑-๗๙๙๕๑๑๙

ที่ อว๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๑๘๖

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางอัญชลี เอี่ยมยิ้ม

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางณัฐนิชา บุตรเนียร นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ที่มีต่อความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาศาสตร์ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐ ๒๕๐๓ ๒๘๗๐

โทรสาร ๐ ๒๕๐๓ ๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรนักศึกษา ๐๘๑-๗๙๙๔๔๑๑๙

ที่ อว๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๓๕๖

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นางจิระภา ธรรมนำศีล
สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางณัฐนิชา บุตรเนียร นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ที่มีต่อความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐ ๒๕๐๓ ๒๘๗๐
โทรสาร ๐ ๒๕๐๓ ๓๕๖๖-๗
เบอร์โทรนักศึกษา ๐๘๑-๗๐๙๕๑๑๑๙

ที่ ยว๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๓๘๖

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวนิรบล มีนาเสียว

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางณัฐณิชา บุตรเนียร นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ที่มีต่อความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาศาสตร์ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐ ๒๕๐๓ ๒๘๗๐

โทรสาร ๐ ๒๕๐๓ ๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรนักศึกษา ๐๘๑-๗๙๙๔๑๑๙

ภาคผนวก ข

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ค่าความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (R) และค่าความเชื่อมั่น

ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล

และการลงความคิดเห็นจากข้อมูล

ตาราง แสดงค่าความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและ
สื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย วัดก่อนและหลังการ
จัดกิจกรรมทัศนศึกษา

ชื่อ	ค่าความยาก (P)	ค่าอำนาจจำแนก (R)
ความสามารถในการจัดกระทำกับข้อมูล		
การจับคู่หาความสัมพันธ์		
1	0.80	0.40
2	0.80	0.40
3	0.40	0.40
4	0.60	0.40
5	0.30	0.60
การจัดหมวดหมู่		
6	0.80	0.40
7	0.60	0.40
8	0.60	0.40
การเรียงลำดับเหตุการณ์		
9	0.40	0.40
10	0.50	0.60
ความสามารถในการสื่อความหมายข้อมูล		
11	0.80	0.40
12	0.70	0.20
13	0.40	0.40
ความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล		0.40
14	0.80	0.40
15	0.80	0.40

หมายเหตุ ข้อสอบมีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.30 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (R) ตั้งแต่ 0.20 – 0.60
ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการ
จัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล เท่ากับ 0.79 ดังนั้น
ผู้วิจัยจึงใช้ข้อสอบชุดนี้ทุกข้อเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ค

- ตารางเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล
ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา
- ตารางเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการการลงความคิดเห็นจากข้อมูล
ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

ตาราง แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลของ
เด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

คนที่	คะแนนจากการทดสอบ		ผลต่าง	เครื่องหมาย	
	หลังการทดลอง (34)	ก่อนการทดลอง (34)		บวก	ลบ
1	25	14	11	+	
2	27	16	11	+	
3	29	17	12	+	
4	30	20	10	+	
5	24	13	11	+	
6	29	18	11	+	
7	32	23	9	+	
8	25	14	11	+	
9	33	26	7	+	
10	23	13	10	+	
11	26	16	10	+	
รวม	303	190	113		
ค่ามัธยฐาน	27	16			
ค่าพิสัย	10	13			

ตาราง แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย
ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

คนที่	คะแนนจากการทดสอบ		ผลต่าง	เครื่องหมาย	
	หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง		บวก	ลบ
	(4)	(4)			
1	3	2	1	+	
2	4	2	2	+	
3	4	2	2	+	
4	4	2	2	+	
5	4	2	2	+	
6	4	2	2	+	
7	4	3	1	+	
8	3	2	1	+	
9	4	3	1	+	
10	3	1	2	+	
11	4	2	2	+	
รวม	41	23	18		
มัธยมฐาน	4	2			
พิสัย	1	2			

ภาคผนวก ง

คู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

คู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและ สื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ของเด็กปฐมวัย

.....

1. หลักการและเหตุผล

กิจกรรมทัศนศึกษา (Field trip) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกในสิ่งที่ตนเองสนใจ เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผน ออกแบบ ในกิจกรรม ทำให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขเกิดความภาคภูมิใจในตนเองทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นที่จะร่วมทำกิจกรรม การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย มุ่งเน้นให้เด็กมีประสบการณ์ตรงกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สถานการณ์ กระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นจริง เปิดโอกาสให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสในการสังเกต สำรวจ ค้นหาหรือลงมือปฏิบัติ ภายใต้บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ที่ช่วยกระตุ้นเร้าให้เด็กคิด มีความอยากรู้อยากเห็น เด็กจึงมีความพยายามที่จะเป็นคนช่างสังเกต สงสัย ตั้งคำถาม และแสวงหาคำตอบ เมื่อได้มาซึ่งคำตอบ เด็กจะจดจำ และมีความมั่นใจที่จะพูด อธิบาย สรุป ลงความคิดเห็น ด้วยการนำประสบการณ์เดิม มาผสมผสานกับประสบการณ์ใหม่ ช่วยในการอธิบายเหตุผลสนับสนุนให้กับสิ่งต่างๆ ที่เด็กสังเกตได้จากการไปทัศนศึกษา ทำให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวเด็ก จนสามารถแปลความหมายข้อมูลที่ตนเองได้เรียนรู้ ให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจของคนอื่น และมีความมั่นใจที่จะถ่ายทอดหรือพูดสื่อความหมายและลงความคิดเห็นจากประสบการณ์ ในการไปทัศนศึกษา ให้คนอื่นได้รับรู้และเข้าใจถึงความรู้สึก นึกคิด หรือสิ่งที่ต้องการสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจ

กิจกรรมทัศนศึกษาจึงเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้อื่นๆ ในระดับที่สูงขึ้นไป รวมไปถึงการปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่ดีทางสังคมให้กับเด็ก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เด็กควรจะได้รับการส่งเสริมตั้งแต่ระดับปฐมวัย

2. จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

3. เนื้อหา

ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

4. การดำเนินกิจกรรมที่ศนศึกษา

4.1 แนวทางการจัดกิจกรรมที่ศนศึกษา

4.1.1 สำรวจแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในชุมชนหรือท้องถิ่นที่ไม่ไกลจากโรงเรียน

4.1.2 จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีภาพถ่าย สถานที่ ชื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เจ้าของสถานที่ ประชาชนชาวบ้าน และข้อมูลประกอบพอสังเขป เช่น ชื่อ ตำแหน่งที่ตั้ง ให้ความรู้หรือประสบการณ์ด้านใด เกี่ยวกับอะไร โดยจัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรบุคคล เป็นต้น

4.1.3 นำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับเด็ก โดยการจัดกิจกรรมที่ศนศึกษาให้มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย มาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ และประสบการณ์สำคัญ สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-6 ปี ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 มีความสอดคล้องกับวัย พัฒนาการความต้องการ และความสนใจของเด็ก

4.1.4 จัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมที่ศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและในท้องถิ่น จำนวน 4 แห่ง ที่เกิดจากความต้องการและความสนใจของเด็ก มีระยะทางไม่ไกลจากสถานศึกษา ดำเนินการจัดกิจกรรม 8 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้

4.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมการจัดกระทำและสื่อความหมาย ข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนกิจกรรม ทัศนศึกษา	กิจกรรม	ประสบการณ์สำคัญในการจัด กระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย
ขั้นก่อนไปทัศนศึกษา		
1. การสำรวจและ ระดมความคิดของ เด็ก	<p>1. ครูสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ที่อยู่ในบริเวณโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น ที่มีความน่าสนใจ มีความเหมาะสมกับวัย พัฒนาการ และเนื้อหา สาระการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย</p> <p>2. จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ และภูมิ ปัญญาท้องถิ่น โดยจัดประเภทเป็น แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น และ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล โดยมีรูปภาพและ ข้อมูลประกอบพอสังเขป</p> <p>3. ระดมความคิดของเด็กเกี่ยวกับแหล่ง เรียนรู้ที่เด็กรู้จักภายในบริเวณโรงเรียน ชุมชนและท้องถิ่น จากประสบการณ์เดิม โดยเด็กเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับชื่อแหล่ง เรียนรู้ ที่ตั้ง ชื่อผู้รู้ เจ้าของสถานที่ มีความ น่าสนใจอย่างไร ระยะทางและมีวิธีการ เดินทางไปทัศนศึกษาได้อย่างไร โดยครูใช้ คำถามกระตุ้นการ คิด การพูดแสดงความคิด เห็นกับเด็ก</p> <p>1. เด็กบอกชื่อแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน</p>	<p>1. การพูดแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรู้จัก</p> <p>2. การบอกเหตุผลที่ตนเองสนใจ เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้นั้นๆ</p> <p>3. การพูดบอกลำดับเหตุการณ์ การเดินทางตามเส้นทางที่จะไป ทัศนศึกษายังแหล่งเรียนรู้ที่ตนเอง รู้จัก</p> <p>4. การออกแบบและสร้างผลงาน ด้วยการวาด การปั้น</p> <p>5. นำเสนอผลงาน พร้อมอธิบาย หรือเล่าเรื่องประกอบผลงานของ ตนเอง</p>
2. ตรวจสอบ ประสบการณ์เดิม ของเด็ก	<p>และท้องถิ่นที่ตนเองรู้จักและสนใจ</p> <p>2. เด็กวางแผน ออกแบบ จัดกระทำ เกี่ยว แหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรู้จักและสนใจ ตาม ประสบการณ์หรือความรู้เดิมของเด็ก ด้วย</p>	<p>1. การจัดกระทำกับข้อมูลจาก ประสบการณ์เดิม</p> <p>2. การแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อ หรือชิ้นงาน</p>

ขั้นตอนกิจกรรม ทัศนศึกษา	กิจกรรม	ประสบการณ์สำคัญในการจัด กระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย
	<p>วิธีการของตนเอง เช่น การวาดภาพ วาด แผนผัง แผนที่ การปั้นแบบจำลอง</p> <p>3. เด็กนำเสนอผลงานของตนเอง พร้อมเล่า เรื่องประกอบผลงาน</p>	<p>2. การเลือกรูปแบบหรือออกแบบ วิธีการนำเสนอผลงาน</p> <p>3. การบอกลำดับเหตุการณ์ ใน การเดินทางไปทัศนศึกษา</p> <p>4. การใช้ภาษาในการสื่อ ความหมายข้อมูล</p>
3. การร่วมลง ความเห็น	<p>1. เด็กๆ ร่วมลงความเห็นในการเลือกแหล่ง เรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษา จากที่ครูนำเสนอ ทางเลือกให้</p> <p>2. นำหัวข้อเรื่องหรือแหล่งเรียนรู้เป้าหมาย ที่เด็กร่วมกันเลือก มาร่วมอภิปราย สนทนา เพิ่มเติมความคิดเห็น ส่วนตัวเกี่ยวกับแหล่ง เรียนรู้ที่จะไป ทัศนศึกษา ด้วยการนำเสนอประเด็นเดิม มา ช่วยอธิบายหรือบอกเหตุผล โดยครูคอยใช้ คำถามกระตุ้นการคิด การพูด และการตอบ คำถาม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อแหล่งเรียนรู้ ชื่อเจ้าของสถานที่ - ตำแหน่งที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ไหน ใกล้หรือ ไกลจากโรงเรียน - เด็กๆ เคยไปหรือไม่ - เป็นสถานที่เกี่ยวกับอะไร มีอะไรบ้าง - เราจะเดินทางไปทัศนศึกษาได้อย่างไรด้วย วิธีไหน - เพราะอะไร เด็กๆ จึงอยากไป ทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ 	<p>การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกรู้หรือความต้องการ โดย บอกเหตุผลที่ตนเองสนใจ และ ต้องการไป ทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้นั้น ด้วย การนำเสนอประเด็นเดิมของ ตนเอง มาช่วยอธิบาย ได้อย่างมี เหตุผล</p>
4. การออกแบบ วางแผนเตรียมการ ก่อนไปทัศนศึกษา	1. เด็กและครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ในการไปทัศนศึกษาว่าจะไป	1. การเลือกรูปแบบการนำเสนอ ผลงานด้วยการวาดแผนที่การ

ขั้นตอนกิจกรรม ทัศนศึกษา	กิจกรรม	ประสบการณ์สำคัญในการจัด กระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย
	<p>ทัศนศึกษาที่ไหน ไปอย่างไร ไปเพื่ออะไร ใช้เวลานานเท่าไร</p> <p>2. แบ่งกลุ่มเด็กกลุ่มละ 4 - 5 คน ร่วมกัน ออกแบบ วางแผน เตรียมการก่อนที่จะเดินทางไปทัศนศึกษา ดังนี้</p> <p>2.1 เด็กแต่ละกลุ่มร่วมกันระดมความคิด ตั้งคำถาม/สิ่งที่ต้องการรู้ เกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง/สถานที่ที่จะไป</p> <p>ทัศนศึกษา โดยครูเป็นผู้ช่วยเหลือในการเขียนผังความคิดเกี่ยวกับคำถาม หรือสิ่งที่เด็กอยากรู้</p> <p>2.2 มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลของแต่ละกลุ่ม</p> <p>2.3 กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึกข้อมูล ด้วยการถามคำถาม การวาดภาพ การบันทึกภาพ</p> <p>2.4 ร่วมสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับมารยาทและการปฏิบัติตน ในการไปทัศนศึกษา</p> <p>3. เด็กแต่ละกลุ่มร่วมการเขียนแผนที่การเดินทางในการไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ เป้าหมาย</p> <p>4. เด็กนำเสนอผลงานการเขียนแผนที่ การเดินทาง พร้อมอธิบายขั้นตอนหรือลำดับเหตุการณ์การเดินทางไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้เป้าหมาย</p>	<p>เดินทาง ในการไปทัศนศึกษา แหล่งเรียนรู้</p> <p>2. การพูดลำดับเหตุการณ์ การเดินทางไปทัศนศึกษา</p> <p>3. การร่วมแสดงความคิดเห็นในการระดมความคิดในการสร้างข้อตกลง</p> <p>4. การเลือกใช้เครื่องมือในการสื่อความหมายข้อมูล ด้วยการใช้ภาษาพูดและการวาดแผนที่การเดินทาง โดยการพูดหรือบอกลำดับเหตุการณ์การเดินทางไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ เป้าหมายประกอบแผนที่</p>
5. การสรุปลง ความเห็น	<p>1. เด็กและครูร่วมสรุปถึงแหล่งเรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษา เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา - ชื่อเจ้าของสถานที่ 	<p>1. การร่วมสรุปลงความเห็นเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษา เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อสถานที่

ขั้นตอนกิจกรรม ทัศนศึกษา	กิจกรรม	ประสบการณ์สำคัญในการจัด กระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย
	<ul style="list-style-type: none"> - ตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่ - เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอะไร <p>2. เด็กและครูร่วมสรุป ทบทวนเกี่ยวกับข้อ คำถามหรือสิ่งที่เด็กต้องการรู้ ที่เตรียมไว้ ถามผู้รู้หรือเจ้าของสถานที่</p> <p>3. สรุปทบทวนข้อตกลงเกี่ยวกับมารยาท และการปฏิบัติตนในการไปทัศนศึกษา</p> <p>4. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึง หน้าที่ความ รับผิดชอบ สิ่งที่ได้รับมอบหมาย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ชื่อเจ้าของสถานที่ - ตำแหน่งที่ตั้ง - เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอะไร <p>2. การสรุปและบอกลำดับ เหตุการณ์ การเดินทางไปที่ศน ศึกษาแหล่งเรียนรู้</p> <p>3. การสรุปถึงข้อตกลงและวิธีปฏิบัติ ตนในการไปทัศนศึกษา</p> <p>4. การบอกหน้าที่ความรับผิดชอบ ที่ได้รับมอบหมาย บอกวิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล</p>
ขั้นไปทัศนศึกษา		
1. เก็บรวบรวม ข้อมูล	<p>และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล</p> <p>1. เด็กเดินทางไปที่ศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ เป้าหมาย</p> <p>2. เด็กเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1 การสังเกต สัมผัส สืบเสาะ 2.2 การสัมภาษณ์ โดยการถามคำถามใน สิ่งที่สงสัยหรือต้องการรู้ 2.3 การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง 2.4 การจดบันทึก วาดภาพ 2.5 การบันทึกภาพ 	<p>1. การพูดแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับสิ่งที่พบเห็น หรือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่ศน ศึกษา อย่างมีเหตุผล</p> <p>2. การบอกลักษณะ ส่วนประกอบ ความสัมพันธ์ การเรียงลำดับ จัด กลุ่มหรือแยกประเภท ของสิ่ง ต่างๆ จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ห้า ในการสังเกต สัมผัส สืบเสาะ หรือลงมือปฏิบัติ กับแหล่งเรียนรู้ที่ ไปทัศนศึกษา</p>
ขั้นหลังไปทัศนศึกษา		
1. อภิปราย ลง ความคิดเห็นให้กับ ข้อมูล	<p>1. เด็กและครูร่วมสนทนา อภิปราย ซักถาม เกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้จากการไป ทัศนศึกษา ตามวัตถุประสงค์</p> <p>2. เด็กร่วมลงความเห็น เกี่ยวกับสิ่งที่ค้นพบ หรือสิ่งที่พบเห็นในการไป</p>	<p>1. การเล่าประสบการณ์จากการ ไปทัศนศึกษา</p> <p>2. การพูดเชื่อมโยงประสบการณ์ เดิมกับประสบการณ์ใหม่ที่ได้ เรียนรู้จากการไปทัศนศึกษา หรือ</p>

ขั้นตอนกิจกรรม ทัศนศึกษา	กิจกรรม	ประสบการณ์สำคัญในการจัด กระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย
	ทัศนศึกษา ด้วยการอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุ และผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือจากการ กระทำ	แสดงความคิดเห็นส่วนตัวเพิ่มเติม ให้กับสิ่งต่างๆ ที่สังเกตได้ จากการ ไปทัศนศึกษา ได้อย่างมีเหตุผล และน่าเชื่อถือ
	เด็กนำข้อมูลที่ได้จากการไปทัศนศึกษา มารวบรวมวางแผน ออกแบบจัดกระทำกับ	การนำข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้ จากการไปทัศนศึกษามาจัดกระทำ เช่น
2. จัดกระทำกับ ข้อมูล/แปล ความหมายข้อมูล	ข้อมูลให้มีความสัมพันธ์กันอย่างมี ความหมาย ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เช่น เรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงลำดับ ขั้นตอน หาความสัมพันธ์ จับคู่ คัดแยก จัด กลุ่ม เปรียบเทียบ เป็นต้น	1. การเรียงลำดับเหตุการณ์ในการ ไปทัศนศึกษา 2. บอกความสัมพันธ์ของสิ่งที่พบ เห็นจากการไปทัศนศึกษา 3. การเรียงลำดับ คัดแยก จัดกลุ่ม เปรียบเทียบ จับคู่ ตามลักษณะ วัตถุสิ่งของ หรือสิ่งประดิษฐ์ ที่เด็ก สังเกตได้ หรือจากการกระทำ
3. เลือกรูปแบบการ สื่อความหมายข้อมูล	เด็กแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่จัดกระทำแล้ว มารวมกันวางแผน ออกแบบหรือหารูปแบบ ด้วยวิธีการของกลุ่ม เพื่อนำเสนอข้อมูลด้วย การสร้างสรรคผลงานด้านศิลปะ และการใช้ ภาษาพูด	การออกแบบหรือเลือกรูปแบบ นำเสนอข้อมูลจากการไปทัศน ศึกษาด้วยการสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะและการใช้ภาษาพูดเป็น เครื่องมือในการสื่อความหมาย ข้อมูล
4. สะท้อนผลการ เรียนรู้/สื่อ ความหมายข้อมูล	เด็กแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานเพื่อสื่อ ความหมายข้อมูลจากการไปทัศนศึกษา เป็นการสะท้อนผลการเรียนรู้ที่ได้จากการ ไปทัศนศึกษา ด้วยการใช้ภาษาพูดประกอบ ภาพวาดเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมาย ข้อมูล	การพูดหรือเล่าเรื่องประกอบ ภาพวาด
5. สรุปลองค์ความรู้	เด็กและครูร่วมสรุปลองค์ความเห็นเกี่ยวกับสิ่ง ที่ได้เรียนรู้ ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า	1. การบอกชื่อแหล่งเรียนรู้

ขั้นตอนกิจกรรม ทัศนศึกษา	กิจกรรม	ประสบการณ์สำคัญในการจัด กระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจาก ข้อมูลของเด็กปฐมวัย
	ในการสังเกต การสำรวจ สืบเสาะและลงมือปฏิบัติ จากการไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้	2. การบอกชื่อบุคคล ผู้รู้ วิทยากร หรือเจ้าของสถานที่ 3. การบอกความสำคัญของแหล่งเรียนรู้/กิจกรรม 4. การบอกลำดับเหตุการณ์การไปทัศนศึกษา หรือพูดลำดับขั้นตอนวิธีการทำสิ่งประดิษฐ์ หรือการประกอบอาชีพ
6. จัดนิทรรศการแสดงผลงาน	1. เด็กๆ นำผลงานที่ได้จากการไปทัศนศึกษา เช่น ภาพวาด สิ่งประดิษฐ์ หรือภาพถ่าย มาจัดนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ที่ไปทัศนศึกษา 2. เด็กและครูช่วยกันตอบคำถามจากผู้เข้าชมนิทรรศการ	1. การเล่าประสบการณ์จากการไปทัศนศึกษา 2. การพูดอธิบายเหตุผล หรือพูดเพิ่มเติมความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กพบเห็นหรือเกิดขึ้น จากประสบการณ์การเรียนรู้ในการไปทัศนศึกษา 3. การพูดลำดับเหตุการณ์ในการไปทัศนศึกษา หรือบอกความสัมพันธ์ จัดหมวดหมู่ รูปร่างรูปทรงของวัตถุ สิ่งของ หรือสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ 4. การตอบคำถาม

5. สถานที่ทัศนศึกษา

การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกในการไปทัศนศึกษา จำนวน 4 แห่ง เป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก เด็กพบเห็นในชีวิตประจำวัน เด็กมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์เดิมพอสมควรแต่ยังไม่ลุ่มลึก ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจ และจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ก่อนที่จะนำมาเสนอเพื่อเป็นทางเลือกให้กับเด็ก โดยมีเกณฑ์การเลือกแหล่งเรียนรู้ ตามเกณฑ์ของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2547, น. 3-4) ซึ่งจัดแหล่งเรียนรู้ได้หลายแบบตามความสอดคล้องของโรงเรียนแต่ละแห่งเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ แบ่งเป็นแบบที่ 1 จัดตามลักษณะแหล่งเรียนรู้ และแบบที่ 2 จัดตามแหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ผู้วิจัยได้เลือกจัดตามแบบที่ 1 จัดตามลักษณะแหล่งเรียนรู้ ซึ่งจำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะศึกษาหาความรู้ได้จากสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ลำธาร กรวด หิน ดิน ทราย เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรมตลอดจนเทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกของมนุษย์ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ หอสมุด สถาบันทางการศึกษา สวนสาธารณะ ตลาด บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย สถานประกอบการ

3. บุคคล เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ คุณธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ทั้งด้านการประกอบอาชีพ และการสืบสานวัฒนธรรม ตลอดจนนักคิดนักประดิษฐ์และผู้ที่มีความคิดริเริ่มด้านต่างๆ

การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาในการทดลองครั้งนี้ ใช้เวลา 8 สัปดาห์ ในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ โดยครูจะนำเด็กไปแหล่งเรียนรู้ภายนอกจำนวน 4 แห่ง ซึ่งมีการกำหนดการจัดกิจกรรม ดังนี้

สัปดาห์ที่	ประเภทแหล่งเรียนรู้	แหล่งเรียนรู้	ชื่อเรื่อง
1-2	แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับอาชีพ	บ้านคุณวิรุณา ปินะถา ม.5 ต.ขามป้อม	การทำตุ๊กตาจากผ้าขาวม้า
3-4	แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับประเพณี และพิธีกรรมของท้องถิ่น	บ้านคุณยายเจน หลงสวนจิก ม.5 ต. ขามป้อม	การทำตุ้ง
5-6	แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นเกี่ยวกับโบราณสถาน	ปราสาทเป็อยน้อย อ. เป็อยน้อย	ปราสาทเป็อยน้อย
7-8	แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ	วัดอ่างศิลา ม.10 ต.ขามป้อม	ลานหินอ่างศิลา

4. ระยะเวลา และกิจกรรมที่ดำเนินการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์ มีกำหนดการจัดกิจกรรม ดังนี้

วันที่	กิจกรรม	เวลา (นาที)
ขั้นก่อนไปทัศนศึกษา		
1	เสริมประสบการณ์ และศิลปะสร้างสรรค์	60
2	เสริมประสบการณ์	20
3	เสริมประสบการณ์	20
4	เสริมประสบการณ์ และศิลปะสร้างสรรค์	60
ขั้นไปทัศนศึกษา		
5	เสริมประสบการณ์ และศิลปะสร้างสรรค์ เล่นตามมุม	120
ขั้นหลังไปทัศนศึกษา		
6	เสริมประสบการณ์	20
7	เสริมประสบการณ์ และศิลปะสร้างสรรค์	60
8	เสริมประสบการณ์	20
9	เสริมประสบการณ์ และศิลปะสร้างสรรค์	60
10	เสริมประสบการณ์	20
หมายเหตุ เวลาสามารถยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของเด็ก		

6. บทบาทของครู

- 6.1 สำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ภายในบริเวณโรงเรียน ชุมชนและท้องถิ่น
- 6.2 จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยแยกประเภทออกเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล
- 6.3 นำหัวข้อเรื่อง/แหล่งเรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษา มาร่วมอภิปรายกับเด็กและเด็กอาจเสนอหรือมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา
- 6.4 ร่วมวางแผนกับเด็กในการกำหนดจุดประสงค์เกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง/สถานที่ที่เด็กเลือกไปทัศนศึกษา หรือครูอาจกำหนดวัตถุประสงค์ที่มีความสอดคล้องกับหัวข้อเรื่องในการไปทัศนศึกษา แต่ครั้งไว้ล่วงหน้า เช่น จุดประสงค์ในการส่งเสริมความสามารถที่ครูผู้สอนต้องการพัฒนาเด็ก
- 6.5 สนทนา อธิบาย ทำความเข้าใจ บอกถึงความสำคัญเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการไปทัศนศึกษาให้เด็กเข้าใจ ว่าต้องการให้ชมหรือศึกษาเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง

6.6 กำหนดการเดินทาง มีกำหนดการเดินทางที่กำหนดเวลาให้แน่นอน กำหนดวิธีการเดินทางไปทัศนศึกษา เช่น การเดินเท้า การใช้ยานพาหนะ

6.7 กำหนดวิธีการที่จะศึกษา เช่น ใช้วิธีการสังเกต การสำรวจ การจดบันทึกข้อมูลอัดเทป ถ่ายภาพ สัมภาษณ์ ลงมือปฏิบัติ หรือทดลอง เป็นต้น

6.8 จัดเตรียม ยา เวชภัณฑ์ สื่อ อุปกรณ์ สำหรับวิธีการศึกษาใด จำเป็นต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์ ต้องจัดเตรียมให้พร้อมก่อนที่จะไปทัศนศึกษาแต่ละครั้ง

6.9 ร่วมกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และร่วมสร้างข้อตกลงและการปฏิบัติตนในการไปทัศนศึกษา เกี่ยวกับมารยาทและการระวังรักษาความปลอดภัย

6.10 ขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชาในการนำเด็ก และผู้ช่วยดูแลเด็ก ไปทัศนศึกษาแต่ละครั้ง

6.11 ขออนุญาตผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งการตอบรับจากผู้ปกครอง

6.12 ทำหนังสือแจ้งความประสงค์ วัตถุประสงค์ จำนวนคน ระดับชั้นที่จะไปทัศนศึกษาต่อเจ้าของสถานที่/แหล่งเรียนรู้

6.13 จัดสภาพแวดล้อม ออกแบบการจัดกิจกรรม สร้างสถานการณ์ เตรียมคำถาม ใช้คำถามกระตุ้น ให้คำแนะนำตามความเหมาะสม เพื่อให้เด็กแสดงออกถึงพฤติกรรมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล

6.14 จัดป้ายนิเทศ รูปภาพ ภาพถ่ายเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้หรือหัวข้อเรื่องจะไปทัศนศึกษา

6.15 จัดเตรียมมุมแสดงผลงานหรือจัดนิทรรศการแสดงผลงาน

6.16 สังเกตพฤติกรรมเด็ก ดำเนินการวัดและประเมินผล

7. บทบาทของเด็ก

7.1 ร่วมระดมความคิด วางแผน เสนอและพิจารณาเลือกหัวข้อเรื่อง/แหล่งเรียนรู้ที่สนใจอยากไปทัศนศึกษา

7.2 ร่วมกำหนดจุดประสงค์ในการไปทัศนศึกษา

7.3 ร่วมสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติตนในการไปทัศนศึกษาแต่ละครั้ง

7.4 ร่วมกำหนดคำถาม/หัวข้อที่สงสัย เพื่อเตรียมไปถามวิทยากรร่วมกับเพื่อนและครู

7.5 เตรียมตัวให้พร้อม จัดเตรียมสิ่งของ อุปกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย

7.6 เข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่มในการไปทัศนศึกษา สังเกต สืบถาม ชักถามข้อสงสัยจากผู้รู้หรือวิทยากร

7.7 ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามวิธีของกลุ่มที่ได้ตกลง วางแผนร่วมกัน เก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกข้อมูลจากสิ่งที่สังเกต สัมภาษณ์ ทดลอง หรือลงมือปฏิบัติจากการไปทัศนศึกษา ด้วยรูปแบบหรือวิธีการต่าง ๆ เช่น การวาดภาพ การถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัล

8. บทบาทของผู้ปกครอง

- 8.1 เตรียมการ วางแผนให้ข้อมูลเด็กกับครู
- 8.2 จัดเตรียมสิ่งของ อุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการไปทัศนศึกษาร่วมกับเด็ก
- 8.3 อาสาเป็นผู้ดูแลในการไปร่วมทัศนศึกษา与孩子และครู
- 8.4 ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม
- 8.5 ช่วยกระตุ้นและทบทวนความรู้ของเด็ก

9. การประเมิน

- 9.1 สังเกตความสามารถในการจัดกระทำหรือแปลความหมายข้อมูลที่ได้จากการไปทัศนศึกษา ให้ความสนใจกันอย่างมีความหมายและง่ายต่อการทำความเข้าใจ
- 9.2 สังเกตความสามารถในการเลือกรูปแบบ วิธีการนำเสนอข้อมูลที่จัดกระทำแล้ว มานำเสนอเพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้หรือสื่อความหมายสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากการไปทัศนศึกษา ให้คนอื่นเข้าใจได้อย่างเหมาะสม
- 9.3 สังเกตความสามารถในการลงข้อสรุป หรือลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กค้นพบจากการไปทัศนศึกษา
- 9.4 สังเกตความสามารถในการพูด อธิบาย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมให้ข้อสรุปที่เด็กลงความเห็นแล้วนั้น ด้วยการนำประสบการณ์เดิม มาช่วยอธิบายถึงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- 9.5 ตรวจสอบผลงาน

10. แผนการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำ และสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่ใช้ในการทดลองมีทั้งหมด 4 แผน ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนที่เป็นบุคคล ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การทำตุ๊กตาจากผ้าขาวม้า

2. แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนที่เป็นบุคคล ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการประเพณี และพิธีกรรม การทำตุง

3. แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนที่มนุษย์สร้างขึ้น ด้านโบราณสถาน ปราสาทเป็ยน้อย

4. แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ลานหินอ่างศิลา
แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่ผู้วิจัยนำมาเป็นตัวอย่างเป็นนี้ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา แผนที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยนำมาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ในสัปดาห์ที่ 3 และ 4 ดังมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแผนที่ 2 สัปดาห์ที่ 3-4
แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับประเพณี และพิธีกรรม
ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562
สาระที่ควรเรียนรู้ที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมตัวเด็ก
แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล
 (เวลาสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของกิจกรรม)

สาระสำคัญ

ประเพณีและพิธีกรรม เป็นสิ่งที่กลุ่มคนในสังคมหรือชุมชน ยึดถือ ประพฤติ ปฏิบัติ สืบต่อกันมาจนเป็นแบบแผนหรือต้นแบบที่คนรุ่นต่อๆ ไป ได้ประพฤติปฏิบัติตาม มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับศาสนา ชีวิต การประกอบอาชีพ การรักษาโรคและในโอกาสต่างๆ ประเพณีและพิธีกรรม มีบทบาทในการเสริมสร้างความผูกพัน ความสามัคคี เป็นเครื่องมือในการควบคุมความประพฤติของคนในสังคมหรือชุมชน ทำให้เกิดความสงบสุข มีระเบียบวินัย ซึ่งประเพณีและพิธีกรรมที่สำคัญของท้องถิ่นภาคอีสานที่บุคคลในชุมชนถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษจนถึงคนรุ่นปัจจุบัน ได้แก่ บุญบั้งไฟ บุญข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก บุญผะเหวดหรือบุญมหาชาติ บุญข้าวจี่ บุญกฐิน บุญบวชนาค ซึ่งประเพณีหรือพิธีกรรมในโอกาสต่างๆ จะมีเอกลักษณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์คู่บุญหรือพิธีกรรมที่แตกต่างกันไป เช่น บุญข้าวสาก จะนำอาหารคาวหวานทุกชนิดมาห่อรวมกันในใบตอง บุญผะเหวด มีการประดับตุ่ง บุญบวชนาค มีพานบายศรี เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญในการประกอบพิธีกรรม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กสามารถนำข้อมูล ความรู้ที่ได้จากการไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรม มาจัดระบบใหม่หรือแปลความหมาย ข้อมูล ให้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีความหมายและง่ายต่อการทำความเข้าใจ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ หรือด้วยวิธีการของตนเองได้
2. เพื่อให้เด็กสามารถเลือกรูปแบบหรือวิธีการนำเสนอข้อมูลที่ได้จัดกระทำหรือแปลความหมายแล้วนั้น มานำเสนอเพื่อสื่อความหมายหรือสะท้อนผลการเรียนรู้จากการไปทัศนศึกษา ให้คนอื่นเข้าใจได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อให้เด็กสามารถพูด ลงข้อสรุป หรือลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่ได้เรียนรู้จากการไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรมได้

4. เพื่อให้เด็กสามารถ พูด อธิบาย และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมให้กับข้อมูลที่ได้ลง
ข้อสรุปแล้วนั้น ด้วยการนำประสบการณ์เดิม มาช่วยอธิบายถึงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล

ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่

1. การใช้ภาษา
  - 1.1 การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง
  - 1.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองที่ได้เรียนรู้จากการไปทัศนศึกษา
  - 1.3 การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ สถานการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่ง
ต่างๆ
2. การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล
  - 2.1 การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาท
สัมผัสทั้งห้า
  - 2.2 การคัดแยก การจัดกลุ่ม เปรียบเทียบ เรียงลำดับ และการจำแนกสิ่งต่างๆ ตาม
ลักษณะของสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง หรือผิวสัมผัส
  - 2.3 การนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นจากการไปทัศนศึกษา
  - 2.4 การบอกและเรียงลำดับขั้นตอนของกิจกรรมหรือเหตุการณ์ตามช่วงเวลา
  - 2.5 การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ สิ่งที่ค้นพบหรือการ
กระทำ
  - 2.6 การคาดเดาหรือคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล
  - 2.7 การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลที่ได้จากการไปทัศนศึกษาอย่างมี
เหตุผล
3. จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
  - 3.1 การรับรู้และแสดงความคิด ความรู้สึกผ่านสื่อ และชิ้นงาน
  - 3.2 การสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะ
4. เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้
  - 4.1 การสำรวจสิ่งต่างๆ จากแหล่งเรียนรู้รอบตัว
  - 4.2 การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ
  - 4.3 การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ
  - 4.4 การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้
ในรูปแบบต่างๆ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม

ขั้นตอนของกิจกรรม ทัศนศึกษา	วันที่	กิจกรรม
ขั้นก่อนไปทัศนศึกษา	11	<p>1. ครูนำรูปภาพเกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรมที่สำคัญเนื่องในโอกาสต่างๆ ของภาคอีสานมาให้เด็กดู เช่น ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา บุญบั้งไฟ บุญผะเหวด ประเพณีผูกเสี่ยว ผีตาโค้น บุญเบิกฟ้า บุญข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก บุญข้าวจี่ เป็นต้น</p> <p>2. เด็กและครูร่วมสนทนา อภิปราย ซักถามและตอบคำถาม เกี่ยวกับรูปภาพแต่ละภาพที่ครูนำมาให้เด็กดู โดยครูใช้คำถาม ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 จากรูปภาพ คือประเพณีหรืองานบุญอะไรบ้าง 2.2 มีใครเคยเห็นที่ไหน 2.3 ประเพณีหรืองานบุญใดที่มีในท้องถิ่นบ้านเรา 2.4 ใครเคยไปร่วมงานบุญอะไรบ้าง 2.5 ประเพณีแต่ละอย่าง มีกิจกรรมที่สำคัญอะไรบ้าง 2.6 สัญลักษณ์ สิ่งของหรือสิ่งประดิษฐ์ที่บ่งบอกถึงเป็นเอกลักษณ์ของประเพณีต่างๆ เหล่านี้คืออะไร <p>3. เด็กและครูร่วม สนทนา ซักถาม เกี่ยวกับประเพณี พิธีกรรมหรืองานบุญ ในโอกาสต่างๆ ที่คนในชุมชนหรือท้องถิ่นของเด็กๆ ปฏิบัติเป็นประจำทุกปีว่ามีสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของประเพณีหรืองานบุญนั้นๆ คืออะไร</p> <p>4. เด็กแต่ละคนบอก หรือเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับประเพณีหรืองานบุญของชุมชนหรือท้องถิ่น หรือเคยไปร่วมกิจกรรม พร้อมกับบอกสัญลักษณ์หรือสิ่งประดิษฐ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี พิธีกรรมหรืองานบุญที่เด็กรู้จัก</p>

ขั้นตอนของกิจกรรม ทัศนศึกษา	วันที่	กิจกรรม
		<p>5. เด็กสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเกี่ยวประเพณีและสัญลักษณ์ที่คู่กับประเพณี งานบุญที่ตนเองสนใจ จากประสบการณ์เดิม</p> <p>6. เด็กๆ นำเสนอผลงาน พร้อมอธิบายเชื่อมโยงเหตุผลบอกความสัมพันธ์ของสิ่งประดิษฐ์กับประเพณีให้ผู้อื่นเข้าใจ</p>
	12	<p>1. ครูนำ ภาพถ่ายแหล่งเรียนรู้ที่เป็นประเพณี พิธีกรรม หรืองานบุญที่ชุมชนหรือท้องถิ่นของเด็กอาศัย ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นประจำทุกปี มาให้เด็กดู และร่วมอภิปราย สนทนา ซักถามร่วมกับเด็กๆ เช่น งานศิวะราตรีปูชนียาลัย (งานบวงสรวงปราสาทเป็อยน้อย) บุญเข้าพรรษา บุญสงน้ำ บุญกฐิน บุญผะเหวด บุญบั้งไฟ บุญบวช บุญข้าวประดับดิน บุญข้าวกระยาสารท บุญข้าวจี เป็นต้น</p> <p>2. เด็กๆ ร่วมเลือกหัวข้อแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม ที่ตนเองสนใจที่จะไปทัศนศึกษา โดยเด็กเลือกหยิบบัตรภาพขนาดเล็กเกี่ยวกับประเพณีงานบุญที่ครูจัดเตรียมไว้เพื่อเป็นทางเลือกของเด็กตามความสนใจ แล้วนำไปติดลงในกระดาษปรู๊ฟให้ตรงกับภาพใหญ่ที่ครูติดไว้ โดยมีข้อตกลงร่วมกันคือ หัวข้อใดที่มีจำนวนเด็กเลือกนำภาพไปติดมากที่สุด ถือเป็นหัวข้อเรื่องที่จะไปทัศนศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม</p> <p>3. เด็กและครู ร่วมกันสรุปลงความเห็นเกี่ยวกับหัวข้อหรือแหล่งเรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษา</p> <p>4. นำหัวข้อเรื่องหรือแหล่งเรียนรู้ที่เด็กๆ ร่วมกันเลือกมาสรุปลงความเห็น โดยครูใช้คำถามเพื่อตรวจสอบประสบการณ์เดิมของเด็ก ดังนี้</p>

ขั้นตอนของกิจกรรม ทัศนศึกษา	วันที่	กิจกรรม
		4.1 ประเพณี หรืองานบุญนี้เรียกว่าประเพณีอะไร 4.2 กิจกรรมที่ทำมีอะไรบ้าง 4.3 ใครเคยไปร่วมประเพณีหรืองานบุญนี้บ้าง 4.4 สถานที่ประกอบพิธีอยู่ที่ไหน 4.5 สัญลักษณ์ สิ่งของ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่เกี่ยวข้อง กับประเพณีหรืองานบุญนี้คืออะไร มีวิธีทำอย่างไร ใช้ วัสดุอุปกรณ์ อะไรบ้างเป็นส่วนประกอบ 4.6 ทำไมเด็กๆ จึงมีความสนใจอยากจะไปศึกษา เรื่องนี้
	13	1. แบ่งกลุ่มเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน 2. เด็กและครูร่วมอภิปราย สนทนา ซักถาม และ วางแผน เตรียมการก่อนการไปทัศนศึกษายังแหล่ง เรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและ พิธีกรรม หรืองานบุญประจำท้องถิ่นที่เด็กๆ เลือก ดังนี้ 2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ในการไปทัศนศึกษา 2.2 มอบหมายหน้าที่ รับผิดชอบ ในการศึกษา หาความรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลของเด็กแต่ละกลุ่ม 2.3 กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จะเก็บ ข้อมูลด้วยวิธีการใด เช่น การสัมภาษณ์ การจดบันทึก การวาดภาพ การถ่ายภาพ หรือลงมือปฏิบัติด้วย ตนเอง 2.4 กิจกรรมที่ต้องทำหรือการศึกษาหาความรู้ เช่น สังเกต สืบถาม ทดลอง หรือลงมือปฏิบัติ 2.5 การเตรียมคำถาม หรือสิ่งที่เด็กต้องการรู้จาก ผู้รู้ ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อ เช่น 2.5.1 ประเพณีหรือพิธีกรรมนั้นเรียกว่าประเพณี หรืองานบุญอะไร

ขั้นตอนของกิจกรรม ทัศนศึกษา	วันที่	กิจกรรม
		<p>2.5.2 ชาวบ้านมีความเชื่ออย่างไร ทำเพื่ออะไร</p> <p>2.5.3 ทำไมต้องมีประเพณีนี้</p> <p>2.5.4 กิจกรรมที่ทำมีลำดับขั้นตอนอย่างไร</p> <p>2.5.6 สัญลักษณ์ สิ่งของหรือสิ่งประดิษฐ์ที่เกี่ยวข้องกับประเพณีนี้คืออะไร</p> <p>2.5.7 มีส่วนประกอบอะไรบ้าง เป็นต้น</p> <p>2.6 สิ่งที่ต้องจัดเตรียมไปในการทัศนศึกษา เช่น สมุดบันทึก กระดาษ ดินสอ ดินสอสี สีเทียน กล้องดิจิทัล เป็นต้น</p> <p>2.7 ร่วมสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับมารยาทและการปฏิบัติตน ในการเดินทางไปทัศนศึกษา เช่น แต่งตัวเรียบร้อย พุดจาสุภาพ มีระเบียบวินัย ไม่หยอกล้อหรือเล่นกัน ไม่หยิบจับหรือทำลายสิ่งของ การระมัดระวังตนเองให้เกิดความปลอดภัย</p> <p>3. จัดเตรียมผู้ดูแลเด็ก 2 คน คือครูประจำชั้นและผู้ช่วยครู 1 คน</p> <p>4. ทำหนังสือขออนุญาตต่อผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครอง</p> <p>5. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่จะไปทัศนศึกษา โดยแจ้งข้อมูลให้ทราบดังนี้</p> <p>5.1 วัตถุประสงค์ของการไปทัศนศึกษา/หัวข้อเรื่องที่ต้องการศึกษา</p> <p>5.2 จำนวนเด็กและผู้ดูแลเด็ก</p> <p>5.3 ระดับชั้นของเด็กที่จะไปทัศนศึกษา</p>
	14	<p>1. เด็กและครู ร่วมสรุป ลงความเห็น เกี่ยวกับหัวข้อสำคัญที่เด็กต้องรู้และคำนึงถึงในการไปทัศนศึกษาดังต่อไปนี้</p>

ขั้นตอนของกิจกรรม ทัศนศึกษา	วันที่	กิจกรรม
		<p>1.1 ชื่อแหล่งเรียนรู้/ผู้รู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่จะไปทัศนศึกษา</p> <p>1.2 วัตถุประสงค์ในการไปทัศนศึกษา</p> <p>1.3 ชื่อ/จำนวน สมาชิก และครูผู้ดูแล ของกลุ่มตนเอง</p> <p>1.4 หน้าที่ ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย และสิ่งที่ต้องเตรียมไปในการไปทัศนศึกษา</p> <p>1.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล</p> <p>1.6 คำถามที่ต้องเตรียมไปถามผู้รู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>1.7 สิ่งที่ต้องจัดเตรียมไปในการไปทัศนศึกษา</p> <p>1.8 ข้อตกลง เกี่ยวกับมารยาทและการปฏิบัติตนในการเดินทางและขณะทำกิจกรรมทัศนศึกษา</p> <p>2. เด็กแต่ละกลุ่มนำหัวข้อเรื่องที่จะไปทัศนศึกษามาร่วมกันอภิปราย สนทนา แสดงความคิดเห็นวางแผน และออกแบบ การนำเสนอ การเดินทางไปทัศนศึกษา ด้วยการวาดแผนที่การเดินทางจากโรงเรียนไปยังแหล่งเรียนรู้เป้าหมาย</p> <p>3. เด็กแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานการวาดแผนที่ พร้อมบอกลำดับการเดินทาง ไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้</p>
ขั้นไปทัศนศึกษา	15	<p>1. เด็กๆ และครูพร้อมด้วยผู้ช่วยดูแลเด็ก เดินทางไปทัศนศึกษายังแหล่งเรียนรู้เป้าหมาย</p> <p>2. เด็กๆ ทักทาย สนทนา พุดคุย ผู้รู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านประเพณีและพิธีในโอกาสต่างๆ เพื่อสร้างความรู้จัก คำนึงเคย ผ่อนคลายความตื่นเต้นของเด็ก ให้เด็กมีความกล้าที่จะพุดคุย สนทนา ถามข้อคำถามในสิ่งที่เด็กอยากรู้และสงสัย</p> <p>3. เด็กแต่ละกลุ่มศึกษาเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ ด้วยการสังเกต สืบค้น ค้นคว้า หรือลงมือปฏิบัติ พร้อมทั้ง</p>

ขั้นตอนของกิจกรรม ทัศนศึกษา	วันที่	กิจกรรม
		<p>สนทนา พูดคุย ชักถามในสิ่งที่สงสัยและต้องการรู้จาก ผู้รู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม</p> <p>4. เด็กเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ ด้วยการ สังเกต สัมภาษณ์ สืบเสาะ สัมภาษณ์ จดบันทึก วาดภาพ ถ่ายภาพ ลงมือทำหรือประดิษฐ์สิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ ของประเพณีด้วยตนเอง จากคำแนะนำหรือการ ช่วยเหลือจากวิทยากรที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>5. เด็กๆ ครู และผู้ดูแลเด็ก มารวมกันยังจุดนัดหมาย กล่าวขอบคุณวิทยากร/เจ้าของสถานที่ และเดินทาง กลับโรงเรียน</p>
<p>ขั้นหลังไปทัศนศึกษา</p>	<p>16</p>	<p>เด็กและครู ร่วมสนทนา อภิปราย ชักถาม เด็กเล่า ประสบการณ์การเรียนรู้จากการไปทัศนศึกษา โดย ครูใช้คำถามกระตุ้นการ การคิด การพูด การตอบ คำถาม การแสดงความคิดเห็น หรือเพิ่มเติมความรู้สึก ของตนเองให้กับข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้ในการไป ทัศนศึกษา โดยการนำประสบการณ์เดิมของตนเองมา ช่วยอธิบายข้อมูล หรือสิ่งที่ได้พบเห็น จากการไปทัศน ศึกษาได้อย่างมีเหตุผล เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - จากการไปทัศนศึกษาเด็กสังเกตเห็นอะไร หรือ ได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง - เด็กๆ รู้หรือไม่ว่าสิ่งที่พบเห็น สิ่งที่ได้ฟัง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติ ประดิษฐ์ คืออะไร - มีลักษณะ รูปร่าง รูปทรงหรือสี เป็นอย่างไร - ทำมาจากวัสดุ อุปกรณ์อะไร - มีขั้นตอนกระบวนการทำอย่างไร - สิ่งประดิษฐ์หรือสัญลักษณ์นั้นมีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับประเพณีหรือพิธีกรรมนั้นอย่างไร

ขั้นตอนของกิจกรรม ทัศนศึกษา	วันที่	กิจกรรม
		<p>- ประเพณีหรือพิธีกรรมนี้ถือปฏิบัติกันในช่วงเวลาใด</p> <p>- ทำไมต้องมีประเพณีหรือพิธีกรรมนี้ เป็นต้น</p>
	17	<p>1. เด็กแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมด้วยการสัมภาษณ์ จดบันทึก การวาดภาพ การถ่ายภาพ หรือฝึกปฏิบัติ จากการไปทัศนศึกษา มาร่วมวางแผน ออกแบบจัดกระทำกับข้อมูล ให้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีความหมาย เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เช่น การเรียงลำดับ จับคู่ การจัดกลุ่ม การจำแนกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะ สี รูปร่าง รูปทรง เป็นต้น</p> <p>2. เด็กแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่จัดกระทำแล้ว มาร่วมกันวางแผน ออกแบบ หารูปแบบ วิธีการนำเสนอ เพื่อสะท้อนผล จากการไปทัศนศึกษาด้วยวิธีการของกลุ่ม เช่น การวาดภาพ การเล่าเรื่องประกอบภาพวาด</p> <p>3. เด็กแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน สะท้อนผลการเรียนรู้ จากการไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม ด้วยการใช้อาษาพูดประกอบการวาดภาพ เช่น การเล่าเรื่องจากภาพ การบรรยายสถานการณ์ การบอกลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือขั้นตอนกระบวนการประดิษฐ์ สัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและพิธีกรรมที่เด็กไปทัศนศึกษา</p> <p>4. ครูใช้คำถาม ถามเพื่อตรวจสอบผลการนำเสนอเพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้หรือสื่อความหมายข้อมูลนั้น ว่าบุคคลคนอื่นรับรู้และเข้าใจหรือไม่ เพียงใด เช่น</p> <p>4.1 สิ่งที่เพื่อนพูดหรือนำเสนอเรียกว่าอะไร</p> <p>4.2 ถือปฏิบัติกันในช่วงเวลาใด</p>

ขั้นตอนของกิจกรรม ทัศนศึกษา	วันที่	กิจกรรม
		<p>4.3 มีอะไรเป็นเอกลักษณ์หรือสัญลักษณ์ของ ประเพณีหรือพิธีกรรมนี้</p> <p>4.4 สัญลักษณ์หรือสิ่งของที่เกี่ยวที่ประกอบ พิธีกรรมหรือประเพณีนี้มีความสำคัญอย่างไร</p> <p>4.5 มีลำดับขั้นตอนการประกอบพิธีอย่างไร</p> <p>4.6 สถานที่ประกอบพิธีคือที่ใด เป็นต้น</p>
	18	<p>1. เด็กและครูร่วมสรุปลงความเห็น เกี่ยวกับสิ่งที่ได้ เรียนรู้จากการไปทัศนศึกษา แหล่งเรียนรู้ที่เป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม ในหัวข้อ ต่อไปนี้</p> <p>1.1 ชื่อของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ผู้รู้</p> <p>1.2 ประเพณีหรือพิธีกรรมนี้เรียก ประเพณีหรือ งานบุญอะไร</p> <p>1.3 คนในชุมชนถือปฏิบัติกันในช่วงเวลาใด</p> <p>1.4 ทำไมต้องมีประเพณีหรือพิธีกรรมนี้</p> <p>1.5 ประเพณีหรือพิธีกรรมมีความสำคัญหรือมี ประโยชน์อย่างไร</p> <p>1.6 สัญลักษณ์ หรือสิ่งของที่สำคัญ ที่แสดงถึง เอกลักษณ์ของงานหรือประเพณีนี้คืออะไร</p> <p>1.7 มีรูปร่าง ลักษณะเป็นอย่างไร</p> <p>1.8 มีขั้นตอนการทำอย่างไร เป็นต้น</p> <p>2. เด็กๆ และครูจัดเตรียมสถานที่ และผลงานในการ ไปทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านประเพณีและพิธีกรรม เพื่อเตรียมจัดนิทรรศการ</p> <p>3. ทำหนังสือเชิญผู้ปกครอง เชิญผู้บริหาร นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน และบุคคลที่สนใจ เพื่อเข้าชม นิทรรศการแสดงผลงาน จากการไปทัศนศึกษาแหล่ง เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม</p>

ขั้นตอนของกิจกรรม ทัศนศึกษา	วันที่	กิจกรรม
	19	1. จัดนิทรรศการแสดงผลงาน 2. เด็กๆ และครู คอยตอบคำถาม จากผู้เข้าชม นิทรรศการ 3. เก็บรวบรวมข้อมูล จากการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน ด้วยการบันทึกภาพ การจัดทำบัญชีผู้เข้าร่วมชม นิทรรศการ สมุดบันทึกข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นของผู้เข้าชม และข้อคำถามที่ก่อให้เกิดแนวคิดในการค้นหาคำตอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
	20	1. เด็กและครูร่วมสรุปผลการจัดนิทรรศการแสดงผลงานจากการไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม 2. เด็กและครูนำคำถามที่เป็นปัญหา มาร่วมสนทนาหาแนวทาง วางแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาในครั้งต่อไป 3. เก็บรวบรวมผลงาน และข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านประเพณีและพิธีกรรม ที่ไปทัศนศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน หรือเป็นทะเบียนแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนต่อไป

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. นิทาน เพลง คำคล้องจอง รูปภาพ วีดีโอ วีดีทัศน์ หรือของจริง
2. กระดาษปรีฟ ปากกาเมจิก
3. กระดาษ เอ4 สมุดบันทึก
4. ดินสอ ดินสอสี สีเทียน ดินน้ำมัน
5. กล้องถ่ายรูปดิจิทัล
6. วัสดุอุปกรณ์ ในการทำหรือประดิษฐ์ สิ่งของที่เป็นสัญลักษณ์ของประเพณีหรือพิธีกรรมที่ไปทัศนศึกษา

พิธีกรรมที่ไปทัศนศึกษา

7. แหล่งเรียนรู้บุคคลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม เช่น ผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตความสามารถในการนำข้อมูล ความรู้ที่ได้จากการไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม มาจัดระบบใหม่หรือแปลความหมายข้อมูลให้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีความหมายและง่ายต่อการทำความเข้าใจ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้หรือด้วยวิธีการของตนเอง
2. สังเกตความสามารถในการเลือกรูปแบบหรือวิธีการนำเสนอข้อมูลที่จัดกระทำแล้วมานำเสนอเพื่อสื่อความหมายหรือสะท้อนผลการเรียนรู้จากการไปทัศนศึกษา ให้คนอื่นเข้าใจได้อย่างเหมาะสม
3. สังเกตความสามารถในการพูด ลงข้อสรุป หรือลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่ได้เรียนรู้จากการไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม
4. สังเกตความสามารถในการพูด อธิบาย และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมให้กับข้อมูลที่ได้อ่านข้อสรุปแล้วนั้น โดยการนำประสบการณ์เดิม มาช่วยอธิบายถึงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล

ภาคผนวก จ

คู่มือดำเนินการวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล
และการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

คู่มือดำเนินการวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากของเด็กปฐมวัย

.....

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัยอายุ 3 - 6 ปี ทุกโรงเรียน จัดโดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้หลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยยึดเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเองและมีประสบการณ์สำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางให้กับครูผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก ประสบการณ์สำคัญจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือช่วยในการสังเกตและประเมินพัฒนาการเด็ก เช่น พัฒนาการด้านสติปัญญา การพัฒนาการคิด ประสบการณ์สำคัญ คือ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา คิดรวบยอด คิดเชิงเหตุผลทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้ สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ สืบเสาะหาความรู้ สนทนา อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษา นอกสถานที่ เล่นเกมการศึกษา ฝึกแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน ทำกิจกรรมรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กระทรวงศึกษาธิการ (2561, น. 59 - 62)

การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล เป็นความสามารถพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิต เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ มีความรู้และเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตัวของเด็กเอง ตามความสามารถ วุฒิภาวะ และตามความสนใจเด็ก เป็นการตอบสนองความต้องการอยากรู้ อยากเห็น อยากค้นคว้าทดลอง ช่วยให้เด็กปฐมวัยเป็นคนมีเหตุผล และรู้จักแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ นับเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย ชูสิทธิ์ สงวนศรี (2550, น. 58)

คู่มือแบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ของเด็กปฐมวัย ที่มีอายุ 5 - 6 ปี ฉบับนี้เป็นคู่มือที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล โดยได้เลือกวิธีวัดที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก

2. จุดประสงค์

1. เพื่อวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล
2. เพื่อวัดความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล

3. องค์ประกอบ

แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลฉบับนี้ เป็นแบบทดสอบเชิงปฏิบัติการ ใช้สำหรับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำกับข้อมูล วัดก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

1. จับคู่ความสัมพันธ์	จำนวน 5 ข้อ
2. จัดหมวดหมู่	จำนวน 3 ข้อ
2.1 จัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่คนอื่นกำหนดให้	จำนวน 2 ข้อ
2.2 จัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ตัวเองกำหนดเอง	จำนวน 1 ข้อ
3. เรียงลำดับเหตุการณ์	จำนวน 2 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบวัดความสามารถในการสื่อความหมายจากข้อมูล วัดก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

1. การพูด บรรยายลักษณะ วัตถุ สิ่งของ	จำนวน 1 ข้อ
2. การแปลความหมายจากภาพ	จำนวน 1 ข้อ
3. การวาดภาพและเล่าเรื่องจากภาพ	จำนวน 1 ข้อ

ชุดที่ 3 แบบวัดการความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล วัดก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา จำนวน 2 ข้อ ดังนี้

1. การพูดสรุป ลงความเห็นจากภาพ และพูดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมถึงเหตุและผลที่เกิดจากสิ่งที่เด็กได้ลงข้อสรุปแล้วนั้น	จำนวน 1 ข้อ
2. การพูดสรุป ลงความเห็นจากสถานการณ์ และพูดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมถึงเหตุและผลที่เกิดจากสิ่งที่เด็กได้ลงข้อสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์นั้น	จำนวน 1 ข้อ

4. วิธีการดำเนินการวัด

- 4.1 ผู้ทำการวัด แนะนำวัสดุ อุปกรณ์
- 4.2 ผู้ทำการวัดอธิบาย คำสั่งหรือคำชี้แจงของแบบวัดแต่ละชุดให้ผู้รับการวัดเข้าใจ
- 4.3 ผู้เข้ารับการวัดลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตามคำสั่งหรือเกณฑ์การวัดของแบบวัด
- 4.4 ผู้วัดสังเกตผลการปฏิบัติของผู้รับการวัดเป็นรายบุคคล และบันทึกคะแนนที่ได้ลงในแบบบันทึกผลการวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ของเด็กปฐมวัย

5. การตรวจให้คะแนนและเกณฑ์การวัด

ชุดที่ 1 แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำกับข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบวัดความสามารถในการจับคู่หาความสัมพันธ์ วัตถุ สิ่งของ ของเด็กปฐมวัย แบบวัดมีทั้งหมด 5 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 1 การจับคู่วัตถุ สิ่งของ กับโครงร่าง

ข้อที่ 2 การจับคู่วัตถุ สิ่งของ กับส่วนที่หายไป

- ใช้เวลาในการวัด 2 นาที ข้อละ 1 นาที

เกณฑ์การให้คะแนน

เด็กจับคู่ได้ถูกต้อง ให้ 1 คะแนน

เด็กจับคู่ไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติ ให้ 0 คะแนน

คะแนน 2 คะแนน (2 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน)

ข้อที่ 3 การจับคู่สิ่งของที่มีลักษณะรูปร่าง รูปทรงเหมือนกัน

ข้อที่ 4 การจับคู่สิ่งของที่มีการใช้ร่วมกัน

ข้อที่ 5 การจับคู่จำนวนกับตัวเลข

- ใช้เวลาในการวัด 6 นาที (รวม 3 ข้อ ข้อละ 2 นาที)

- คะแนน 15 คะแนน (3 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน)

เกณฑ์การให้คะแนน

จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 5 คู่ ให้ 5 คะแนน

จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 4 คู่ ให้ 4 คะแนน

จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 3 คู่ ให้ 3 คะแนน

จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 2 คู่ ให้ 2 คะแนน

จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 1 คู่ ให้ 1 คะแนน

จับคู่ผิดพลาดทุกคู่หรือไม่ปฏิบัติ ให้ 0 คะแนน

2. แบบวัดความสามารถในการจัดหมวดหมู่ วัตถุ สิ่งของ ของเด็กปฐมวัย
แบบวัดมีทั้งหมด 3 ข้อ

2.1 การจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ผู้อื่นกำหนดให้ จำนวน 2 ข้อ

ข้อที่ 6 การจัดหมวดหมู่แถบผ้าสีที่มีลักษณะ สั้น – ยาว

ข้อที่ 7 การจัดหมวดหมู่ผัก ผลไม้ที่มีลักษณะรูปร่างเหมือนกัน

2.2 การจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ตนเองกำหนด จำนวน 1 ข้อ

ข้อที่ 8 การจัดหมวดหมู่แผ่นไม้ที่มีสีและน้ำหนักที่แตกต่างกัน

- ใช้เวลาในการวัด 6 นาที (รวม 3 ข้อ ข้อละ 2 นาที)

- คะแนน 3 คะแนน (3 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน)

เกณฑ์ในการให้คะแนน

เด็กสามารถจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ผู้อื่นกำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง

ให้ 1 คะแนน

เด็กไม่สามารถปฏิบัติได้หรือไม่ปฏิบัติ

ให้ 0 คะแนน

3. แบบวัดความสามารถในการเรียงลำดับเหตุการณ์ จำนวน 2 เหตุการณ์ (แต่
ละเหตุการณ์ มีจำนวน 5 ภาพ)

ข้อที่ 9 การเรียงลำดับเหตุการณ์การต่อบล็อกของเด็ก

ข้อที่ 10 การเรียงลำดับเหตุการณ์เด็กตากฝน ไม่สบาย

- ใช้เวลาในการวัด 4 นาที (รวม 2 ข้อ ข้อละ 2 นาที)

- คะแนน 8 คะแนน (2 ข้อ ข้อละ 4 คะแนน)

เกณฑ์ในการวัด

เด็กสามารถเรียงลำดับภาพได้อย่างถูกต้อง 5 ภาพ

ให้ 4 คะแนน

เด็กสามารถเรียงลำดับภาพได้อย่างถูกต้อง 4 ภาพ

ให้ 3 คะแนน

เด็กสามารถเรียงลำดับภาพได้อย่างถูกต้อง 3 ภาพ

ให้ 2 คะแนน

เด็กสามารถเรียงลำดับภาพได้อย่างถูกต้อง 2 ภาพ

ให้ 1 คะแนน

เด็กปฏิบัติไม่ได้หรือไม่ปฏิบัติ

ให้ 0 คะแนน

ชุดที่ 2 แบบวัดความสามารถในการสื่อความหมายจากข้อมูล วัดก่อนและหลังการจัด
กิจกรรมทัศนศึกษา จำนวน 3 ข้อ

2.1 การพูดบรรยายลักษณะของวัตถุ สิ่งของ

ข้อที่ 11 การพูดบรรยายลักษณะ ของลูกฟุตบอล

	- ใช้เวลาในการวัด 2 นาที	
	เกณฑ์การวัด	
	เด็กสามารถพูด บรรยายลักษณะ สี รูปร่าง รูปทรงและรายละเอียดย่อได้	ให้ 2 คะแนน
ละเอียด	เด็กสามารถพูด บรรยายลักษณะ สี รูปร่าง รูปทรงลูกฟุตบอลได้แต่ไม่	ให้ 1 คะแนน
	เด็กไม่สามารถพูดบรรยายหรือพูดแต่ไม่สัมพันธ์กับลูกฟุตบอล	ให้ 0 คะแนน

2.2 การแปลความหมายจากภาพ

	ข้อที่ 12 การแปลความหมายจากภาพ (แม่กับลูก)	
	- ใช้เวลาในการวัด 2 นาที	
	เกณฑ์การให้คะแนน	
	เด็กสามารถ บอกชื่อภาพ แสดงความรู้สึก สีหน้าท่าทาง และบอก	
รายละเอียดเกี่ยวกับรูปภาพ	รายละเอียดเกี่ยวกับรูปภาพได้สอดคล้องกับรูปภาพ	ให้ 2 คะแนน
	เด็กสามารถบอกชื่อ แสดงความรู้สึก สีหน้าท่าทาง แต่ไม่บอกรายละเอียด	ให้ 1 คะแนน
เกี่ยวกับ รูปภาพ	เด็กไม่พูดหรือพูดแต่ไม่สัมพันธ์กับรูปภาพ	ให้ 0 คะแนน

2.3 การวาดภาพและเล่าเรื่องจากภาพ

	ข้อที่ 13 การวาดภาพและเล่าเรื่องจากภาพ (ตุ๊กตาผู้ชาย)	
	- เวลาที่ใช้ในการวัด 5 นาที	
	เกณฑ์การให้คะแนน	
	เด็กสามารถวาดภาพ มีส่วนประกอบ รายละเอียดครบและสามารถบอกชื่อ	
ภาพ เล่าเรื่องจากภาพให้คนอื่นเข้าใจได้	ภาพ เล่าเรื่องจากภาพให้คนอื่นเข้าใจได้	ให้ 2 คะแนน
	เด็กสามารถวาดภาพได้แต่ไม่สามารถพูดหรือเล่าเรื่องจากภาพได้	ให้ 1 คะแนน
	เด็กไม่สามารถวาดภาพได้หรือไม่ปฏิบัติ	ให้ 0 คะแนน
	คะแนน (3 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน) รวม 6 คะแนน	

ชุดที่ 3 แบบวัดความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล วัดก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา จำนวน 2 ข้อ 4 คะแนน ใช้เวลา 6 นาที ข้อละ 3 นาที

ข้อที่ 14 การลงความคิดเห็นจากภาพ (ผู้หญิงหาว)

ข้อที่ 15 การลงความคิดเห็นจากสถานการณ์ (นิ้วมือติดพาสเตอร์)

เกณฑ์การให้คะแนน	
เด็กสามารถพูดสรุปลงความเห็นและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมให้กับข้อสรุปได้	
อย่างมีเหตุผล	ให้ 2 คะแนน
เด็กสามารถพูดสรุปลงความเห็นได้แต่ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม	
ให้กับข้อสรุปได้	ให้ 1 คะแนน
เด็กไม่ตอบหรือทำไม่ได้	ให้ 0 คะแนน
คะแนน (มี 2 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน) รวม 4 คะแนน	

6. การเตรียมตัวก่อนทดสอบ

4.1 สถานที่ หรือสภาพแวดล้อม จัดสภาพแวดล้อมในการวัดให้เหมาะสม มีความสะดวกสบาย มีโต๊ะ เก้าอี้ ที่มีขนาดและระดับความสูงเหมาะสมกับผู้รับการวัด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่มีเสียงรบกวน

4.2 อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบ

4.2.1 จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ ที่กำหนดไว้ในแบบทดสอบแต่ละชุดให้พร้อม สื่ออุปกรณ์มีความสมบูรณ์ ไม่ชำรุด

4.2.2 แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล

4.2.3 แบบบันทึกผลการวัด

4.2.4 นาฬิกาจับเวลา ปากกาหรือ ดินสอใช้สำหรับบันทึกคะแนน

4.3 ผู้เข้ารับการทดสอบ ก่อนเข้ารับการวัด ให้ผู้ที่เข้ารับการวัดเข้าห้องน้ำ ทำธุระส่วนตัวให้เรียบร้อย ผู้วัดและผู้เข้ารับการวัด สร้างสภาพบรรยากาศที่เป็นกันเอง มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อให้ผู้เข้ารับการวัดลดความวิตกกังวล มีความเป็นกันเอง มีความมั่นใจ กล้าพูดกล้าแสดงออก ให้ความร่วมมือในการวัดเป็นอย่างดี

แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล
 ของเด็กปฐมวัย วัดก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา
 ชุดที่ 1 แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำกับข้อมูล

.....

คำชี้แจง

แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำกับข้อมูล หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตหรือประสบการณ์การเรียนรู้ มาแปลความหมาย หรือจัดกระทำขึ้นใหม่ ด้วยวิธีการของตนเอง หรือตามเกณฑ์ที่ผู้อื่นกำหนดให้ โดยให้ข้อมูลนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีความหมายและง่ายต่อการทำความเข้าใจ ซึ่งประกอบด้วยแบบวัดความสามารถ 3 ด้าน คือ

1. แบบวัดความสามารถในการจับคู่ความสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการจัดวัตถุสิ่งของ ที่มีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กัน เข้าคู่กัน จำนวน 5 ข้อ
2. แบบวัดความสามารถในการจัดหมวดหมู่ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่
  - 2.1 แบบวัดความสามารถในการจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ผู้อื่นกำหนดให้ หมายถึง ความสามารถในการแยกประเภทหรือจัดกลุ่ม วัตถุ สิ่งของ ตามคุณลักษณะหรือคุณสมบัติบางประการที่มีความสอดคล้องกัน ตามเกณฑ์ที่คนอื่นกำหนดให้ จำนวน 2 ข้อ
  - 2.2 แบบวัดความสามารถในการจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ตนเองกำหนด หมายถึง ความสามารถในการแยกประเภทหรือจัดกลุ่ม วัตถุ สิ่งของ ตามคุณลักษณะหรือคุณสมบัติบางประการให้สอดคล้องกัน ด้วยวิธีการของตนเอง จำนวน 1 ข้อ
3. แบบวัดความสามารถในการเรียงลำดับเหตุการณ์ หมายถึง ความสามารถในการเปรียบเทียบวัตถุ สิ่งของมากกว่า 2 อย่างขึ้นไป แล้วนำมาจัดเรียงตามลำดับความสัมพันธ์ของการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ ก่อน - หลัง จำนวน 2 ข้อ

จุดมุ่งหมาย

เพื่อวัดความสามารถในการจัดกระทำกับข้อมูล โดย

1. จับคู่ความสัมพันธ์ของวัตถุ สิ่งของได้
2. แยกประเภทหรือจัดกลุ่ม วัตถุ สิ่งของ ที่มีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติคล้ายกันหรือสอดคล้องกัน ไว้ในกลุ่มเดียวกัน ตามเกณฑ์ที่คนอื่นกำหนดให้ได้
3. แยกประเภทหรือจัดกลุ่ม วัตถุ สิ่งของ ที่มีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติคล้ายกันหรือสอดคล้องกัน ไว้ในกลุ่มเดียวกัน ได้ด้วยวิธีการของตนเองได้

4. เรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน - หลังได้

1. การจับคู่ความสัมพันธ์ จำนวน 5 ข้อ

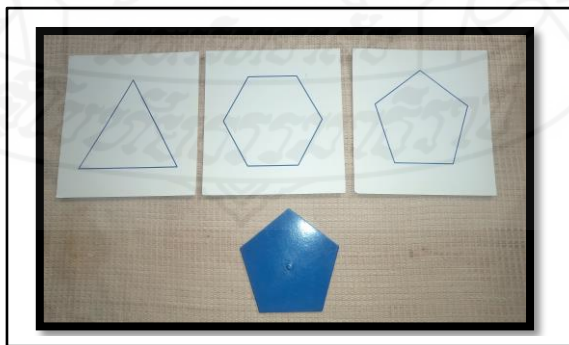
ข้อที่ 1 จับคู่สิ่งของกับโครงร่าง

อุปกรณ์

1. แผ่นโลหะสีน้ำเงิน รูปห้าเหลี่ยม	จำนวน 1 แผ่น
2. บัตรภาพโครงร่างหรือขอบรูป ของรูปทรงสามเหลี่ยม ห้าเหลี่ยม และ หกเหลี่ยม	จำนวน 3 รูป
3. โต้ะ	จำนวน 1 ตัว
4. แก้วสำหรับผู้รับการวัดและผู้วัดนั่ง	จำนวน 2 ตัว
5. นาฬิกาจับเวลา	จำนวน 1 เรือน

คำชี้แจง/ขั้นตอนการวัด

1. ครูจัดวางบัตรภาพโครงร่างหรือเส้นขอบรูป รูปทรงสามเหลี่ยม ห้าเหลี่ยม และ หกเหลี่ยม ที่มีขนาดเท่าของจริง คละกันบนโต๊ะด้านบน สำหรับเป็นตัวเลือก
2. ครูนำแผ่นโลหะสีน้ำเงินรูปทรงห้าเหลี่ยม วางไว้ด้านล่างบัตรภาพที่เป็นตัวเลือก
3. ครูแนะนำให้เด็กหยิบ จับ แผ่นโลหะสีน้ำเงินขึ้นมาสังเกต พิจารณา และสัมผัส แล้ว ให้เด็ก เลือกจับคู่แผ่นโลหะสีน้ำเงินห้าเหลี่ยมกับบัตรภาพโครงร่างรูปทรงที่เห็นว่ามีความสัมพันธ์กัน แยกออกมาวางคู่กัน หรือวางแผ่นโลหะทับซ้อนกับบัตรภาพโครงร่างที่เห็นว่ามีสัมพันธ์กัน
4. ครูบันทึกผลการวัดลงในแบบบันทึก

คำตอบที่ถูกต้อง แผ่นโลหะสีน้ำเงินรูปทรงห้าเหลี่ยม คู่กับ แผ่นภาพ ที่มีเส้นโครงร่างเป็นรูปทรงห้าเหลี่ยม

เกณฑ์การให้คะแนน

เด็กจับคู่ได้ถูกต้อง	ให้ 1 คะแนน
เด็กจับคู่ไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติ	ให้ 0 คะแนน

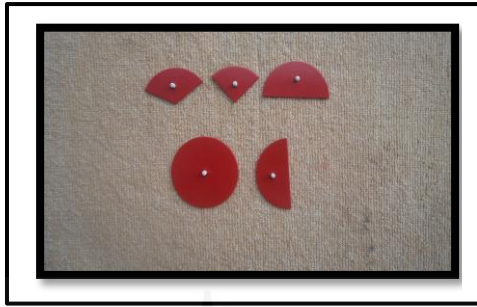
ข้อที่ 2 จับคู่ส่วนที่ขาดหายไป

อุปกรณ์

1. แผ่นไม้สีแดง รูปวงกลม จำนวน 1 แผ่น
2. แผ่นไม้สีแดงรูปครึ่งวงกลมที่มีขนาดเท่ากัน จำนวน 2 แผ่น
3. สามเหลี่ยมเส้นโค้ง (ส่วนของวงกลมที่ถูกแบ่งออกเป็นส่วนๆ) ขนาดลดหลั่นกันลงมา จำนวน 2 แผ่น
4. โต้ะ จำนวน 1 ตัว
5. แก้วสำหรับผู้รับการวัดและผู้วัดนั่ง จำนวน 2 ตัว
6. นาฬิกาจับเวลา จำนวน 1 เรือน

คำชี้แจง/ขั้นตอนการวัด

1. ครูจัดวางแผ่นไม้สีแดงรูปครึ่งวงกลม และส่วนของวงกลมที่ถูกแบ่งออกเป็นส่วนๆ ที่มีขนาดแตกต่างกัน วางคละกันบนโต๊ะด้านบน เพื่อเป็นตัวเลือก
2. ครูวางแผ่นไม้สีแดงรูปวงกลมเต็มรูปไว้เป็นลำดับแรก และวางแผ่นไม้สีแดงครึ่งวงกลมเป็นลำดับถัดไป ไว้แถวด้านล่าง แผ่นไม้ที่เป็นตัวเลือก
3. ครูแนะนำให้เด็กสังเกต หยิบ จับ สัมผัสแผ่นไม้สีแดงวงกลมเต็มรูป ขึ้นมาสังเกต
4. ครูแนะนำให้เด็กสังเกตแผ่นไม้ครึ่งวงกลมสีแดงที่อยู่ลำดับถัดไป แล้วใช้คำถาม ถามเด็ก ดังนี้
  - จากที่หนูสังเกตเห็นแผ่นไม้แผ่นแรกคือรูปวงกลมที่สมบูรณ์ และแผ่นที่ 2 เป็นรูปที่ไม่สมบูรณ์ หนูลองสังเกตแผ่นไม้ทั้ง 3 แผ่น ข้างบนซิคะว่าส่วนที่ขาดหายไป น่าจะเป็นส่วนไหน
5. ให้เด็กเลือกหยิบแผ่นไม้สีแดงที่เป็นตัวเลือก ที่เด็กเห็นว่าเป็นส่วนที่ขาดหายไป มาวางต่อกันกับแผ่นไม้ที่เป็นแผ่นหลัก เพื่อให้ได้รูปวงกลมเต็มรูป
6. ครูบันทึกผลการวัดลงในแบบบันทึก

คำตอบที่ถูกต้อง เด็กสามารถนำแผ่นไม้สีแดงรูปครึ่งวงกลมมาวางต่อกันเป็นรูปวงกลมเต็มรูปได้

เกณฑ์การให้คะแนน

เด็กจับคู่หรือนำชิ้นส่วนที่หายไปมาต่อเติมได้ถูกต้อง ให้ 1 คะแนน

เด็กจับคู่หรือนำชิ้นส่วนที่หายไปมาต่อเติมได้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ปฏิบัติ

ให้ 0 คะแนน

แบบบันทึกผลการวัด

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนนที่เด็กปฏิบัติได้

รายการวัด	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	ระดับคะแนน		ระดับคะแนน	
	1	0	1	0
ข้อที่ 1 จับคู่สิ่งของกับโครงร่าง				
ข้อที่ 2 จับคู่ส่วนที่ขาดหายไป				
รวม				

ข้อที่ 3 จับคู่สิ่งของที่มีรูปทรงเหมือนกัน

อุปกรณ์

1. บัตรภาพสิ่งของ เครื่องใช้ ได้แก่ ลูกฟุตบอล หมอนชนิด กระปุกออมสิน ที่รองแก้วน้ำ เต็นท์ หมอนอิง กระจ่างน้ำอัดลม กล่องใส่ดินสอ ดอกไม้ถักไหมพรม และผลส้ม จำนวน 10 แผ่น
2. โต้ะ จำนวน 1 ตัว
3. แก้วสำหรับผู้รับการวัดและผู้วัดนั่ง จำนวน 2 ตัว
4. นาฬิกาจับเวลา จำนวน 1 เรือน

คำชี้แจง/ขั้นตอนการวัด

1. ครูวางบัตรภาพสิ่งของเครื่องใช้ จำนวน 10 แผ่น คละกันบนโต๊ะ
2. ครูแนะนำให้เด็กสังเกต พิจารณา บัตรภาพทั้งหมด ที่อยู่บนโต๊ะ แล้วให้เด็กเลือกจับคู่บัตรภาพสิ่งของเครื่องใช้ ที่มีลักษณะรูปทรงที่เหมือนกัน แยกออกมาวางด้านล่าง เป็นคู่ๆ จนครบทั้ง 5 คู่
3. ถ้าเวลาที่กำหนดไว้ในการวัด ยังไม่หมดเวลา ครูแนะนำให้เด็กตรวจสอบความถูกต้องของการจับคู่แต่ละคู่ของสิ่งของที่มีรูปทรงเหมือนกัน จนเด็กมั่นใจว่าถูกต้อง
4. ครูบันทึกผลการวัดลงในแบบบันทึก

คำตอบที่ถูกต้อง ผลส้ม คู่กับ ลูกฟุตบอล กระจุกอมสิน คู่กับ กระจุกน้ำอัดลม
 กล่องใส่ดินสอ คู่กับ หมอนขิด เต็นท์ คู่กับ หมอนอิง
 แผ่นรองแก้วที่เป็นไม้ คู่กับ ดอกไม้ถักไหมพรม

เกณฑ์การให้คะแนน

จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 5 คู่	ให้ 5 คะแนน
จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 4 คู่	ให้ 4 คะแนน
จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 3 คู่	ให้ 3 คะแนน
จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 2 คู่	ให้ 2 คะแนน
จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 1 คู่	ให้ 1 คะแนน
จับคู่ผิดหมดทุกคู่หรือไม่ปฏิบัติ	ให้ 0 คะแนน

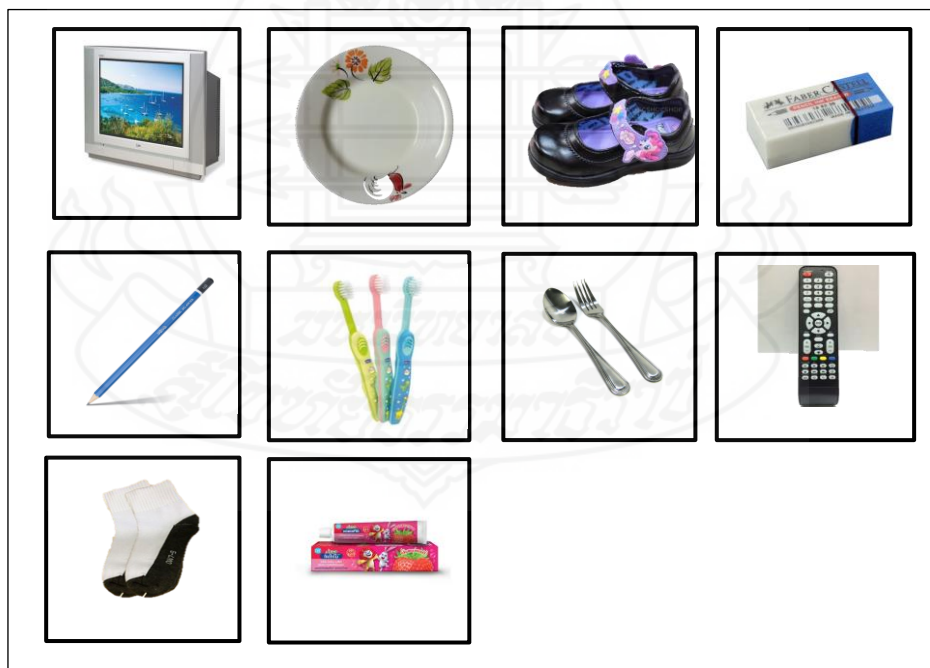
ข้อที่ 4 จับคู่สิ่งของเครื่องใช้ ที่ใช้ร่วมกัน

อุปกรณ์

1. แผ่นภาพสิ่งของ เครื่องใช้ ได้แก่ แปรงสีฟัน รีโมทโทรทัศน์ ถุงเท้านักเรียน รองเท้านักเรียน รองเท้านักเรียนดินสอ จาน ช้อนส้อม โทรศัพท์ ยาสีฟัน และยางลบ จำนวน 10 แผ่น
2. โຕ้ะ จำนวน 1 ตัว
3. เก้าอี้สำหรับผู้รับการวัดและผู้วัดนั่ง จำนวน 2 ตัว
4. นาฬิกาจับเวลา จำนวน 1 เรือน

คำชี้แจง/ขั้นตอนการวัด

1. ครูจัดวางบัตรภาพสิ่งของเครื่องใช้ จำนวน 10 แผ่น คละกันบนโต๊ะ
2. ครูแนะนำให้เด็กสังเกตบัตรภาพทั้งหมดที่วางคละกันบนโต๊ะ แล้วให้เด็ก เลือกจับคู่ แผ่นภาพสิ่งของ หรือเครื่องใช้ ที่เห็นว่ามีความสัมพันธ์กันที่จะต้องใช้ร่วมกัน แยกออกมาวางคู่กัน เป็นคู่ๆ จนครบทั้ง 5 คู่
3. ถ้าเวลาที่กำหนดไว้ในการวัดยังไม่หมดเวลา ครูแนะนำให้เด็กตรวจสอบความถูกต้องของการจับคู่แต่ละคู่ของสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้ร่วมกัน จนเด็กมั่นใจว่าถูกต้อง
4. ครูบันทึกผลการวัดลงในแบบบันทึก

คำตอบที่ถูกต้อง	ดินสอ คู่กับ ยางลบ	โทรทัศน์ คู่กับ รีโมทโทรทัศน์
	จาน คู่กับ ช้อนส้อม	รองเท้านักเรียน คู่กับ ถุงเท้านักเรียน
	แปรงสีฟัน คู่กับ ยาสีฟัน	

เกณฑ์การให้คะแนน

จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 5 คู่	ให้ 5 คะแนน
จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 4 คู่	ให้ 4 คะแนน
จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 3 คู่	ให้ 3 คะแนน
จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 2 คู่	ให้ 2 คะแนน
จับคู่ได้ถูกต้อง จำนวน 1 คู่	ให้ 1 คะแนน
จับคู่ผิดหมดทุกคู่หรือไม่ปฏิบัติ	ให้ 0 คะแนน

ข้อที่ 5 การจับคู่จำนวนกับตัวเลข

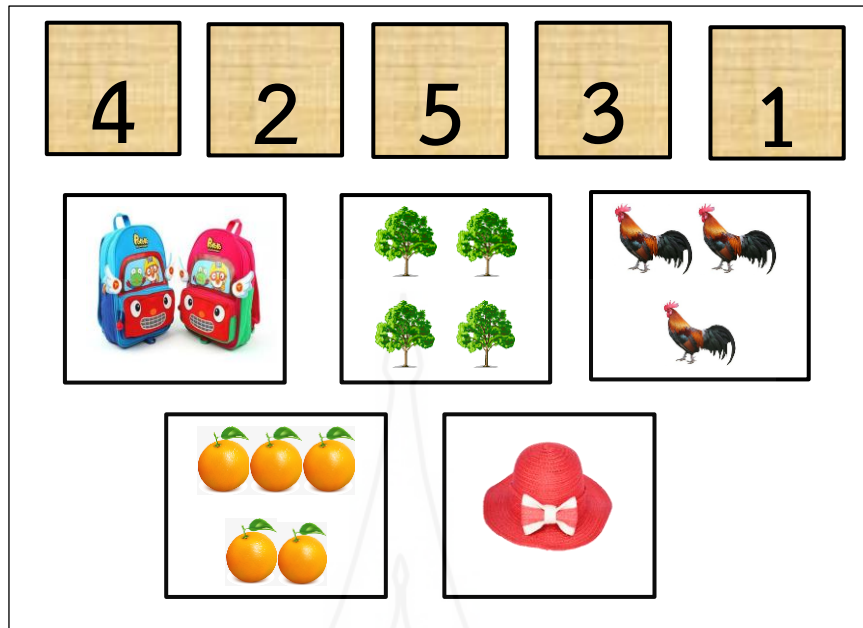
อุปกรณ์

- บัตรตัวเลข เลข 1 – 5 จำนวน 5 แผ่น
- บัตรภาพกระเป๋าคันไม้ แดง โคนผ้าซีก ส้ม และลูกไก่ ที่มี จำนวน 1 - 5 จำนวน 5 แผ่น
- โต๊ะ จำนวน 1 ตัว
- นาฬิกาจับเวลา จำนวน 1 เรือน

คำชี้แจง/ขั้นตอนการวัด

- ครูจัดวางบัตรตัวเลข 1 – 5 คละกันบนโต๊ะ
- จัดวางบัตรภาพจำนวน สิ่งของ 1 – 5 คละกัน ไว้บนโต๊ะ แยกเป็นอีกกลุ่ม
- ให้เด็กสังเกต บัตรภาพทั้งสองกลุ่ม แล้วเลือกจับคู่บัตรตัวเลข และบัตรภาพที่มีจำนวน เท่ากันกับตัวเลข แยกออกมาวาง คู่กันข้างล่าง เป็นคู่ๆ จนครบทั้ง 5 คู่
- ถ้าหากเวลาที่กำหนดไว้ในการวัด ยังไม่หมดเวลา ครูแนะนำให้เด็กตรวจสอบความถูกต้องของการจับคู่แต่ละคู่ของตัวเลขกับจำนวน จนเด็กมั่นใจว่าตนเองทำได้ถูกต้อง
- ครูบันทึกผลการวัดลงในแบบบันทึก

คำตอบที่ถูกต้อง

บัตรเลข 1 คู่กับ	บัตรภาพหมวก	จำนวน 1 ใบ
บัตรเลข 2 คู่กับ	บัตรภาพ กระเป๋า	จำนวน 2 ใบ
บัตรเลข 3 คู่กับ	บัตรภาพไก่	จำนวน 3 ตัว
บัตรเลข 4 คู่กับ	บัตรภาพต้นไม้	จำนวน 4 ต้น
บัตรเลข 5 คู่กับ	บัตรภาพ ส้ม	จำนวน 5 ผล

เกณฑ์การให้คะแนน

จับคู่ตัวเลขกับจำนวนได้ถูกต้อง 5 คู่	ให้ 5 คะแนน
จับคู่ตัวเลขกับจำนวนได้ถูกต้อง 4 คู่	ให้ 4 คะแนน
จับคู่ตัวเลขกับจำนวนได้ถูกต้อง 3 คู่	ให้ 3 คะแนน
จับคู่ตัวเลขกับจำนวนได้ถูกต้อง 2 คู่	ให้ 2 คะแนน
จับคู่ตัวเลขกับจำนวนได้ถูกต้อง 1 คู่	ให้ 1 คะแนน
จับคู่ผิดหมดทุกคู่หรือไม่ปฏิบัติ	ให้ 0 คะแนน

แบบบันทึกผลการวัด

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนนที่ได้ปฏิบัติได้

รายการวัด	ก่อนการทดลอง						หลังการทดลอง					
	ระดับคะแนน						ระดับคะแนน					
	5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0
ข้อที่ 3 การจับคู่สิ่งของที่มีรูปทรงเหมือนกัน												
ข้อที่ 4 การจับคู่สิ่งของที่ใช้ร่วมกัน												
ข้อที่ 5 การจับคู่จำนวนกับตัวเลข												
รวม												

2. การจัดหมวดหมู่ จำนวน 3 ข้อ

2.1 การจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ผู้อื่นกำหนดให้ จำนวน 2 ข้อ

ข้อ 6 จัดหมวดหมู่ แแถบผ้าสี โดยใช้เกณฑ์สั้น - ยาว

อุปกรณ์

1. แถบผ้าสี จำนวน 5 สี แต่ละสีจะมี 2 เส้น คือ สั้นกับยาว ได้แก่ สีแดง สีส้ม สีม่วง สีน้ำเงิน และสีชมพู แถบผ้าสีมีทั้งหมด จำนวน 10 เส้น ความกว้างของแถบผ้าทั้ง 5 สี บางสีมีความกว้างไม่เท่ากัน ดังนี้

1.1 แถบสีแดง สีส้ม สีชมพู เส้นสั้นมีความกว้างมากกว่าเส้นยาว

1.2 แถบสีม่วง และสีน้ำเงิน เส้นสั้นและเส้นยาว มีความกว้างเท่ากัน

2. แถบผ้าสี ทั้ง 5 สี เส้นสั้น ทุกสีมีความยาวเท่ากัน คือ 20 เซนติเมตร เส้นยาว ทุกสียาวเท่ากัน คือ 25 เซนติเมตร

3. พรมผืนเล็กสำหรับปูโต๊ะ วางแถบผ้าสี จำนวน 1 ผืน

4. โต๊ะ จำนวน 1 ตัว

5. แก้วสำหรับผู้ทำการวัดนั่งและผู้เข้ารับการวัดนั่ง จำนวน 2 ตัว

6. นาฬิกาสำหรับจับเวลา จำนวน 1 เรือน

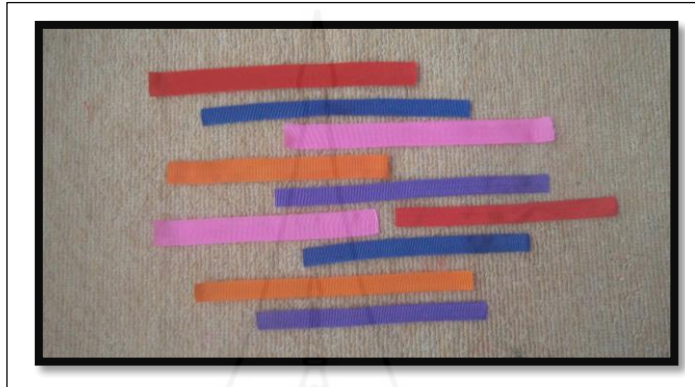
คำชี้แจง/ขั้นตอนการวัด

1. ครูจัดวางแถบผ้าสีแดง น้ำเงิน ส้ม ม่วง และชมพู คละกันบนโต๊ะ
2. ครูแนะนำให้เด็กสังเกต เปรียบเทียบ ด้วยการหยิบ จับ แถบผ้าสีได้
3. ครูให้เด็กจัดกลุ่มของแถบผ้าสีออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ความเหมือน- ความแตกต่างของแถบผ้าสี แยกเป็นกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มของแถบผ้าสีที่มีขนาดสั้น

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มของแถบผ้าสีที่มีขนาดยาวยาว

4. ให้เด็กปฏิบัติโดยเลือกหยิบแถบผ้าที่มีขนาดความยาวเท่ากันไปจัดวางไว้ในกลุ่มเดียวกัน ตามเกณฑ์ที่ครูกำหนดให้ จนหมดทุกเส้น

คำตอบที่ถูกต้อง ดังรูปภาพ

ข้อ 7 การจัดหมวดหมู่พืชที่เป็นผักและผลไม้ที่มีรูปทรงเหมือนกัน
อุปกรณ์

1. แผ่นภาพผัก ได้แก่ ฟัก มะเขือเทศ กะหล่ำ แตงกวา บวบ ข้าวโพด และมะนาว	จำนวน 7 แผ่น
2. แผ่นภาพผลไม้ ได้แก่ กล้วย แตงโม ฝรั่ง	จำนวน 3 แผ่น
3. โต้ะ 1 ตัว	จำนวน 1 ตัว
4. แก้วสำหรับผู้ทำการวัดและผู้รับการวัดนั่ง	จำนวน 2 ตัว
5. นาฬิกาสำหรับจับเวลา	จำนวน 1 เรือน

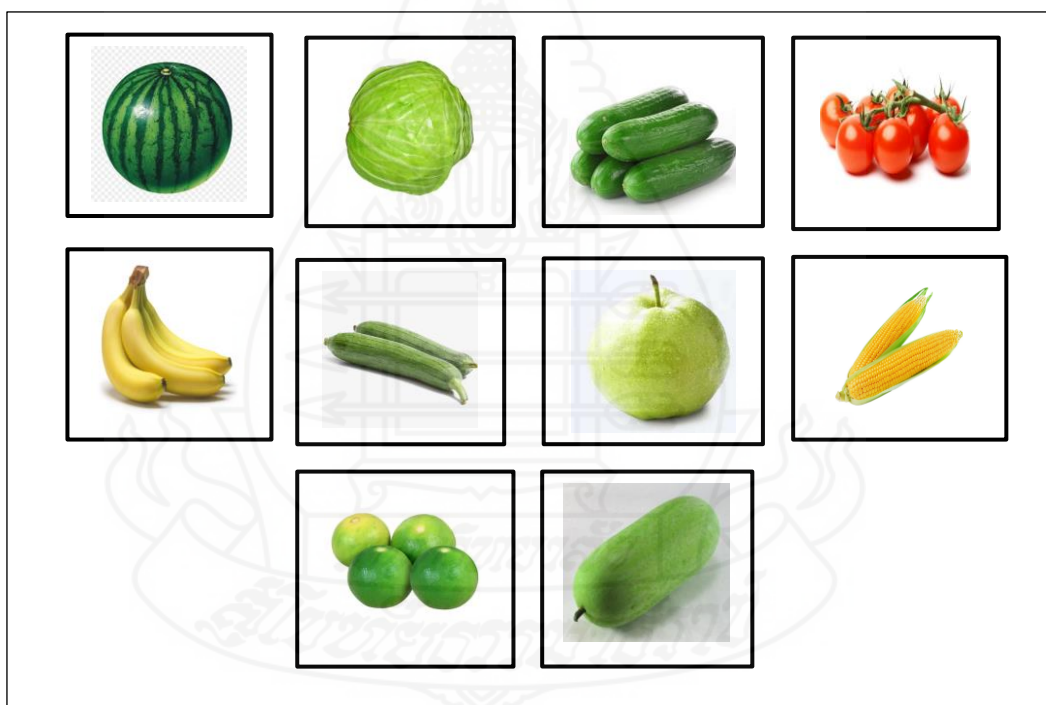
คำชี้แจง/ขั้นตอนการวัด

1. ครูวางแผ่นภาพ ผักและผลไม้ จำนวน 10 แผ่น คละกันบนโต๊ะ
2. ครูแนะนำให้เด็กสังเกต เปรียบเทียบ แผ่นภาพทั้ง 10 ภาพที่วางคละกันบนโต๊ะ
3. ครูกำหนดให้เด็กจัดกลุ่มผักผลไม้ออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์การจัดกลุ่มลักษณะของรูปทรงของผักและผลไม้ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มของผัก-ผลไม้ ที่มีรูปทรงกลม

กลุ่มที่ 2 กลุ่มของผัก-ผลไม้ รูปทรงยาวเรียวหรือทรงกระบอก

4. ให้เด็กปฏิบัติโดยเลือกหยิบแผ่นภาพจัดวางเป็น 2 กลุ่ม ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้
5. ถ้าหากเวลาที่กำหนดไว้ในการวัด ยังไม่หมดเวลา ครูแนะนำให้เด็กตรวจสอบความถูกต้องของการการจัดหมวดหมู่ พืชที่เป็นผักและผลไม้ จนเด็กมั่นใจว่าถูกต้อง
6. ครูบันทึกผลการวัดลงในแบบบันทึกการวัด

- คำตอบที่ถูกต้อง** กลุ่มที่ 1 ผักผลไม้ที่มีรูปทรงกลม ได้แก่ แตงโม มะเขือเทศ กะหล่ำ ฝรั่ง และมะนาว
- กลุ่มที่ 2 ผักผลไม้ที่มีรูปทรงยาวเรียวหรือทรงกระบอก ได้แก่ บวบ แตงกวา กล้วย ฟัก และข้าวโพด

2.2 การจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ตนเองกำหนด จำนวน 1 ข้อ

ข้อที่ 8 การจัดหมวดหมู่แผ่นไม้ที่มีสีและน้ำหนักที่แตกต่างกัน อุปกรณ์

1. แผ่นไม้ที่มีขนาดเท่ากันทุกแผ่น สีน้ำตาลเข้ม จำนวน 5 แผ่น
2. แผ่นไม้สีน้ำตาลอ่อนที่มีขนาดเท่ากันกับสีน้ำตาลเข้ม แต่มีน้ำหนักเบากว่าสีน้ำตาลเข้ม จำนวน 5 แผ่น
3. พรหมผืนเล็กสำหรับปูโต๊ะเพื่อวางแผ่นไม้ จำนวน 1 ผืน
4. โต๊ะ จำนวน 1 ตัว
5. แก้ว สำหรับผู้ทำการวัดและผู้รับการวัดนั่ง จำนวน 2 ตัว
6. นาฬิกาสำหรับจับเวลา จำนวน 1 เรือน

คำชี้แจง/ขั้นตอนการวัด

1. ครูวางแผ่นไม้สีน้ำตาลเข้มและสีน้ำตาลอ่อน สีละ 5 แผ่น คละกันบนพรหมที่ปูไว้บนโต๊ะ ทั้งหมด จำนวน 10 แผ่น
2. ครูแนะนำให้เด็กหยิบ จับ สัมผัส ลองใช้มือชั่งน้ำหนักแผ่นไม้สีน้ำตาลเข้มกับสีน้ำตาลอ่อนเปรียบเทียบกัน และสังเกต เปรียบเทียบ ลักษณะอย่างอื่นของแผ่นไม้ทุกแผ่นอย่างละเอียด
3. ครูแนะนำให้เด็กจัดแยกกลุ่มหรือหมวดหมู่ของแผ่นไม้ออกเป็น 2 กลุ่ม โดยให้เด็กออกแบบหรือจัดกลุ่มแผ่นไม้ออกเป็น 2 กลุ่ม ด้วยเกณฑ์หรือวิธีการของตนเอง

คำตอบที่ถูกต้อง การจัดหมวดหมู่ของแผ่นไม้สามารถจัดได้โดยการเปรียบเทียบความเหมือน ความแตกต่าง ดังนี้

การจัดหมวดหมู่แบบที่ 1 โดยใช้สีของแผ่นไม้เป็นเกณฑ์ จัดได้ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สีเข้ม : กลุ่มของแผ่นไม้สีน้ำตาลเข้ม จำนวน 5 แผ่น

กลุ่มที่ 2 สีอ่อน : กลุ่มของแผ่นไม้สีน้ำตาลอ่อน จำนวน 5 แผ่น

การจัดหมวดหมู่แบบที่ 2 โดยใช้น้ำหนักของแผ่นไม้เป็นเกณฑ์ จัดได้ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 หนัก : กลุ่มของแผ่นไม้สีน้ำตาลเข้ม จำนวน 5 แผ่น

กลุ่มที่ 2 เบา : กลุ่มของแผ่นไม้สีน้ำตาลอ่อน จำนวน 5 แผ่น

เกณฑ์การให้คะแนน

1. การจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ผู้อื่นกำหนดให้ จำนวน 2 ข้อ

เด็กสามารถจัดหมวดหมู่ ตามเกณฑ์ที่ผู้อื่นกำหนดให้ ได้ถูกต้อง

ให้ 1 คะแนน

เด็กไม่สามารถปฏิบัติได้หรือไม่ทำ

ให้ 0 คะแนน

2. การจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ตนเองกำหนด จำนวน 1 ข้อ

เด็กสามารถจัดหมวดหมู่ ตามเกณฑ์ที่ตนเองกำหนดได้ถูกต้อง เหมาะสม

ให้ 1 คะแนน

เด็กปฏิบัติไม่ได้หรือไม่ปฏิบัติ

ให้ 0 คะแนน

คะแนนเต็ม (มี 3 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน) รวม 3 คะแนน

แบบบันทึกผลการวัด

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนนที่เด็กปฏิบัติได้

รายการวัด	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	ระดับคะแนน		ระดับคะแนน	
	1	0	1	0
การจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ผู้อื่นกำหนดให้				
ข้อที่ 6 การจัดหมวดหมู่แถบผ้าสี สั้น-ยาว				
ข้อที่ 7 การจัดหมวดหมู่ผักผลไม้ที่มีรูปทรงเหมือนกัน				
การจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ตนเองกำหนด				
ข้อที่ 8 การจัดหมวดหมู่แผ่นไม้ที่มีสีและน้ำหนักแตกต่างกัน				
รวม				

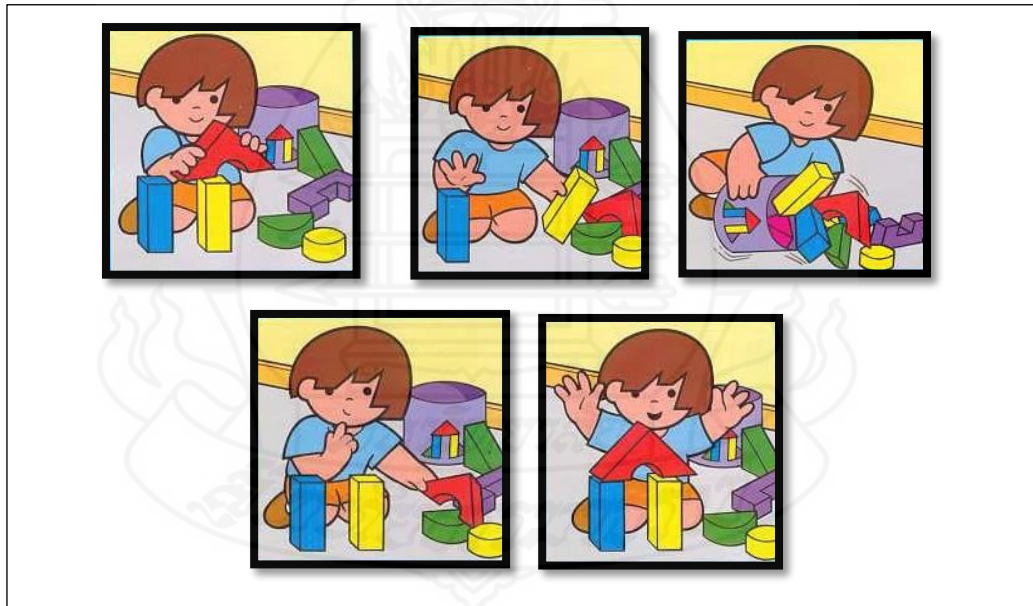
2.3 การเรียงลำดับเหตุการณ์ จำนวน 2 ข้อ

ข้อ 9 การเรียงลำดับเหตุการณ์การต่อบล็อกของเด็ก อุปกรณ์

1. ภาพลำดับเหตุการณ์การต่อบล็อกของเด็ก	จำนวน 5 ภาพ
2. โต้ะ 1 ตัว	จำนวน 1 ตัว
3. แก้วน้ำสำหรับผู้ทำการวัดและผู้รับการวัดนั่ง	จำนวน 2 ตัว
4. นาฬิกาสำหรับจับเวลา	จำนวน 1 เรือน

คำชี้แจง/ขั้นตอนการวัด

1. ครูวางแผนภาพลำดับเหตุการณ์ การต่อบล็อก ของเด็ก จำนวน 5 แผ่น คละกันบนโต้ะ
2. ครูแนะนำให้เด็กสังเกต เปรียบเทียบ แผ่นภาพทั้ง 5 ภาพที่วางคละกันบนโต้ะ
3. ครูให้เด็กจัดเรียงบัตรภาพใหม่ ตามลำดับขั้นตอน การต่อบล็อก
4. ครูบันทึกผลการวัดลงในแบบบันทึกการวัด

คำตอบที่ถูกต้อง การเรียงลำดับขั้นตอนการต่อบล็อกของเด็ก ดังรูปภาพ

เกณฑ์การให้คะแนน

เด็กสามารถเรียงลำดับภาพได้ถูกต้อง 5 ภาพ	ให้ 4 คะแนน
เด็กสามารถเรียงลำดับภาพได้ถูกต้อง 4 ภาพ	ให้ 3 คะแนน
เด็กสามารถเรียงลำดับภาพได้ถูกต้อง 3 ภาพ	ให้ 2 คะแนน
เด็กสามารถเรียงลำดับภาพได้ถูกต้อง 2 ภาพ	ให้ 1 คะแนน
เด็กทำไม่ได้หรือไม่ทำ	ให้ 0 คะแนน

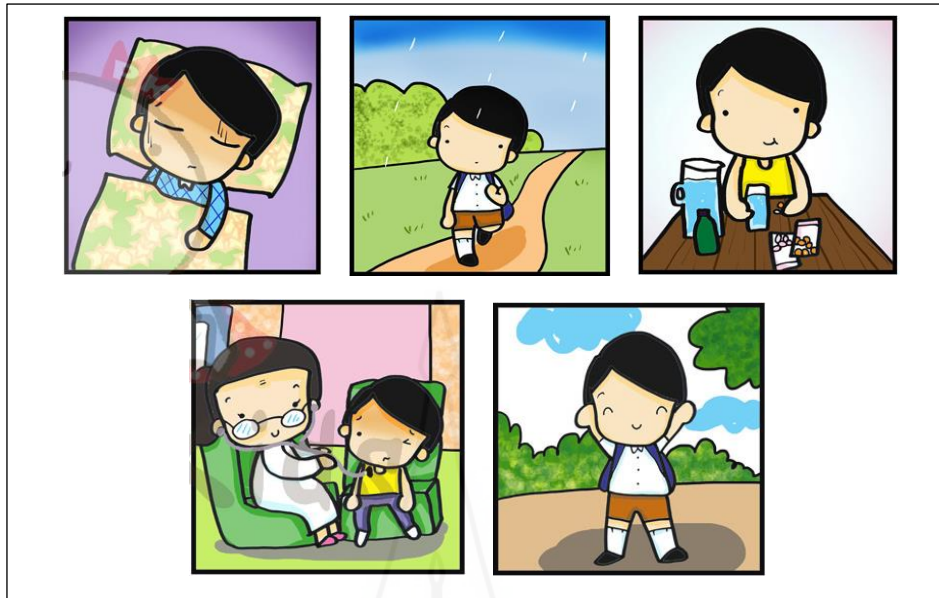
ข้อ 10 การเรียงลำดับเหตุการณ์เด็กตากฝน ไม่สบาย

อุปกรณ์

1. ภาพเหตุการณ์เด็กตากฝน ไม่สบาย	จำนวน 5 ภาพ
2. โຕ้ะ 1 ตัว	จำนวน 1 ตัว
3. แก้วน้ำ สำหรับผู้ทำการวัดและผู้รับการวัดนั้น	จำนวน 2 ตัว
4. นาฬิกาสำหรับจับเวลา	จำนวน 1 เรือน

คำชี้แจง/ขั้นตอนการวัด

1. ครูวางแผนภาพลำดับเหตุการณ์ เด็กตากฝน ไม่สบาย จำนวน 5 แผ่น คละกันบนโຕ้ะ
2. ครูแนะนำให้เด็กสังเกต เปรียบเทียบ แผ่นภาพทั้ง 5 ภาพที่วางคละกันบนโຕ้ะ
3. ครูให้เด็กจัดเรียงบัตรภาพใหม่ ตามลำดับลำดับเหตุการณ์ เด็กตากฝน ไม่สบาย
4. ครูบันทึกผลการวัดลงในแบบบันทึกการวัด

- คำตอบที่ถูกต้อง ลำดับเหตุการณ์เด็กตากฝน ไม่สบาย ดังนี้
- ลำดับที่ 1 เด็กกลับจากโรงเรียน ตากฝน
- ลำดับที่ 2 เด็กไม่สบาย นอนชม
- ลำดับที่ 3 เด็กไปหาหมอเพื่อตรวจร่างกาย
- ลำดับที่ 4 เด็กรับประทานยา
- ลำดับที่ 5 เด็กหายจากเป็นไข้ ไปโรงเรียน ได้ตามปกติ ดังรูปภาพ

เกณฑ์การให้คะแนน

เด็กสามารถเรียงลำดับภาพได้ถูกต้อง 5 ภาพ	ให้ 4 คะแนน
เด็กสามารถเรียงลำดับภาพได้ถูกต้อง 4 ภาพ	ให้ 3 คะแนน
เด็กสามารถเรียงลำดับภาพได้ถูกต้อง 3 ภาพ	ให้ 2 คะแนน
เด็กสามารถเรียงลำดับภาพได้ถูกต้อง 2 ภาพ	ให้ 1 คะแนน
เด็กทำไม่ได้หรือไม่ทำ	ให้ 0 คะแนน

แบบบันทึกผลการวัด

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนนที่ได้ปฏิบัติได้

รายการประเมิน	ก่อนการทดลอง					หลังการทดลอง				
	ระดับคะแนน					ระดับคะแนน				
	4	3	2	1	0	4	3	2	1	0
ข้อ 9 เรียงลำดับขั้นตอนการต่อบล็อก										
ข้อที่ 10 การเรียงลำดับเหตุการณ์เด็กตากฝน ไม่สบาย										
คะแนน										

แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็น
จากข้อมูลของเด็กปฐมวัย วัดก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา
ชุดที่ 2 แบบวัดความสามารถในการสื่อความหมายจากข้อมูล

.....

คำชี้แจง

แบบวัดความสามารถในการสื่อความหมายจากข้อมูล หมายถึง ความสามารถในการแปลความหมายสิ่งที่เด็กมีประสบการณ์จากการเรียนรู้ และการสังเกต สิ่งต่างๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก แล้วสามารถสื่อให้คนอื่นเข้าใจได้ ด้วยการสร้างสรรค์เป็นผลงานทางศิลปะ การใช้ภาษาพูด พูดถ่ายทอด ความความรู้ ความเข้าใจ และความคิดของตนเอง ให้คนอื่นเข้าใจได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม จำนวน 3 ข้อ

จุดมุ่งหมาย

เพื่อวัดความสามารถในการสื่อความหมายจากข้อมูล โดย

1. บอกหรือบรรยายลักษณะของวัตถุ สิ่งของได้
2. แปลความหมายจากภาพได้
3. วาดภาพและเล่าเรื่องจากภาพได้

ข้อ 11 การบอกหรือบรรยายลักษณะของวัตถุ สิ่งของ (ลูกฟุตบอล)

อุปกรณ์

1. ลูกฟุตบอล เบอร์ 3	จำนวน 1 ลูก
2. โต้ะ	จำนวน 1 ตัว
3. แก้ว สำหรับผู้ทำการวัดและผู้รับการวัดนั่ง	จำนวน 2 ตัว
4. นาฬิกาสำหรับจับเวลา	จำนวน 1 เรือน

คำชี้แจง/ขั้นตอนการวัด

1. ครูวางลูกฟุตบอลไว้บนโต้ะ
2. ครูแนะนำให้เด็กสังเกต หยิบจับ หรือยกลูกฟุตบอล ขึ้นมาสังเกต สัมผัส แล้วให้เด็กพูดบรรยายลักษณะ รูปร่าง รูปทรง สี ผิวสัมผัส โดยครูใช้คำถามกระตุ้นการคิดและการพูดของเด็กให้พูดหรือบรรยายรายละเอียดให้ได้มากที่สุด
3. ครูบันทึกผลการวัดลงในแบบบันทึกผลการวัด

- คำตอบที่ถูกต้อง
1. ลูกฟุตบอล
  2. มีรูปทรงกลม
  3. บนลูกฟุตบอลมีลายสีดำ สีเขียว สีเหลือง สีชมพู และสีส้ม
  4. ลายสีดำมีรูปทรงเป็นรูป 5 เหลี่ยม ส่วนสี เขียว เหลือง ชมพู และส้ม เป็นรูปทรง 6 เหลี่ยม
  5. ลายสีดำ รูปทรง 5 เหลี่ยม จะมีขนาดเล็กกว่าสี เขียว สีเหลือง ชมพู และส้ม
  6. ถ้าเอามือสัมผัส ผัด กด หรือบีบ จะนุ่ม
  7. มีรูสีดำเล็กๆ อยู่บนลูกฟุตบอล

ข้อ 12 การแปลความหมายจากภาพ (ภาพแม่กับลูก)

อุปกรณ์

1. ภาพคุณแม่กับลูก	จำนวน 1 ภาพ
2. โต๊ะ	จำนวน 1 ตัว
3. แก้วน้ำ สำหรับผู้ทำการวัดและผู้รับการวัดนั่ง	จำนวน 2 ตัว
4. นาฬิกาสำหรับจับเวลา	จำนวน 1 เรือน

คำชี้แจง/ขั้นตอนการวัด

1. ครูวางภาพแม่กอดลูกลงบนโต๊ะ
2. ครูแนะนำให้เด็กสังเกต หรือหยิบจับแผ่นภาพขึ้นมาดูให้ละเอียด แล้วตอบคำถาม
3. ครูถามเด็ก “จากภาพที่หนูสังเกตเห็น หนูตอบครูได้ไหมว่า “ภาพนี้คือภาพอะไร” “ในภาพหนูสังเกตเห็นอะไรบ้าง” “หนูเห็นภาพนี้แล้ว มีความรู้สึกอย่างไร (ครูใช้คำถามกระตุ้นการพูด การสนทนา การแสดงสีหน้าท่าทาง การตอบคำถามของเด็ก ให้ได้รายละเอียดให้มากที่สุด)
4. ให้เด็กบอกชื่อภาพ และพูดบรรยายความรู้สึก นึกคิดของตนเอง จากภาพที่เด็กสังเกตเห็นได้ ให้ละเอียดที่สุด

คำตอบที่ถูกต้อง (เป็นคำตอบปลายเปิด) โดยเด็กมีความสามารถ ดังนี้

1. เด็กบอกชื่อภาพได้
2. ที่เด็กสามารถพูดบรรยายสิ่งที่เด็กสังเกตเห็นในรูปภาพ หรือบอกรายละเอียดในรูปภาพได้
3. เด็กพูด บรรยาย แสดงสีหน้า ท่าทาง ความรู้สึก นึกคิดของตนเองต่อรูปภาพได้

ข้อ 13 การวาดภาพและเล่าเรื่องประกอบภาพ

อุปกรณ์

1. ตึกตาผู้ชาย	จำนวน 1 ตัว
2. กระดาษ A4	จำนวน 1 แผ่น
3. ดินสอ	จำนวน 1 แท่ง
4. ดินสอสี	จำนวน 1 กล่อง
5. ยางลบ	จำนวน 1 ก้อน
6. โຕ้ะ	จำนวน 1 ตัว
7. แก้ว สำหรับผู้รับการวัดนั่งทำงาน	จำนวน 2 ตัว
8. นาฬิกาสำหรับจับเวลา	จำนวน 1 เรือน

คำชี้แจง/ขั้นตอนการวัด

1. ครูวางตึกตาไว้บนโต๊ะ
2. ครูแนะนำให้เด็กสังเกต หรือหยิบจับตึกตาขึ้นมาดูให้ละเอียด แล้ววาดภาพ
3. เมื่อเด็กวาดภาพเสร็จ ครูให้เด็กเล่าเรื่องเกี่ยวกับภาพที่วาด เช่น ชื่อภาพหรือวาดเกี่ยวกับอะไร มีรูปร่างลักษณะเป็นอย่างไร ส่วนประกอบอะไรบ้าง

คำตอบที่ถูกต้อง (เป็นคำตอบปลายเปิด) โดยเด็กสามารถปฏิบัติได้ ดังนี้

1. เด็กวาดภาพพระบายสี รูปคนหรือตุ๊กตา โดยมีส่วนประกอบ ของศีรษะ แขน ขา ใบหน้า มีตา หู จมูก ปาก

2. เด็กสามารถเล่าเรื่องเกี่ยวกับภาพวาด โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 บอกชื่อภาพวาดของตนเองได้ (ภาพคน ภาพตุ๊กตา ภาพโนบิตะ เป็นต้น)

2.2 บอกรายละเอียดของภาพได้ เช่น

2.2.1 ส่วนประกอบของร่างกาย มีศีรษะ แขน ขา

2.2.2 ส่วนของศีรษะและใบหน้า มีผม มีคิ้ว มีตา มีจมูก มีปาก มีใบหู

ใส่แว่นตา

2.2.3 การแต่งกาย ใส่เสื้อแขนยาวสีแดง คอเสื้อสีขาว ใส่กางเกงขาวาวสีฟ้า

ใส่รองเท้าสีฟ้า

เกณฑ์การให้คะแนน

1. การพูดบรรยายลักษณะ วัตถุ สิ่งของ

เด็กสามารถบรรยายลักษณะของลูกฟุตบอลเกี่ยวกับลักษณะของสี รูปร่าง รูปทรง และรายละเอียดย่อยลงไปอีกได้ ให้ 2 คะแนน

เด็กสามารถบรรยายลักษณะของลูกฟุตบอลเกี่ยวกับลักษณะของสี รูปร่าง รูปทรงได้

ให้ 1 คะแนน

เด็กไม่พูดหรือพูดแต่สิ่งที่ไม่สัมพันธ์กับลูกฟุตบอล ให้ 0 คะแนน

2. การแปลความหมายจากภาพ

เด็กสามารถบอกชื่อภาพ บอกรายละเอียดจากภาพ พุดแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับภาพได้

ให้ 2 คะแนน

เด็กสามารถบอกชื่อภาพ หรือพูดบรรยายเกี่ยวกับรูปภาพได้ แต่ไม่ละเอียด

ให้ 1 คะแนน

เด็กไม่พูดหรือพูดแต่ไม่สัมพันธ์กับรูปภาพ

ให้ 0 คะแนน

3. การวาดภาพและเล่าเรื่องจากภาพ

เด็กสามารถวาดภาพ มีส่วนประกอบ รายละเอียดครบและสามารถบอกชื่อภาพ เล่าเรื่องจากภาพให้คนอื่นเข้าใจได้

ให้ 2 คะแนน

เด็กสามารถวาดภาพได้แต่ไม่สามารถพูดหรือเล่าเรื่องจากภาพได้

ให้ 1 คะแนน

เด็กไม่สามารถวาดภาพได้หรือไม่ปฏิบัติได้

ให้ 0 คะแนน

คะแนนเต็ม (มี 3 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน) รวม 6 คะแนน

แบบบันทึกผลการวัด

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนนที่เด็กปฏิบัติได้

รายการประเมิน	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	ระดับคะแนน			ระดับคะแนน		
	2	1	0	2	1	0
ข้อที่ 11 การพูดบรรยาย ลักษณะของวัตถุ สิ่งของ						
ข้อที่ 12 การแปลความหมายจากภาพ						
ข้อที่ 13 การวาดภาพและเล่าเรื่องจากภาพ						
รวมคะแนน						

แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็น
จากข้อมูลของเด็กปฐมวัย วัดก่อนและหลังการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา
ชุดที่ 3 แบบวัดความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล

.....

คำชี้แจง

แบบวัดความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล หมายถึง การสรุป ลงความเห็น
ให้กับสิ่งที่สังเกตได้ ว่าสิ่งนั้นคืออะไร และสามารถอธิบายเพิ่มเติม แสดงความคิดเห็น ของสาเหตุและ
ผลที่เกิดของข้อสรุปนั้นๆ ด้วยการนำประสบการณ์เดิมของตนเองมาช่วยในการอธิบาย เพิ่มเติม
เกี่ยวกับข้อสรุปนั้นได้อย่างมีเหตุผล จำนวน 2 ข้อ

จุดมุ่งหมาย

เพื่อวัดความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล โดย

1. ลงข้อสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตได้
2. นำประสบการณ์เดิมมาช่วยอธิบายเพิ่มเติม ให้กับข้อสรุปนั้นได้อย่างมีเหตุผล

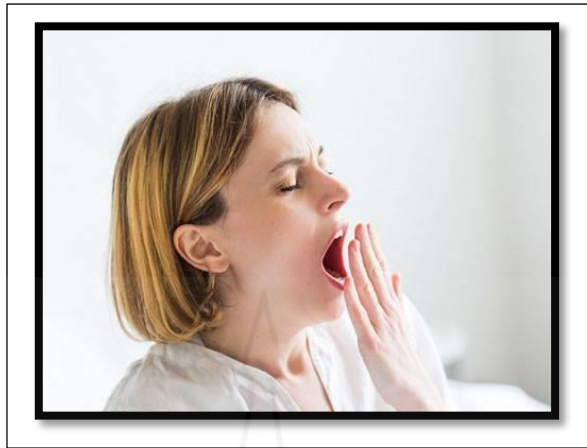
ข้อ 14 การลงความคิดเห็นจากภาพ (ผู้หญิงหาว)

อุปกรณ์

1. ภาพผู้หญิงหาว
2. โต้ะ จำนวน 1 ตัว
3. แก้ว สำหรับผู้ทำการวัดและผู้รับการวัดนั่ง จำนวน 2 ตัว
4. นาฬิกาสำหรับจับเวลา จำนวน 1 เรือน

คำชี้แจง/ขั้นตอนการวัด

1. ครูวางแผ่นภาพ ผู้หญิงหาว บนโต้ะ
2. ครูให้เด็กสังเกต รูปภาพ
3. ครูใช้คำถามกับเด็ก เพื่อให้เด็ก พูด บรรยาย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมรูปภาพ เช่น
  - 3.1 จากภาพหนูสังเกตเห็นอะไร เป็นภาพอะไร ผู้หญิงมีอาการอย่างไร
  - 3.2 หนูคิดว่าทำไมผู้หญิงคนนี้ถึงหาว ผู้หญิงคนนี้หาวเพราะอะไร
  - 3.3 เวลาหาว ที่ตาของคนเรามักจะมีอะไรเกิดขึ้นด้วย
  - 3.4 ทำอย่างไร ผู้หญิงคนนี้จึงจะหายจากอาการนี้ได้

- คำตอบ :** (เป็นคำตอบปลายเปิด) โดยเด็กมีความสามารถ ตอบคำถาม พูด อธิบาย แสดงความคิดเห็นจากรูปภาพ โดยใช้ประสบการณ์เดิมของตนเองมาช่วยอธิบายเกี่ยวกับสาเหตุของการหาวได้อย่างมีเหตุผล วิธีการที่จะทำให้หายจากอาการหาวหรือง่วงนอน หรืออาการอื่นที่เกิดกับร่างกายคนเราเวลาหาว เช่น การตอบคำถามของเด็กที่คาดว่าเด็กจะตอบ
1. ภาพผู้หญิงกำลังหาวและใช้มือปิดปากเวลาหาว ผู้หญิงหาว ผู้หญิงง่วงนอน ผู้หญิงอ้าปาก
  2. เพราะ ไม่ได้นอน นอนดึก เหนื่อย ไม่สบาย ไม่ได้กินกาแฟ ทำงานดึก
  3. จะต้องนอนถึงจะหายง่วง ต้องไปล้างหน้าจึงจะหายง่วง ต้องกินกาแฟจึงจะหายง่วง ต้องกินผลไม้ที่มีรสเปรี้ยว เช่น กินมะนาว มะม่วง มะขาม มะยม จึงจะหายง่วง
  4. เวลาหาวมักจะมีน้ำตาไหลออกมาจากตาด้วย

ข้อ 15 การลงความคิดเห็นจากสถานการณ์ นิ้วมือที่ถูกพันด้วยพาสเตอร์ติดแผลอุปกรณ์

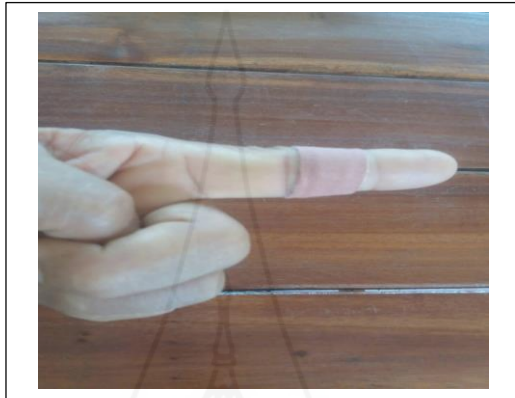
1. โต๊ะ	จำนวน 1 ตัว
2. เก้าอี้ สำหรับผู้ทำการวัดและผู้รับการวัดนั่ง	จำนวน 2 ตัว
3. นาฬิกาสำหรับจับเวลา	จำนวน 1 เรือน

สถานการณ์ : ครูนำพาสเตอร์ติดแผลมาพันที่นิ้วมือ

คำชี้แจง/ขั้นตอนการ

1. เด็กและครูนั่งที่เก้าอี้ หันหน้าเข้าหากัน โดยมีโต๊ะอยู่ตรงกลางระหว่างเด็กกับครู
2. ครูยื่นนิ้วมือที่มีพาสเตอร์ติดแผลพันไว้ให้เด็กดู
3. ครูใช้คำถามกับเด็ก เพื่อให้เด็กตอบคำถาม พูด อธิบาย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับนิ้วมือครูที่มีพาสเตอร์ติดแผลพันไว้ ดังนี้

- 3.1 หนูสังเกตเห็นที่นิ้วมือครูช๊ะ หนูคิดว่านิ้วมือครูเป็นอะไร
- 3.2 ทำไมนิ้วมือครูจึงติดพาสเตอร์
- 3.3 หนูคิดว่านิ้วมือครูถูกอะไร
- 3.4 มีวิธีรักษาหรือป้องกันอย่างไร

คำตอบ : (เป็นคำตอบปลายเปิด) เด็กสามารถ ตอบคำถาม พุด อธิบาย แสดงความคิดเห็นโดยใช้ ประสบการณ์เดิมของตนเองมาช่วยอธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสังเกตเห็นได้อย่างมีเหตุผล เช่น การพูดลงความเห็นที่นิ้วมือครูเป็นอะไร เป็นเพราะอะไรหรือมีสาเหตุมาจากอะไร ถ้านิ้วมือครูเป็นแผลจะทำอย่างไร รักษาอย่างไร มีวิธีการรักษาหรือป้องกันอย่างไร เช่น การตอบคำถามของเด็กที่คาดว่าเด็กจะตอบ ดังนี้

1. นิ้วขาด นิ้วเป็นแผล นิ้วโดนมีดบาด แก้วบาด ไม้ทิ่ม เพราะ ครูไม่ระวัง ครูทำกับข้าว ครูเหลาดินสอ ครูปอกผลไม้ ครูทำแก้วแตก แก้วเลียบาดมือ นิ้วมือครูไปถูกไม้แหลมๆ แทน
2. ถ้านิ้วครูถูกมีดบาด หรือเป็นแผล ครูจะต้องใช้น้ำล้าง ใช้แอลกอฮอล์ล้างแผล ใส่ยาแดง ใส่ยาเหลือง ติดพาสเตอร์ติดแผล หรือไปหาหมอ

เกณฑ์การให้คะแนน

เด็กสามารถพูดสรุปลงความเห็นและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมให้กับข้อสรุปได้อย่างมีเหตุผล	ให้ 2 คะแนน
เด็กสามารถพูดสรุปลงความเห็นแต่ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมให้กับข้อสรุปได้	ให้ 1 คะแนน
เด็กไม่ตอบ หรือตอบแต่ไม่เกี่ยวข้องกับภาพ	ให้ 0 คะแนน
คะแนนเต็ม (มี 2 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน) รวม 4 คะแนน	

แบบบันทึกผลการวัด

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนนที่ได้ปฏิบัติได้

รายการประเมิน	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	ระดับคะแนน			ระดับคะแนน		
	2	1	0	2	1	0
ข้อที่ 14 การลงความคิดเห็นจากรูปภาพผู้หญิงทาว						
ข้อที่ 15 การลงความคิดเห็นจากสถานการณ์ นิ้วมือถูก พันด้วยพาสเตอร์ติดแผล						
รวมคะแนน						

ภาคผนวก ฉ

แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

- แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา
- แบบประเมินความสอดคล้องของคู่มือและแบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

**แบบประเมินคู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย**

.....

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความเหมาะสมของคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูล
ของเด็กปฐมวัย และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
ของท่านมากที่สุด และข้อเสนอแนะที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

เกณฑ์การให้คะแนน/ระดับความคิดเห็น

5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด	4 หมายถึง เหมาะสมมาก
3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง	2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด	

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. คู่มือการจัดกิจกรรม					
1.1 หลักการและเหตุผล					
1.2 จุดมุ่งหมาย					
1.3 เนื้อหา					
1.4 การดำเนินกิจกรรม					
4.1.1 แนวทางการจัดกิจกรรม					
4.1.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม					
(1) ขึ้นก่อนไปทัศนศึกษา					
(2) ขึ้นไปทัศนศึกษา					
(3) ขึ้นหลังไปทัศนศึกษา					
1.5 สถานที่ทัศนศึกษา					
1.6 บทบาทครู					
1.7 บทบาทของเด็ก					
1.8 บทบาทของผู้ปกครอง					
1.9 การประเมินผล					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2. แผนการจัดกิจกรรม					
2.1 แผนที่ 1 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับอาชีพ					
2.1.1 สาระสำคัญ					
2.1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1.3 ประสพการณ์สำคัญ					
2.1.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม					
2.1.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้					
2.1.6 การประเมินผล					
2.2 แผนที่ 2 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับประเพณี และพิธีกรรม					
2.2.1 สาระสำคัญ					
2.2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.2.3 ประสพการณ์สำคัญ					
2.2.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม					
2.2.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้					
2.2.6 การประเมินผล					
2.3 แผนที่ 3 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นเกี่ยวกับโบราณสถาน					
2.3.1 สาระสำคัญ					
2.3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.3.3 ประสพการณ์สำคัญ					
2.3.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม					
2.3.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้					
2.3.6 การประเมินผล					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.4 แผนที่ 4 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ					
2.4.1 สารสำคัญ					
2.4.2 จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.4.3 ประสพการณ์สำคัญ					
2.4.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม					
2.4.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้					
2.4.6 การประเมินผล					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

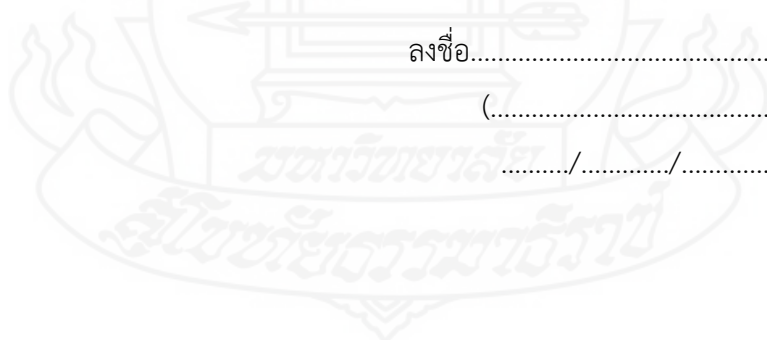
.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

...../...../.....

แบบสรุปผลการประเมินคู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย
จากผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5		
1. คู่มือการจัดกิจกรรม							
1.1 หลักการและเหตุผล							
1.2 จุดมุ่งหมาย							
1.3 เนื้อหา							
1.4 การดำเนินกิจกรรม							
4.1.1 แนวทางการจัดกิจกรรม							
4.1.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม							
(1) ชั้นก่อนไปทัศนศึกษา							
(2) ชั้นไปทัศนศึกษา							
(3) ชั้นหลังไปทัศนศึกษา							
1.5 สถานที่ทัศนศึกษา							
1.6 บทบาทครู							
1.7 บทบาทของเด็ก							
1.8 บทบาทของผู้ปกครอง							
1.9 การประเมินผล							
2. แผนการจัดกิจกรรม							
2.1 แผนที่ 1 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับอาชีพ							
2.1.1 สาระสำคัญ							
2.1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้							
2.1.3 ประสพการณ์สำคัญ							
2.1.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม							
2.1.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้							
2.1.6 การประเมินผล							

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5		
2.2 แผนที่ 2 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรม							
2.2.1 สารระสำคัญ							
2.2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้							
2.2.3 ประสพการณ์สำคัญ							
2.2.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม							
2.2.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้							
2.2.6 การประเมินผล							
2.3 แผนที่ 3 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นเกี่ยวกับ โบราณสถาน							
2.3.1 สารระสำคัญ							
2.3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้							
2.3.3 ประสพการณ์สำคัญ							
2.3.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม							
2.3.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้							
2.3.6 การประเมินผล							
2.4 แผนที่ 4 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ							
2.4.1 สารระสำคัญ							
2.4.2 จุดประสงค์การเรียนรู้							
2.4.3 ประสพการณ์สำคัญ							
2.4.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม							
2.4.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้							
2.4.6 การประเมินผล							
ผลรวม							
เฉลี่ย							

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ	แปลผล
4.51 - 5.00	5	เหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	4	เหมาะสมมาก
2.51 - 3.30	3	เหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	2	เหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	1	เหมาะสมน้อยที่สุด

**แบบประเมินคู่มือและแบบวัดความสามารถในการจัดกระทำ
และสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ**

.....

คำชี้แจง โปรดพิจารณารายการประเมินว่ามีพฤติกรรมบ่งชี้ที่สามารถวัดได้ตรงหรือสอดคล้องเหมาะสมกับความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัยหรือไม่ ได้แก่ ความสามารถในการจัดกระทำกับข้อมูล ความสามารถในการสื่อความหมายจากข้อมูล และความสามารถในการลงความคิดเห็นจากข้อมูล โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

เกณฑ์การพิจารณา

- +1 เห็นด้วยว่า มีพฤติกรรมบ่งชี้และวัดได้ตรงกับความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย
- 0 ไม่แน่ใจว่า มีพฤติกรรมบ่งชี้และวัดได้ตรงกับความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย
- 1 ไม่เห็นด้วยว่า มีพฤติกรรมบ่งชี้และวัดได้ตรงกับความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ		
	+1	0	-1
การประเมินความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย			
ชุดที่ 1 แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำกับข้อมูล			
1.1 การจับคู่หาความสัมพันธ์			
ข้อที่ 1 การจับคู่ภาพกับโครงร่าง			
ข้อที่ 2 การจับคู่ส่วนที่หายไป			
ข้อที่ 3 การจับคู่สิ่งของที่มีรูปทรงเหมือนกัน			
ข้อที่ 4 การจับคู่สิ่งของที่ใช้ร่วมกัน			
ข้อที่ 5 การจับคู่จำนวนกับตัวเลข			

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ		
	+1	0	-1
1.2 การจัดหมวดหมู่			
การจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ผู้อื่นกำหนดให้			
ข้อที่ 6 การจัดหมวดหมู่แถบผ้าสี โดยใช้เกณฑ์สี - ยาว			
ข้อที่ 7 การจัดหมวดหมู่ผัก ผลไม้ ที่มีรูปทรงเหมือนกัน			
การจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ตนเองกำหนด			
ข้อที่ 8 การจัดหมวดหมู่แผ่นไม้ที่มีสีและน้ำหนักแตกต่างกัน			
1.3 การเรียงลำดับเหตุการณ์			
ข้อที่ 9 การเรียงลำดับเหตุการณ์การต่อบล็อกของเด็ก			
ข้อที่ 10 การเรียงลำดับเหตุการณ์เด็กตากฝนและเป็นไข้			
ชุดที่ 2 การสื่อความหมายข้อมูล			
ข้อที่ 11 การบอก บรรยายลักษณะของวัตถุ สิ่งของ (ลูกฟุตบอล)			
ข้อที่ 12 การแปลความหมายจากภาพ (แม่กับลูก)			
ข้อที่ 13 การวาดภาพและเล่าเรื่องจากภาพ (ตุ๊กตาผู้ชาย)			
ชุดที่ 3 การลงความคิดเห็นจากข้อมูล			
ข้อที่ 14 การลงความคิดเห็นจากภาพ (ผู้หญิงหา)			
ข้อที่ 15 การลงความคิดเห็นจากสถานการณ์ (นิ้วมือถูกพันด้วย พาสเตอร์ติดแผล)			

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

...../...../.....

แบบสรุประเมินการประเมินประเมินคู่มือและแบบวัดความสามารถในการจัดกระทำ
และสื่อความหมายข้อมูล และการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย
จากผู้เชี่ยวชาญ

.....

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน รวม
	1	2	3	4	5	
การประเมินความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลง ความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย						
ชุดที่ 1 แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำ กับข้อมูล						
1.1 การจับคู่หาความสัมพันธ์						
ข้อที่ 1 การจับคู่ภาพกับโครงร่าง						
ข้อที่ 2 การจับคู่ส่วนที่หายไป						
ข้อที่ 3 การจับคู่สิ่งของที่มีรูปทรง เหมือนกัน						
ข้อที่ 4 การจับคู่สิ่งของที่ใช้ร่วมกัน						
ข้อที่ 5 การจับคู่จำนวนกับตัวเลข						
1.2 การจัดหมวดหมู่						
การจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ผู้อื่น กำหนดให้						
ข้อที่ 6 การจัดหมวดหมู่แถบผ้าสี โดยใช้เกณฑ์สี - ยาว						
ข้อที่ 7 การจัดหมวดหมู่ผัก ผลไม้ ที่ มีรูปทรงเหมือนกัน						
การจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ตนเอง กำหนด						
ข้อที่ 8 การจัดหมวดหมู่แผ่นไม้ที่มีสี และน้ำหนักแตกต่างกัน						

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน รวม
	1	2	3	4	5	
1.3 การเรียงลำดับเหตุการณ์						
ข้อที่ 9 การเรียงลำดับเหตุการณ์ การต่อปลอกของเด็ก						
ข้อที่ 10 การเรียงลำดับเหตุการณ์ เด็กตากฝนและเป็นไข้						
ชุดที่ 2 การสื่อความหมายข้อมูล						
ข้อที่ 11 การบอก บรรยายลักษณะของ วัตถุ สิ่งของ (ลูกฟุตบอล)						
ข้อที่ 12 การแปลความหมายจากภาพ (แม่กับลูก)						
ข้อที่ 13 การวาดภาพและเล่าเรื่องจาก ภาพ (ตุ๊กตาผู้ชาย)						
ชุดที่ 3 การลงความคิดเห็นจากข้อมูล						
ข้อที่ 14 การลงความคิดเห็นจากภาพ (ผู้หญิงหา)						
ข้อที่ 15 การลงความคิดเห็นจาก สถานการณ์ (นิ้วมือถูกพันด้วย พาสเตอร์ติดแผล)						

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

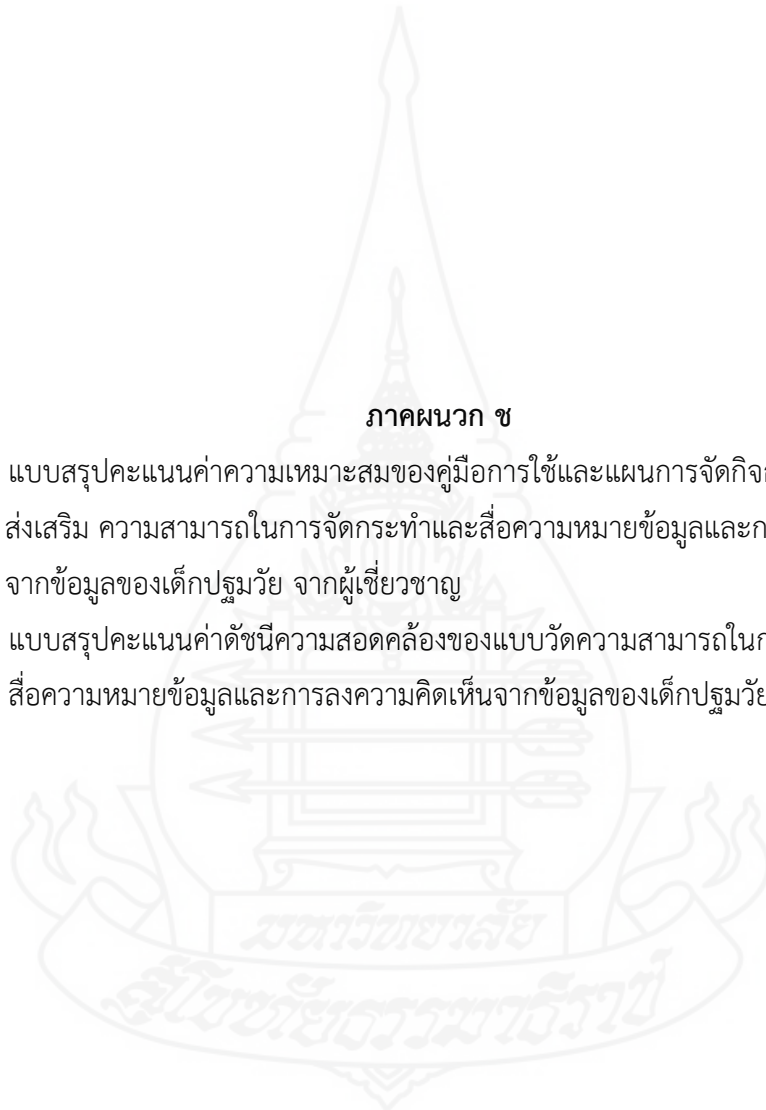
.....

.....

ภาคผนวก ข

- แบบสรุปคะแนนค่าความเหมาะสมของคู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย จากผู้เชี่ยวชาญ
- แบบสรุปคะแนนค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย จากผู้เชี่ยวชาญ

**แบบสรุปละคะแนนค่าความเหมาะสมของคู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา
เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจาก
ข้อมูลของเด็กปฐมวัย จากผู้เชี่ยวชาญ**

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5		
1. คู่มือการจัดกิจกรรม							
1.1 หลักการและเหตุผล	4	4	5	5	5	23	4.60
1.2 จุดมุ่งหมาย	5	5	5	5	5	25	5.00
1.3 เนื้อหา	5	4	5	5	5	24	4.80
1.4 การดำเนินกิจกรรม							
4.1.1 แนวทางการจัดกิจกรรม	5	5	5	5	5	25	5.00
4.1.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม							
(1) ขึ้นก่อนไปทัศนศึกษา	5	5	5	5	5	25	5.00
(2) ขึ้นไปทัศนศึกษา	5	5	5	5	5	25	5.00
(3) ขึ้นหลังไปทัศนศึกษา	5	5	5	5	5	25	5.00
1.5 สถานที่ทัศนศึกษา	5	5	5	5	5	25	5.00
1.6 บทบาทครู	5	5	5	4	5	24	4.80
1.7 บทบาทของเด็ก	4	4	5	5	5	23	4.60
1.8 บทบาทของผู้ปกครอง	5	5	5	5	5	25	5.00
1.9 การประเมินผล	4	4	5	5	5	23	4.60
2. แผนการจัดกิจกรรม							
2.1 แผนที่ 1 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับอาชีพ							
2.1.1 สาระสำคัญ	5	5	5	5	5	25	5.00
2.1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	5	5	23	4.60
2.1.3 ประสพการณ์สำคัญ	5	5	5	5	5	25	5.00
2.1.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	5	5	5	5	5	25	5.00
2.1.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5.00
2.1.6 การประเมินผล	4	4	5	5	5	23	4.60
2.2 แผนที่ 2 การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรม							

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ	แปลผล
4.51 - 5.00	5	เหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	4	เหมาะสมมาก
2.51 - 3.30	3	เหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	2	เหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	1	เหมาะสมน้อยที่สุด

สรุปผลการประเมินค่าความเหมาะสมของคู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย จากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.85 แสดงว่า คู่มือการใช้และแผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย ที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสมมากที่สุด

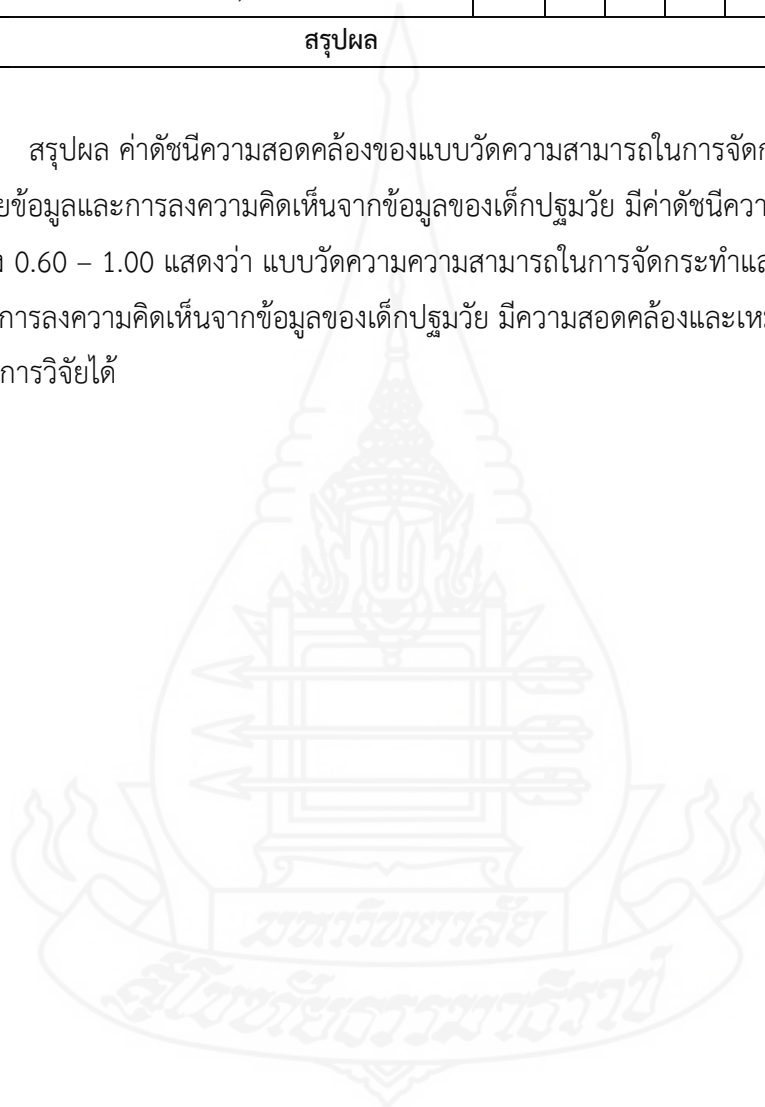

แบบสรุปละเอียดค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถในการจัดกระทำ
และสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย จากผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน รวม	ค่า IOC
	1	2	3	4	5		
การประเมินความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย							
ชุดที่ 1 แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำกับข้อมูล							
1.1 การจับคู่หาความสัมพันธ์							
ข้อที่ 1 การจับคู่ภาพกับโครงร่าง	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 2 การจับคู่ส่วนที่หายไป	0	1	1	1	1	4	0.80
ข้อที่ 3 การจับคู่สิ่งของที่มีรูปทรงเหมือนกัน	1	1	0	1	0	3	0.60
ข้อที่ 4 การจับคู่สิ่งของที่ใช้ร่วมกัน	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 5 การจับคู่จำนวนกับตัวเลข	1	1	1	1	1	5	1.00
1.2 การจัดหมวดหมู่							
การจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ผู้อื่นกำหนดให้							
ข้อที่ 6 การจัดหมวดหมู่แถบผ้าสี โดยใช้ เกณฑ์สั้น - ยาว	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 7 การจัดหมวดหมู่ผัก ผลไม้ ที่มีรูปทรง เหมือนกัน	1	1	1	1	1	5	1.00
การจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ตนเองกำหนด							
ข้อที่ 8 การจัดหมวดหมู่แผ่นไม้ที่มีสีและ น้ำหนักแตกต่างกัน	1	1	1	1	1	5	1.00
1.3 การเรียงลำดับเหตุการณ์							
ข้อที่ 9 การเรียงลำดับเหตุการณ์การต่อบล็อก ของเด็ก	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 10 การเรียงลำดับเหตุการณ์เด็กตากฝน และเป็นไข้	0	1	1	1	0	3	0.60
ชุดที่ 2 การสื่อความหมายข้อมูล							
ข้อที่ 11 การบอก บรรยายลักษณะของวัตถุ สิ่งของ (ลูกฟุตบอล)	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 12 การแปลความหมายจากภาพ (แม่กับลูก)	0	1	0	1	1	3	0.60
ข้อที่ 13 การวาดภาพและเล่าเรื่องจากภาพ (ตุ๊กตาผู้ชาย)	0	1	0	1	1	3	0.60

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน รวม	ค่า IOC
	1	2	3	4	5		
ชุดที่ 3 การลงความคิดเห็นจากข้อมูล							
ข้อที่ 14 การลงความคิดเห็นจากภาพ (ผู้หญิงหาว)	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 15 การลงความคิดเห็นจากสถานการณ์ (นิ้วมือถูกพันด้วย พาสเตอร์ติดแผล)	1	1	1	1	1	5	1.00
สรุปผล						66	0.88

สรุปผล ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 แสดงว่า แบบวัดความสามารถในการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและการลงความคิดเห็นจากข้อมูลของเด็กปฐมวัย มีความสอดคล้องและเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

ภาคผนวก ซ

ตัวอย่างภาพการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

ตัวอย่างภาพกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น
เกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรม เรื่อง “การทำตุง”

ชั้นก่อนไปทัศนศึกษา

ชั้นตรวจสอบประสบการณ์เดิมของเด็ก

เด็กร่วมลงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่ง
เรียนรู้ที่ตนเองสนใจไปทัศนศึกษา

เด็กเล่าประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับประเพณี
และพิธีกรรมของท้องถิ่น

เด็กวาดภาพเกี่ยวกับประเพณีที่ตนเอง
รู้จักจากประสบการณ์เดิมของแต่ละคน

เด็กนำเสนอผลงานเกี่ยวกับประเพณีและ
พิธีกรรมของท้องถิ่นจากประสบการณ์เดิม

ชั้นเลือกแหล่งเรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษา

เด็กแต่ละคนเลือกแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองสนใจอยากไปทัศนศึกษา

เด็กลงข้อสรุปเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่จะไปทัศนศึกษา จากการนับจำนวนที่มีคนเลือกมากที่สุด เช่น การทำตุ่ง

ขึ้นไปทัศนศึกษา

เดินทางไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับประเพณี พิธีกรรม
(การทำตุ่ง) ที่บ้านคุณยายเจน หลงสวนจิก

ชั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสังเกต

เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์
ถามคำถามที่เตรียมมา

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวาดภาพ

เก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลด้วยการ
บันทึกภาพ

จัดกระทำกับข้อมูลด้วยการจัดวางลำดับการใช้ วัสดุอุปกรณ์
การทำตุ่ง ก่อน-หลัง

ลงมือปฏิบัติทำตุ้งด้วยตนเอง

บันทึกข้อมูลด้วยการวาด การเขียน

ชั้นหลังไปทัศนศึกษา

จัดกระทำกับข้อมูลที่ได้จากการไป
ทัศนศึกษาการทำตุ้มมาจับคู่สีที่เหมือนกัน

เรียงลำดับขนาดของตุ้มจาก
ขนาดใหญ่ ไปเล็ก

จับคู่รูปร่างและสีที่เหมือนกัน

ทำโมบายตุ้ม

จัดกระทำกับข้อมูล ด้วยการนำภาพที่บันทึกด้วยกล้องดิจิทัล มาเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ แล้วปริ้นท์รูปภาพออกมา ตัดตามเส้นขอบรูปให้ได้ตามขนาด

วาดภาพสิ่งที่พบเห็นจากการไป
ทัศนศึกษา

นำเสนอผลงาน ด้วยการพูด เล่าเรื่อง
ประกอบภาพ

จัดกระทำและนำเสนอผลงานทั้งงานเดี่ยวและการทำงานเป็นกลุ่ม

ขั้นเตรียมการ วางแผนจัดนิทรรศการแสดงผลงาน

นำผลงานการวาด การทำตุ๊กตาง่ายๆ
ไปจัดนิทรรศการ

ร่วมจัดทำโมบายตุ๊กตาง่ายๆ เพื่อจัด
นิทรรศการ

จัดเตรียมผลงาน เพื่อจัดนิทรรศการ

ชั้นจัดนิทรรศการแสดงผลงาน

เด็กตอบคำถามผู้ที่มาเยี่ยมชม
นิทรรศการ

เด็กสาธิตการทำตุ้งให้ผู้มาเยี่ยมชม
นิทรรศการ

เด็กสอนวิธีการทำตุ้งให้กับพี่ชั้น
ประถมที่มาร่วมชมนิทรรศการ

ผลงานนักเรียนได้

ขั้นสรุปผล ประเมินผลการจัดนิทรรศการ

เด็กเล่าประสบการณ์ ในการสอนผู้ร่วมมา
นิทรรศการ ทำตุ้ง

ร่วมสรุปขั้นตอนวิธีทำตุ้ง และวัสดุ
อุปกรณ์ ที่ใช้ทำตุ้ง

ร่วมสรุป แสดงความคิดเห็น ประเมินผลการจัด
นิทรรศการ เปรียบเทียบผู้มาร่วมชมนิทรรศการมากหรือน้อย
มีคำถามใดที่เด็กๆ ตอบคำถามจากผู้ที่มาเยี่ยมชมนิทรรศการไม่ได้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางณัฐนิชา บุตรเนียร
วัน เดือน ปีเกิด	22 กรกฎาคม 2512
สถานที่เกิด	จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) สถาบันราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2538
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านหนองนกเขียนนาเสถียร จังหวัดขอนแก่น
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

